

Programmabegroting 2013 (- 2016)

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Colofon

Uitgave:
Gemeente Noordoostpolder
Harmen Visserplein 1
8302 BW Emmeloord
Tel: 0527-633911
e-mail: info@noordoostpolder.nl
internet: www.noordoostpolder.nl

November 2012

Programmabegroting

2013 (-2016)

Noordoostpolder

INHOUDSOPGAVE

DEEL A - BELEIDSBEGROTING

Samenstelling College en Gemeenteraad	5
Aanbiedingsbrief	7
Kerngegevens	13
Matrix programma's, pijlers, subpijlens en producten	17
1. Inleiding en opzet programmabegroting	23
- Inleiding	25
- Opzet van de programmabegroting	26
- Autorisatieniveau	26
2. Basis	29
- Missie, visie en lange termijnbeleid	31
- Toekomstvisie 2030	31
3. Programma's	33
3 Totaaloverzicht programma's	35
1 Fysieke leefomgeving	37
2 Sociale leefbaarheid	59
3 Economische ontwikkeling	81
4 Dienstverlening en besturen	91
5 Financiën	101
4. Paragrafen	115
4 Inleiding	117
4.1 Weerstandsvermogen	119
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	137
4.3 Financiering	143
4.4 Bedrijfsvoering	149
4.5 Verbonden partijen	153
4.6 Grondbeleid	167
4.7 Lokale heffingen	175
4.8 Handhaving	183

DEEL B - FINANCIËLE BEGROTING

5. Toelichting exploitatiebegroting	187
5 Inleiding	189
5.1 Begrotingsrichtlijnen	191
5.2 Bijzondere ontwikkelingen	193
5.3 Algemene uitkering gemeentefonds	195
5.4 Vervangingsinvesteringen	199
5.5 Nieuw beleid	201
5.6 Meerjarenramingen 2014-2016	203
5.7 Reservepositie	205
6. Toelichting vermogenspositie	207
6.1 Investerings- en financieringsstaat	209
7. Overzicht van baten en lasten	211
7.1 Overzicht van baten en lasten	213
7.2 Overzicht aanmerkelijke verschillen	221
7.3 Overzicht incidentele baten en lasten	223
7.4 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	227
7.5 Overzicht arbeidsgelateerde kosten	229
8. Besluitvorming (vaststelling)	231
8 Vaststelling	233

Samenstelling College en Gemeenteraad

Samenstelling College van Burgemeester en Wethouders

Burgemeester	A. van der Werff
Secretaris	Vacant
Wethouder	W.J. Schutte
Wethouder	A. Poppe
Wethouder	W.R. Ruifrok
Wethouder	H.R. Bogaards-Simonse
Wethouder	P.M.S. Vermeulen

Raadsc commissie Bestuur, Financiën en Economische Zaken (BFE)

L.H.M. Lammers (vz)
 H.H. Suelmann
 F.P.J. van Erp
 J. van der Boom
 G.D. Kloosterman-Brinkman
 W.P. Keur
 J. Visser
 G.J. Veldkamp
 S.J. Schrijver-Brouwer
 R. van der Velde
 W.C. Haagsma
 Th. Tuinenga
 D. Pausma
 S. Werkman
 G.P.F. Vilé
 H. Smit
 H.M. Wiedijk
 J.W. Bakker
 M.H. Venema

Samenstelling gemeenteraad Noordoostpolder

Voorzitter	A. van der Werff
Griffier	R.F. Wassink
CDA	H.H. Suelmann M.T.B. Droog-Smit J.J. van der Velde G.H. Kramer J.C.M. Goos W.J. Veendrick-Tiesinga F.P.J. van Erp

VVD	G.D. Kloosterman-Brinkman B. Wielenga W.P. Keur T.P.G. Jorna A. Roebbers
------------	--

ChristenUnie/SGP	J. Visser J. Simonse G.J. Veldkamp H. van Keulen-Nentjes
-------------------------	---

PvdA	R. van der Velde T. Nijdam S.J. Schrijver-Brouwer
-------------	---

Politieke Unie	W.C. Haagsma E. van Elk Th. Tuinenga
-----------------------	--

ONS Noordoostpolder	L.H.M. Lammers S. Werkman D. Pausma
----------------------------	---

D66	G.P.F. Vilé H. Smit
------------	------------------------

PVVP	H.M. Wiedijk
-------------	--------------

GroenLinks	J.W. Bakker
-------------------	-------------

Raadsc commissie Woonomgeving

M.T.B. Droog-Smit (vz)
 J.C.M. Goos
 J.J. v.d. Velde
 H.H. Suelman
 T.P.G. Jorna
 B. Wielenga
 G.J. Veldkamp
 H.J. Lambregtse
 T. Nijdam
 A. Klein Tijssink
 W.C. Haagsma
 Th. Tuinenga
 L.H.M. Lammers
 L. Schutte
 G.P.F. Vilé
 J.M.J. Gosselink
 H.M. Wiedijk
 J.W. Bakker
 H.M. Hekkenberg

Raadsc commissie Samenlevingszaken

G.J. Veldkamp (vz)
 M.T.B. Droog-Smit
 G.H. Kramer
 W.J. Veendrick-Tiesinga
 E. Bklokhuis-Lindenbergh
 A. Roebbers
 J. Simonse
 H. van Keulen-Nentjes
 R. van der Velde
 E. van Elk
 A.J.M. van Noort
 S. Werkman
 A.D. van de Beek
 M.W. van Wegen
 H. Smit
 H.M. Wiedijk
 J.W. Bakker
 H.M. Hekkenberg

AANBIEDINGSBRIEF

Aan de raad,

Moet de stormbal worden gehesen?!

Inleiding

Er is nooit eerder in de geschiedenis van de gemeente Noordoostpolder sprake geweest van zulke ingrijpende en langdurige financiële bezuinigingen als waar nu sprake van is de afgelopen en hoogstwaarschijnlijk de komende jaren.

Het startte in 2009 met fase I. Een bezuinigingstaakstelling van totaal €4 miljoen. Gemeente Noordoostpolder moest het vanaf 2012 met miljoenen minder doen. Dit als gevolg van de maatregelen die het kabinet had genomen om de internationale financiële en economische crisis het hoofd te bieden. De invulling van deze € 4 miljoen is verder geconcretiseerd in de najaarsnota 2010 en betreft de periode 2011 tot en met 2014. In 2010 kwam vervolgens het bericht om rekening te houden met extra bezuinigingen voor gemeenten op basis van de kabinetsplannen. Daarbij werd uitgegaan van een bedrag van € 5 miljoen extra over hetzelfde meerjarenbeeld van 2011 – 2014. Het beeld nu is dat het hier niet bij blijft. In financieel opzicht blijven het onzekere tijden en de crisis duurt voort. Welke koers het nieuwe kabinet gaat uitzetten en wat daarvan de consequenties zullen zijn, blijft ongewis. Dat de economie het tij tegen heeft, is in elk geval zeker.

A. Begrotingsproces 2013

Het college bereidt zich voor op nog meer bezuinigingen. De afgelopen periode heeft het college gewerkt aan het krijgen van zicht op het meerjarenperspectief en mogelijk noodzakelijke ombuigingen. In een vooroverleg met uw raad heeft het college zich uitgesproken om op de korte termijn te komen tot een sluitende begroting over meerdere jaren door het nemen van beperkte maatregelen. Daarnaast wil het college met de raad aan de slag gaan om samen vanuit het negatief wenkende perspectief deze gemeente de toekomst in te leiden. Een toekomst waarin plaats is voor nieuwe ontwikkelingen en de nodige beweging. Het motto is daarbij dat de economische tegenwind voorlopig zal blijven en dat voor stabiliteit beweging nodig is!

Na het vaststellen van de beleidsplanning 2013 - 2016 afgelopen juni, was er voor het college nog onvoldoende informatie om een betrouwbare indicatie te krijgen van de begrotingsresultaten 2013 - 2016. De val van het kabinet, met als gevolg onzekerheid over uitvoering van de plannen, zijn daar debet aan.

Het college is begonnen met negatieve uitkomsten voor alle begrotingsjaren en dus wachtte opnieuw een bezuinigingsronde, die de naam "bezuinigingen fase III" heeft gekregen.

Het college heeft geconcludeerd dat gelet op de steeds maar aanwezige onzekerheid over de koers van een nieuw kabinet het onverstandig zou zijn op dit moment gemeentelijke verworvenheden en producten af te breken.

Dat is pas in beeld als de opgaven scherp geformuleerd kunnen worden en ingrepen echt onontkoombaar zijn. Daar is wel tijd voor nodig. En die tijd heeft het college 'gekocht' met het voorliggende document.

Het college heeft er voor gekozen om de begroting in evenwicht te krijgen op een wijze waarbij inwoners en bedrijven zo min mogelijk negatieve gevolgen ervaren en de bestaande voorzieningen grosso modo gehandhaafd blijven.

De bezuinigingsopgave zag er als volgt uit (structurele tekorten per jaar):

2013: € 1.208.562.

2014: € 1.182.275.

2015: € 1.420.564.

2016: € 1.153.525.

Het totaalbeeld voor de meerjarenbegroting waarin de vermelde ontwikkelingen zijn verwerkt vanaf de vaststelling van de beleidsplanning 2013 – 2016:

	2013	2014	2015	2016
MJB beeld 2013-2016	-€ 803.562	-€ 618.775	-€ 567.064	-€ 40.025
Grex en andere ongedekt uren	- € 467.500	- € 500.000	- € 600.000	- € 700.000
Bezuinigingen gerealiseerd op grex en andere ongedekte uren	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500
Aanpassing taakstelling budgetten Openbare ruimte			-€ 240.000	-€ 400.000
Aanpassing gladheidbestrijding		-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
Nulmeting Cultureel erfgoed	Reserve beleidsplan			
Traject Sezen	-€ 50.000	-€ 50.000		
Masterplan Sport		-€ 26.000	-€ 26.000	-€ 26.000
Totaalbeeld (begrotingstekorten)	€ 1.208.562	€ 1.182.275	€ 1.420.564	€ 1.153.525

De verwerkte bezuinigingsmaatregelen die leiden tot de begrotingsresultaten:

	2013	2014	2015	2016	
Totaalbeeld (tekorten)	1.208.562	1.182.275	1.420.564	1.153.525	
1	Financieringsvoordeel	-€ 954.203	-€ 389.478	-€ 538.890	-€ 500.142
2	Verlaging budget decentralisaties		-€ 500.000	-€ 500.000	-€ 500.000
3	Handhaven honden belasting		-€210.000	-€210.000	-€210.000
4	Verhogen toeristenbelasting		-€ 70.000	-€ 70.000	-€ 70.000
5	Gedeeltelijk ontoormerken reserve ID-kaarten 2012 – 2013 en heroormerken als reserve begroting 2013	-€ 254.000			
	Doorgevoerde bezuinigen nummers 1 tot en met 4	-€ 1.208.203	-€1.169.478	-€1.318.890	-€1.280.142
	Begrotingsresultaat	-€ 359	-€ 12.797	-€ 101.674	+€ 126.617

B. Ontwikkelingen van invloed op meerjarenperspectief

Een aantal bekende en opvallende ontwikkelingen die negatief van invloed zijn op de begrotingsuitkomst staan hieronder opgesomd. De posten zijn begrepen in de hierboven gepresenteerde structurele tekorten.

Compenseren loon- en prijscompensatie

Omdat het Rijk de loon- en prijscompensatie heeft bevroren, ontstaat er een tekort in de gemeentelijke begroting daar waar het gaat om salarissen en diensten en producten die worden ingekocht. Daar was, behoudens voor 2013, in de meerjarenbegroting al grotendeels op geanticipeerd. De loon- en prijscompensatie voor het ontbrekende deel en het begrotingsjaar 2013 zijn nu in de begroting verwerkt.

Bijraming kosten Veiligheidsregio

De geplande bezuiniging op de Veiligheidsregio kan niet worden behaald en is dus als last weer opgenomen.

Grondzaken

De economische en financiële crisis heeft ook zijn weerslag op de grondverkoop. De grondexploitatie staat zwaar onder druk als gevolg van het uitfasen van het woningbouwprogramma en het bijstellen van de bedrijventerreinbehoefte. Dit betekent concreet dat de formatie die nu nog ten laste wordt gebracht van grondexploitaties, zal verminderen. Waar het gaat om inzet van medewerkers in vaste dienst, betekent dit dat de kosten verschuiven naar de reguliere exploitatie. Als geen andere dekking voor deze personeelslasten gevonden kan worden, is de uiteindelijke consequentie dat de formatie naar beneden moet worden bijgesteld.

Hoe groot die bijstelling dan moet zijn, moet nog verder onderzocht worden. Vooral nog is voor 2013 een eerste aanname verwerkt ter grootte van € 350.000. Dit bedrag zal voor jaren 2014 en verder naar schatting verder oplopen van € 500.000 tot € 700.000. Een bijkomend effect van het wegvloeiën van dit personeel is dat een deel van de kritische massa de organisatie verlaat en daarmee flexibiliteit verdwijnt.

Bouwleges

Daarnaast is geschat dat de legesinkomsten terug zullen lopen. Dit is verwerkt in de meerjarenbegroting met de verwachting dat het in de verder liggende jaren weer wat beter zal worden.

Bezuinigingstaakstellingen en ballotagelijst fase II

Het is ook duidelijk dat een aantal beoogde bezuinigingstaakstellingen uit fase II niet gerealiseerd kunnen worden en/of als minder realistisch en wenselijk gezien worden. Een voorbeeld hiervan is de bezuinigingstaakstelling onderhoud openbare ruimte van € 800.000. Deze taakstelling zal leiden tot verloedering en voorkomen moet worden dat er achterstallig onderhoud ontstaat. Deze taakstelling zou -op basis van de ballotagelijst- gefaseerd behaald moeten worden met ingang van 2016. Nader onderzoek naar de taakstelling op gladheidbestrijding leidt eveneens tot de conclusie dat uitvoering van daarvan niet realistisch is. Het niet behalen van deze bezuinigingen heeft een negatief effect op de meerjarenbegroting. Hiervoor zullen alternatieve bezuinigingen gevonden moeten worden.

Beleidsplanning 2013-2016

In de beleidsplanning 2013-2016 is daarnaast sprake van een aantal p.m.-posten. Dit betreft voorstellen / plannen en ontwikkelingen, waarvoor in een aantal gevallen incidenteel geld nodig is en in een aantal gevallen structureel geld. Voor een aantal zaken geldt dat nader onderzoek nodig is, maar het betreft ook een aantal items waarvan met zekerheid gesteld kan worden dat hiervoor gelden noodzakelijk zijn. Hoeveel en wanneer is dus nog niet verwerkt in de bezuinigingsopgave.

C. Sluitende financiële begroting

Begrotingsuitkomsten

De ter besluitvorming voorliggende meerjarenbegroting 2013 - 2016 is nu sluitend.

De begrotingsresultaten 2013 – 2016 zijn:

Jaar	2013	2014	2015	2016
Verwacht resultaat	€ 359 negatief	€ 12.797 negatief	€ 101.674 negatief	€ 126.617 positief

2013

Vanuit de randvoorwaarden het voorzieningenniveau onaangetast te laten, de onzekerheid rond het kabinetsbeleid en de lokale lastendruk niet verder te willen verhogen, heeft het college de bezuinigingen eerst en vooral doorgevoerd met zoals dat in jargon heet "financieel technische maatregelen", die vooral effect hebben voor 2013.

Daarbij is het uitgangspunt geweest dat gelet op de korte tijdspanne geen enkele inhoudelijke beleidsmaatregel of ingreep aan u wordt voorgesteld met vergaande consequenties voor de samenleving. Het gehele tekort moest worden opgeheven door het toepassen van financieel technische maatregelen. Dat is ook toegepast. *Daarmee is de ondergrens bereikt van wat haalbaar is.*

Bij het maken van deze keuze heeft het college beseft dat het doorvoeren van financieel technische bezuinigingen niet zonder gevolgen is. De doorgevoerde maatregelen leiden er toe dat de financiële en beleidsmatige veiligheidsmarges van de voorliggende begroting zijn teruggebracht tot een absoluut minimum. Na deze exercitie was er nog een resterend tekort van € 254.000. Deze is opgeheven door een éénmalige onttrekking aan de reserve beleidsplan.

2014 en verder

Voor de jaren vanaf 2014 wordt er daarnaast een beperkt aantal beleidsmaatregelen voorgesteld om de structurele tekorten van 2014 en verder met structurele maatregelen op te heffen.

De maatregelen zijn:

1. verlaging van het budget decentralisaties met € 500.000;
2. handhaven van de hondenbelasting € 210.000;
3. verhoging van de toeristenbelasting € 70.000.

In programma 5 worden de nuances en afwijkingen verder toegelicht ten aanzien van begrotingsuitgangspunten en/of beleid bij Reserves en Voorzieningen en Activeren, Waardering en Afschrijving van Vaste Activa. Deze zijn dan dus impliciet in de besluitvorming ter vaststelling van de programmabegroting begrepen.

D. Verdere proces voor 2014 en later

Boven op de stappen die worden gezet om het begrotingsbeleid te versterken door te anticiperen op bekende en verwachte ontwikkelingen, is het noodzakelijk om te werken met een geëvolueerd en geïntegreerd begrotingsraamwerk 2013 – 2016, dat zowel de verwachte resultaten meeneemt, zoals opgenomen in de thans voorliggende begroting, als het totaal van bekende en verwachte ontwikkelingen en daarmee integraliteit van besluitvorming waarborgt van het zekere bekende met het onzekere van wat gaat komen.

Het gaat om een mechanisme dat enerzijds onhoudbare ontwikkelingen van de begroting moet voorkomen en anderzijds zorgt voor bestuurlijke begrotingssolidariteit tussen college en Raad en tussen coalitie en oppositiepartijen. De gewenste solidariteit bestaat uit beperkte, flexibele en doelgerichte overeenstemming dat de thans voorliggende begroting "tijd koopt" voor de nu nog onbekende financiële consequenties van bekende en verwachte ontwikkelingen, zoals deze hieronder zijn weergegeven met fictieve, maar niet onrealistisch geachte bedragen.

- P.m. posten beleidsplanning - begroting 2013 - 2016: € niet bekend.
- Loon- en prijscompensatie: € 1.250.000.
- Nieuw beleid: € 500.000.
- Verzelfstandiging cultuurbedrijf: € niet bekend.
- Onuitvoerbaarheid deel maatregelen bezuinigingsfase II: € niet bekend.
- Gevolgen komende decentralisaties: € niet bekend.
- Andere consequenties van beleid nieuw kabinet: € niet bekend.

Het college ziet deze begroting, in combinatie met de technische bezuinigingen voor 2013, als een contractueel verbindende overeenkomst, waarbij de doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen voor 2014 en verder dienen te worden aangemerkt als denkbeeldig. Daadwerkelijke besluitvorming over de nu verwerkte niet-technische

bezuinigingsmaatregelen voor de jaren 2014 en verder vindt plaats in een gezamenlijk traject van Raad en college in 2013.

Omdat het college verwacht dat er bezuinigingen op ons af komen en elke rek nu uit de begroting is gehaald, zal elke negatieve ontwikkeling van de gemeente-inkomsten vanuit het Rijk, hetzij door kortingen, hetzij door onvoldoende compensatie voor taken en/of loon- en prijscompensatie, gepaard moeten gaan met bezuinigingen. Het college is van mening dat dergelijke bezuinigingsmaatregelen (die niet alleen nodig zullen zijn voor het opvangen van minder geld, maar ook gaan over het extra investeren in herstel en toekomst, ten koste van andere producten) bekeken moeten worden in gesprek met de Raad. De Raad wordt dan in positie gebracht om vooraan in het proces mee te doen en haar inbreng te hebben. Het doel van dit gesprek / een interactieve discussie is om de raad richtinggevende uitspraken te laten doen op basis waarvan het college haar bezuinigingskeuzes en onderzoeksopdrachten verder uit kan voeren.

Burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,

de secretaris,

de burgemeester,

(C. Minnaert)

(A. van der Werff)

Kerngegevens

KERNGEGEVENS

(Geschatte gegevens per 1 januari van het dienstjaar en de werkelijke gegevens van het jaar 2011).

A. <u>Sociale structuur</u>	2013	M	V	2011	M	V
Aantal inwoners	46.503	23.550	22.953	46.361	23.466	22.895
waarvan van 0 - 3 jaar	1.755	909	846	1.761	913	848
van 4 - 16 jaar	8.391	4.350	4.041	8.400	4.363	4.037
van 17 - 64 jaar	29.477	15.219	14.258	29.519	15.241	14.278
van 65 jaar en ouder	6.880	3.072	3.808	6.681	2.949	3.732
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	693			587		
- waarvan personen beneden 65 jaar	693			587		
- waarvan personen van 65 jaar en ouder				0		
Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge:						
- wet inkomensvz oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	21			} 23		
- wet inkomensregeling oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen	4					
Aantal geplaatste werknemers in sociale werkgemeenschappen	217			227		
B. <u>Fysieke structuur</u>	2013			2011		
Oppervlakte gemeente	59.620 ha			59.620 ha		
- waarvan land	46.080 ha			46.080 ha		
- waarvan water	13.540 ha			13.540 ha		
- waarvan historische stads- of dorpskern						
Aantal woningen	18.700			18.610		
- waarvan woningwet- en premiewoningen	4.493			4.493		
Lengte van de wegen (in beheer en onderhoud bij de gemeente)	548 km			548 km		
- waarvan wegen buiten de bebouwde kom	355 km			355 km		
- waarvan wegen binnen de bebouwde kom	193 km			193 km		
Lengte fietspaden buiten de bebouwde kom	36 km			36 km		
Aantal ha groenareaal	982 ha			982 ha		
C. <u>Financiële structuur</u>	Totaal		Per inwoner	Totaal		Per inwoner
Gewone uitgaven	€	106.565.642	2.292	€	108.643.379	2.343
Opbrengst belastingen (1)	€	9.357.201	201	€	11.606.717	250
Opbrengst retributies (2)	€	11.738.514	252	€	6.334.261	137
Algemene uitkering gemeentefonds	€	44.951.712	967	€	45.326.452	978
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	€	68.246.946	1.468	€	60.104.223	1.296
Eigen financieringsmiddelen	€	64.841.000	1.394	€	85.651.519	1.847

1) Hondenbelasting, toeristenbelasting en onroerende zaakbelastingen.

2) Afvalstoffenheffing, leges, les gelden Muzisch Centrum, marktgelden, rioolrechten en begraafrechten.

Matrix programma's

Matrix van de programma's, (sub)pijlers, productgroepen en producten

Programma, (sub)pijler, productgroep		Product	Productnaam
1 FYSIEKE LEEFOMGEVING			
PIJLER 1: EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING			
B5501	Natuurbescherming	P457	Natuurbescherming
B5602	Groenvoorzieningen	P452	Bossen
		P455	Plantsoenen
		P592	Speelplaatsen
B5603	Grachten en waterpartijen	P406	Grachten, haventjes en waterpartijen
B7211	Reiniging en afval	P407	Afvalverwerking
B7221	Riolering	P410	Riolering
B7231	Milieu	P295	Milieu
		P383	Duurzame energie
		V907	Millenniumproject Abreshia
B7241	Begraven	P451	Begraafplaatsen
PIJLER 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING			
Subpijler 2A: Infrastructuur			
B2101	Wegen, straten en pleinen	P403	Bruggen
		P405	Gladheidsbestrijding
		P408	Openbare Verlichting
		P413	Straatreiniging
		P417	Wegen, straten en pleinen
		V262	Reconstructie busstation Marknesse
		V908	Parkeerproblemen in bestaande woonwijken
B2111	Verkeer en vervoer	P414	Verkeer
		P419	Parkeervoorzieningen gehandicapten
		V303	Parkeerbeleidsplan
		V259	Verstrekken modderborden
		V984	Verkeersveiligheidsplan
B2211	Binnenhavens en waterwegen	P402	Binnenhavens en waterwegen
B2401	Waterkeringen	P416	Waterkering en afwatering
Subpijler 2B: Openbare orde en veiligheid			
B1201	Brandweer	P201	Brandweer
B1202	Rampenbestrijding	P061	Rampenbestrijding
B1401	Openbare orde en veiligheid	P065	Service bij festiviteiten ed.
		P057	Openbare orde en veiligheid
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING			
Subpijler 3A: Bouwen			
B8101	Ruimtelijke ordening	P253	Bestemmingsplan algemeen
		P296	Poldertoren
		P298	Monumenten
		P305	Bestemmingsplan woningbouw dorpen
		P306	Bestemmingsplan woningbouw Emmeloord
		P307	Bestemmingsplan bedrijventerrein dorpen
		P308	Bestemmingsplan bedrijventerrein
		P309	Bestemmingsplan landelijk gebied
		P404	Grootschalige basiskaart Noordoostpolder
		T014	NOP - DROP bestemmingsplannen
		T032	Project MSB

Matrix van de programma's, (sub)pijlers, productgroepen en producten

Programma, (sub)pijler, productgroep		Product	Productnaam
B8223	Bouw- en woningtoezicht	P250	Bouwen & wonen
		P382	Welstand
B8301	Bouwgrondexploitatie	P350	Complexen grondexploitatie
		P399	Complex Noordoostpolder
		T017	Wellerwaard
B8302	Projecten Stadshart Emmeloord en Emmelhage	T001	Stadshart Emmeloord
		T008	Emmelhage
Subpijler 3B: Wonen			
B5802	Overige leefbaarheid	P567	Leefbaarheid wijken en dorpen
B8201	Volkshuisvestingszaken	P379	Volkshuisvesting
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	P376	Stads- en dorpsvernieuwing
		P454	Kerktorens
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	P384	Woningbouw
		P386	Sloopterreinen, stand- en ligplaatsen
		P387	Subsidies/deelnemingen
PROGRAMMA 2: SOCIALE LEEFBAARHEID			
PIJLER 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER			
B4001	Onderwijshuisvesting	P572	Onderwijshuisvesting gymnastiek
		P574	Onderwijshuisvesting OC-Luttelgeest
		P575	Onderwijshuisvesting primair onderwijs
		P576	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs
		P621	Expansievat Skagerrak
B4801	Onderwijstaken lokale overheid	P562	Jeugd- en onderwijsbeleid
		P568	Leerlingenvervoer
		P569	Lokaal onderwijsbeleid
		P598	Verzuimbeperving
B6501	Kinderopvang	P566	Kinderopvangbeleid
B6502	Peuterspeelzaalwerk	P603	Peuterspeelzaalwerk
PIJLER 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER			
Subpijler 5A: Sport			
B5301	Zwembaden	P600	Zwembad Bosbad
B5302	Sportaccommodaties	P550	Golfbaan
		P558	Gymlokalen
		P559	Hockeyveld/Atletiekbaan
		P561	IJsbanen
		P593	Sporthallen
		P595	Sportvelden
		P597	Tennisbanen
		T025	Masterplan sportaccommodaties
		V240	Parkeerplaats Bosbadhal
		V301	Sloop PWA-Hal
		V302	Waterberging Bosbadhal
		V304	Kantoorruimte zwembad
B5303	Bevordering sportbeoefening	P594	Sportstimulering
Subpijler 5B: Kunst, cultuur en bibliotheek			
B5101	Openbare bibliotheek	P584	Openbare bibliotheek
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	P653	Kunstzinnige vorming
B5401	Kunst en cultuur	P651	Beeldende kunst
		P652	Bijzondere culturele activiteiten
		P655	Podiumkunsten

Matrix van de programma's, (sub)pijlers, productgroepen en producten

Programma, (sub)pijler, productgroep		Product	Productnaam
		P656	Theater 't Voorhuys
		V220	Culturele visitekaartjes
B5801	Media	P657	Lokale Omroep
Subpijler 5C: Cultureel erfgoed			
B5411	Cultureel erfgoed	P650	Werelderfgoed Schokland
		P654	Museum Schokland
		P658	Oudheidkunde
PIJLER 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER			
Subpijler 6A: Maatschappelijke participatie			
B4821	Re-integratiebeleid Volwasseneneducatie	P553	Volwasseneneducatie
B6101	Re-integratiebeleid	P476	Bijzondere bijstand
		P482	Wet werk en bijstand <65
		P483	Wet werk en bijstand >64
		P485	Wet werk en Bijstand Zelfstandigen
		P508	Bijstand algemeen
B6112	Uitstroombevordering	P502	Uitstroom
B6121	Re-integratiebeleid inkomensvoorziening	P500	Uitkering IOAW
		P501	Uitkering IOAZ
B6131	Armoedebeleid	P489	Kwijtschelding
		P491	Armoedebeleid
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	P494	WMO - Rolstoelvoorzieningen
		P504	WMO - Vervoersvoorzieningen
		P507	WMO - Woonvoorzieningen
B6202	Maatschappelijke zorg	P560	Maatschappelijke Zorg
		P601	STOS/ontwikkelingssamenwerking
		V924	Mantelzorg 2009
B6203	Ouderenbeleid	P585	Ouderenbeleid
B6204	Minderhedenbeleid	P571	Minderhedenbeleid
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	P622	WMO-Huishoudelijke Ondersteuning
B6301	Sociaal cultureel werk	P563	Jeugdbeleid
		P586	Carrefour
		P591	Sociaal culturele accommodaties
B6600	Subsidie vrijwilligers	P587	Programma Subsidie Vrijwilligers
B7101	Volksgezondheid	P556	Volksgezondheid
Subpijler 6B: Sociale werkvoorziening			
B6111	Sociale werkvoorziening	P488	Sociale werkvoorziening
PROGRAMMA 3: ECONOMISCHE ONTWIKKELING			
PIJLER 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID			
Subpijler 7A: Werk en economie in de gemeente			
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	P251	Bevorderen economie
		P290	Overige gemeentelijk eigendommen
		V248	Transitiegelden Zuiderzeelijn
Subpijler 7B: Nutsbedrijven			
B3301	Nutsbedrijven	P300	Nutsbedrijven
Subpijler 7C: Markten			
B3101	Markten	P412	Straatmarkten

Matrix van de programma's, (sub)pijlers, productgroepen en producten

Programma, (sub)pijler, productgroep		Product	Productnaam
Subpijler 7D: Recreatie			
B5604	Recreatie en toerisme	P381	Toerisme
		P551	Afmeervoorzieningen recreatievaart
		P589	Recreatieve voorzieningen
		T020	Investeringsbudget Landelijk Gebied
B5605	Project Randmeer	T026	Randmeer
PROGRAMMA 4: DIENSTVERLENING EN BESTUREN			
PIJLER 8: DIENSTVERLENING			
B0031	Burgerdiensten	P101	Burgerdiensten
		T018	Dienstverlening
PIJLER 9: BESTUUR EN ORGANISATIE			
B0011	Bestuursorganen	P001	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer
		P052	Burgemeester en wethouders
		P060	Raad en raadscommissies
B0021	Bestuursondersteuning	P002	Bestuursondersteuning college b&w
B0022	Internationale contacten	P051	Bestuurlijke samenwerking
B0023	Rechtsbescherming	P062	Rechtsbescherming
B0025	Voorlichting	P067	Publieksinformatie
B0027	Communicatie en burgerparticipatie	P059	Public relations
PROGRAMMA 5: FINANCIEN			
PIJLER 10: FINANCIEN			
B9131	Beleggingen	P161	Beleggingen
B9201	Belastingen	P152	Wet waardering onroerende zaken
		P153	Onroerende zaakbelastingen
		P154	Hondenbelasting
		P155	Toeristenbelasting
B9211	Algemene uitkering	P159	Algemene uitkering Gemeentefonds
B9221	Algemene uitgaven / inkomsten	P197	Algemene uitgaven en inkomsten
B9341	Baatbelasting	P156	Baatbelasting
B9901	Saldi kostenplaatsen	P198	Saldi kostenplaatsen
		T031	Het Nieuwe Werken

1.

**Inleiding en opzet
programmabegroting**

1. INLEIDING EN OPZET PROGRAMMABEGROTING

Inleiding

Sinds 2004 presenteert de raad de gemeentelijke begroting in de vorm van een programmabegroting. De voorliggende programmabegroting ondersteunt de kaderstellende en controlerende functie van de raad. Tevens vormt deze programmabegroting de basis voor de productenraming voor het college die de beheerstechnische en uitvoerende functie ondersteunt. De raad en het college krijgen op deze wijze elk hun eigen begrotingsdocument. Met deze opzet is een instrument ontwikkeld waarmee de functies en bevoegdheden van de raad en het college zijn gescheiden.

De basis hiervoor is gelegen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) dat per 1 januari 2004 is ingevoerd, en de dualisering van het gemeentebestuur. Hierbij worden drie doelgroepen onderscheiden:

1. De raad als vertegenwoordigend, kaderstellend en controlerend orgaan;
2. burgemeester en wethouders als besturend orgaan;
3. belanghebbende derden: de provincie als toezichhouder, het Rijk als beheerder van het Gemeentefonds en uitvoerder van de Financiële Verhoudingswet en het CBS als instantie die moet zorgen voor het nakomen van geldende nationale en Europese informatieverplichtingen.

In de begrotingscyclus ziet dit er als volgt schematisch uit:

	Programmabegroting	Programmaverantwoording
Raad	<p>Kaderstellend:</p> <ul style="list-style-type: none">• Beleidsbegroting<ul style="list-style-type: none">- programma's- paragrafen• Financiële begroting<ul style="list-style-type: none">- overzicht baten en lasten- financiële positie	<p>Controlerend:</p> <ul style="list-style-type: none">• Jaarverslag<ul style="list-style-type: none">- programmaverantwoording- paragrafen• Jaarrekening<ul style="list-style-type: none">- programmarekening- balans
College	<ul style="list-style-type: none">• Productenraming	<ul style="list-style-type: none">• Productenrealisatie
Derden	<ul style="list-style-type: none">• Conversietabellen<ul style="list-style-type: none">- programma's – producten- producten – functies	<ul style="list-style-type: none">• Conversietabellen<ul style="list-style-type: none">- programma's – producten- verdelingsmatrix

Opzet van de programmabegroting

De programmabegroting 2013 is onderverdeeld in:

- 01 Fysieke leefomgeving
- 02 Sociale leefbaarheid
- 03 Economische ontwikkeling
- 04 Dienstverlening en besturen
- 05 Financiën

In de programmabegroting worden de doelstellingen verwoord (wat willen we bereiken?), zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarnaast vindt bij elk programma allocatie/autorisatie van de middelen plaats (wat mag het kosten?) en een uiteenzetting van de wijze waarop de prioriteiten en het autonome beleid worden gerealiseerd (wat doen we daarvoor?). De raad kan de programmabegroting mede gebruiken als instrument van planning en control om de voortgang van de uitvoering van de programma's, en met name de daarin opgenomen prioriteiten, te controleren en indien gewenst/noodzakelijk (bij) te sturen. Een ander belangrijk onderdeel wordt gevormd door de verplichte paragrafen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de (financiële) aspecten van de begroting en jaarstukken.

De programmabegroting 2013 is gesplitst in **onderdeel A De beleidsbegroting**, bestaande uit o.a. de vijf programma's en de paragrafen, en **onderdeel B De financiële begroting**. De programmabegroting start met een inhoudsopgave, de samenstelling van het gemeentebestuur, de aanbiedingsbrief, de kerngegevens en een matrix van de onderverdeling programma's – pijlers / subpijlers – productgroepen.

In **hoofdstuk 1 en 2** wordt een inleiding gegeven, de opzet en de basis van de begroting weer. In **hoofdstuk 3** treft u de programma's aan. De programma's zijn onderverdeeld in een aantal pijlers en subpijlers. Tevens worden hierbij ook de voor het betreffende programma relevante beleidsnota's aangegeven. De verplichte paragrafen zijn opgenomen in **hoofdstuk 4**. De toelichting op de financiële begroting vindt u terug in de **hoofdstukken 5, 6 en 7**.

Autorisatieniveau

De raad stelt de begroting vast en autoriseert de budgetten. Dit wil zeggen dat de raad het college van burgemeester en wethouders toestemming geeft in een bepaald jaar voor een bepaald doel uitgaven te doen en verplichtingen aan te gaan tot een bepaald bedrag. Als dit bedrag wordt overschreden, dan moet het college terug naar de raad.

In de programmabegroting heeft het beleid een veel dominantere plek gekregen. Niet alleen de bedragen moeten daarom door de raad worden vastgesteld, maar ook het beleid. In de voorliggende programmabegroting komt dit tot uitdrukking door de begroting op te delen in **Deel A Beleidsbegroting** en **Deel B Financiële begroting**. In de beleidsbegroting wordt ingegaan op de specifieke maatschappelijke effecten die worden nagestreefd, de wijze waarop deze effecten worden bereikt, de middelen die daarvoor nodig zijn en de manier waarop deze middelen worden ingezet. In de financiële begroting wordt met name aandacht geschonken aan de financiële positie van de gemeente.

De programmabegroting is bedoeld om op hoofdlijnen te sturen. Dit betekent dat er bij de begroting in een duaal stelsel minder onderwerpen en activiteiten uitgebreid aan de orde komen. De achterliggende gedachte hiervan is dat het voor de raad zeer lastig is om alle onderdelen van een gedetailleerde (producten-)begroting even intensief te beoordelen. Het is in het duale stelsel ook niet wenselijk om op detailniveau te sturen

omdat anders de ontvlechting van de taken en bevoegdheden tussen de raad en het college van burgemeester en wethouders niet (ten volle) gerealiseerd kan worden. Het sturen op hoofdlijnen wordt in deze nieuwe programmabegroting vorm gegeven door het autorisatieniveau op programmaniveau.

Dit wil overigens niet zeggen dat het voor de raad niet meer mogelijk is om op relevante details te sturen. Een detail kan immers een politiek onderwerp van de eerste orde zijn. Om die reden is per programma een onderverdeling naar pijlers gemaakt. Een verdere doorvertaling vindt plaats door de onderverdeling van de pijlers naar subpijlers en productgroepen. De productgroepen zijn op hun beurt opgebouwd uit producten welke zijn opgenomen in een apart boekwerk, de productenraming. De productenraming is het begrotingsdocument van het college van burgemeester en wethouders. Door deze opzet kan op de diverse niveaus worden ingezoomd.

Op bovenstaande wijze wordt het sturen op hoofdlijnen ingevuld, waarbij er van uit wordt gegaan dat hiermee wordt voldaan aan de informatiebehoefte van de raad.

2.

Basis

2. BASIS

Missie, visie en lange termijnbeleid

De programmabegroting is een onderdeel van de planning & controlcyclus. Deze cyclus start ideaal gesproken met een missie en een visie. Deze worden vertaald in lange termijnbeleid en geconcretiseerd in meerjarige beleidsnota's. Over het meerjarig beleid wordt jaarlijks in de programmabegroting verslag gedaan over de stand van zaken en de plannen voor het komende begrotingsjaar. In de programmabegroting 2013 is een link gelegd tussen het meerjarig beleid en de programmabegroting door de relevante beleidsnota's (beleidskaders) op te nemen bij de programma's. De visie en missie voor de gemeente Noordoostpolder zijn weggelegd in de Toekomstvisie Noordoostpolder 2030, het collegeprogramma 2010-2014 en de beleidsplanning 2013-2016.

Toekomstvisie 2030

De toekomstvisie 2030 voor de gemeente Noordoostpolder is vastgelegd in de nota "Ruimte voor kwaliteit". De visie biedt een duidelijke werkwijze om toekomstige ontwikkelingen te kunnen beoordelen. In voornoemde nota worden ontwikkelingsrichtingen per deelgebied en de omliggende dorpen aangegeven, waarbij wordt voortgebouwd op de aanwezige sterke punten. In 2002 heeft de raad besloten de nota Ruimte voor kwaliteit van de gemeente Noordoostpolder te beschouwen als toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen. In 2009 heeft de raad ingestemd met de geactualiseerde 10 richtinggevende stellingen uit de toekomstvisie 2030. Deze geactualiseerde stellingen zijn vastgesteld als kader voor de ontwikkeling van de 'structuurvisie Noordoostpolder'. De tien geactualiseerde stellingen, die als basis gelden voor de koers 2030 zijn:

1. Noordoostpolder creëert echte ruimte voor ontwikkeling.
2. De gemeente stimuleert, faciliteert en regisseert ontwikkelingen.
3. De essenties van het unieke ontwerp van de gemeente worden bij ontwikkelingen gerespecteerd.
4. Noordoostpolder blijft primair een open agrarisch gebied en geeft ruimte aan duurzame en innovatieve initiatieven.
5. De schaalgrootte van Noordoostpolder biedt de mogelijkheid tot zonering om de juiste functies op de juiste plaats te situeren.
6. 'Nieuw water' is zowel noodzaak als kans.
7. Noordoostpolder streeft naar een hoogwaardig woon-, werk- en leefklimaat voor al haar inwoners.
8. Interessante met elkaar verweven combinaties van wonen, recreëren en werken leiden tot differentiatie en een aantrekkelijk ruimtelijk contrast.
9. Noordoostpolder kiest voor leefbare dorpen en wijken met een eigen karakter en voorzieningenniveau.
10. Dorpen en wijken worden geherstructureerd met behoud van de authentieke kwaliteiten.

De toekomstvisie dient te worden beschouwd als een ontwikkelingsgerichte werkwijze om, recht doende aan de kernkwaliteiten van Noordoostpolder, daarmee de vragen van de toekomst te kunnen vertalen in concrete polderoplossingen. Dat betekent niet dat de visie een knellend keurslijf moet zijn. Het betekent ook niet dat de visie, zoals die is neergelegd in de nota Ruimte voor kwaliteit, tot het jaar 2030 bepalend zal zijn. De raad heeft derhalve besloten de visie van Noordoostpolder iedere raadsperiode te bezien en, indien gewenst, te actualiseren.

3.

Programma's

3. TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA'S

De onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de ramingen van het begrotingsjaar 2013 en de mutaties in de reserves.

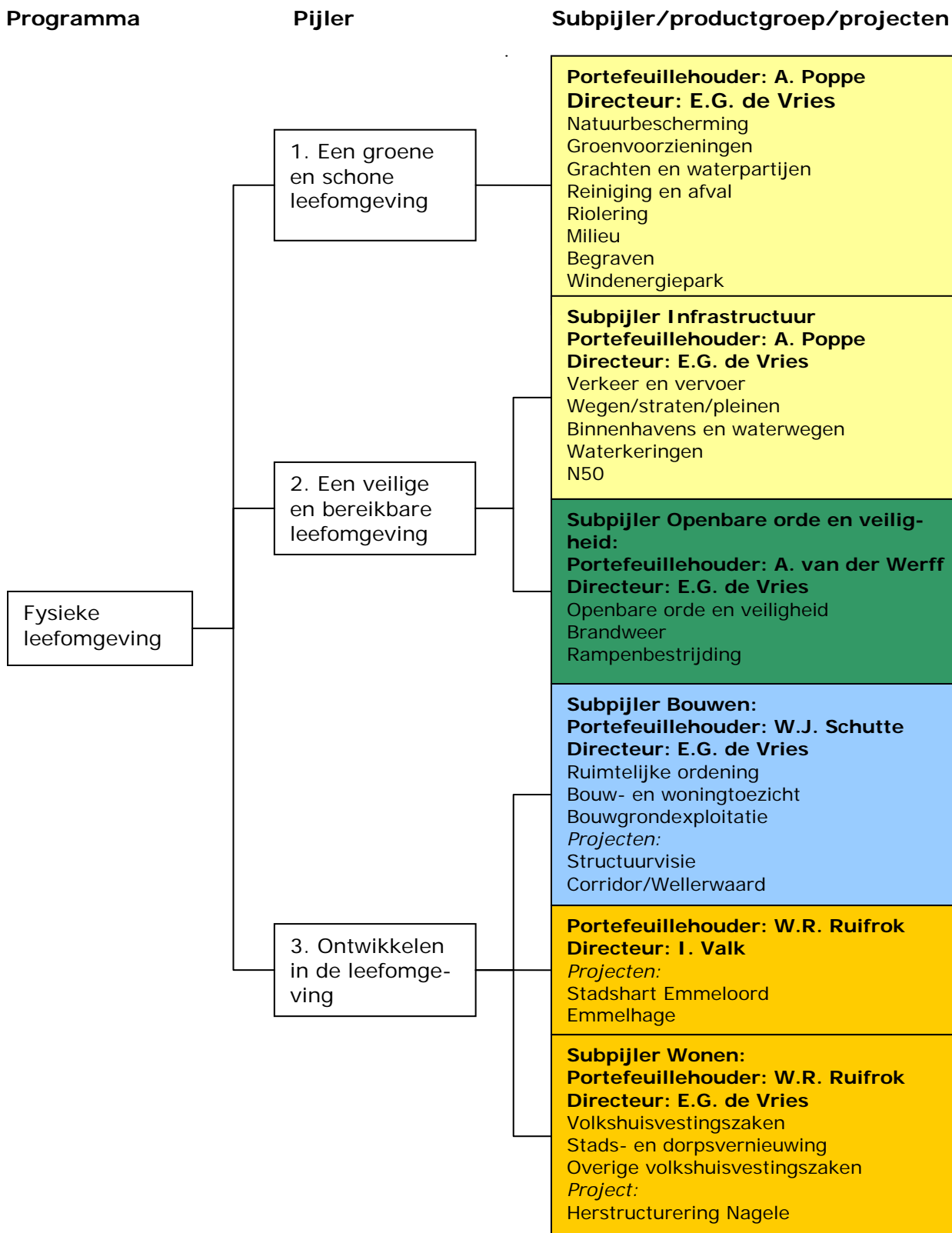
(alle bedragen x € 1.000 / - is nadelig saldo)

PROGRAMMA	BEGROTING 2013		
	Lasten	Baten	Saldo
1 Fysieke leefomgeving	44.422	26.214	-18.207
2 Sociale leefbaarheid	52.020	19.990	-32.029
3 Economische ontwikkeling	2.408	306	-2.103
4 Dienstverlening en besturen	5.996	851	-5.146
5 Financiën	1.719	58.578	56.859
Resultaat vóór bestemming	106.566	105.940	-626
Toevoegingen (last) en Onttrekkingen (bate) aan reserves	4.642	5.267	625
Resultaat na bestemming	111.207	111.207	-1

Programma 1
Fysieke leefomgeving

Programma 1 Fysieke leefomgeving

Raadscommissie : Woonomgeving

Programmadoel

Doelstelling van het programma Fysieke leefomgeving is het hebben en houden van een groene, schone en veilige fysieke leefomgeving, met aandacht voor het behoud van waardevolle kenmerken en ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Pijler 1:

We streven naar een groene en schone leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Onkruidbestrijding (BP 2010-2013, nr. 1006)
- Millenniumgemeente (v/h Abreshia) (BP 2010-2013, nr. 907)
- Fair Trade (BP 2013-2016, nr. 1301)
- Uitvoeren monitoring en onderzoek om te voldoen aan de verplichtingen uit de Flora- en Faunawet (BP 2012-2015, nr. 1214)
- Uitbreiding begraafplaats Emmeloord (BP 2012-2015, nr. 1201)
- Actief optreden tegen illegale afvaldump (BP 2012-2015, nr. 1204)
- Uitvoering van Duurzaam en efficiënt afvalbeheer, anticiperend op ontwikkelingen
- Beheersing ontwikkeling begraafleges

Actuele ontwikkelingen

Duurzaamheidsplan 2012-2015

In mei 2012 is het duurzaamheidsplan 2012 – 2015 vastgesteld. Het plan beschrijft het duurzaamheidsbeleid van de gemeente tot en met 2015, en schetst daarnaast de ambities tot 2030.

Rioleringen

In 2012 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld voor de planperiode 2012-2016. Naast beleid voor stedelijk afvalwater zijn in 2008 de gemeentelijke watertaken "verbreed". In de Wet milieubeheer is de gemeentelijke rioleringszorgplicht vervangen door een zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater en zijn er zorgplichten en bevoegdheden bijgekomen voor hemelwater en grondwater. Deze wetswijzigingen zijn in 2009 opgenomen in de Waterwet.

Verder is, in samenwerking met de andere Flevolandse gemeenten, een Incidentenplan voor de Rioleringen (IPR) opgesteld. Het IPR beschrijft de acties die moeten worden genomen indien zich een (grote calamiteit) met de riolering of afvalwaterzuivering voordoet.

Riolering buitengebied

In overleg met provincie en waterschap worden de mogelijkheden onderzocht om te gaan naar een gebiedsgericht beleid en daarmee het afstandscriterium los te laten. Daarmee zou voor een belangrijk deel de problematiek t.a.v. de verplichte aansluiting komen te vervallen.

Onkruidbestrijding

Proefsgewijs is gestart met de aanleg van groen in nieuwe woonwijken waarbij de plantvakken worden afgedekt met een laag van ca. 10 á 15 cm. zand. In 2012 zijn alle nieuwe

groenvakken op deze wijze aangelegd. De praktijk is dat de vakken langer schoonblijven en het onkruidbeheer eenvoudiger is uit te voeren.

Momenteel wordt gesproken in de Tweede Kamer over het verbieden van glyfosaat voor de onkruidbestrijding op verhardingen. Dit kan grote kostenconsequenties hebben wanneer dit wordt doorgevoerd. Alternatieve onkruidbestrijding door borstelen, branden of stralen e.d. zijn aanzienlijk duurder en hebben een kortere werkingsduur.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
1. Een schone en nette leefomgeving.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren straatreinigingsactiviteiten (leeg straatvuilbakken, verwijderen zwerfafval, verwijderen afvaldumpingen etc.). - Actief optreden tegen illegale afvaldumpingen (BP 1204). - Actualiseren regels voor honden.
2. Samen met de inwoners, bedrijven en (overheids)instanties, al het nodige doen wat binnen de mogelijkheden ligt om te werken aan een duurzame Noordoostpolder.	<ul style="list-style-type: none"> - Duurzaamheidsplan 2012-2015 toepassen en uitvoeren. - Duurzaamheidsprogramma 2013 uitvoeren. - Aangevraagde omgevingsvergunningen met activiteit 'milieu' binnen de wettelijke kaders afhandelen. - Reeds verleende omgevingsvergunningen met activiteit 'milieu' actualiseren volgens het vastgestelde programma. - Risicogestuurd toezicht op naleving van milieuvoorschriften door Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek. Verantwoordelijkheid meer bij ondernemers via hercontrolekaarten en zelfcontroles.
3. Inrichting en beheer van gemeentelijke groenvoorzieningen conform de ambities uit het Groenbeleidsplan 2010-2014.	<ul style="list-style-type: none"> - Groenbeleidsplan 2010-2014 toepassen en uitvoeren, inclusief de beleidsregels en het uitvoeren van de omvorming van plantsoenen (BP 1006). - Groen Doen: het onderhoud in De Zuidert en Revelsant worden onder begeleiding van Concern voor Werk uitgevoerd door WWB-gerechtigden. - De uitvoering van het groenonderhoud in de dorpen en de industrieterreinen in Emmeloord worden met maximale inzet van medewerkers van Concern voor Werk uitgevoerd. - Het winterwerk (snoeien van heesters, rozen en singelbeplantingen) wordt door CvW gedaan. - Maaien van gazons worden conform groenbeleidsplan 2010-2014 onderhouden. Deze maaiwerkzaamheden worden volledig door CvW uitgevoerd. - Onderhoud van jonge bomen (snoeien) wordt door wijkbeheer uitgevoerd. Voor het snoeien van de overige bomen wordt een bestek opgesteld. - De bossen worden op een duurzame wij-

	<p>ze onderhouden gericht op een grote variatie in soorten en in leeftijd. De werkzaamheden worden in samenspraak met burgers en dorpsbelangen uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De sloten worden conform het beeldkwaliteitsplan, de maatwerkovereenkomst en de keur van het waterschap onderhouden. <p>Kruispunten en zichthoeken worden drie keer per jaar gemaaid i.v.m. de verkeersveiligheid.</p> <p>Om de soortenrijkdom te vergroten, worden de bermen die ecologisch worden onderhouden 2 keer per jaar gemaaid en het gras wordt afgevoerd.</p>
4. Landschappelijke beplantingen	<ul style="list-style-type: none"> - In 2013 wordt de laanbeplanting langs de Westermeerweg verder aangepakt. - In de jaren 2013 en 2014 wordt de laanbeplanting langs de Monnikenweg gekapt en herplant.
5. Een technisch goed functionerende inzameling van afvalwater, waarbij stedelijk afvalwater en regenwater zoveel mogelijk worden gescheiden.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van het beleid in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). - In samenwerking met het waterschap Zuiderzeeland wordt uitvoering gegeven aan overeengekomen afspraken zoals in 2009 bestuurlijk ondertekend in het Afvalwaterakkoord Noordelijk Flevoland. De uit te voeren maatregelen vinden plaats in de periode 2009 t/m 2015. - Uitvoeringsplan 2012-2013 realiseren, zoals opgenomen in de bijlage van het vGRP. - Het incidentenplan is een aanvulling op het vigerend calamiteitenplan van de gemeente Noordoostpolder. Het IPR is erop gericht om snel en adequaat te kunnen reageren, als zich incidenten voordoen die van invloed zijn op de de riolering. Voorgesteld wordt het Incidentenplan voor rioleringen (IPR) formeel als aanvulling bij het calamiteitenplan in gebruik te nemen.
6. Het stedelijk water conform het Beeldkwaliteitsplan Stedelijk Water onderhouden.	<ul style="list-style-type: none"> - Beheer van gemeentelijke waterpartijen uitvoeren conform het Beeldkwaliteitplan Stedelijk water en de maatwerkovereenkomst met het waterschap.
7. Uitvoering van doelstellingen uit het Afvalbeleidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> - Afvalbeleidsplan toepassen en uitvoeren. - Uitvoeren van het besluit omtrent de rol voor maatschappelijke organisaties bij het oud papier inzamelen, in overleg met deze organisaties. - Op basis van de evaluatie van de inzamelproef "droog en herbruikbaar in de Erven, Emmelhage en het Waterland" een besluit nemen over het al dan niet gemeentebreed uitrollen van deze inzamelproef of een alternatieve mogelijk-

	heid. - Het vervangen van bovengrondse afvalcontainers voor ondergrondse containers bij hoogbouw voortzetten. - Vormgeven van het besluit over de dienstverlening, zoals deze tot nu toe door Het Goed werd uitgevoerd. - Komen tot een nieuwe overeenkomst voor de verwerking van groente-, fruit- en tuinafval vanaf begin 2014.
8. Behoud en ontwikkeling van het landschap conform het Landschapsontwikkelingsplan 2012-2016.	- Toepassen en uitvoeren van het Landschapsontwikkelingsplan 2012-2016. - Herstel gemeentelijke landschappelijke beplantingen. - Actief toezien op naleving van bomenverordening en omgevingsvergunning m.b.t. herplantplicht van erfsingels.
9. Begrafenissen vinden plaats tegen zo laag mogelijke kosten op een gemeentelijke begraafplaats.	- Uitvoering geven aan het herziene investeringsprogramma Begraafplaatsen 2012-2015, inclusief omvorming en herinrichting. - Implementeren van het beleidsplan 2013-2022 en het beheersplan voor begraafplaatsen.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
- Aantal m ² omgevormd plantsoen (cumulatief!)	22.200	56.462	87.664
- % huishoudelijk afval dat gescheiden is ingezameld (ten opzichte van de totale hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval)	58%	60%	65%
- % inrichtingen dat na een hercontrole voldoet aan de milieuvorschriften.	-	85%	85%

Wat zijn de kaders?

- Beeldkwaliteitplan Stedelijk water
- Maatwerk overeenkomst stedelijk water met waterschap
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012–2016
- Groenbeleidsplan 2010–2014
- Bestuurlijk Afvalwaterakkoord OAS Noordelijk Flevoland Gemeente Noordoostpolder
- Duurzaamheidsplan 2012-2015
- Landschapsontwikkelingsplan 2011–2015
- Afvalbeleidsplan
- Integraal handhavingsbeleidsplan 2011
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2013
- Nota 'Investeringsprogramma begraafplaatsen i.r.t. tariefontwikkeling'

Subpijler 2A Infrastructuur:

We streven naar een verkeersveilige en bereikbare leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Lobby voor verbetering openbaar vervoer; focus op Kampen-Hanzestation, Lelystad-Zuid en het Noorden (CP 2010-2014, nr. 10)
- Monitoren verkeersstromen (BP 2012-2015, nr. 1205)
- Het opstellen van een GVVP (BP 2012-2015, nr. 1206)
- Het opstellen van een parkeerbeleidsplan (BP 2012-2015, nr. 1206)
- Onderhoud parkeervoorzieningen (BP 2012-2015, nr. 1207)
- Verstrekken van verkeersborden i.k.v. modder op de weg tijdens de oogsten (BP 2013-2016, nr. 1304)
- Aanpak van verkeersonveilige situaties rondom scholen (BP 2013-2016, nr. 1305)
- Het aanleggen van ontbrekende schakels in het recreatief fietsnetwerk (BP 2013-2016, nr. 1306)
- Ontwikkelen integrale visie voor onderhoud en beheer openbare ruimte (CP 2010-2014, nr. 7)
- Aanleg extra parkeerplaatsen in oudere woonwijken (BP 2011-2014, nr. 1109)
- Uitvoering Verlichtingsplan 2008-2012 (bestaand beleid) (BP 2012-2015, nr. 1208)
- Vervangen beweegbare brug Marknesserweg/Lemstervaart (BP 2012-2015, nr. 1209)
- Beheer van de natuur- en recreatieplas Wellerwaard (BP 2013-2016, nr. 1307)
- Onderhouden en vervangen bruggen (BP 2013-2016, nr. 1308)
- Realiseren fietsparkeervoorziening o.b.v. allonge (BP 2013-2016, nr. 1309)
- Effectief vastgoedbeheer (BP 2013-2016, nr. 1310)

Actuele ontwikkelingen

GVVP

Naar verwachting wordt het GVVP in december 2012 vastgesteld. Het GVVP bevat het verkeer- en vervoerbeleid en is de 'dienstregeling' voor de komende jaren, waarbij aspecten als leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid in samenhang bekeken worden. Het GVVP bevat een uitvoeringsprogramma bestaande uit maatregelen, beleid en studies.

Openbaar vervoer

De concessie IJsselmond is in januari 2012 opnieuw aanbesteed. De provincies Overijssel en Flevoland hebben besloten het streekbusvervoer in de concessie IJsselmond niet te gunnen. De twee ontvangen offertes op de Europese aanbesteding, van de Combinatie Noot Ede/Regiotaxi de Vallei en Connexion, zitten met de vraagprijs boven het beschikbare budget. Er zal een nieuwe aanbesteding volgen.

N50 Ens-Emmeloord

Minister Schultz van Haegen heeft een convenant met de regio afgesloten waarin de voorkeur wordt uitgesproken voor de uitbouw van de weg naar een 2x2-baans autoweg. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de verdere planuitwerking. De werkzaamheden kunnen in 2013 starten. De N50 in Flevoland is dan in 2014 of 2015 helemaal een 2x2-baans autoweg.

Actualisatie Wegenbeleidsplan

Het huidige beleidsplan voor wegenonderhoud (Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008-2011) loopt t/m 2011. Het plan wordt in 2014 geactualiseerd. Op dat moment wordt het beleid uit het plan (met name de keuze voor het onderhoudsniveau) herijkt. Deze actuali-

satie valt samen met het actualiseren van het Groenbeleidsplan en de vaststelling van IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte).

Verlichtingsplan 2008-2012

Het huidige verlichtingsplan loopt t/m 2012. In 2014 wordt het plan vernieuwd. Daarbij zullen verschillende scenario's voor het onderhoudsniveau en mogelijke besparingen worden uitgewerkt. Daar zal dan een keuze uit gemaakt moeten worden (in relatie tot de vaststelling van IBOR). Tot die tijd zal het huidige verlichtingsplan als kader dienen.

Beleidsplan Civiele Kunstwerken

Reservering voor toekomstige vervanging van de civiele kunstwerken is noodzakelijk om tijdige vervanging te kunnen garanderen. In 2013 wordt gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor het vervangen van de Marknesserbrug in 2015.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Doelmatig en planmatig beheer en onderhoud van elementen in de openbare ruimte.	- Visie Openbare Ruimte toepassen bij het opstellen van beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte.
2. De infrastructuur is doelmatig en bevordert de verkeersveiligheid.	- Invulling geven aan het uitvoeringsplan dat voortvloeit uit het in 2012 vastgestelde Verkeer en Vervoerplan. - Opstellen van een meerjarig monitoringsprogramma voor verkeerstromen, n.a.v. de resultaten uit het GVVP. - Oplossen infrastructurele problemen, waaronder de hoge parkeerdruk in woonwijken (BP 908). - Uitvoeren van 'Prioriteit 1-maatregelen' uit de rapportage Verkeersveiligheid rondom scholen. Raadsbesluit 2009 punten meenemen met groot onderhoud. - Bevorderen van de aanleg van de voorkeursoplossing voor het traject N50 tussen Emmeloord en Ens.

Wat zijn de kaders?

- Programma voor besteding van de 'Transitiegelden Zuiderzeelijn' (2011)
- Visie Openbare Ruimte (vaststelling 2012)
- Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008 – 2011/2014
- Uitvoeringsplan wegwerken achterstallig onderhoud (2008)
- Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan 2012-2022 (vaststelling in 2012)
- Verlichtingsplan 2008 – 2012/2014

Subpijler 2B Openbare orde en veiligheid:

We streven naar een veilige leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Gevoel van veiligheid bevorderen en verloedering tegengaan door het naleefgedrag van voorschriften uit APV die betrekking hebben op kleine ergernissen te verbeteren door middel van het inzetten van minimaal twee buitengewoon opsporingsambtenaren (CP 2010-2014, nr. 15)
- Zorgen dat de gemeente aan alle noodzakelijke veiligheidsvoorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor C2000 (BP 2013-2016, nr. 1312)
- Aansluiten bij de regiogemeenten met betrekking tot inzet burgernet (BP 2012-2015, nr. 1210)
- Voldoen aan de wettelijke taak met betrekking tot gevonden voorwerpen (BP 2013-2016, nr. 1313)
- Het uitvoeren van het BIBOB-beleid (BP 2013-2016, nr. 1314)
- Gewijzigd beleid vaststellen met betrekking tot de veiligheidsregio en brandweer waarbij bezuinigingen niet meer worden nagestreefd (BP 2013-2016, nr. 1315)

Actuele ontwikkelingen

Politie

1 januari 2013 is er 1 nationaal politiebestedel. De politieregio Flevoland gaat op in de nieuwe eenheid Midden Nederland (samen met de Gooi en Vechtstreek en Utrecht). Flevoland zal daarin 1 district vormen waarin Noordoostpolder samen met Urk en Dronten 1 basiseenheid gaan vormen. De schaalvergroting heeft met name consequenties voor de huidige wijze van bestuurlijk en ambtelijk overleg. Er komt een nieuw bestuurlijk afstemmingsoverleg ten behoeve van de regionale prioriteiten. Het driehoeksoverleg wordt niet langer lokaal maar op het niveau van de basiseenheid gevoerd (dus samen met Dronten en Urk). Eén en ander biedt ook de mogelijkheid tot meer samenwerking tussen de drie gemeenten op het gebied van integraal veiligheidsbeleid. Het aantal wijkagenten blijft gelijk. Er komt een flexteam voor het gehele district zodat er in de basisteams extra capaciteit kan worden ingezet wanneer dit nodig is.

Veiligheidsregio

Het Regionaal Crisisplan is inmiddels vastgesteld. Dit plan vervangt alle lokale rampenplannen. 1 januari 2013 moet de implementatie gereed zijn. Consequentie voor de gemeente is dat een aantal processen bevolkingszorg regionaal zullen worden gecoördineerd. De invulling van de regionale functies (volgens het nieuwe knoppenmodel) vindt op dit moment plaats. Er wordt ook gestreefd naar een gemeentelijk begrotingsdeel van de veiligheidsregio met daarin centrale budgetten voor gezamenlijk opleiden en oefenen, piketregelingen en beheerstaken. In hoeverre dit haalbaar is, hangt af van de bezuinigingen en de keuzes die het bestuur van de veiligheidsregio maakt. De veiligheidsregio heeft de WVR verplichte taakstellingen doorgevoerd.

Incidentenplan Riolering (IPR)

Het incidentenplan is een aanvulling op het vigerend calamiteitenplan van de gemeente Noordoostpolder. Het IPR is erop gericht om snel en adequaat te kunnen reageren, als zich incidenten voordoen die van invloed zijn op de riolering en mogelijk oppervlaktewater.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
<p>1. Vergroting sociale en fysieke veiligheid, terugdringing van overlast en criminaliteit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In aansluiting op de bijgestelde nota integrale veiligheidszorg Noordoostpolder, uitvoering geven aan het actieplan voor 2013 waarbij de prioriteiten verkeersveiligheid, overlast (kleine ergernissen), inbraakpreventie, veilig uitgaan en vandalisme prominente aandacht krijgen. - Implementatie van BIBOB in samenwerking met het RIEC en de gemeente Dronten. - Deelname aan het project Bestuurlijke informatievoorziening ex-zedendelinquenten en zware geweldsdelinquenten. - Deelname aan het regionaal college en het bestuurlijk overleg van de Veiligheidsregio. - Implementatie van het nieuwe evenementenbeleid. - Risicogestuurd toezicht op naleving van brandveiligheidseisen uit het Bouwbesluit 2012. Verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij gebouweigenaren neerleggen via hercontrolekaart en zelfcontroles.
<p>2. Vergroting van het veiligheidsgevoel en tevredenheid over de leefbaarheid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak van kleine ergernissen door gemeentelijke BOA's en eerste bevindingen over het gebruik van de bestuurlijke strafbeschikking rapporteren/evalueren. - Inzetten preventieteam Emmeloord, dat met gebruikmaking van "gele kaarten" naleving bevordert.
<p>3. Snel herstel van de orde in geval van ramp of crisis, met zo min mogelijk slachtoffers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Deelname in regionaal verband aan de versterking van een gemeentelijk onderdeel van de veiligheidsregio door samenwerking met andere gemeenten/regio. Meewerken aan een plan voor intergemeentelijke poulevorming voor een aantal gemeentelijke processen in de rampenbestrijding. - Mede opstellen van een plan voor de lokale aanpak van de nafase (projectorganisatie). - Up-to-date houden van lokale gegevens en functies in draaiboeken. - Bewaken van waarborgen voor autonomie bij de overgang van lokaal naar regionaal georganiseerde rampenbestrijding.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
- Algemene veiligheidsbeleving inwoners (rapportcijfer veiligheidsmonitor Noordoostpolder 2011)	7,1	7,3	7,5
- Aantal registraties van misdrijven (bron CBA 2011)	2.280	2.080	1.980
- Aantal misdrijven per 1000 inwoners (bron CBA 2011)	42,9	40	39
- Aantal Bestuurlijke Strafbeschikkinge/mini-pv's met betrekking tot overlastfeiten.	-	625	625

Wat zijn de kaders?

- Kadernota Integrale Veiligheidszorg Noordoostpolder
- Actieplan veiligheid 2013
- Integraal horecabeleid 2011
- Regionale handreiking evenementenbeleid 2011
- Regionaal Beleidsplan veiligheidsregio Flevoland (sept. 2011)
- Organisatieplan Oranje kolom (herziene versie eind 2011)
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2013

Subpijler 3A Bouwen:

We streven naar een goede ruimtelijke ordening met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en een woningvoorraad die kwalitatief op orde is.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Opstellen van een structuurvisie en bestemmingsplan landelijk gebied en twee daartoe noodzakelijke milieueffectrapportages (BP 2012-2015, nr. 1212)
- De lijn in de structuurvisie over het Rood voor Rood-principe continueren (CP 2010-2014, nr. 2)
- Het concept Grenzeloos Wonen in recreatiegebied Wellerwaard mogelijk maken (CP 2010-2014, nr. 3)
- Het opstellen van een visie op de ontwikkeling van bedrijventerreinen (CP 2010-2014, nr. 31)
- Onderhoud van het workflowsysteem (BP 2012-2015, nr. 1213)
- Het toetsen van bouwplannen aan de hand van het bouwbeleidsplan (BP 2013-2016, nr. 1317)
- Het laten maken van luchtfoto's incl. mutatiesignalering en cyclorama's (BP 2010-2013, nr. 1014)
- Brede ontwikkeling Corridor Emmeloord – Kuinderbos (BP 2010-2013, nr. 18)
- Het bevorderen van de bouw en oplevering van laatste fase van Stadshart Emmeloord (CP 2010-2014, nr. 9)

Actuele ontwikkelingen

Project MSB

De projecten Structuurvisie en Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2010 hebben in 2011 een doorstart gemaakt in de vorm van het project MSB; M(er) S(tructuurvisie) B(Bestemmingsplan Landelijk Gebied).

Gezien het (noodzakelijk gebleken) gescheiden traject voor Structuurvisie en bestemmingsplan zal met het opstellen van het Bestemmingsplan Landelijk Gebied pas later worden gestart. Het ligt in de bedoeling om het ontwerpbestemmingsplan eind 2013 in procedure te brengen.

Glastuinbouw

Het bestaande glastuinbouwgebied Luttelgeest Noordoost valt onder het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2004. Met het oog op de actualisaties, het opstellen van de Structuurvisie Noordoostpolder en de actuele, innovatieve ontwikkelingen (schaalvergroting, energievoorziening etc.) in de glastuinbouwsector wordt in de periode 2012-2014 een Masterplan revitalisering Glastuinbouw Luttelgeest Noordoost en een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Emmelhage

De slechte woningmarkt laat zijn invloed gelden op de wijk Emmelhage. De woningmarkt zit landelijk op slot en er is nog geen teken van herstel. Het college heeft in 2012 de focus gelegd op het afronden van fase 1 van Emmelhage en de einddatum van de grex bepaald op 1-1-2019 (was 1-1-2017). Overigens worden de financiële doelstellingen in 2012 gehaald en lijken ook voor 2013 voldoende grondafnames verzekerd. Hierdoor is er genoeg financiële ruimte om in 2013 een forse slag in het woonrijpmaken van de wijk te maken.

Wellerwaard

Met een bijdrage van € 2,5 miljoen vanuit Provincie Flevoland is in 2012 de bekostiging van het recreatieprogramma Corridor Wellerwaard rondgekomen. De aanbesteding voor de ontgronding heeft in 2012 plaatsgevonden.

Belangrijke vergunningen zoals Waterwetvergunning en Ontgrondingenvergunning zijn verleend. Eind 2012 start de uitvoering van de ontgronding die in 2013 wordt afgerond. Daarna vindt inrichting van het recreatiegebied plaats. Voor 1 januari 2015 moet het recreatieprogramma gereed zijn om aan de criteria bij de verleende subsidies te kunnen voldoen. Met het gereedkomen van het recreatiegebied per 1 januari 2015, is de start van de kavelverkoop voor het zuidelijke plandeel voorzien in 2015.

Stadshart

Wat betreft het Stadshart is de verwachting dat in 2013 een start gemaakt kan worden met de bouw van het centrumplan De Deel. Na een positieve uitspraak van de Raad van State inzake de beroepsbehandeling van het coördinatiebesluit (verwacht november 2012), kan de uitvoeringsfase van het project De Deel starten.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Goede ruimtelijke ordening.	<ul style="list-style-type: none">- Opstellen van een Structuurvisie- Zichtbaar maken van keuzes bij de agendering van ruimtelijke planvorming, gebaseerd op een prioritering (Ruimtelijke Agenda 2013).
2. Effectief ruimtegebruik van het water.	<ul style="list-style-type: none">- Samenhangend beleid ontwikkelen voor het faciliteren van functies op het water (wonen, recreëren, natuurontwikkeling etc.).
3. Revitalisering van de glastuinbouw Luttelgeest.	<ul style="list-style-type: none">- Opstellen van een Masterplan revitalisering Glastuinbouwgebied Luttelgeest Noordoost als input voor structuurvisie en op te stellen bestemmingsplan.
4. Voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van 'Geo-informatie'. Benutten van de mogelijkheden van nieuwe technieken en toepassingen.	<ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van de benodigde acties voor implementatie van de volgende fase van de WKPB.- Uitbreiding van de dienstverlening WION, met de huisaansluitingen riolering.- Processen voor de bijhouding van de BAG en koppelingen voor de verplichte afname van gegevens vanuit de BAG optimaliseren.- Afstemming van de gegevens BAG en WOZ. Tevens het verwerken van de verbeterde oppervlaktegegevens van niet-woningen in de BAG.- De transitie van GBKN naar BGT realiseren. Het omzetten van een lijnenkaart naar een objectenkaart. Koppelingen verzorgen tussen de beheersystemen en de geometrie in de BGT-Noordoostpolder. Samenwerking met de overige bronhouders in de provincie Flevoland verder uitwerken en benutten.

5. Efficiënte dienstverlening aan burgers en bedrijven met betrekking tot vergunningverlening en toezicht & handhaving.

- Toezicht op vergunningplichtige bouwactiviteiten op basis van een protocol waarin constructieve veiligheid en brandveiligheid de hoogste prioriteit hebben.
- Toezien op naleving van bouwtechnische eisen met betrekking tot binnenklimaat in scholen en kindercentra.
- In overleg met andere betrokken overheden tot een structurele samenwerking komen over de uitvoering van de "Package deal" inzake Regionale uitvoeringsdiensten.
- Aanvragen om een omgevingsvergunning binnen de wettelijke kaders afhandelen.
- Het vergunningenproces verder optimaliseren door digitale indiening en digitale afhandeling verder door te ontwikkelen.
- Efficiënt samen te werken met en opdrachtgever te zijn van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtsteek voor wat betreft de taken die aan deze instantie zijn overgedragen.
- Vastgesteld toetsingsbeleid voor bouwactiviteiten in een Bouwbeleidsplan met daarin de keuzes en prioriteiten t.a.v. de toetsing bij het verlenen van omgevingsvergunningen uitvoeren.
- Geactualiseerde Monumentenverordening implementeren en uitvoeren.
- Het doen van onderzoek naar de 'klanttevredenheid' op het gebied van vergunningen.

Wat zijn de kaders?

- 10 stellingen (2009)
- Ambitiedocument (2009)
- Nota van Uitgangspunten (2012)
- Nota Reikwijdte en Detailniveau (2012)
- Bestemmingsplannen
- Nota welstandsbeleid (2010)
- Bouwbeleidsplan (2012)
- Monumentenverordening (2012)

Subpijler 3B Wonen:

We streven naar een gevarieerd woningaanbod in een aantrekkelijke leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- In beeld brengen en prioriteren waar herstructurering nodig is (te starten bij Emmeloord-Oost) (CP 2010-2014, nr. 5)
- Volkshuisvestingsplan (CP 2010-2014, nr. 111)
- Het maken van dorpsvisies voor alle dorpen in Noordoostpolder (BP 2013-2016, nr. 1318)
- Voor IGW ligt de nadruk op geprioriteerde wijken en dorpen; de regierol wordt bij de gemeentelijke organisatie belegd (CP 2010-2014, nr. 14)
- Het opstarten van processen/projecten door het dorp met relevante partijen (BP 2013-2016, nr. 1319)
- Subsidie voor uitvoering activiteiten in het kader van jubilea of lustrum van dorp of wijk (BP 2013-2016, nr. 1338)
- De haalbaarheid en risico's in kaart brengen van het instellen van een Duurzaamheidsregeling en afhankelijk van de uitkomsten wordt een duurzaamheidslening ingesteld (BP 2013-2016, nr. 1320)

Actuele ontwikkelingen

Woonvisie

In 2012 wordt de nieuwe woonvisie afgerond. Een belangrijke onderlegger is het in 2011 afgeronde woonwensen- en behoefte onderzoek. De visie is richtinggevend en vormt een kader voor woongerelateerde ontwikkelingen binnen de Noordoostpolder. Bij de woonvisie zit een uitvoeringsplan met de prioritering van de opgaven met een financiële raming. Vanuit de strategische lijnen en de aanwijsgebieden voor herstructurering worden in 2012 met Mercatus nieuwe prestatieafspraken gemaakt.

Onderdeel van de woonvisie is een onderbouwde en herziene woningbouwplanning met mogelijke aanwijsgebieden voor (innovatieve) woningbouw en duurzaamheid. De volgende hoofdlijnen hieruit worden in de woonvisie verder uiteengezet:

- Van kwantiteit naar kwaliteit.
- Inzet energiezuinige en toekomstbestendige woningvoorraad.
- Instrumentarium aanreiken voor woongerelateerde ontwikkelingen.
- Keuzes maken en bundeling van voorzieningen in de dorpen.
- Bestaande kwaliteit in woongebieden behouden en versterken.
- Samenwerken met partners in een wooncoalitie.
- In beeld brengen en prioriteren waar herstructurering nodig is.

Dorpsvisies

In 2012 zijn dorpsvisies afgerond voor de dorpen Nagele en Kraggenburg. Het traject "het maken van de dorpsvisies voor alle dorpen" krijgt de komende jaren een vervolg. Het betreffen integrale visies, vooral van het dorp, maar gedragen door relevante partijen. Bij elke dorpsvisie hoort een uitvoeringsplan waarin prioriteiten, rollen en verantwoordelijkheden worden vastgelegd. De visies zijn nodig als instrument voor prioritering/keuzes binnen en tussen dorpen.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Het hebben van een helder afwegingskader voor woongerelateerde ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren nieuwe Woonvisie, een overkoepelende integrale visie, waarin de koers tot 2020 wordt uitgezet voor het wonen en aanverwante zaken in de Noordoostpolder. - Monitoren van ontwikkelingen op de woningmarkt. - Maken van dorpsvisies als instrument voor keuzes binnen en tussen dorpen.
2. Mogelijkheden starters vergroten om woning te kopen.	<ul style="list-style-type: none"> - De verordening voor startersleningen (2011) geldt ook in 2013. Vanaf 2013 vloeit er geld terug in het revolverend fonds. Zodra er voldoende geld beschikbaar is, kan er weer een starterslening worden verstrekt.
3. Goede leefbaarheid in de dorpen.	<ul style="list-style-type: none"> - Maken van dorpsvisies en uitvoeringsplannen (zie 1), beschrijven kernwaarden en kernkwaliteiten per dorp. Prioritering en keuzes maken met oog op de toekomst. - Uitvoering geven aan het project Nagele. - Gebruik van gezinswoningen als pension voor werknemers in strijd met bestemmingsplan tegengaan via actief handhavingsbeleid. - Tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen via actief handhavingsbeleid.
4. De leefomgeving van Nagele is verbeterd, met behoud van cultuurhistorische waarden.	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak particuliere woningbezitters in geval van renovatie bij versnipperd bezit. - Ontwikkeling kerngebied Nagele met toevoeging woningbouw. - Aanstellen supervisor om initiatieven binnen het gedachtegoed te laten ontwikkelen. - Streven naar herstel van de groenstructuur vanuit het gedachtegoed van Mien Ruys
5. Er is voldoende woningaanbod – afgestemd op de vraag – in een leefbare omgeving.	<ul style="list-style-type: none"> - Verstrekken van Startersleningen. - Onderzoek naar instellen duurzaamheidslening in 2013. - Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. - Toepassen van maatwerk in de dorpen, concrete woningvraag, kleinschalig bedienen van initiatieven. - Prestatieafspraken met Mercatus op basis van strategische uitgangspunten. - Bijstellen woningbouwprogramma conform Woonvisie. - Realiseren van woningbouw in kleine fasen, zodat voorinvesteringen en risico's per fase meer beperkt blijven. - Flexibilisering van bestemmingsplannen zodat beter op de marktsituatie van het

	<p>moment kan worden ingespeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitoren van ontwikkelingen op de woningmarkt.
6. Het verbeteren van de leefbaarheid met behulp van betrokken burgers in hun straat, buurt, wijk of dorp.	<ul style="list-style-type: none"> - Heldere communicatielijnen met dorpsbelangen en wijkplatforms conform het in 2012 afgesloten convenant. - Taakafbakening door te prioriteren in bepaalde wijken en dorpen. - Integrale samenwerking met de IGW-partners en de diverse afdelingen binnen het gemeentehuis.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
- Aantal nieuwe woningen Emmeloord	131	66	31
- Aantal nieuwe woningen overige kernen	55	22	26

Bovenstaande is voor 2013 en 2016 gebaseerd op de uitgangspunten in de Contourennota Woonvisie. Definitieve keuzes in het woningbouwprogramma worden gemaakt bij vaststelling van de Woonvisie.

Wat zijn de kaders?

- 10 stellingen (2009)
- Ambitiedocument (2009)
- Nota van Uitgangspunten (2012)
- Nota Reikwijdte en Detailniveau (2012)
- Woonvisie 2012
- Bestemmingsplannen
- DNA voor de dorpen
- DNA Emmeloord

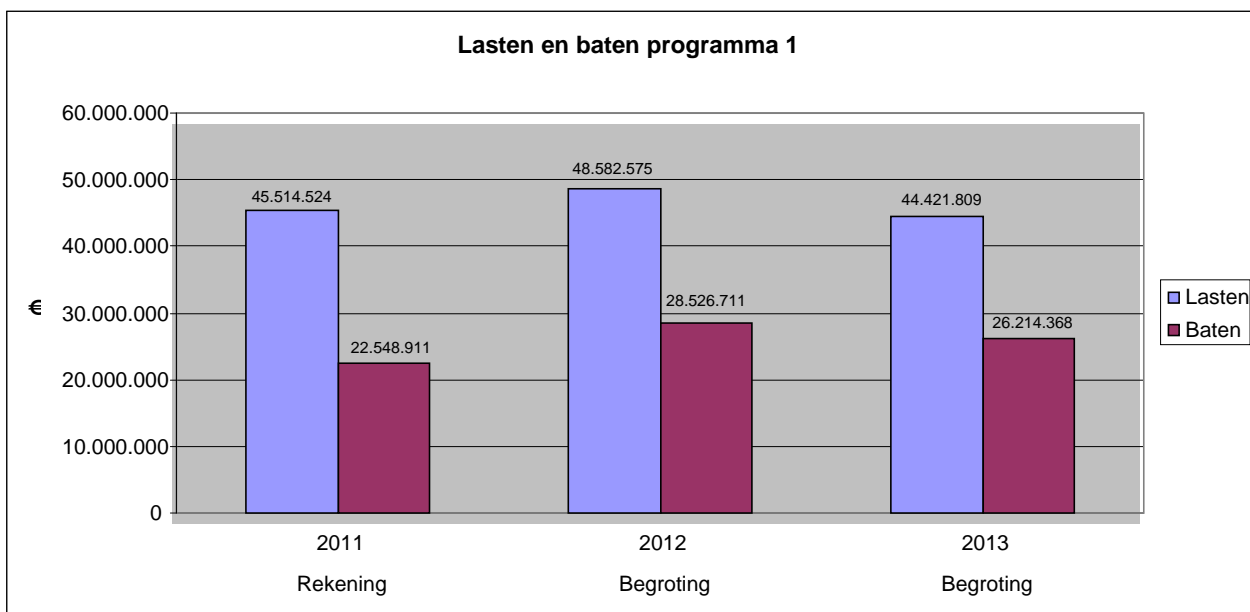
Programma 1		FYSIEKE LEEFOMGEVING			Lasten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 1: EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING							
B5501	Natuurbescherming	29.316	37.442	69.152	69	69	69
B5602	Groenvoorzieningen	2.888.978	3.556.733	3.221.419	3.201	3.171	3.171
B5603	Grachten en waterpartijen	166.740	243.072	236.046	237	237	236
B7211	Reiniging en afval	4.417.067	4.978.146	4.779.159	4.536	4.301	4.286
B7221	Riolering	3.103.892	2.509.113	2.377.844	2.276	2.286	2.401
B7231	Milieu	1.923.373	1.678.163	1.491.321	1.488	1.457	1.450
B7241	Begraven	603.087	604.682	635.681	702	698	701
B7232	Windenergiepark	128.998	0	0	0	0	0
		13.261.451	13.607.351	12.810.622	12.509	12.220	12.315
Pijler 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING							
Subpijler 2A: INFRASTRUCTUUR							
B2101	Wegen, straten en pleinen	7.459.141	8.137.032	7.444.884	7.496	11.504	7.014
B2111	Verkeer en vervoer	567.741	394.771	389.554	480	605	605
B2211	Binnenhavens en waterwegen	0	3.188	1.154	1	1	1
B2401	Waterkeringen	301.861	511.073	482.906	483	483	483
		8.328.743	9.046.064	8.318.498	8.460	12.593	8.102
Subpijler 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
B1201	Brandweer	318.671	310.437	336.881	337	336	336
B1202	Rampenbestrijding	1.901.058	1.859.004	1.894.901	1.938	1.938	1.938
B1401	Openbare orde en veiligheid	667.530	726.407	849.709	873	832	832
		2.887.259	2.895.848	3.081.491	3.147	3.106	3.106
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING							
Subpijler 3A: BOUWEN							
B8101	Ruimtelijke ordening	1.925.354	2.458.155	2.099.383	2.099	2.034	2.023
B8223	Bouw- en woningtoezicht	2.040.928	2.164.958	2.169.692	2.170	2.170	2.170
B8301	Bouwgrondexploitatie	15.904.306	16.441.519	14.146.518	14.147	14.297	14.297
B8302	Projecten stadshart Emmeloord	0	992.443	669.178	669	669	669
		19.870.588	22.057.075	19.084.771	19.085	19.170	19.159
Subpijler 3B: WONEN							
B5802	Overige leefbaarheid	73.344	651.849	784.491	784	647	647
B8201	Volkshuisvestingszaken	319.748	143.708	123.029	123	123	123
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	675.546	94.023	140.801	141	141	141
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	97.845	86.657	78.106	78	78	78
		1.166.483	976.237	1.126.427	1.126	989	989
Totale lasten programma 1		45.514.524	48.582.575	44.421.809	44.328	48.077	43.671

Wat mag het kosten?

(in €)

Programma 1		FYSIEKE LEEFOMGEVING			Baten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 1: EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING							
B5501	Natuurbescherming	0	0	0	0	0	0
B5602	Groenvoorzieningen	14.939	1.126	9.149	9	9	9
B5603	Grachten en waterpartijen	0	0	0	0	0	0
B7211	Reiniging en afval	5.387.550	5.052.510	5.177.455	5.201	5.225	5.306
B7221	Riolering	3.307.435	3.300.083	3.340.002	3.352	3.363	3.512
B7231	Milieu	54.033	2.588	2.640	3	3	3
B7241	Begraven	730.152	651.260	685.644	686	686	686
B7232	Windenergiepark	5.750	0	0	0	0	0
		9.499.859	9.007.567	9.214.890	9.250	9.286	9.516
Pijler 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING							
Subpijler 2A: INFRASTRUCTUUR							
B2101	Wegen, straten en pleinen	171.322	85.607	256.439	81	81	81
B2111	Verkeer en vervoer	195.326	28.037	35.537	36	36	36
B2211	Binnenhavens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
B2401	Waterkeringen	0	0	0	0	0	0
		366.648	113.644	291.976	117	117	117
Subpijler 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
B1201	Brandweer	9.394	0	0	0	0	0
B1202	Rampenbestrijding	0	0	0	0	0	0
B1401	Openbare orde en veiligheid	716	25.000	25.000	25	0	0
		10.110	25.000	25.000	25	0	0
Pijler 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING							
Subpijler 3A: BOUWEN							
B8101	Ruimtelijke ordening	222.757	477.791	369.413	369	369	369
B8223	Bouw- en woningtoezicht	1.124.584	1.680.432	1.713.841	1.414	1.514	1.614
B8301	Bouwgrondexploitatie	11.284.548	16.441.519	14.146.518	14.147	14.147	14.147
B8302	Projecten stadshart Emmeloord	0	732.500	403.506	404	404	404
		12.631.889	19.332.242	16.633.278	16.333	16.433	16.533
Subpijler 3B: WONEN							
B5802	Overige leefbaarheid	0	0	0	0	0	0
B8201	Volkshuisvestingszaken	0	0	0	0	0	0
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	2.956	0	0	0	0	0
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	37.449	48.258	49.224	49	49	49
		40.405	48.258	49.224	49	49	49
Totale baten programma 1		22.548.911	28.526.711	26.214.368	25.775	25.885	26.215

Grafische weergave lasten en baten programma 1:

Geplande investeringen

(in €)

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Pijler 1: een groene en schone leefomgeving				
Berg Bezink Bassin Waterkant Ens	22.000			
Rioolgemaal Wespandief Tollebeek	22.000			
Rioolgemaal Venelaan	11.000			
Rioolgemaal De Fjord	26.400			
Rioolgemaal Europalaan	26.400			
Rioolgemaal Sportlaan	11.000			
Rioolgemaal De Munt	11.000			
Rioolgemaal Flevo Boys	11.000			
Uitbreiding begraafplaats Emmeloord	772.000			
Urnenvoorziening dorpen Creil, L'geest, K'burg, Ens, T'beek	100.000			
Kolkenzuiger 2010	185.200			
Ondergrondse huisvuilinzamelpunten	60.000			
Ondergrondse glascontainers	20.000			
Berg Bezink Bassin De Erven fase 3		22.000		
Rioolgemaal Gildenweg		10.500		
Rioolgemaal Plevierenstraat		11.000		
Rioolgemaal Bloesemweg Kraggenburg		13.200		
Rioolgemaal Urkerweg BP station		11.000		
Ondergrondse huisvuilinzamelpunten		60.000		
Ondergrondse glascontainers		20.000		
Rioolgemaal De Munt II (Florijn)			48.800	
Rioolgemaal Ambachtstraat Rutten			16.800	

Rioolgemaal Museum Schokland			6.000	
Vervanging Grafdelfmachine			72.300	
Ondergrondse glascontainers			20.000	
Pijler 2: een veilige en bereikbare leefomgeving				
Veegmachine middel groot model 2010	130.000			
Vervanging gladheidmeldpunt		30.000		
Vervanging 2 gladheidmeldpunten		60.000		
Vervanging gladheidsbestrijding 2014		50.000		
Vervanging gladheidsbestrijding 2015			100.000	
Vervanging Tennant middel grote veegmachine			154.600	
Vervanging kleine veegmachine			130.000	
App afstandsbediening 4 bruggen Emmeloord			50.000	
Vervanging gladheidsbestrijding 2016				63.000
Totaal programma 1	1.408.000	287.700	598.500	63.000

Gerelateerde toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

(in €)		
Omschrijving	Toevoeging 2013	Onttrekking 2013
Pijler 1: een groene en schone leefomgeving		
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing		123.951
Korting afvalstoffenheffing		496.368
Omgevingsdienst OFGV	6.715	
Millenniumproject Abreshia		25.000
Egalisatie riolering		121.790
Egalisatie begraafplaatsen	49.962	
Pijler 2: een veilige en bereikbare leefomgeving		
Verkeer	250.000	
Extra parkeerplaatsen woonwijken		50.000
Parkeerbeleidsplan		20.000
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaren		75.000
Nazorg onderhoud Tollebeek	12.000	21.850
Verstrekken modderborden		15.000
Pijler 3: ontwikkelen in de leefomgeving		
Bedrijven, Wijken en Dorpen		116.021
Exploitatie poldertoren		141.138
Project MSB		75.000
Totaal programma 1	318.677	1.281.118

Programma 2

Sociale leefbaarheid

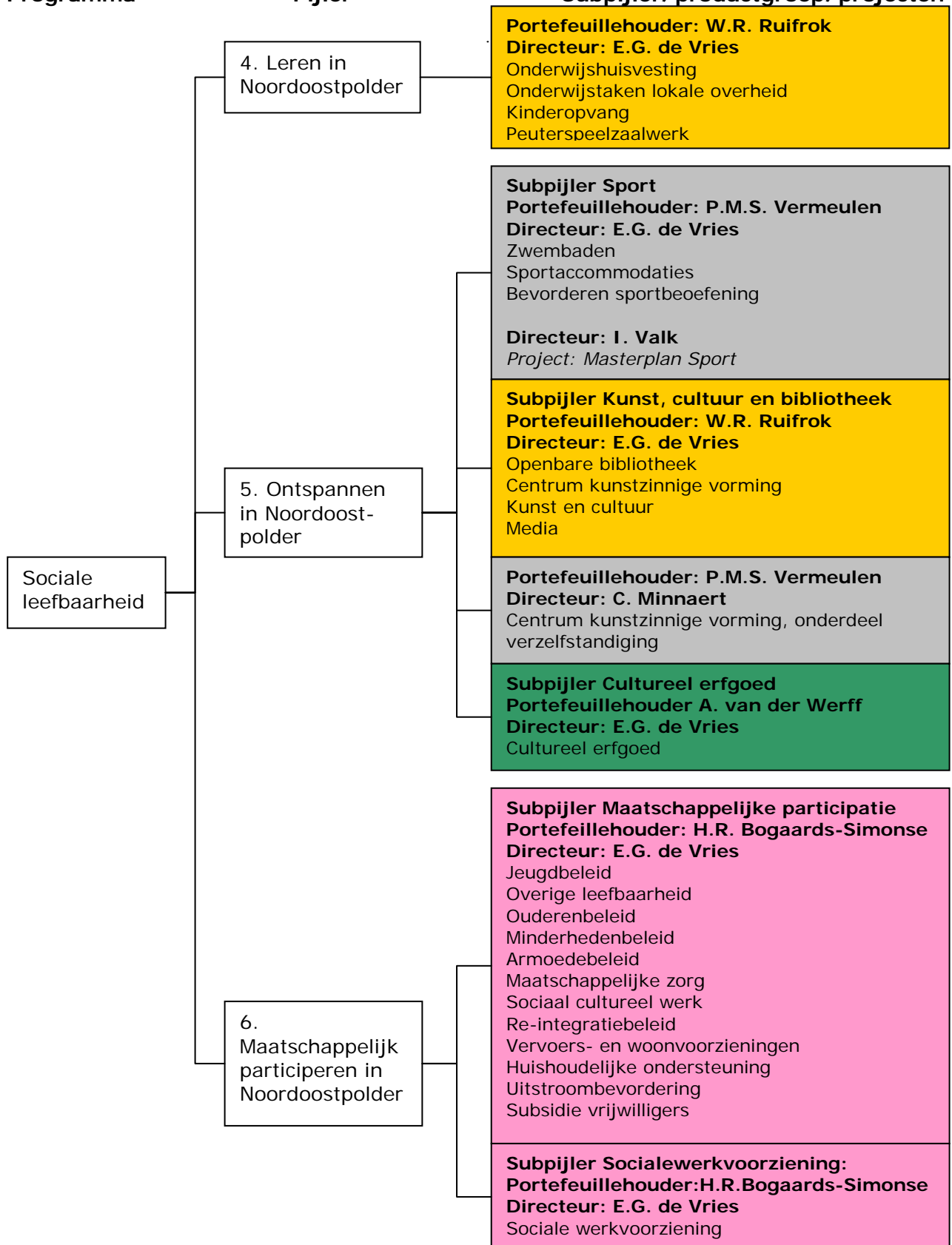
Programma 2 Sociale leefbaarheid

Raadscommissie : Samenleving (SML); Bestuur, Financiën en Economie (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Het doel van het programma Sociale leefbaarheid is het in stand houden van de sociale leefbaarheid in een buurt, wijk, dorp of stad en richt zich op alle leefgebieden: leren, meedoen, activering, ontspanning, gezondheid en bewegen, ondersteuning bij psychische en lichamelijke beperkingen, mantelzorg, vrijwilligerswerk, cultuurparticipatie en informatievoorziening. Hierbij wordt gestreefd naar maatschappelijke participatie van alle inwoners.

Pijler 4 Leren in Noordoostpolder:

We creëren goede randvoorwaarden, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin, om inwoners optimale ontwikkelingskansen te bieden.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Uitvoeren peuterspeelzaalwerk (BP 2013-2016, nr. 1321)
- Voorkomen van achterstanden bij risico kinderen (BP 2013-2016, nr. 1322)
- Toezicht en handhaving peuterspeelzalen en kinderopvang (BP 2013-2016, nr. 1323)
- Opstellen visie en beleidsplan en uitbesteden gebouwenplan voor bepaling vereiste ingrepen (BP 2013-2016, nr. 1324)
- Uitvoering geven aan nota Kindcentra door beoogde participanten bij elkaar te brengen en tot overeenkomsten brengen voor inhoudelijke en organisatorische samenwerking/-woning (BP 2013-2016, nr. 1325)
- Het aanpassen/investeren in het leegstaande onderwijsgebouw Ring1 te Nagele ten behoeve van ingebruikgeving/verhuur (BP 2013-2016, nr. 1326)
- Uitbreiding en aanpassing van bestaande huisvesting van het Voortgezet onderwijs in het kader van het Centrum voor Beroepsonderwijs en mogelijke landelijke ontwikkelingen (BP 2013-2016, nr. 1327)

Actuele ontwikkelingen

Sociale structuurvisie

De sociale structuurvisie is vormgegeven. Hierin is een aantal kernopgaven opgenomen die leidend zijn bij het ontwikkelen van beleid op dit onderdeel. Het gaat met name om de volgende kernopgaven:

1. *onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan;*
2. *iedereen doet mee;*
3. *versterken vrijwillige inzet, informele zorg & mantelzorg;*
4. *herstructureren voorzieningen.*

Passend onderwijs

Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. In mei 2013 hebben de samenwerkingsverbanden een ondersteuningsplan vastgesteld en naar de Inspectie van het onderwijs gestuurd. Deze plannen moeten in een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeente tot stand zijn gekomen. De geplande datum voor gefaseerde invoering nieuwe plannen passend onderwijs is 1 augustus 2013. Voor de gemeente heeft het mogelijk gevolgen voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, de rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

De transitie jeugdzorg is ondergebracht onder de pijler 6A Maatschappelijk participeren in Noordoostpolder.

In 2013 zijn regiomiddelen Voortijdig Schoolverlaten beschikbaar om de doelstelling van 40% minder voortijdig schoolverlaters in 2016 te behalen.

Ontwikkeling Kindcentra

De Stuurgroep Ontwikkeling Kindcentra is in de eerste helft van 2012 tot het besluit gekomen om op vier locaties tot een pilot te komen waar basisonderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang tot een niet-vrijblijvende inhoudelijke samenwerking moeten komen, waarbinnen zij zich als kindcentrum aan ouders en kinderen presenteren, met behoud van de eigen identiteit voor de verschillende basisscholen die participeren. De locaties zijn de dorpen Rutten en Kraggenburg, de wijken Emmeloord-centrum (Jasmijnstraat) en Espelervaart (rond De Lichtboei). Uit een al bestaand gemeentelijk fonds wordt de inzet van een projectcoördinator bekostigd om de ontwikkeling van de pilots indringend te stimuleren. Er worden twee jaren voor de pilotfase uitgetrokken, met de intentie per 1 augustus 2014 als volwaardige kindcentra te starten. Afhankelijk van de evaluaties zal vervolgens worden ingezet op uitbreiding van het aantal kindcentra, verspreid over de gemeente.

Nota voorschools 2011 - 2013

De voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het peuterspeelzaalwerk wordt tot 1-1-2015 grotendeels bekostigd (± 75%) vanuit de Brede doeluitkering (BDU) die de gemeente van het Rijk ontvangt voor het onderwijsachterstandenbeleid.

Er is geen zekerheid over het vervolg van deze BDU. Daarom gaan we in 2013 onderzoeken hoe VVE en peuterspeelzaalwerk na 1-1-2015 effectief en efficiënt kan worden voortgezet, al dan niet met een Rijksbezuiniging.

Er is een relatie met de ontwikkeling kindcentra, het centrum voor jeugd en gezin en de decentralisatie jeugdzorg.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
Onderwijshuisvesting en taken lokale overheid	
1. Passend Onderwijs: samenwerken aan ontwikkelingskansen voor kinderen in het basisonderwijs door middel van expertisebundeling.	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming CJG en onderwijszorgloket voor de onderwijszorgarrangementen. - Stimuleren inhoudelijke discussie passend onderwijsthema's tijdens LEA en andere onderwijsoverleggen.
2. Ontwikkeling Kindcentra inclusief Brede Kansen School (BKS) Emmeloord Centrum.	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren ontwikkeling van een kindcentrum in Rutten, Kraggenburg en Espelervaart en BKS Emmeloord-centrum.
3. Alle jongeren verlaten op 1 augustus 2015 het onderwijs met een startkwalificatie: een havo-, vwo- of een mbo-diploma (niveau 2).	<ul style="list-style-type: none"> - Voortijdige schoolverlaters oproepen en hulp aanbieden. - Onderwijsloopbanen zijn bij leerplicht in beeld. - Sluitende overdracht peuterspeelzaal – basisonderwijs; basisonderwijs – voortgezet onderwijs; voortgezet onderwijs – middelbaar beroeps-onderwijs. - Onderzoeken of er knelpunten ontstaan door de sluiting van de VO school op het AZC wat betreft vervoer en inzet leerplicht.

Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

1. Het voorzieningenniveau beter afstemmen op wensen / behoeften van ouders en kinderen.	- Zowel kinderopvang als de peuterspeelzalen doen mee aan de ontwikkeling kindcentra.- Resultaten bestandsopname Inspectie 2012 worden verwerkt in 2013.- Onderzoek VVE en peuterspeelzaalwerk na 1-1-2015.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
- Aantal te verminderen voortijdige schoolverlaters	74	74	74
- Aantal startkwalificaties	1.293	1.650	1.650
- Aantal peuters met VVE-programma	128	128	128
- Aantal gerealiseerde kindcentra	0	0	4
- Aantal leerlingen die buiten Noordoostpolder naar school gaan	1.600	1.600	1.600
- Aantal leerlingen die naar het regulier onderwijs gaan	10.030	10.030	10.030
- Aantal leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan	370	370	370
- Aantal kinderen die naar een medisch kinderdagverblijf gaan	21	21	21

Wat zijn de kaders?

Algemeen

- Sociale structuurvisie.

Onderwijstaken lokale overheid

- Nota Jeugdbeleid Noordoostpolder 2011 – 2014.
- Verordening leerlingenvervoer (2008).
- Expertisebundeling Noordoostpolder 2010 – 2014.
- LEA 2011 – 2014.
- Ambtinstructie leerplicht (2011).
- Nota Kindcentra (augustus 2011).

Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

- Doelgroepbepaling VVE (2008).
- Nota voorschoolse periode Noordoostpolder 2011-2014.

Subpijler 5A Sport:

We streven naar een bewegende en sportende bevolking en een adequaat aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Inventariseren van de staat van onderhoud buitensportaccommodaties dorpen (CP 2010-2014, nr. 20)
- Goed onderhouden openbaar gebied rond de Corridor (BP 2012-2015, nr. 1216)
- Zorgen voor evenwicht in baten en lasten na realisatie Masterplan Sport (BP 2013-2016, nr. 1328)
- Financiële bijdrage in renoveren sportgerelateerde opstallen (BP 2013-2016, nr. 1329)

Actuele ontwikkelingen

De Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) heeft een onderzoek naar de kwaliteit van de voetbalaccommodaties verricht. De bond heeft tevens naar de vitaliteit van de verenigingen gekeken. Er is geconstateerd dat een aantal verenigingen niet vitaal is. Met de KNVB is afgesproken dat er verdiepingsslag met de verenigingen zal worden gemaakt. Het doel hiervan is om samen met de verenigingen een toekomstperspectief te schetsen. De niet vitale verenigingen zullen dus moeten bepalen of zij op de langere termijn nog bestaansrecht hebben.

Sportstimulering

Voor 2013 is binnen de rijksregeling Impuls brede scholen, sport en cultuur in totaal 7,9 fte combinatiefunctionarissen beschikbaar. Hiervan wordt 5,4 fte ingezet t.b.v. sportstimulering en verenigingsondersteuning. Daarnaast is er budget beschikbaar voor specifieke activiteiten en om uitvoering te geven aan de beleidsregel sportstimulering (subsidies).

Bosbad B.V.

In 2013 wordt de nieuwe Bosbadhal opgeleverd. Er wordt onderzocht of het beheer van de Bosbadhal(len) bij Bosbad B.V. kan worden ondergebracht. Als dit mogelijk is, dan zal dit in het nieuwe convenant worden opgenomen.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. 80% van de inwoners van de gemeente voldoet aan de zogenoemde RSO-norm* (twaalf x sporten per jaar of vaker).	<ul style="list-style-type: none">- Uitvoering geven aan de rijksregeling Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties).- Verstrekken van subsidies ten behoeve van (het stimuleren van) deelname aan sportactiviteiten.
2. Laagdrempelige en multifunctionele sportvoorzieningen voor alle bewoners.	<ul style="list-style-type: none">- Opstellen van toekomstvisie over de (kwaliteit van) sportaccommodaties in de dorpen in relatie met het accommodatiebeleid.- Uitvoeren groot onderhoud en renovaties op sportvelden en binnensportaccommodaties.

	<ul style="list-style-type: none"> - Op niveau houden van binnensportaccommodaties door middel van nieuwbouw/ verbouw/ sloop, conform de normen van NOC-NSF. - Realisatie van een voetbalveld en evenemententerrein op het huidige B- veld in Luttelgeest.
3. Een kwalitatieve en kwantitatieve inhaalslag voor de sportaccommodaties in Emmeloord.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren Masterplan Sport. - Uitvoeren nieuw- en verbouw Bosbadhal.
4. In stand houden van een zwemvoorziening voor de inwoners van de Noordoostpolder.	<ul style="list-style-type: none"> - Samen met de directie en het bestuur van het Bosbad bekijken hoe dit binnen het Masterplan Sport kan worden ingevuld. - Opstellen van een nieuw convenant met Bosbad B.V. over het beheer van het zwembad. Het huidige convenant loopt op 31 december 2012 af.

* Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO)

Wat zijn de kaders?

- Sociale structuurvisie, sociaal en vitaal op eigen kracht, 2012.
- Sportnota 2008 – 2015; Bewegen naar een sportieve samenleving.
- Masterplan Sportaccommodaties Emmeloord, maart 2009.
- Uitvoering Masterplan Sportaccommodaties, januari 2010.
- Convenant gemeente – zwembad Bosbad 2009 – 2012.
- Uitvoeringsplan combinatiefuncties, juli 2011.

Subpijlers 5B Kunst, cultuur en bibliotheek en 5C Cultureel erfgoed:

We streven naar een brede cultuurparticipatie van onze inwoners en het vergroten van de bewustwording en betrokkenheid bij het cultureel erfgoed.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen (BP 2013-2016, nr. 1330)
- Steunfunctie onderwijs (BP 2013-2016, nr. 1331)
- Kunstcollectiebeheer gemeentelijk kunstbezit (BP 2013-2016, nr. 1332)
- Verzelfstandiging en samenwerking op gebied van kunst en cultuur (BP 2013-2016, nr. 1333)
- Onderzoek naar verdere vormgeving Cultuurbedrijf Noordoostpolder (verzelfstandiging CuZa plus fusie met theater 't Voorhuys)
- Beoordelen wat de consequenties zijn van het verkregen siteholderschap voor Schokland in 2010 en hoe de gemeente hiermee verder wil (CP 2010-2014, nr. 25)
- Inzetten op Nagele als tweede werelderfgoed binnen Noordoostpolder inclusief bevorderen van de komst van het Maison d'Artiste (CP 2010-2014, nr. 35)
- Het opstellen en vastleggen van Erfgoedbeleid om te sturen op het eenduidig uitdragen van 'het verhaal van de polder' en het stimuleren van initiatieven die bijdragen tot het behoud van ons cultureel erfgoed (BP 2011-2014, nr. 1115)
- Bij de toeristische promotie gebruik maken van de bijzondere waarde van werelderfgoed Schokland en wederopbouwgebied Noordoostpolder (BP 2010-2013, nr. 23)
- Technische nulmeting, plaatsen veldapparatuur en inmeten van rijksmonument Middelbuurt op Werelderfgoed Schokland, herstelwerkzaamheden en afschermen Werelderfgoed van negatieve weersinvloeden en bezoekers (BP 2013-2016, nr. 1334)

Actuele ontwikkelingen

Naar aanleiding van het onderzoek naar mogelijke Cultuurhuisvesting is in 2010 gestart met het project (interne) Verzelfstandiging Culturele Zaken. In 2011 is een Businesscase opgesteld.

Op basis daarvan heeft het college de intentie uitgesproken de afdeling Culturele Zaken volledig extern te verzelfstandigen inclusief samengaan met theater 't Voorhuys.

In 2012 is een kwartiermaker aangesteld om een Bedrijfsplan op te stellen voor het Cultuurbedrijf Noordoostpolder. De opdracht is een bedrijfsplan op te stellen binnen de huidige financiële kaders. Op basis van het Bedrijfsplan kan verdere besluitvorming plaatsvinden. Ook ten aanzien van benodigde investeringen en de bepaling van frictiekosten.

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

Subpijler 5B Kunst, cultuur en bibliotheek

1. Zoveel mogelijk inwoners zijn 'cultureel actief'.

- Bieden van een breed en gevarieerd aanbod van cursussen en workshops ('vrijtijdsaanbod') op het Muzisch Centrum, en het vraaggericht inspringen op wensen van inwoners. Dit in goede wisselwerking tussen gemeente, gesubsidieerde instellingen

<p>Nota bene: Toewerken naar een organisatiestructuur en subsidiemodel die past bij het nieuwe 'Cultuurbedrijf', als uitwerking van de Businesscase Verzelfstandiging CuZa.</p>	<p>en particuliere aanbieders.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cultuurparticipatie van de inactieve jeugd stimuleren door het verbreden en blijvend aanbieden van Nop-Art activiteiten in samenwerking met Carrefour en De Klos. - Ondersteunen van amateurverenigingen in de culturele sector en stimuleren van podiumactiviteiten door amateurs.). - Een representatief en gevarieerd theateraanbod mogelijk maken in Theater 't Voorhuys via het verstrekken van subsidie op basis van de uitvoeringsovereenkomst, gebaseerd op de bezuinigingstaakstelling.
<p>2. Vrijtijdsaanbod en versterking van kunsteducatie binnen het gehele reguliere onderwijs in de gemeente ter stimulering van een culturele basis bij kinderen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het jaarlijks, in samenwerking met de provincie en andere instellingen voor kunsteducatie in Flevoland, verstrekken van een breed lespakket Kunsteducatie aan een groot deel van de basisscholen. <p>N.B.: In september 2012 is de provincie gestopt met het subsidiëren van de steunfunctie Onderwijs. In de Businesscase Verzelfstandiging is (deels) rekening gehouden met financieren van een lokaal steunpunt, maar voor de tussenliggende periode zullen er binnen de begroting van CuZa oplossingen gevonden moeten worden. Deze zullen ten koste gaan van andere producten of diensten van CuZa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besluitvorming over financiering van de steunfunctie Onderwijs die tot op heden gefinancierd is door de provincie. - Kunsteducatie voor het voortgezet onderwijs versterken door de vraag beter inzichtelijk te maken en aanbod te ontwikkelen, mede door het inzetten van de combinatiefunctionarissen onderwijs/cultuur.
<p>3. Het vergroten van de bewustwording en beleving op het terrein van de beeldende kunsten en cultureel erfgoed.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van tentoonstellingen, exposities en projecten Erfgoededucatie. - Het vaststellen van nieuw beleid t.a.v. Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte en de wijze van financieren. - Uitbreiden en in stand houden van het aantal objecten van beeldende kunst in de openbare ruimte. - De Adviescommissie beeldende kunst is operationeel.

4. Burgers beschikken over een lokale omroep.	- Conform de Mediawet 2008 subsidiëren van de lokale omroep Radio Noordoostpolder. De subsidie- en huurrelatie met de OZO is afgebouwd.
5. Laagdrempelige toegang tot digitale en fysieke informatie, leesbevordering en stimuleren van mediawijsheid.	<ul style="list-style-type: none"> - Conform de Wet op het specifiek Cultuurbeleid een basisbibliotheek in stand houden via structurele subsidie op basis van een uitvoeringsovereenkomst die aansluit bij de bezuinigingstaakstelling. - Strakke regie houden op de wijze waarop de bibliotheek haar bezuinigingstaakstelling invult en of de door hen ingediende Businesscase hierin voldoende voorziet.
Subpijler 5C Cultureel erfgoed	
1. Toegankelijk maken van de archeologische en geologische collectie op Schokland, de middeleeuwse bouwresten en het uitdragen van de historie van Schokland en de aanleg en specifieke identiteit.	<ul style="list-style-type: none"> - Het organiseren in museum Schokland van diverse vaste en wissel - tentoonstellingen en audiovisuele presentaties met specifiek aandacht voor de 'bewoningsgeschiedenis' van het voormalig eiland. - De positie van het Nieuw Land Erfgoed Centrum in de Poldertoren heroverwegen in relatie tot de exploitatie van poldertoren. - Het verstrekken van pakketten erfgoededucatie aan Basis Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. - Het aanbieden van erfgoedactiviteiten voor inwoners, toeristen en recreanten van Noordoostpolder.
2. Een toename van het bezoekersaantal op Schokland met 10% ten opzichte van 2006 (30.301).	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van het zgn. Publiek-ParticipatiePlan deel 2. - Doorontwikkeling publieksactiviteiten vanuit Museum Schokland.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
Aantal cursisten Muzisch centrum:		* -/-10%	**
- muziek	1.081	973	970
- beeldend	370	333	330
- dans	184	166	165
- drama	33	30	35
Totaal	1.668	* 1.502	1.500
<i>* i.v.m. tariefsverhoging verwachte terugval</i>			
<i>** stabilisatie terugval op basis van landelijke ervaringen</i>			
Verstreckte lespakketten kunsteducatie aan:			
- basisonderwijs	95%	*** 97%	*** 100%
- voortgezet Onderwijs	35%	40%	50%
<i>*** onder voorbehoud, afhankelijk van voortzetting steunfunctie ná 01-09-2013</i>			
Aantal bereikte leerlingen Primair Onderwijs	8.531	8.530	8.530
Aantal bereikte leerlingen Voortgezet Onderwijs	1.539	1.650	1.650
Aantal gesubsidieerde amateurverenigingen	24	25	26
Aantal subsidies podiumfonds	4	5	6
Aantal bezoekers theater 't Voorhuys	43.667	42.000	41.000
Aantal leden FlevoMeer Bibliotheek NOP	14.057	13.500	13.000
Aantal uitleningen Bibliotheek	531.415	515.000	500.000
Aantal bezoekers Schokland (2006: 30.301)	38.503	35.000	36.000

Wat zijn de kaders?

- Cultuurnota Vijftig meter boven NOP', cultuurbeleid gemeente Noordoostpolder 2010 – 2014.
- Businesscase Verzelfstandiging Culturele Zaken 'Cultuurbedrijf Noordoostpolder'.
- Ontwikkelingsplan Publieksparticipatie 2007 – 2014.
- Regeling Kunstopdrachten in de openbare ruimte.
- Mediawet 2008.
- Werelderfgoedsite Schokland en zijn omgeving Managementplan 2010. Gebiedsdocument 'Schokland en zijn omgeving'.

Subpijler 6A Maatschappelijk participatie in Noordoostpolder:

We streven naar een gezond leefmilieu in Noordoostpolder, waarin economische en maatschappelijke zelfredzaamheid voorop staan.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Opstellen van een beleidsplan sociale structuurvisie (CP 2010-2014, nr. 12)
- Ondersteunen van het vrouwen centrum (CP 2010-2014, nr. 18)
- Stimuleren van samenwerking tussen de twee binnen de gemeente gevestigde (dependances) ziekenhuizen (CP 2010-2014, nr. 22)
- Transitie jeugdzorg (BP 2012-2015, nr. 1218)
- Wijkgerichte benadering en ondersteuning van kwetsbare groepen (BP 2012-2015, nr. 1219)
- Opstellen lokaal plan huiselijk geweld (BP 2012-2015, nr. 1220)
- Coördinatie nazorg ex-gedetineerden (BP 2012-2015, nr. 1221)
- Makelaarsfunctie ten behoeve van vrijwilligerswerk in brede zin en maatschappelijke stage verder inregelen (BP 2012-2015, nr. 1222)
- Het realiseren van mantelzorgbeleid (BP 2010-2013, nr. 924)
- Het ondersteunen van buurtbemiddeling (BP 2010-2013, nr. 1035)
- Ondersteuning van wijkplatforms (BP 2010-2013, nr. 1036)
- Bevorderen behoud (dependance) Werkplein Emmeloord (CP 2010-2014, nr. 30)
- Samenwerking binnen de keten sociale zekerheid (BP 2010-2013, nr. 821)
- Nota WMO/gezondheidszorg (BP 2012-2015, nr. 1217)
- Toezicht en handhaving nieuwe drank- en horecawet. Opstellen verordening paracommerciële horecabedrijven (BP 2013-2016, nr. 1335)
- Effectieve schuldhulpverlening, conform Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (BP 2013-2016, nr. 1336)

Actuele ontwikkelingen

De sociale structuurvisie is vormgegeven. Hierin zijn kernopgaven benoemd voor de aankomende jaren, die de agenda van de beleidsontwikkeling voor een groot deel bepalen. Vooral de volgende kernopgaven worden vanuit dit onderdeel nader vormgegeven:

1. Onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan;
2. Iedereen doet mee;
3. Versterken vrijwillige inzet, informele zorg & mantelzorg;
4. Herstructureren voorzieningen;
5. Samenwerking tussen woonsector en sociale domein.

De sociale structuurvisie, de participatievisie en de GGD Volksgezondheid Toekomstverkenning zijn het kader geweest voor het opstellen van het beleidsplan Wmo en Volksgezondheid Noordoostpolder 2012-2015 dat in 2011 is vastgesteld. Vanaf 2012 vindt de verdere uitwerking hiervan plaats via het uitvoeringsprogramma. Belangrijkste speerpunten hiervan zijn sociale samenhang en leefbaarheid, gezonde leefstijl, informatie, advies & cliëntondersteuning, stimuleren van vrijwilligers en ondersteuning van mantelzorgers en kwetsbare inwoners.

Medio 2011 zijn we begonnen met de voorbereidingen op drie grote decentralisatie-opgaven, te weten de jeugdzorg, de extramurale begeleiding en de Wet werken naar vermogen. Na de val van het kabinet in het voorjaar van 2012 en het daarop gesloten Begrotingsakkoord 2013 werd duidelijk dat de geplande decentralisatie van de extramurale begeleiding en de invoering van de Wet werken naar vermogen geen

doorgang vinden per 1 januari 2013. Deze besluiten blijven niet zonder consequenties voor het project Decentralisaties in het sociale domein. Het project is echter niet volledig stopgezet. De directe aanleiding (de drie decentralisaties) mag dan voor de korte termijn deels zijn gewijzigd, onze visie op de veranderingen in het sociale domein blijft actueel en van kracht. Met of zonder nieuwe taken per 1 januari 2013. De kernopgaven in de sociale structuurvisie en de kernwaarden uit de participatievisie hebben in 2012 hun vertaling gekregen in het gemeenschappelijk kader "Krachtig Noordoostpolder". Dit kader verdient nadere invulling en operationalisering. Deze opgave is de primaire doelstelling van het project geworden en niet langer het implementeren van nieuwe taken en verantwoordelijkheden. De deelprojecten met betrekking tot de Wet werken naar vermogen en Begeleiding zijn daar op aangepast. Het deelproject met betrekking tot de jeugdzorg wordt voorsnog ongewijzigd gecontinueerd.

In dat kader worden diverse voorbereidende stappen gezet, te weten:

1. Een deelprojectplan jeugdzorg is reeds gerealiseerd.
2. Regionaal zijn inmiddels afspraken gemaakt over het gezamenlijk optrekken in een aantal onderdelen van de jeugdzorg.
3. Momenteel vindt inventarisatie van de verschillende onderdelen van de jeugdzorg plaats.
4. Vanuit het gemeenschappelijk kader van de decentralisaties wordt de zorgstructuur jeugdzorg verder ingericht.

Schuldhelpverlening

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) van kracht geworden. In de nota Schuldhelpverlening zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid op dit terrein uitgewerkt in een normenkader voor uitvoering van de dienstverlening door de Gemeentelijke Kredietbank (GKB). Zelfredzaamheid van de schuldenaar staat hierbij voorop.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
<p>1. Gezonde en vitale wijken en dorpen door integrale aanpak vanuit beleid Wmo en Volksgezondheid met als doelen:</p> <p>a) geen verdere toename overgewicht onder de volwassen bevolking;</p> <p>b) voorkomen alcoholgebruik onder de 12 tot 15 jarigen en vermindering van het alcoholgebruik onder 16 plussers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Een Pilot starten op wijk-/dorpsniveau in Emmeloord centrum en in Nagele. - Doel: wijk en dorp in beweging krijgen waarbij sport en bewegen het instrument zijn voor ontmoeting en binding om zodoende een vitalere buurt/wijk te krijgen. - Aanpak: aansluiten op IGW en bestaande voorzieningen waaronder inzet breedte-sportfuncties binnen het welzijnswerk. Daarnaast gemeentebrede preventieve inzet verslavingsbeleid. - Toezicht op naleving van de nieuwe drank- en horecawet invoeren. - Verordening paracommerciële horecabedrijven opstellen.
<p>2. Adequate organisatie van spoedeisende hulp en bewaking van de 45 minutengrens vanaf eerste oproep ambulance tot de presentatie bij een ziekenhuis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bewaking van de keten acute zorg in periodieke contacten met Antonius en MC Groep en de hiervoor (financieel) verantwoordelijk verzekeraar Achmea Zorg.

3. Afstemming met zorgverzekeraar Achmea over gezamenlijke inzet op het gebied van Wmo en gezondheids-thema's.	- Overleg aangaan met zorgverzekeraar Achmea.
4. Sociale samenhang en leefbaarheid in wijken en dorpen vergroten.	- Conditie bieden voor contact en ontmoeting in wijk en dorp en om thuis of in de buurt gebruik te kunnen maken van welzijns- en zorgactiviteiten. Basis hiervoor zijn de dorps- en wijkplannen die door de dorpen en wijken zelf ontwikkeld worden.
5. Informatie, advies en cliëntondersteuning voor de inwoners.	- Herbezinning praktische invulling Wmo/WWB-loket gelet op de (mogelijke) decentralisaties en de Kanteling. - Doorontwikkelen digitale sociale kaart. - Kennisuitwisseling tussen professionals bevorderen.
6. Veilige en gezonde jongerenketen.	- Ontwikkelen van informatiemateriaal en eenmalige vraaggerichte inzet in de jongerenketen in de dorpen.
7. Sluitende ketenaanpak bij huiselijk geweld.	- Het ontwikkelen van een lokale aanpak met relevante maatschappelijke organisaties.
8. Passende hulpverlening voor dak- en thuislozen, mensen met geestelijke gezondheidsproblemen en verslaafden.	- Mensen laten begeleiden naar zelfstandig functioneren door het faciliteren van instellingen bij de organisatie van preventieve- en nazorgactiviteiten.
9. Zelfredzaamheid en participatie van inwoners met problematische schulden.	- Dienstverlening gericht op bevordering financiële zelfredzaamheid van mensen met schulden door vroegtijdige ondersteuning op gebied van thuisadministratie en financieel beheer.
10. Beter taalgebruik van allochtonen en daardoor betere integratie.	- Organiseren van taalmaatjes voor allochtone vrouwen.
11. Zelfredzaamheid en participatie van inwoners met beperkingen.	- Dienstverlening gericht op bevorderen zelfredzaamheid en participatie, waarbij oplossingen voor de beperking van de inwoner worden gezocht in eigen kracht en mogelijkheden, daarna oplossingen binnen het sociale netwerk, gebruik van algemene voorzieningen en als laatste de verstrekking van een individuele voorziening.
12. Stimuleren vrijwillige inzet en nieuwe allianties.	- Inwoners actief stimuleren zich vrijwillig in te zetten voor de samenleving en/of de omgeving op een manier die bij hen past. Vraagstukken en knelpunten meer gezamenlijk oppakken door

	nieuwe allianties tussen vrijwilligers- en professionele organisaties en het bedrijfsleven te stimuleren.
13. Ondersteunen van mantelzorgers.	- Zorgen dat mantelzorgers eenvoudig de weg naar de meest passende ondersteuning, waaronder (vrijwillige) respijtzorg, vinden. Ondersteuners stimuleren in samenwerking met elkaar mantelzorgers profactief te informeren en te verwijzen.
14. Het WWB bestand ontwikkelt zich gelijk aan of beter dan het landelijke gemiddelde.	- Handhaving aan de poort. - Doelgroep gerichte benadering in de uitvoering. - Intensieve werkgeversbenadering door samenwerking tussen gemeente, Concern voor Werk, re-integratie-bedrijven en het UWV.

Hoe meten we dat?

Indicatoren /kengetallen	2011	2013	2016
- Aantal klanten Mee[r]doenregelingen	995	540	540
- Aantal gebruikers Mee[r]doenregelingen	783	650	650
- Aantal jongeren zonder opvoed- en opgroeioproblemen			
- Aantal jongeren met enkelvoudige problematiek			
- Aantal jongeren met meervoudige problematiek; waarvan levensbedreigende problematiek			
Aantal WWB/IOAW/IOAZ gerechtigden op 31-12	554	665	665
Aantal WIJ gerechtigden op 31-12	61	n.v.t.	n.v.t.
Ervaren gezondheid 65+, doel = stabilisatie percentage 2008 = 67%	67%	67%	67%
Ervaren gezondheid volwassenen, doel = stabilisatie percentage 2009 = 87%	87%	87%	87%
Ervaren gezondheid jongeren, doel = stabilisatie percentage 2010 = 78%	78%	78%	78%
Gemiddelde score sociale kwaliteit leefomgeving, doel = toename score 2009 = 6,5	6,6	6,7	6,8
Gemiddeld rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt, doel = stabilisatie score 2009 = 7,4	7,4	7,4	7,4
Informatie en advies: cliënttevredenheid over Wmo-loket, doel = voldoende tevredenheid inwoners, onderzoek vindt in 2012 plaats	7,0	7,0	7,0
Ondersteuning mantelzorg: cliënttevredenheid over ondersteuning mantelzorg, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2014 plaats	7,0	7,0	7,0
Ervaren belasting mantelzorg 65+, doel = stabilisatie percentage 2008 = 23%, volgende onderzoek in 2012	23%	23%	23%
Ervaren belasting mantelzorg overig, doel = stabilisatie percentage 2009 = 13%, volgende onderzoek in 2013	13%	13%	13%

Vrijwillige inzet: cliënttevredenheid over ondersteuning vrijwilligers, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2014 plaats	7,0%	7,0%	7,0%
<hr/>			
Compenseren: cliënttevredenheid over Wmo-voorzieningen, doel = stabilisatie rapportcijfers			
- Hulp bij huishouden 2010 = 7,8	7,8%	7,8%	7,8%
- Hulpmiddelen Wmo 2010 = 7,3	7,3%	7,3%	7,3%
- Collectief vervoer 2010 = 6,9	6,9%	6,9%	6,9%
- Aanvraagprocedure 2010 = 6,8	6,8%	6,8%	6,8%
Onderzoek vindt in 2015 plaats			
<hr/>			
Inwoners met meervoudige problematiek: cliënttevredenheid ondersteuning inwoners met meervoudige problematiek, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2013 plaats	7,0%	7,0%	7,0%
Aantal meldingen huiselijk geweld, doel = afname aantal, 2010 = 27,4 per 10.000	27,3	27,2	27,1
Aantal geregistreerde verslaafden, doel = afname aantal, 2009 = 3,1 per 1.000	3,0	2,9	2,8
Aantal geregistreerde dak- en thuislozen, doel = afname aantal, 2009 = 3,7 per 1.000	3,6	3,5	3,4
Aantal slachtoffers huiselijk geweld, doel = afname aantal, 2009 = 2,6 per 1.000	2,5	2,4	2,3

Wat zijn de kaders?

- Sociale structuurvisie, sociaal en vitaal op eigen kracht, 2012.
- Participatievisie Noordoostpolder 2011, mei 2011.
- Gemeenschappelijk kader, krachtig Noordoostpolder, 2012.
- Beleidsplan Wmo en Volksgezondheid Noordoostpolder 2012-2015 en bijbehorend uitvoeringsprogramma.
- Nota Minimabeleid 2012 -2014.
- Nota schuldhelpverlening (in ontwikkeling).
- Beleid individuele voorzieningen Wmo.
- Investeren in bezuinigen 2012.
- Beleidsplan participatie maximaal meedoen naar eigen vermogen 2010-2012.
- Beleidsplan WWB 2013 – 2015 (in ontwikkeling).
- Uitvoeringsplan WWB 2013 (in ontwikkeling).

Subpijler 6B Sociale werkvoorziening:

We streven naar optimale arbeidsparticipatie.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Actuele ontwikkelingen

De Tweede kamer heeft de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. Dit betekent dat de parlementaire behandeling van het wetsontwerp van staatssecretaris De Krom is stopgezet en wordt overgelaten aan het volgende kabinet.

De Kamerfracties betrokken bij het Begrotingsakkoord 2013 hadden al afgesproken dat de deze wet geen doorgang vindt. Dat heeft de Tweede Kamer bekrachtigd.

Het is aan het volgende kabinet om te beslissen of (onderdelen van) werken naar vermogen weer op de politieke agenda komen.

Voor 2013 wordt er geen bezuiniging op de sociale werkvoorziening voorzien.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
- Mensen met een Sw indicatie een passende werkplek bieden bij een reguliere werkgever of bij het Sw bedrijf.	- Uitvoeringovereenkomst met Concern voor Werk afsluiten.
- Een sluitende begroting van de GR IJsselmeergroep.	- Afspraken maken over de uitvoering van de sociale werkvoorziening. Waar mogelijk gelet op prijs en kwaliteit gemeentelijk werk onderbrengen bij Concern voor Werk.

Hoe meten we dat?

<u>Indicatoren /kengetallen</u>	2011	2013	2016
- Aantal geplaatste geïndiceerde WSW-ers	227	220	220

Wat zijn de kaders?

- Verordeningen WWB/WSW.

Wat mag het kosten?

(in €)

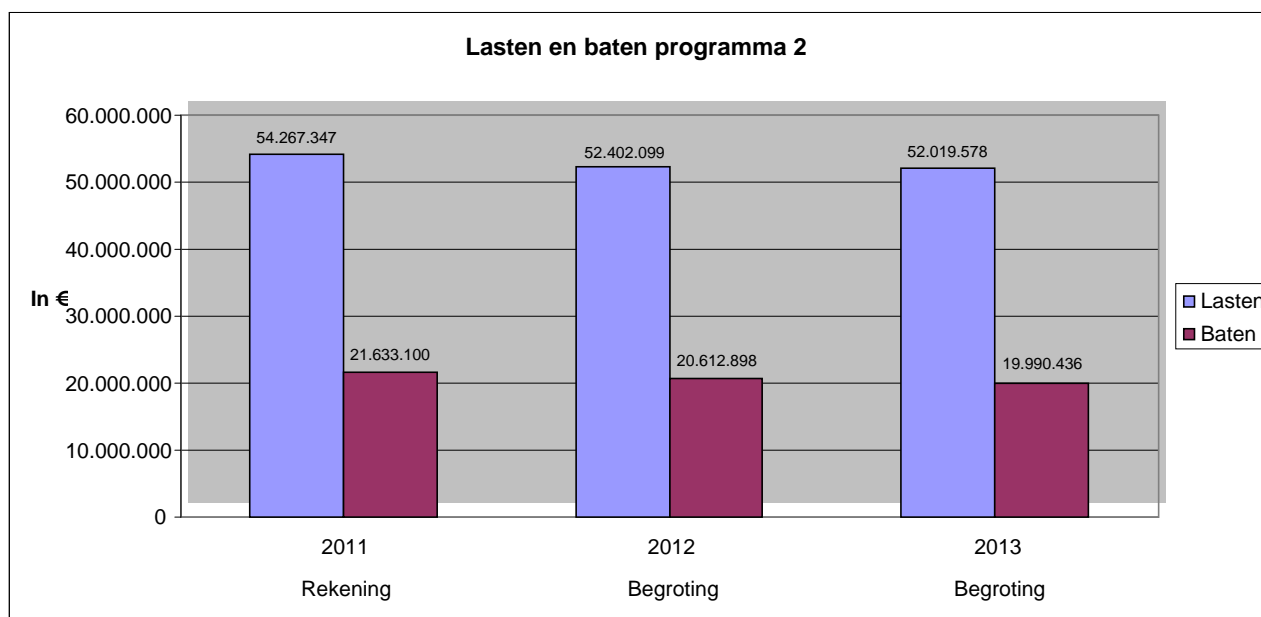
Programma 2:		SOCIALE LEEFBAARHEID			Lasten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming (x 1.000)		
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pijler 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
B4001	Onderwijshuisvesting	4.243.811	3.403.538	3.340.804	3.134	3.066	3.017
B4801	Onderwijsstaken lokale overheid	2.527.624	2.392.745	2.555.220	2.505	2.505	2.505
B6501	Kinderopvang	260.180	379.930	311.018	316	316	316
B6502	Peuterspeelzaalwerk	525.483	275.932	267.311	267	267	267
		7.557.098	6.452.145	6.474.353	6.223	6.154	6.105
Pijler 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER							
Subpijler 5A: SPORT							
B5301	Zwembaden	733.628	724.714	749.466	749	749	748
B5302	Sportaccommodaties	4.517.141	4.233.496	4.767.070	3.984	3.958	3.932
B5303	Bevordering sportbeoefening	281.750	294.170	284.821	285	128	128
		5.532.519	5.252.380	5.801.357	5.018	4.835	4.809
Subpijler 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK							
B5101	Openbare Bibliotheek	1.227.280	1.181.098	1.116.670	1.057	1.057	1.057
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	2.762.955	2.665.609	2.885.197	2.919	2.918	2.978
B5401	Kunst en cultuur	688.112	669.075	728.893	716	716	716
B5801	Media	27.305	25.782	31.504	32	32	32
		4.705.652	4.541.564	4.762.264	4.723	4.723	4.783
Subpijler 5C: CULTUREEL ERFGOED							
B5411	Cultureel erfgoed	669.089	695.595	863.288	840	839	828
		669.089	695.595	863.288	840	839	828
Pijler 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
Subpijler 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE							
B4821	Volwasseneneducatie	277.552	275.783	142.785	143	143	143
B6101	Bijstandsverlening	11.736.537	11.934.300	12.340.261	12.126	12.126	12.126
B6112	Uitstroombbevordering	3.575.283	3.178.453	2.286.349	2.286	2.346	2.346
B6121	Inkomensvoorziening	339.423	293.418	412.943	413	413	413
B6131	Armoedebeleid	1.728.857	1.705.475	1.389.233	1.389	1.389	1.389
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	2.543.073	2.336.267	2.396.315	2.396	2.396	2.396
B6202	Maatschappelijke zorg	1.099.266	1.135.433	1.183.608	1.123	1.123	1.123
B6203	Ouderenbeleid	483.738	502.286	503.480	503	503	503
B6204	Minderhedenbeleid	470.444	454.426	302.803	147	147	147
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	4.147.750	4.344.845	4.229.156	4.229	4.229	4.229
B6301	Sociaal cultureel werk	1.025.325	1.131.103	1.037.511	1.012	1.012	1.012
B6600	Subsidie vrijwilligers	294.557	251.180	241.671	242	242	242
B7101	Volksgezondheid	2.197.467	2.005.600	2.046.662	2.048	2.048	2.048
		29.919.272	29.548.569	28.512.777	28.058	28.118	28.118
Subpijler 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING							
B6111	Sociale werkvoorziening	5.883.717	5.911.846	5.605.539	5.606	5.606	5.606
		5.883.717	5.911.846	5.605.539	5.606	5.606	5.606
Totale lasten programma 2		54.267.347	52.402.099	52.019.578	50.467	50.275	50.248

Wat mag het kosten?

(in €)

Programma 2:		SOCIALE LEEFBAARHEID			Baten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
B4001	Onderwijshuisvesting	228.256	36.700	32.000	32	32	32
B4801	Onderwijstaken lokale overheid	1.017.527	937.075	952.257	952	952	952
B6501	Kinderopvang	56.638	17.001	17.341	17	17	17
B6502	Peuterspeelzaalwerk	117.268	0	0	0	0	0
		1.419.689	990.776	1.001.598	1.002	1.002	1.002
Pijler 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER							
Subpijler 5A: SPORT							
B5301	Zwembaden	4.283	10.097	12.799	13	13	13
B5302	Sportaccommodaties	310.685	414.012	437.059	527	557	557
B5303	Bevordering sportbeoefening	26.106	0	0	0	0	0
		341.074	424.109	449.858	540	570	570
Subpijler 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK							
B5101	Openbare Bibliotheek	0	0	0	0	0	0
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	524.291	481.309	481.173	481	481	481
B5401	Kunst en cultuur	76.364	37.313	66.349	66	66	66
B5801	Media	0	0	0	0	0	0
		600.655	518.622	547.522	548	548	548
Subpijler 5C: CULTUREEL ERFGOED							
B5411	Cultureel erfgoed	202.697	182.000	212.304	212	212	212
		202.697	182.000	212.304	212	212	212
Pijler 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
Subpijler 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE							
B4821	Volwasseneneducatie	0	0	0	0	0	0
B6101	Bijstandsverlening	8.344.150	8.824.410	10.222.474	10.213	10.213	10.213
B6112	Uitstroombbevordering	3.035.910	2.487.411	1.628.691	1.502	1.562	1.562
B6121	Inkomensvoorziening	3.178	1.000	1.000	1	1	1
B6131	Armoedebeleid	79.049	0	0	0	0	0
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	64.838	1.336	1.555	2	2	2
B6202	Maatschappelijke zorg	23.500	17.609	17.600	18	18	18
B6203	Ouderenbeleid	0	0	0	0	0	0
B6204	Minderhedenbeleid	0	0	0	0	0	0
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	637.229	550.000	650.000	650	650	650
B6301	Sociaal cultureel werk	77.434	4.979	5.078	5	5	5
B6600	Subsidie vrijwilligers	0	0	0	0	0	0
B7101	Volksgezondheid	1.251.722	1.032.913	0	0	0	0
		13.517.010	12.919.658	12.526.398	12.390	12.450	12.450
Subpijler 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING							
B6111	Sociale werkvoorziening	5.551.975	5.577.733	5.252.756	5.253	5.253	5.253
		5.551.975	5.577.733	5.252.756	5.253	5.253	5.253
Totale baten programma 2		21.633.100	20.612.898	19.990.436	19.944	20.034	20.034

Grafische weergave lasten en baten programma 2:

Geplande investeringen

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Pijler 5: Ontspannen in Noordoostpolder				
Gymzaal Skagerak + sloop	860.000			
Bosbadhal bouwkosten	1.728.714			
Bosbadhal W&E installaties	451.717			
Bosbadhal Scheidingswand	89.838			
Bosbadhal Diversen	517.572			
Regenhaspel en pompen	27.600			
Totaal programma 2	3.675.441			

Gerelateerde toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Toevoeging 2013	Onttrekking 2013
Pijler 4: Ieren in Noordoostpolder		
Onderhoud & aanpassing gebouwen primair- en speciaal onderwijs	1.234.765	
Onderwijshuisvesting		758.811
Opstellen visie/beleidsplan en uitbesteden gebouwenscan		50.000
Pijler 5: ontspannen in Noordoostpolder		
Masterplan sport		615.000
Golfbaan		24.000
Promotie Schokland		23.000
Cultuurplein		57.800
Culturele visitekaartjes		22.000
Evenemententerrein Luttelgeest		13.500
Rijksmonument Middelbuurt		25.000
Pijler 6: maatschappelijk participeren in Noordoostpolder		
Tijdelijke huisvesting aan de Nagelerweg		29.000
Inkomens- en werkdeel WWB		204.136
Nota gezondheidsbeleid		35.000
Egalisatiereserve wmo		13.189
Ondersteunen vrouwencentrum		25.000
Totaal	1.234.765	1.895.436

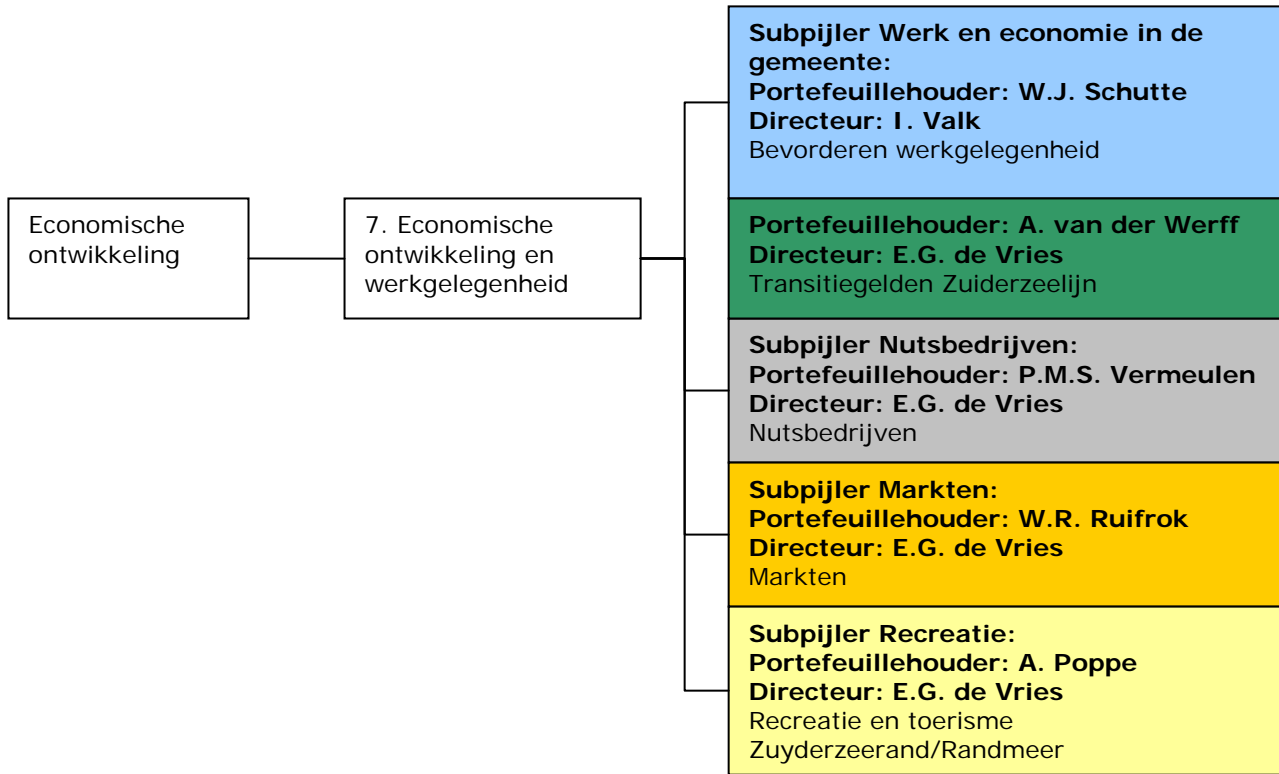
Programma 3

Economische ontwikkeling

Programma 3 Economische Ontwikkeling

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma **Pijler** **Subpijler/productgroep/projecten**

Programmadoel

We willen een lokale economie realiseren, waarin het voor de bevolking en voor ondernemers mogelijk is om op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze te voorzien in hun behoeften, nu en in de toekomst. Daarvoor willen wij de economische ontwikkeling op de juiste manier stimuleren en zoeken naar alternatieve werkgelegenheid waaronder uitbreiding van de toeristisch-recreatieve sector.

Subpijler 7A Werk en economie in de gemeente:

We stimuleren economische ontwikkeling en bieden een kader voor een duurzaam economisch klimaat en arbeidsmarkt.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Stimuleren van een goede invulling van het thans onbenutte deel van het voormalige Dokter Jansenziekenhuis met name vanuit de economische acquisitie-inspanningen (CP 2010-2014, nr. 23)
- Voortzetten van de economische acquisitieactiviteiten en accountmanagement voor het zittende bedrijfsleven inclusief het stimuleren van vestiging van werknemers in Noordoostpolder (CP 2010-2014, nr. 28 + BP 2011-2014, nr. 1117)
- Een Poldertoren als landmark voor Noordoostpolder (BP 2012-2015, nr. 1225)
- Inzetten transitiegelden Zuiderzeelijn (BP 2010-2013, nr. 904)

Actuele ontwikkelingen

In 2012 is de Sociaal Economische Visie vastgesteld. Hierin zijn de belangrijkste economische speerpunten voor 2013 e.v. vastgesteld. Daarnaast is de geactualiseerde Gemeentelijke Vestigingsvisie vastgesteld waarin is aangegeven hoe de gemeente omgaat met haar werklocaties.

De accountmanagers en acquisiteur moeten verbinden, verkopen, adviseren, organiseren, regisseren en stimuleren. Vanuit het oogpunt van acquisitie wordt de komende jaren extra ingezet op de sterke sectoren in de gemeente Noordoostpolder, namelijk logistiek, composiet en agribusiness. Gezien de economische omstandigheden wordt de acquisitietechniek aangepast. De koude acquisitie blijft de gemeente op een lager pitje doen. Vanaf 2012 wordt de samenwerking tussen accountmanagers en acquisiteur belangrijker. Er moeten "warme" leads worden gegenereerd om succesvol te zijn.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Een betere samenwerking realiseren tussen onderwijs en bedrijfsleven waardoor het onderwijs aansluit bij de vraag van werkgevers.	<ul style="list-style-type: none">- Faciliteren van het concept een leven lang leren.- Opzetten van een Centrum voor Jong Ondernemerschap.- Organiseren van een bijeenkomst voor het bedrijfsleven, overheid en onderwijs in Noordoostpolder.

2. Iedereen naar vermogen aan het werk.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking en implementatie van een nieuwe visie op werkgeversbenadering. - Uitwerken van social return on investment.
3. Stimuleren van de lokale economie.	<ul style="list-style-type: none"> - Communicatie richting het bedrijfsleven in de Noordoostpolder over de mogelijkheden van de Zuiderzeelijngelden en de procesgelden.
4. Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers.	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbieden van accountmanagement op een hoog niveau. - Binnenhalen van nieuwe ondernemingen door meer focus te leggen op "warme leads". - Focus op sterke sectoren zoals de agribusiness en de maaksector.
5. Verbreding, verdieping en uitbreiding van de werkgelegenheid voor functies op MBO-4 niveau en hoger.	<ul style="list-style-type: none"> - Versterken en uitbreiden van het zgn. composietcluster bij het NLR in samenwerking met provincie en OMFL. Daarnaast wordt er een Centrum voor Jong Ondernemerschap opgezet.
6. Versterken van bedrijven binnen dezelfde branche/keten.	<ul style="list-style-type: none"> - Signalen oppikken bij bestaand bedrijfsleven (bedrijfsbezoeken uitbreiden). - Thematische benadering (Composiet, Logistiek, Agribusiness) van prospects. - Bedrijven met elkaar verbinden, bijvoorbeeld door het organiseren van het ondernemersontbijt. - Faciliteren van Potato 2013.
7. Klantgerichte en effectieve dienstverlening aan bedrijven.	<ul style="list-style-type: none"> - Het faciliteren van het bestaande bedrijfsleven in alle facetten. Om het accountmanagement op een zo hoog mogelijk niveau te houden en te kijken waar, mede ten opzichte van andere gemeenten, verbeterpunten zitten wordt er een benchmark ondernemingsklimaat georganiseerd.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
Werkgelegenheid in fte	24.000	24.000	24.250
Werkloosheidspercentage	6%	6%	6%
Arbeidsparticipatie	71%	72%	74%
Startende ondernemers	270	270	270
Uitgifte nieuwe bedrijventerreinen (ha.)	3,6	3	3

Wat zijn de kaders?

- Sociaal economische visie 2012-2016.
- Gemeentelijke visie vestigingsbeleid 2012.
- Provinciale Visie Werklocaties Flevoland 2030 +.
- Evaluatie acquisitie en accountmanagement 2010.

Subpijler 7B Nutsbedrijven:

We streven naar goed functionerende nutsbedrijven die gericht zijn op gemeentelijke belangen, en streven daarbij naar een goed rendement.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Actuele ontwikkelingen

Op korte termijn en dus ook voor 2013, staan er geen ontwikkelingen op de rol. Wel blijft de gemeente op een pro-actieve manier de ontwikkelingen volgen. De gemeente is in dit verband aandeelhouder van Vitens (water), Enexis (netwerk) en een aantal vennootschappen die overbleven na de verkoop van Essent en op termijn worden verkocht danwel bedoeld zijn voor de afwikkeling van deze verkoop.

Wat willen we bereiken?

1. Het als aandeelhouder verantwoord behartigen van de gemeentelijke belangen in nutsbedrijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Kritisch volgen van het door de nutsbedrijven gevoerde beleid.

Subpijler 7C Markten:

We streven naar aanbod en groei van bestedingen.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Actuele ontwikkelingen

De weekmarkt is in april 2012 na 60 jaar verplaatst van De Deel in Emmeloord naar de combinatie Kettingplein/parkeerplaats Noordzijde. Dit is gebeurd vanwege de voortgang van de plannen rondom Stadshart Emmeloord en de (her)inrichting van De Deel. Hierbij zijn er ook verschillende aanpassingen gedaan in de opzet van de weekmarkt. Hierbij moet worden gedacht aan tijden, opstelling en aanwezige producten. Deze aanpassingen zijn gedaan in nauwe samenwerking met de marktcommissie. Afgesproken is de nieuwe locatie en opzet van de weekmarkt in april 2013 te evalueren.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Het organiseren van een weekmarkt.	- Ondersteunen en reguleren van de weekmarkt door onder meer het toezicht houden op naleving van de Marktverordening.

Wat zijn de kaders?
Marktverordening 2008

Subpijler 7D Recreatie en toerisme:
We streven naar een toeristisch en recreatief aanbod dat kwalitatief hoogwaardig is. Dit draagt bij aan de werkgelegenheid, het voorzieningenniveau en de recreatiemogelijkheden in de Noordoostpolder.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Bestemming en inrichting evenemententerrein aan de Marknesserweg / Kamperweg (BP 2012-2015, nr. 1226)
- Uitvoering geven aan het actieplan behorende bij de Recreatievisie (BP 2012-2015, nr. 1227)
- Komen tot kaders en randvoorwaarden waaronder Noordoostpolder wil meewerken aan het project gebiedsontwikkeling Zuyderzeerland (CP 2010-2014, nr. 4)

Actuele ontwikkelingen

Zuyderzeerland

Door de betrokken partijen is op basis van gedane onderzoeken en het huidige economisch klimaat recent geconcludeerd dat een grootschalige ontwikkeling in de Zuyderzeerland, zoals een vaarverbinding, op dit moment niet realistisch is. De kansen voor dit gebied moeten worden gezocht in kleinschalige gebiedsontwikkeling. De kaders en randvoorwaarden om mee te werken aan het regionale project worden gezien de beëindiging van het regionale project niet aan de raad aangeboden.

Is er dan voor niets aan de visie gewerkt? Nee, want gemeente Noordoostpolder is wel in gesprek met zowel Steenwijkerland als Lemsterland, om te bezien of en zo ja hoe we dit kunnen gaan aanpakken. De concept gemeentelijke visie dient hierbij als onderligger. Als Noordoostpolder staan we positief tegenover een kleinschalige gebiedsontwikkeling van de Zuyderzeerland.

Recreatie

In oktober 2011 is de Recreatievisie Noordoostpolder 2012-2016 inclusief actieplan vastgesteld. Hierin zijn de ambitie en de belangrijkste speerpunten voor 2012 e.v. vastgesteld.

Het belang van plattelands- en cultuurtoerisme neemt toe. Er is een (hernieuwde) waardering voor het platteland en het cultuurhistorisch erfgoed. Toerisme en recreatie dragen bij aan de vitaliteit van het platteland en kunnen uitgroeien tot een belangrijke economische pijler.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Stimuleren toeristisch ondernemerschap.	- Participeren in het project NORT Flevoland.
2. Verbetering van het imago van het toeristisch-recreatief product.	- Productie en distributie Recreatiekaart. - Ondernemers stimuleren nieuwe projecten op te zetten middels format ondernemersprojecten. - Actieve deelname aan de activiteiten van Toerisme Flevoland. - Promotie toeristisch product Nagele-Urk-Schokland. - Promotie toeristisch product Oostrand. - Koppeling blijven maken met de gebiedspromotie. - Ontsluiting toeristisch-recreatieve informatie via relevante websites. - Participatie in het evenement Uit-je-Tent.
2. Verbetering van de samenwerking tussen ondernemers onderling, en tussen gemeente(n) en ondernemers in de sector.	- Overleg voeren met omringende gemeenten. - Het Platform Recreatie en Toerisme Noordoostpolder voortzetten. - Overleg voeren met vereniging recreatie ondernemers.
3. Een meer samenhangend en kwalitatief hoogwaardig toeristisch-recreatief aanbod.	- Ontwikkelen van routes en voorzieningen. - Ondernemers deel laten nemen aan/en aanbieden van inspiratiesessies. - Arrangementsontwikkeling door ondernemers en VVV stimuleren.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
Besteding verblijfgasten en dagbezoekers in miljoenen euro's	25,5	28,11	32,55
Werkgelegenheid m.b.t. verblijfgasten en dagbezoekers in aantallen fte's	336	370	429

Wat zijn de kaders?

- Sociale Structuurvisie.
- Recreatievisie 2012-2016.
- Beleidskader Structuurvisie.

Wat mag het kosten?

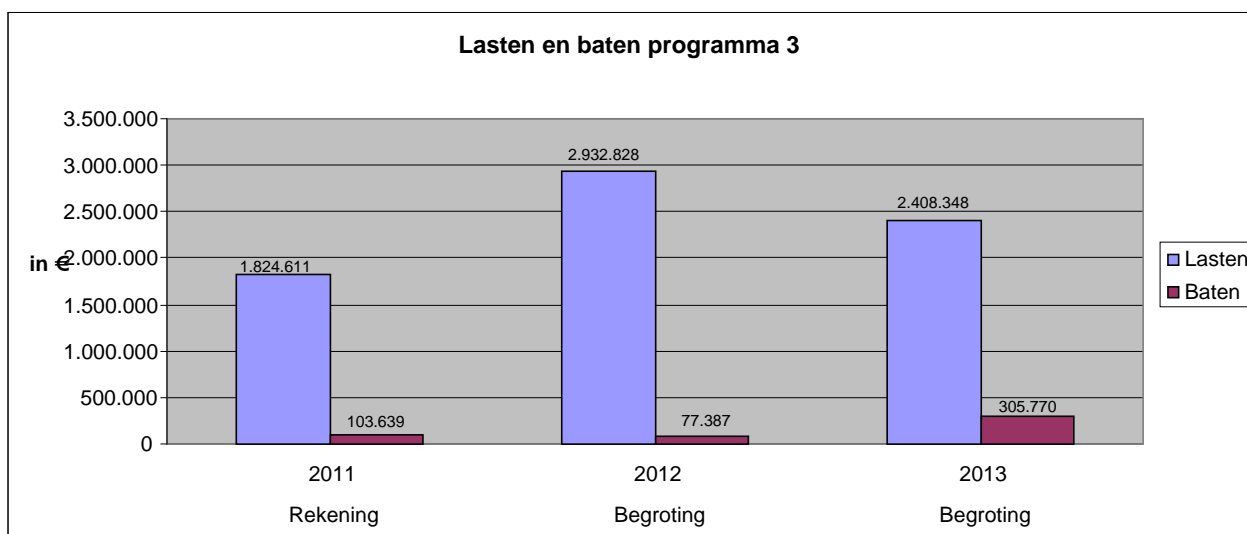
(in €)

Programma 3:		ECONOMISCHE ONTWIKKELING			Lasten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID							
Subpijler 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE							
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	1.139.098	1.064.181	1.796.317	3.724	1.606	1.128
		1.139.098	1.064.181	1.796.317	3.724	1.606	1.128
Subpijler 7B: NUTSBEDRIJVEN							
B3301	Nutsbedrijven	21.208	21.208	20.094	20	16	16
		21.208	21.208	20.094	20	16	16
Subpijler 7C: MARKTEN							
B3101	Markten	86.300	64.492	65.284	65	65	65
		86.300	64.492	65.284	65	65	65
Subpijler 7D: RECREATIE							
B5604	Recreatie en toerisme	538.574	1.663.961	508.427	508	508	508
B5605	Project Zuyderzeerland/randmeer	39.431	118.986	18.226	18	18	18
		578.005	1.782.947	526.653	527	527	526
Totale lasten programma 3		1.824.611	2.932.828	2.408.348	4.336	2.214	1.735

(in €)

Programma 3:		ECONOMISCHE ONTWIKKELING			Baten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID							
Subpijler 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE							
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	71.233	51.229	276.588	277	277	67
		71.233	51.229	276.588	277	277	67
Subpijler 7B: NUTSBEDRIJVEN							
B3301	Nutsbedrijven	0	0	0	0	0	0
		0	0	0	0	0	0
Subpijler 7C: MARKTEN							
B3101	Markten	29.763	23.870	26.848	27	27	27
		29.763	23.870	26.848	27	27	27
Subpijler 7D: RECREATIE							
B5604	Recreatie en toerisme	2.643	2.288	2.334	2	2	2
B5605	Project Zuyderzeerland/randmeer	0	0	0	0	0	0
		2.643	2.288	2.334	2	2	2
Totale baten programma 3		103.639	77.387	305.770	306	306	96

Grafische weergave lasten en baten programma 3:

Gerelateerde toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Toevoeging 2013	Onttrekking 2013
Pijler 7: economische ontwikkeling en werkgelegenheid		
Acquisitie en accountmanagement/ promotie en acquisitieplan		325.000
Sociaal economisch beleid 2012-2016		15.000
Vastgoedbeheer		10.000
Programma Zuiderzeegelden		462.500
Totaal		812.500

Programma 4

Dienstverlening en besturen

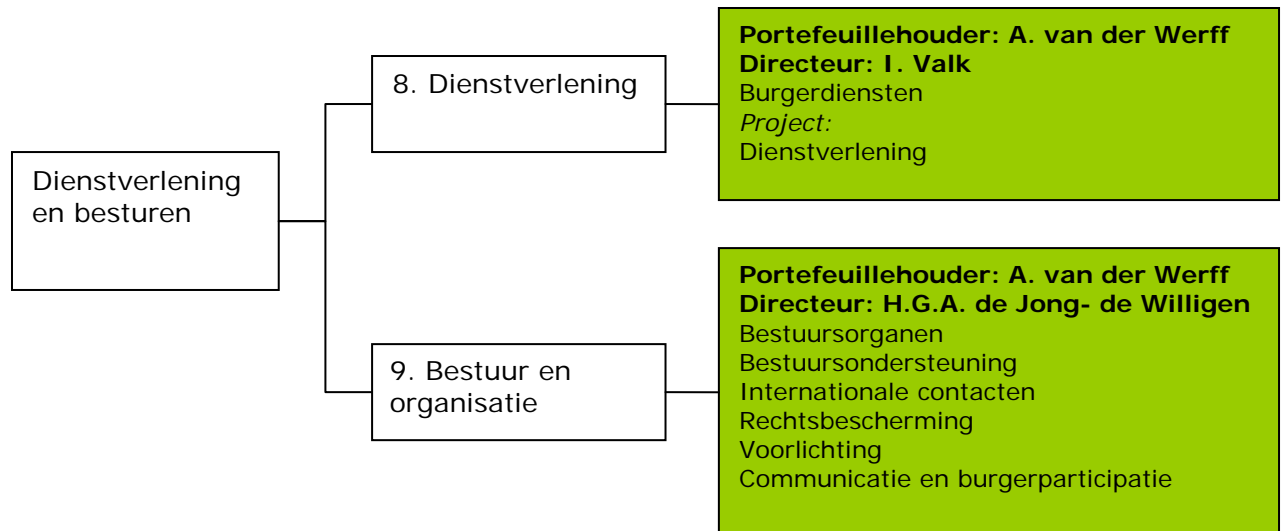
Programma 4 Dienstverlening en besturen

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Het programma Dienstverlening en besturen streeft naar een verbeterde kwaliteit van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen. We willen de herkenbaarheid en transparantie van de gemeentelijke politiek vergroten door het verkleinen van de afstand tussen burger en bestuur en versterking van de burgerparticipatie. We willen dat de gemeente bekend staat als een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Pijler 8 Dienstverlening:

We streven naar verbetering van onze dienstverlening en het vergroten van de klanttevredenheid daarover.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- In 2015 kan de gemeente (potentieel) hét loket voor de overheid zijn. Het digitale kanaal Noordoostpolder.nl wordt een volwaardig kanaal voor dienstverlening en informatie (CP 2010-2014, nr. 37 + BP 2010-2013, nr. 40)
- Noordoostpolder heeft servicenormen vastgesteld, conform landelijke richtlijnen (BP 2013-2016, nr. 1340)

Actuele ontwikkelingen

Bij de verbetering van dienstverlening is een goede balans tussen organisatie-ontwikkeling en ICT-ondersteuning/ontwikkeling essentieel. Een transparante en klantgerichte werkwijze moet vanzelfsprekend zijn binnen onze organisatie. Goede afstemming met interne ontwikkelingen als Het Nieuwe Werken zijn hierbij belangrijk voor wat betreft het bereikbaar en beschikbaar zijn voor inwoners, bedrijven en instellingen.

De basis voor onze dienstverlening is de opbouw van een Klantcontactcentrum (KCC). De bedoeling is dat deze front-office de klantvragen afhandelt en de beantwoording van specialistische vragen regisseert.

Voor de beantwoording van de vragen en het leveren van producten moeten de kanalen (balie, telefoon, post en mail/internet) op orde zijn en informatie beschikbaar zijn over onze prestaties en klantcontacten. Dit biedt mogelijkheden om te sturen.

Investeren in actuele basisgegevens is een continu proces, zeker met het oog op de landelijke voorzieningen. Het belangrijkste doel hierbij is eenmalige uitvraag en het meervoudig gebruik van gegevens van inwoners, bedrijven en instellingen.

IGW gaat in 2013 verder met de aanpak n.a.v. de evaluatie van het Rekenkamer-rapport. De focus ligt op de meer kwetsbare wijken en dorpen. Deze zijn geprioriteerd.

De inhuizing Bibliotheek en Carrefour in de gemeentelijke organisatie gaat niet door.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Klant krijgt het juiste antwoord ongeacht het toegangskanaal dat hij of zij kiest.	<ul style="list-style-type: none"> - Producten naar KCC brengen. - Ontwikkeling kanalen en sturing daarop. - Medewerkersportaal o.a. inzetten als kennisbank.
2. Klantvragen in één keer afhandelen, bij voorkeur digitaal.	<ul style="list-style-type: none"> - Inzetten Medewerkersportaal voor registratie klantcontacten. - Optimale inzet en beheer digitaal loket.
3. Een klantgerichte, transparante organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> - Optimaliseren van een klantgerichte en communicatieve houding bij alle medewerkers. - Periodieke rapportage en publicatie servicenormen.
4. Eenmalig uitvragen van gegevens, vervolgens meervoudig gebruiken.	<ul style="list-style-type: none"> - Goede coördinatie van gegevensgebruik.
5. Een transparante werkwijze voor onze klanten.	<ul style="list-style-type: none"> - Werken volgens vernieuwde kwaliteitshandvest en servicenormen.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2015
- Klanttevredenheid balie (VNG benchmark, KTO balie)	7,6	7,7	8
- Klanttevredenheid telefonie (VNG benchmark, KTO telefonie)	7,5	7,7	8

Wat zijn de kaders?

Lidmaatschap Dimpact

- Landelijk dienstverleningsconcept Antwoord©
- Businessmodel
- Inrichtingsprincipes Klantcontactcentrum

Pijler 9 Bestuur en organisatie:

We streven naar een goede kwaliteit van het openbaar bestuur en het verkleinen van de afstand tussen burger en bestuur, en we willen de bekendheid van de gemeente en de gemeentelijke politiek vergroten.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Door de inzet van Noordoostpolder.nl kan er beter worden geluisterd naar de samenleving (CP 2010-2014, nr. 36)
- Communiceren over activiteiten rondom de realisatie van stadshart Emmeloord (BP 2012-2015, nr. 1228)
- Ontwikkelen en uitvoeren meerjarig promotiecampagne met specifieke beloften op de terreinen wonen, werken en recreëren/winkelen; met een doelgroepgerichte benadering. En met een overkoepelende slogan die Noordoostpolder in één treffende zin profileert en/of een beeldmerk dat dit krachtig communiceert. Draagvlak binnen de bestuursdienst is een aandachtspunt. Medewerkers van de gemeente moeten een rol gaan vervullen als ambassadeurs van Noordoostpolder (BP 2010-2013, nr. 928)
- Evalueren van het promotieplatform (CP 2010-2014, nr. 32)
- Uitvoering geven aan recent vastgesteld beleidsplan voor bewonersparticipatie inclusief het instellen van een burgerpanel via Noordoostpolder.nl. Implementatie en uitvoering van het door de raad vastgestelde participatiebeleid binnen de organisatie (CP 2010-2014, nr. 16)
- Actief de mogelijkheden verkennen voor samenwerking met andere gemeenten/overheden waar aantoonbare efficiencyvoordeel mee te behalen is (CP 2010-2014, nr. 38)
- Overbrengen archief naar NLE (BP 2013-2016, nr. 1341)
- Overleggen met de gemeenteraad of er een heroriëntatie komt op het duale instrumentarium (CP 2010-2014, nr. 42)
- Realiseren extra griffieondersteuning en adequate vervanging griffier (BP 2013-2016, nr. 1342/1343)
- Inhuizing Bibliotheek en Carrefour (BP 2013-2016, nr. 1344)
- Verstrekken microkredieten (BP 2013-2016, nr. 1345)
- Traject Sezen (BP 2013-2016, nr. 1346)

Actuele ontwikkelingen

Evaluatie van het burgerpanel heeft in 2012 plaatsgevonden. Met het implementeren van de aanbevelingen is gestart.

Het gebruik van de overkoepelende slogan Buitengewoon Noordoostpolder met bijbehorend beeldmerk is in 2012 actief ingezet.

De meerjarige promotiecampagne Buitengewoon Noordoostpolder wordt samen met interne medewerkers namens EZ, Wonen, Toerisme & Recreatie, cultuur, Muzisch Centrum en externe partners gestalte gegeven; onder de noemer Noordoostpolderlab. De huisstijl van gemeente Noordoostpolder wordt in 2012 ontwikkeld en in september geïmplementeerd. Deze huisstijl is 'familie' van Buitengewoon Noordoostpolder. Daarmee onderstreept de gemeentelijke organisatie het belang om gezamenlijk bekendheid te geven aan gemeente Noordoostpolder als een goede plek om te wonen, te werken en te recreëren.

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>
1. Een transparante organisatie.	<p>Communicatie en onafhankelijke advisering</p> <ul style="list-style-type: none"> - Advisering door een onafhankelijke adviescommissie op ontvangen bezwaarschriften. De ambtelijke secretaris formuleert preadviezen en verricht verdere ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de adviescommissie. - Duidelijk communiceren over wat de gemeente doet en bereikt, onder andere via gemeentelijke publicaties in kranten, de website, persberichten, perscontacten. - Bevorderen van helder, eigentijds taalgebruik en verwoorden van boodschap in brieven en e-mails (zorgen dat de lezer weet bij wie hij terecht kan voor meer informatie). - Bevorderen van schrijven van Raads- en collegevoorstellen volgens afgesproken formats en schrijftips, hanteren van helder en eigentijds taalgebruik.
2. Actieve betrokkenheid van de burgers bij de gemeentelijke overheid en haar beleid.	<p>Participatiebevordering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorgaan met het aanbieden van mogelijkheden input te leveren op het gemeentelijk beleid via het burgerpanel. - Het instrument 'Waar staat je gemeente' te gebruiken om de invloed van participatie te meten. - Nieuwe participatie-instrumenten als E-participatie te ontwikkelen, implementeren en in te zetten. - In een zo vroeg mogelijk stadium burgers, bedrijven en instellingen en/of andere overheden bij het beleid te betrekken via het huidige participatiebeleid en de daarbij behorende toolkit met middelen.
3. Een goede bekendheid geven aan de mogelijkheden van wonen, werken en recreëren in de Noordoostpolder.	<p>Communicatie en gebiedspromotie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder ontwikkelen en uitvoeren van de gebiedspromotiecampagne (looptijd tot en met 2013). - Gemeente is trekker van het Noordoostpolderlab. Dit Lab zet zich actief in voor gebiedspromotie. - Dit Lab bestaat sinds 2012 en bestaat naast interne gemeentelijke stakeholders uit externe partijen als BAN, StEP, Ronop, OVG en andere ondernemers. - Het onderzoeken van de

mogelijkheden het Noordoostpolderlab om te vormen naar een Marketingfederatie. De deelnemers aan deze federatie hebben in het geval van een positieve uitkomst zowel strategische als financiële verantwoordelijkheid voor gebiedsontwikkeling Buitengewoon Noordoostpolder.

- Communiceren over de realisatie van het Stadshard Emmeloord, woon- en recreatiegebieden als Wellerwaard en Emmelhage.

Hoe meten we dat?

Indicator /kengetallen	2011	2013	2016
Aantal bezwaarschriften op grond van AWB (excl. WOZ)	150	154	154
% gegrond verklaarde bezwaarschriften	6%	4%	4%
% bezwaarschriften dat wordt afgedaan door de organisatie	41%	60%	60%

Wat zijn de kaders?

- Participatiebeleid.

Wat mag het kosten?

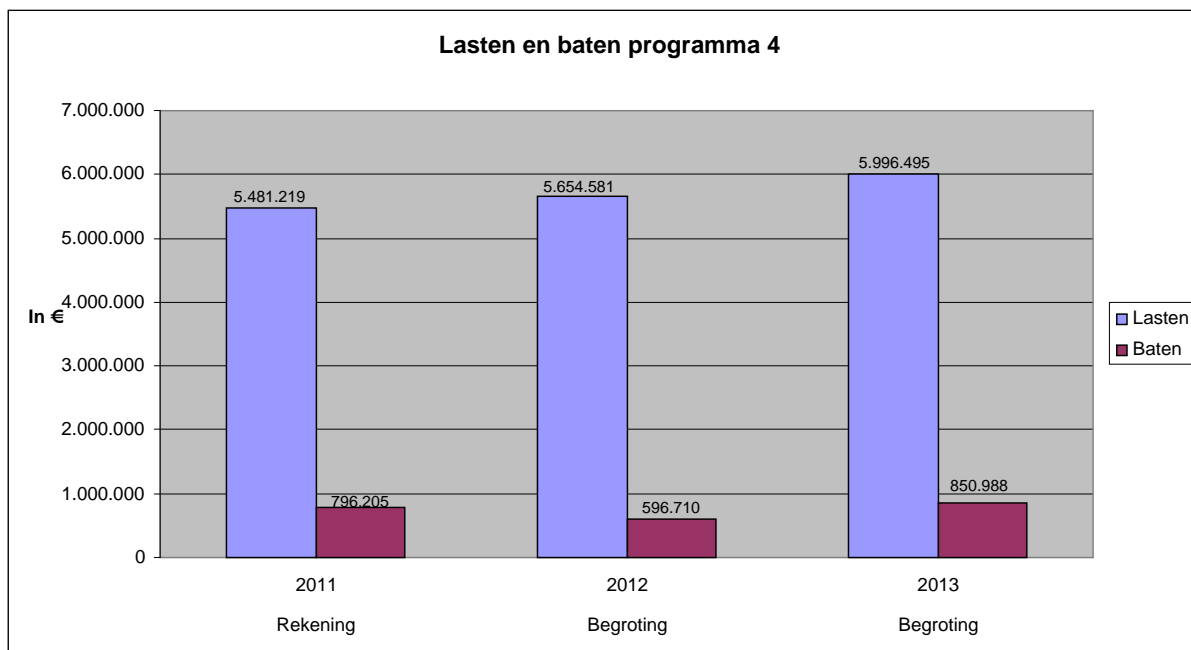
(in €)

Programma 4:		DIENSTVERLENING EN BESTUREN			Lasten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x € 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 8: DIENSTVERLENING							
B0031	Burgerdiensten	2.081.584	1.853.512	2.138.315	2.271	2.179	2.179
		2.081.584	1.853.512	2.138.315	2.271	2.179	2.179
Pijler 9: BESTUUR EN ORGANISATIE							
B0011	Bestuursorganen	2.049.660	2.177.989	2.193.501	2.224	2.224	2.224
B0021	Bestuursondersteuning	899.582	876.501	1.114.566	1.114	1.064	1.064
B0022	Internationale contacten	88.630	89.779	100.083	100	100	100
B0023	Rechtsbescherming	204.514	242.010	256.027	256	256	256
B0025	Voorlichting	43.443	38.327	37.243	37	37	37
B0027	Public relations	113.806	376.463	156.760	156	105	95
		3.399.635	3.801.069	3.858.180	3.887	3.786	3.775
Totale lasten programma 4		5.481.219	5.654.581	5.996.495	6.159	5.965	5.955

(in €)

Programma 4:		DIENSTVERLENING EN BESTUREN			Baten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x € 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 8: DIENSTVERLENING							
B0031	Burgerdiensten	767.719	569.589	838.625	839	839	839
		767.719	569.589	838.625	839	839	839
Pijler 9: BESTUUR EN ORGANISATIE							
B0011	Bestuursorganen	14.330	0	0	0	0	0
B0021	Bestuursondersteuning	0	0	0	0	0	0
B0022	Internationale contacten	0	0	0	0	0	0
B0023	Rechtsbescherming	14.156	27.121	12.363	12	12	12
B0025	Voorlichting	0	0	0	0	0	0
B0027	Public relations	0	0	0	0	0	0
		28.486	27.121	12.363	12	12	12
Totale baten programma 4		796.205	596.710	850.988	851	851	851

Grafische weergave lasten en baten programma 4:

Gerelateerde toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Toevoeging 2013	Onttrekking 2013
Pijler 8: dienstverlening		
Overheidsloket		50.000
Project Dienstverlening		275.000
Burgerdiensten		16.623
Pijler 9: bestuur en organisatie		
Communicatie		10.000
Communicatie stadshart Emmeloord		32.500
Griffieondersteuning		10.000
Totaal		394.123

Programma 5

Financiën

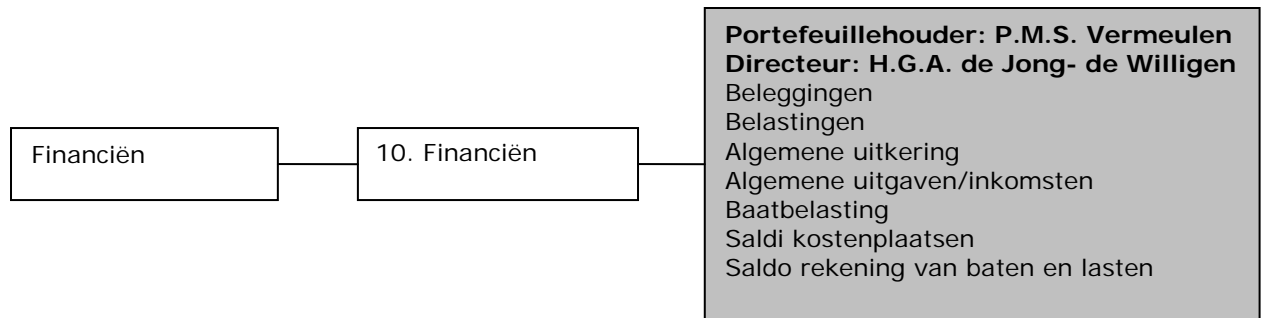
Programma 5 Financiën

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Een gezond en evenwichtig financieel (meerjaren-)beleid ter financiering van de gemeentelijke uitgaven, het creëren van voldoende ruimte voor onvoorziene uitgaven en een verdeling van de lasten over de verschillende programma's op basis van deugdelijke onderbouwingen en grondslagen.

Pijler 10 Financiën:

1. We streven naar een financieringsstructuur van de gemeentelijke exploitatie en balans die duurzaam en solide is tegen zo laag mogelijke kosten.
2. Een toewijzing van de algemene middelen die past binnen het rijksbeleid en de prioritering van Noordoostpolder.
3. Het beleid ten aanzien van belastingen dient zowel ondersteunend te zijn aan de doelstellingen die gemeentebreed moeten worden bereikt en zowel billijk in omvang en druk voor burgers en bedrijven.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Bezuinigingen fase II en fase III
- Nieuw kabinet/onzekerheid over het rijksbeleid in verband met verwachte aanvullende bezuinigingen
- Herijking gemeentefonds
- Schatkistbankieren
- Invoering van de Wet HOF per 1-1- 2013

Actuele ontwikkelingen

Na het vaststellen van de beleidsplanning is er op diverse terreinen nieuwe informatie beschikbaar gekomen. Zo waren de uitkomsten van de junicirculaire 2012 ten tijde van het aanbieden van de beleidsplanning 2013 – 2016 nog niet beschikbaar, zijn verwachte effecten van de gewijzigde economische omstandigheden meegenomen, is de haalbaarheid van de bezuinigingsfasen I en II beoordeeld en zijn budgetten van de Veiligheidsregio en legesinkomsten herzien. Dit alles heeft geresulteerd in een nieuwe bezuinigingstaakstelling, die "Bezuinigingen fase III" is gedoopt.

Verloop opzet begroting 2013 – 2016 vanaf vaststelling beleidsplanning 2013 – 2016

De ambtelijke organisatie heeft haar handen nog vol aan het invullen van bezuinigingsopdrachten vanuit fase I en II. De economische en financiële crisis houdt nog steeds aan en de meerjarenbegroting toonde eind mei vanaf 2014 een 'gat' van € 475.000 oplopend naar € 1 miljoen vanaf 2015.

Door de netto uitkomsten van de junicirculaire, de extra bijdrage voor de veiligheidsregio en verminderde legesbaten ontstond het volgende beeld:

	2013	2014	2015	2016
Stand na opmaken begroting 2013 - 2016	€ 879.038	€ 481.325	€ 558.036	395.075
Effect Junicirculaire inclusief loon- en prijseffect	-1.682.600	-€ 525.100	-€ 650.100	-€ 60.100
Bijraming budget Veiligheidsregio		-€ 275.000	-€ 275.000	-€ 275.000
Schatting inkomstenvermindering leges		-€ 300.000	-€ 200.000	-€ 100.000
MJB beeld 2013-2016	-€ 803.562	-€ 618.775	-€ 567.064	-€ 40.025

Dit beeld dient, zeker voor de jaren 2014 en verder, als zeer voorlopig beschouwd worden. Door de val van het kabinet is er onzekerheid ontstaan met betrekking tot de hoogte van de algemene uitkering. Gemeenten krijgen hierover pas duidelijkheid als het nieuwe kabinet haar plannen bekend maakt.

Ontwikkelingen van invloed op meerjarenperspectief

Naast de hierboven verwerkte financiële consequenties zijn er andere ontwikkelingen die een nadelig effect hebben op de programmabegroting 2013 – 2016. De ontwikkelingen worden hieronder kort beschreven.

Grondzaken en leges

De economische en financiële crisis heeft ook zijn weerslag op de grondverkoop. De grondexploitatie staat zwaar onder druk als gevolg van het uitfaseren van het woningbouwprogramma en het bijstellen van de bedrijventerreinbehoefte. Concreet betekent dit dat er sprake is van formatie die nu nog ten laste gebracht wordt van grondexploitaties verminderen zal. Wanneer dit om inzet van medewerkers in vaste dienst gaat, betekent dit dat de kosten hiervoor ten laste van de normale exploitatie zullen komen. Als geen andere dekking voor deze personeelslasten gevonden kan worden, is de uiteindelijke consequentie dat de formatie naar beneden moet worden bijgesteld.

Voor 2013 gaat het om een bedrag van circa € 467.500 en de schatting is dat dit bedrag daarna verder op zal lopen van € 500.000 in 2014, € 600.000 in 2015 en € 700.000 in 2016. Een bijkomend effect van het wegvloeien van dit personeel is dat er voor een deel kritische massa de organisatie verlaat en daarmee flexibiliteit verdwijnt. Door vroeg te anticiperen, is het gelukt om voor de nieuwe programmabegroting vanaf 2013 € 112.500 op formatie te besparen.

Bezuinigingstaakstellingen en ballotagelijst

Het is duidelijk geworden dat een aantal beoogde bezuinigingstaakstellingen uit fase II niet gerealiseerd kan worden en/of als minder realistisch en wenselijk gezien worden. Zo zal de taakstelling onderhoud openbare ruimte (€ 800.000) leiden tot verloedering. Voorkomen moet worden dat er achterstallig onderhoud ontstaat. Deze taakstelling zou -op basis van de ballotagelijst- gefaseerd behaald moeten met ingang van 2016. Nader onderzoek naar de taakstelling op gladheidsbestrijding leidt eveneens tot de conclusie dat uitvoering van daarvan niet realistisch is. Het niet behalen van deze bezuinigingen heeft een negatief effect op de meerjarenbegroting. Hiervoor zullen alternatieve bezuinigingen gevonden moeten worden.

Pm-posten Beleidsplanning 2013-2016

In de beleidsplanning 2013-2016 is sprake van een aantal p.m.-posten. Dit betreft voorstellen / plannen en ontwikkelingen, waarvoor in een aantal gevallen incidenteel geld nodig is en in een aantal gevallen structureel geld. Voor een aantal zaken geldt dat nader onderzoek nodig is, maar het betreft ook een aantal items waarvan

inmiddels zeker is dat hiervoor gelden noodzakelijk zijn en dat betreft:

- nulmeting erfgoed € 56.000;
- Sezen 2 x € 50.000;
- Masterplan Sport tekort investerings- en exploitatiebegroting vanaf 2014 € 26.000.

De middelen voor de nulmeting erfgoed komen uit de Reserve Beleidsplan en worden via de decemberrapportage 2012 in de begroting 2013 verwerkt.

Ontwikkeling Algemene uitkering

Het geschetste beeld van de meerjarenbegroting is een zeer voorlopig beeld en het is niet te schatten wat de effecten zullen zijn voor gemeenten van de plannen van een nieuwe regering. Het vooruitzicht voor de korte termijn is in positieve zin bijgesteld. Voor de langere termijn wijzen alle tekenen op een of meerdere bezuinigingsronden die ook gemeenten zullen raken. Hoewel er nu twee van de drie decentralisaties niet doorgaan, is het goed mogelijk dat deze straks weer actueel worden. De verwachting is dat in de toekomst steeds meer taken vanuit het Rijk bij gemeenten worden neergelegd, terwijl de rijksuitkering lager wordt.

Financieel uitgangspunt vóór bezuinigingen fase III

Het totaalbeeld voor de meerjarenbegroting waarin de vermelde ontwikkelingen zijn verwerkt, laat zien wat de hoogte van de (alternatieve) bezuinigingstaakstelling is:

	2013	2014	2015	2016
MJB beeld 2013-2016	-€ 803.562	-€ 618.775	-€ 567.064	-€ 40.025
Grex en andere ongedekt uren	- € 467.500	- € 500.000	- € 600.000	- € 700.000
Bezuinigingen gerealiseerd op grex en andere ongedekte uren	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500	€ 112.500
Aanpassing taakstelling budgetten Openbare ruimte			-€ 240.000	-€ 400.000
Aanpassing gladheidbestrijding		-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
Nulmeting Cultureel erfgoed	Reserve beleidsplan			
Traject Sezen	-€ 50.000	-€ 50.000		
Masterplan Sport		-€ 26.000	-€ 26.000	-€ 26.000
Totaalbeeld (begrotingstekorten)	€ 1.208.562	€ 1.182.275	€ 1.420.564	€ 1.153.525

Noodzaak aanvullende bezuinigingen

Vanaf 2013 is structureel onvoldoende ruimte om alle (soms al in uitvoering zijnde) ambities te realiseren. Dit noopt tot aanvullende bezuinigingen ter grootte van de berekende begrotingstekorten, die inmiddels als fase III betiteld zijn. Het college legt de gemeenteraad voor om de begroting met behulp van de volgende maatregelen duurzaam sluitend vast te stellen:

Financieringsvoordeel inboeken 2013 € 950.000 aflopend naar 2016 € 500.000

Er is jaarlijks sprake van rentevoordeel, dat ontstaat o.a. doordat gerekend wordt met de totale investeringbedragen. In de praktijk wordt veelal niet in een keer het gehele bedrag geïnvesteerd. Het gehanteerde rentepercentage voor investeringen ten behoeve van eigen gebruik (staat C) laat een rekenruimte van een half procent binnen het bestaande beleid. Hiermee gaat de rente van 4,5 naar 4%. Een consequentie is dat meer risico wordt gelopen als de marktrente stijgt. Verder is er een rentetoerekendrempel totaal financiering ingevoerd en wordt geen rente toegerekend aan nieuwe investeringen van enig jaar. Tot op heden is dit voordeel meestal gedurende het jaar ingezet voor nieuwe ontwikkelingen en/of vrijgevallen bij de jaarrekening. Door dit nu direct in te boeken wordt het te bezuinigen bedrag lager en de manoeuvreerruimte gedurende een dienstjaar geringer.

1. Gedeeltelijke vrijval reserve decentralisaties € 500.000 m.i.v. 2014

De reserve decentralisaties is ingesteld vanwege de verwachte decentralisaties op sociaal gebied. Hiervoor is in 2012 en 2013 € 500.000 beschikbaar gesteld en daarna jaarlijks € 1 miljoen. Op basis van de huidige ontwikkelingen is duidelijk dat vooralsnog nog niet alle decentralisaties uitgevoerd zullen gaan worden. Helemaal laten vervallen is niet realistisch. De kans is zeer groot dat er, vooral ook door de toenemende druk op het sociale vlak, toch zaken op ons afkomen die vragen om extra bijdragen.

2. Hondenbelasting handhaven m.i.v. 2014 € 210.000

Er is een motie om de hondenbelasting af te schaffen met ingang 2014. Het college heeft hiervan gezegd dat deze motie uitgevoerd kan worden, mits hiervoor dekking is. Deze dekking is er niet. Daarnaast geldt dat burgers met honden gewend zijn aan het betalen van hondenbelasting. Uit de begrotingswijzer komt naar voren dat voor meer dan de helft van de burgers het afschaffen van de hondenbelasting geen issue is; die vinden dat deze belasting wel verhoogd kan worden. De geënquêteerden in het kader van "beleving burgers over de openbare ruimte" geven eveneens aan dat zij vinden dat in deze moeilijke tijden de hondenbelasting niet afgeschaft moet worden. Uit reacties in de begrotingswijzer blijkt ook dat burgers liever deze belasting betalen dan bezuinigingen op het sociale vlak.

3. Toeristenbelasting naar landelijk gemiddelde m.i.v. 2014 € 70.000

Uit de begrotingswijzer komt naar voren dat veel burgers vinden dat de toeristenbelasting verhoogd kan worden. Een recreant of toerist zal niet besluiten om niet naar de NOP te komen wanneer hij/zij een iets hogere toeristenbelasting moet betalen. Het landelijke gemiddelde is ruim € 1. Verhoging tot € 1 in Noordoostpolder betekent extra inkomsten ad € 70.000. Een groot deel van de toeristenbelasting is afkomstig van de tijdelijke landarbeiders.

4. Reserve ID-kaarten

Het rijk heeft de wet rondom tarieven ID-kaarten gewijzigd met een positief effect op de uit voorzorg gereserveerde middelen. Gedeeltelijk ontoormerken reserve ID-kaarten 2012 – 2013 en heroormerken als reserve begroting 2013 € 254.000.

Overzicht

In onderstaande tabel zijn de bezuinigingsvoorstellen verwerkt en zijn de definitieve begrotingsresultaten te zien.

	2013	2014	2015	2016
Totaalbeeld (tekorten)	1.208.562	1.182.275	1.420.564	1.153.525
1 Financieringsvoordeel	-€ 954.203	-€ 389.478	-€ 538.890	-€ 500.142
2 Verlaging budget decentralisaties		-€ 500.000	-€ 500.000	-€ 500.000
3 Handhaven honden belasting		-€210.000	-€210.000	-€210.000
4 Verhogen toeristenbelasting		-€ 70.000	-€ 70.000	-€ 70.000
5 Gedeeltelijk ontoormerken reserve ID-kaarten 2012 – 2013 en heroormerken als reserve begroting 2013	-€ 254.000			
Doorgevoerde bezuinigen nummers 1 tot en met 4	-€ 1.208.203	-€1.169.478	-€1.318.890	-€1.280.142
Begrotingsresultaat	-€ 359	-€ 12.797	-€ 101.674	+€ 126.617

De voorstellen 1 en 5 worden impliciet bij het vaststellen van de programmabegroting 2013 – 2016 geaccordeerd. Impliciete besluitvorming is noodzakelijk, omdat nuancerend of afwijkend van begrotingsuitgangspunten en/of beleid ten aanzien van Reserves en Voorzieningen en Activeren, Waardering en Afschrijving van Vaste Activa wordt voorgesteld.

De nuancering en afwijkingen betreffen:

- a. het rentepercentage dat wordt gebruikt voor de activa op de staat C is verlaagd van 4,5% naar 4%. Dit past binnen de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld in de nota Reserves & Voorzieningen, maar brengt een nuance aan in juni vastgestelde begrotingsuitgangspunten;
- b. voor de begroting 2013 wordt met een rentetoerekendrempel totaal financiering gerekend van € 300.000. Dit betekent dat toegerekende rente in de begroting 2013 ter grootte van dit bedrag niet wordt toegerekend, hetgeen betekent dat dit bedrag aan rente niet wordt toegevoegd aan de reserve beleidsplan, in afwijking van de nota Reserves & Voorzieningen;
- c. de rente van nieuwe investeringen wordt niet meer aan enig eerste jaar van investeren toegerekend. Dit wijkt af van het beleid dat de gemeenteraad hiertoe heeft vastgesteld in de nota Activering, Waardering en Afschrijving van Vaste Activa;
- d. de in de reserve beleidsplan geormerkte reserve ID-kaarten 2012-2013 wordt ontoormerkt en heroommerkt als reserve begroting 2013 ter grootte van € 254.000.

Nieuw kabinet

Hoe gaat het nieuwe kabinet de overheidsfinanciën beteugelen en welke rol spelen de gemeenten hierin? Dit is de vraag die alle Nederlandse gemeenten stellen. Het antwoord zal voorlopig op zich laten wachten. De septembercirculaire geeft aan dat de accessen voor de jaren 2014 – 2016 zullen groeien en de verkiezingsprogramma's laten zien dat de partijen grosso modo rond een miljard willen bezuinigen op gemeenten. De vraag is of deze miljard alleen de algemene uitkering zal beslaan of dat er vanuit doeluitkeringen verdere kortingen tegemoet kunnen worden gezien. Vooralsnog geven deze eerste beelden het idee dat er de komende jaren wellicht een stabilisatie van de gemeentelijke financiële voeding aanstonds lijkt. Hierbij wordt in acht genomen dat er dan geen of gedeeltelijke tegemoetkoming voor loon- en prijscompensatie en geen middelen voor nieuw beleid wordt betaald en mogelijk efficiencykortingen worden verondersteld bij decentralisaties die in de praktijk de verschijningsvorm van beperking van de financiële armslag van gemeenten betekenen.

Herijking gemeentefonds

Sinds jaren wordt gediscussieerd over herijking van het gemeentefonds. Voor nu is herijking uitgesteld tot 2014. Herijking kan zowel positieve als negatieve effecten geven voor een individuele gemeente.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel ten aanzien van schatkistbankieren ligt ter consultatie bij de medeoverheden. De verwachting is dat zij in oktober 2012 met een reactie komen. De consequenties voor Noordoostpolder zullen gering zijn, omdat Noordoostpolder nagenoeg geen liquide middelen heeft. Het zijn de gemeenten met veel liquide middelen die nadeel ondervinden van het schatkistbankieren.

Wet Hof

Inleiding

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat medeoverheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren in het kader van het respecteren van de Europese begrotingsdoelstellingen. Over deze inspanningen wordt aan het begin van een kabinetsperiode bestuurlijk overleg gevoerd tussen het Rijk en de medeoverheden. In het wetsvoorstel wordt gestuurd op een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk. Zo wordt voorkomen dat het toezicht zich richt op de individuele gemeente, provincie of waterschap. Het voorkomt ook dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van een medeoverheid als een knellende norm gaat werken. Voor wat betreft het toezicht op het EMU-saldo wordt volstaan met

monitoring en toezicht op macroniveau. Het in de junicirculaire 2012 genoemde beheersmodel en het proefdraaien daarmee in 2013 is daardoor komen te vervallen. Dit laat onverlet dat de individuele referentiewaarde een aanknopingspunt kan bieden indien medeoverheden maatregelen moeten nemen vanwege een (dreigende) overschrijding van de macronorm voor het EMU-saldo. Het Rijk zal ter ondersteuning van de medeoverheden de nodige informatie verschaffen over de ontwikkeling van het macro EMU-saldo gedurende het jaar.

Macroreferentiewaarde EMU-saldo medeoverheden

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van -3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 10 mei 2012 is afgesproken dat ook voor 2013 wordt vastgehouden aan de bestaande EMU-norm van maximaal -0,5% BBP voor de medeoverheden. De EMU-grens voor medeoverheden wordt de macroreferentiewaarde genoemd.

Referentiewaarden EMU-saldo Noordoostpolder

Op basis van de overeengekomen macroreferentiewaarde van -0,5% BBP wordt per jaar een berekening gemaakt van de individuele referentiewaarden. De referentiewaarden kunnen worden gebruikt als benchmark bij de EMU-enquête, waarin het EMU-saldo van individuele medeoverheden wordt geraamd. De individuele referentiewaarden voor 2013 zijn berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

- de verdeling van de in totaal -0,5% BBP over individuele gemeenten en provincies heeft plaats gevonden op basis van de begrotingstotalen (na bestemming) 2012 van gemeenten en provincies;
- het geraamde BBP voor 2013 bedraagt € 622,235 miljard.

Begrotingstotaal 2012 Noordoostpolder na bestemming: € 117.610.000.

Referentiewaarde Noordoostpolder 2013 op basis van begroting 2012: € 5.320.000.

Concreet kan Noordoostpolder op kasbasis € 5.320.000 meer uitgeven dan er binnenkomt. Het mag duidelijk zijn dat elke relatie met de systematiek van lasten en baten ontbreekt. Voor het dienstjaar 2013 worden geen belemmeringen verwacht bij het van kracht zijn van de wet. Voor het dienstjaar 2014 wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat de wet wel beperkingen kan leiden voor de gemeentelijke autonomie.

Wat willen we bereiken?

1. Een structureel sluitende begroting en verantwoorde meerjarenramingen, die jaarlijks tijdig worden vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het voorzieningenniveau voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk op peil gehouden.
- Het beheer en onderhoud in vervangings- en investeringsplannen dient financieel te zijn geregeld en opgenomen in de normale bedrijfsvoering.
- Financieel vertalen van het in letterlijke en figuurlijke zin ruimte bieden aan ontwikkelingen in Noordoostpolder die elders in Nederland niet meer verantwoord in te passen zijn. Nieuwe investeringen / wensen

	<p>worden afgewogen tegen bestaand beleid of er wordt gezocht naar extra inkomsten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Als voorbereiding op de begroting wordt jaarlijks een beleidsplanning vastgesteld. - Het college en de gemeenteraad bereiden zich voor op mogelijk aanvullende bezuinigingen door bespaarmogelijkheden te inventariseren; hieruit wordt het definitieve pakket aan bezuinigingen gedestilleerd, mocht er daadwerkelijk bezuinigd moeten worden.
2. De gemeentelijke middelen op een zorgvuldige en democratisch afgewogen wijze aanwenden en een behoorlijk beleid ten aanzien van belastingen die worden aangemerkt als algemene middelen.	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijks wordt al het bestaande beleid plus voorgestane wijzigingen hierop samen met nieuwe inzichten en wet- en regelgeving integraal tegen elkaar afgewogen. - Het nieuwe beleid dat wordt gepresenteerd in de circulaire van het ministerie van BZK wordt onderzocht op relatie met de algemene uitkering. - De lasten die de doelstellingen en prioriteitstellingen genereren, worden gewogen met al het beleid in relatie tot tarieven en gewenst voorzieningenniveau.
3. Een situatie waarin lasten van onverwachte gebeurtenissen kunnen worden opgevangen zonder dat dit ten koste gaat van de realisatie van de vastgestelde beleidsdoelen.	<ul style="list-style-type: none"> - In de begroting is een budget opgenomen voor onvoorziene lasten. - Actuele ontwikkelingen kunnen nog relatief laat (september) worden opgenomen in de primitieve begroting. - De begroting wordt opgesteld op basis van de mei/junicirculaire. - Zorgen voor een goede weerstandscapaciteit, bestaand uit het budget Onvoorzien, en een weerstandsvermogen dat solide is geborgd door diverse (bestemming)-reserves.
4. Een adequate verdeling van niet-direct toegerekende lasten.	<ul style="list-style-type: none"> - De niet-direct toerekenbare lasten, zoals de lasten die voortvloeien uit de investeringen die zijn opgenomen voor de hulpkostenplaatsen en de wijzigingen die na het vaststellen van de primitieve begroting ontstaan en niet direct worden verdeeld, worden uiteindelijk bij de jaarrekening alsnog over de relevante programma's verdeeld.
5. Een transparant beeld van de te realiseren en van de werkelijk gerealiseerde bezuinigingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Het realiseren van de vastgestelde bezuinigingen wordt gemonitord. De stand van zaken wordt weergegeven in de Voor- en Najaarsrapportages.

Hoe meten we dat?

Indicator	2011	2013	2016
Begrotingsresultaat	+2.411	-€ 359	+€ 126.617
Solvabiliteitsratio	0,75	0,70	0,60
Werkkapitaal	30 mln	30 mln	30 mln

Wat zijn de kaders?

- Financiële beheersverordening.
- Nota Reserves en Voorzieningen 2013.
- Nota Waardering, activerings- en afschrijvingsbeleid 2013.
- Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2013.
- Treasurystatuut 2011.

Wat mag het kosten?

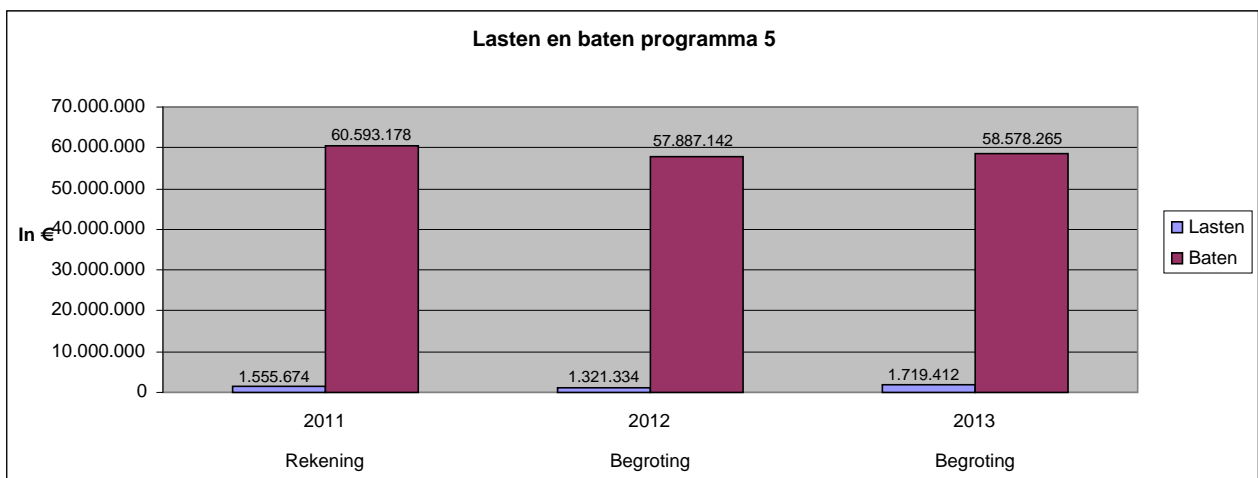
(in €)

Programma 5:		FINANCIEN			Lasten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x € 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 10: FINANCIEN							
B9131	Beleggingen	239.610	219.719	217.919	210	193	175
B9201	Belastingen	533.022	551.391	564.750	558	558	558
B9211	Algemene uitkering	4.667	2.207	5.509	6	6	6
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	607.891	915.790	921.606	1.922	1.722	1.722
B9341	Baatbelasting	0	0	0	0	0	0
B9901	Saldi kostenplaatsen	170.484	-367.773	9.628	-653	-998	-701
Totale lasten programma 5		1.555.674	1.321.334	1.719.412	2.042	1.480	1.759

(in €)

Programma 5:		FINANCIEN			Baten		
Product groep	Pijler en subpijler	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenraming (x € 1.000)		
					2014	2015	2016
Pijler 10: FINANCIEN							
B9131	Beleggingen	6.271.550	3.667.182	3.671.839	3.663	3.799	3.790
B9201	Belastingen	7.085.670	9.235.060	9.357.201	9.726	9.726	9.726
B9211	Algemene uitkering	46.014.002	44.762.999	45.039.741	45.128	43.689	44.410
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	1.106.420	300.000	300.000	300	300	300
B9341	Baatbelasting	8.100	0	0	0	0	0
B9901	Saldi kostenplaatsen	107.436	-78.099	209.484	21	60	60
Totale baten programma 5		60.593.178	57.887.142	58.578.265	58.838	57.574	58.285

Grafische weergave lasten en baten programma 5:

Geplande investeringen

(in €)

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Pijler 10: Financiën				
Vervanging bestelauto (96-VD-ZG)	33.200			
Vervanging veegbestelauto (50-VT-BT)	72.000			
Vervanging bestelauto (67-BK-BJ)	45.800			
Renault Master bouwkunde (91-BL-VF)	44.700			
Aanhangwagen snippers	18.400			
Trekker Volvo Valtra	51.600			
Aanhangwagen snippers	12.100			
Kipper hoog	25.000			
Vervanging versnipperaar	92.500			
Klein materiaal groenvoorzieningen	27.600	27.600	27.600	27.600
Energievoorziening Gemeentehuis	252.331			
Klimaatinstallatie gemeentehuis	623.820			
Wireless accesspoints gemeentehuis	50.000			
Inrichting werkplekken gemeentehuis	400.000			
Vervanging hardware automatisering	266.300	266.300	266.300	266.300
Vervanging software automatisering	375.500	375.500	375.500	375.500
Vloerbedekking+ stoffering gemeentehuis	208.780			
Data en telefonie gemeentehuis	200.000			
Vervanging bestelauto bouwkunde		36.600		
Vorkheftruck		18.600		
Smartrover GPS geo-informatie		20.000		
Klepel knipschaar		12.000		
Vervanging bestelauto landmeetbus			20.000	
Vervanging veegbestelauto			65.000	
Vervanging veegbestelauto			65.000	
Vervanging 2 actiewagens en oprijwagen			20.400	
Vervanging kleine holder trekker			50.000	
Vervanging mercedes Sprinter (48-VNS-9)				45.000
Vervanging Ford Ranger (79-VPH-7)				37.000
Totaal programma 5	2.799.631	756.600	889.800	751.400

Gerelateerde toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Toevoeging 2013	Onttrekking 2013
Pijler 10: Financiën		
Rentebijdragen 2013	1.415.238	
Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP)	84.500	
Extra opbrengst OZB	1.588.613	
Dekking bovenformatieven		115.072
Representatie personeel		15.000
Kasschuif 2012-2013		300.000
Reserve begroting 2013		254.000
Bestuursdienst (BP 1348a)		200.000
Totaal	3.088.351	884.072

4.

Paragrafen

4. DE PARAGRAFEN

De begroting kent acht paragrafen, te weten:

- 4.1 Weerstandsvermogen
- 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen
- 4.3 Financiering
- 4.4 Bedrijfsvoering
- 4.5 Verbonden partijen
- 4.6 Grondbeleid
- 4.7 Lokale heffingen
- 4.8 Handhaving

De paragrafen geven een beleidsmatig inzicht in beheersmatige zaken. Door ook over minder toegankelijke onderwerpen op hoofdlijnen te berichten, krijgt de raad een beter inzicht in de risico's en de financiële positie van de gemeente. De paragrafen bij de begroting en de rekening geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en rekening. Onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor u voldoende inzicht verkrijgt.

In de gemeentelijke verordening ex artikel 212 gemeentewet is de verplichting vastgelegd om met betrekking tot de onderdelen weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, grondbeleid en lokale heffingen eens per vier jaar een nota op te stellen c.q. bij te stellen, waarin de beleidslijnen worden uitgezet. Besluitvorming omtrent kaders en uitgangspunten vindt dan plaats bij de vaststelling van desbetreffende nota.

Een dergelijke nota geeft dan aan de ontwikkelingen die van belang zijn, uitgangspunten, een visie, een lange termijn aanpak en prioriteiten. De paragrafen bij begroting en rekening gaan dan telkens in op datgene wat is vastgesteld in de nota en behandelen vervolgens de relevante ontwikkelingen, de voortgang van de beleidsuitvoering en de vraag of de inhoud van het beleid nog steeds van toepassing is. De paragrafen krijgen op die manier, evenals de programma's, een functie in het planning en control proces van de raad. Het is bij deze benadering wel van belang dat de desbetreffende nota actueel blijft door deze eens in de vier jaar bij te stellen.

Voor wat betreft het onderdeel verbonden partijen merken wij op dat, gezien het feit dat in de gemeente Noordoostpolder sprake is van weinig verbonden partijen, is besloten om voornoemde verplichting niet in de verordening op te nemen. De benodigde informatie wordt aangeboden via de paragraaf verbonden partijen in begroting en rekening.

Naast de door de BBV voorgeschreven zeven verplichte paragrafen is er voor gekozen om nog een paragraaf toe te voegen. Dit betreft de paragraaf handhaving.

Weerstandsvermogen

Deze paragraaf is een verder ontwikkelde risicoparagraaf en bevat ook de weerstandscapaciteit. Met weerstandscapaciteit wordt bedoeld: al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit onderdeel gaat in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, water en groen. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is van essentieel belang voor een juist inzicht in de financiële positie.

Financiering

Het doel van deze paragraaf is om de uitvoering van de treasuryfunctie te kunnen volgen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. De bedrijfsvoeringsparagraaf dient inzicht te geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering. Dit met het oog op het uitvoeren van de programma's in de programmabegroting.

Verbonden partijen

Deze paragraaf moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en financiële belangen gemoeid zijn.

Grondbeleid

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid komen in deze paragraaf aan de orde. De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid.

Lokale heffingen

Het overzicht lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. Het bevat de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen. De belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitgangspunten van het beleid, de tarieven, de kostendekkendheid, kwijtschelding en het "lastenplaatje" zijn de centrale onderwerpen van dit onderdeel.

Handhaving

Het doel van deze paragraaf is meer inzicht te krijgen op de manier waarop handhaving is verankerd in deze programmabegroting.

4.1 WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

Het weerstandsvermogen is te definiëren als “het vermogen van de gemeente Noordoostpolder om niet-structurele financiële risico’s op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten”. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt / kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. In het Besluit begroting en verantwoording 2004 is opgenomen dat de gemeente dient aan te geven welke risico’s spelen, welke capaciteit (middelen) beschikbaar is bij tegenvallers en ook wat het beleid is ten aanzien van de risico’s, de capaciteit en de relatie tussen beide.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die weinig of geen boekwaarde hebben doch direct verkoopbaar zijn indien men dit zou willen. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld, die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

De risico’s die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s, die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico’s (risico’s die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn) maken geen deel uit van de risico’s in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico’s die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen behoren zijn bedrijfsrisico’s en hangen vooral samen met de grondexploitatie, sociale structuur, grote projecten en opende regelingen.

In artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording wordt het belang aangegeven van het voeren van een risicomanagementbeleid. In 2008 is hiertoe beleid vastgesteld. Dit beleid houdt onder meer in dat bepaald wordt welke instrumenten worden ingezet voor de financiering van de incidentele en structurele risico’s. Deze risico’s kwantificeren en daarmee een passende reserve te vormen is omstreden. Het gaat immers om schattingen en deze kunnen worden betwist. Vooralsnog is hieronder de weerstandscapaciteit uitgelicht en zijn de risico’s geïnventariseerd. Het gaat om een inventarisatie op hoofdlijnen. De inventarisatie krijgt voor het bepalen van het weerstandsvermogen zijn waarde als de risico’s financieel worden vertaald en in relatie worden gebracht met de weerstandscapaciteit. Om verantwoord en onderbouwd een minimumniveau van de algemene reserve vast te kunnen stellen is er een risico-inventarisatie en –analyse gemaakt. De resultaten zijn meegenomen in deze paragraaf. Verder wordt verwezen naar de nota weerstandsvermogen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

- de opgenomen ruimte in de stelpost voor onvoorziene uitgaven;
- het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- het overige deel van de algemene reserve, mits bij onttrekking aan de reserve tegelijkertijd middelen worden vrijgemaakt om het gemis aan bespaarde rente structureel op te kunnen vangen;
- de stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn;
- de eventuele ruimte in de belastingcapaciteit.

Onvoorzien

Een sluitende begroting impliceert weliswaar dat er evenwicht is tussen de uitgaven en inkomsten, maar ook dat er geen ruimte is voor tegenvallers. Een buffer is daarom wenselijk. Als stelpost is in de programmabegroting 2013 € 250.000 opgenomen, waarvan € 35.000 voor structurele en € 215.000 voor incidentele onvoorziene uitgaven.

Reserves

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is berekend op basis van de gegevens zoals deze in de junicirculaire 2012 zijn opgenomen en er is sprake van een verantwoorde en acceptabele meerjarenbegroting 2014 - 2016.

Eens in de vier jaar wordt een nota reserves en voorzieningen opgesteld, waarbij de toetsing van beleid plaatsvindt bij de paragrafen in begroting en rekening. Deze nota reserves en voorzieningen is voor het laatst in september 2009 vastgesteld.

Het eigen vermogen van Noordoostpolder is aan het begin van 2013 berekend op € 64,9 miljoen. Hierin zit een bedrag van € 10 miljoen als algemene reserve.

Voor 2013 is de rente toevoeging aan de algemene reserve becijferd op € 450.483. Dit bedrag wordt niet meegenomen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit van de exploitatie.

Het restant ad € 54,9 miljoen bestaat uit € 34,2 miljoen reserve, niet relevant ten behoeve van het beleidsplan (bijvoorbeeld egalisereserve WMO, egalisereserve huisvesting onderwijs, reserve minimabeleid), € 19,2 miljoen reserve beleidsplan en € 1,5 miljoen reserve bouwgrondexploitatie. Inzet van deze reserves voor onverwachte tegenvallers is op zich mogelijk, ondanks dat een aantal van deze reserves is geoormerkt. Aanwending van deze reserves voor een ander doel, betekent wel dat op de desbetreffende beleidsterreinen het beleid dient te worden aangepast.

Voor wat betreft de stille reserves wordt opgemerkt dat de eigendommen van de gemeente te zijner tijd in kaart zullen worden gebracht als onderdeel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en ten behoeve van het onroerendgoedmanagement.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is de ruimte om belastingen en heffingen te kunnen verhogen. Dit is vooral afhankelijk van de keuzes die de raad hierin wil maken.

Risico's

Het overzicht van de risico's is in twee hoofdstukken opgeknipt. Het eerste deel bevat een aantal risico's dat al langer bestaat en onderdeel uitmaakt van de reguliere bedrijfsvoering. Het tweede deel bevat de resultaten van de opgestelde risico-inventarisatie en –analyse.

1. Langer bestaande risico's die deel uitmaken van de normale bedrijfsvoering

Bouwgrondexploitatie

De exploitatie van de meeste complexen is een proces van meerdere jaren, waarbij diverse factoren van invloed zijn op het uiteindelijk resultaat. Voorbeelden van factoren die de gemeente niet in de hand heeft zijn:

- teruglopende afzet(mogelijkheden) door verslechterde economische omstandigheden;
- schommelingen in de rentestand waardoor oorspronkelijk berekende uitkomsten kunnen afwijken;
- extreem hoge aankoopkosten in verband met ontwikkelingen op de inkoopmarkt;
- milieuaspecten zoals kosten van bodemonderzoek en bodemverontreiniging;
- het onverkoopbaar raken van bouwgronden o.a. als gevolg van beperkende voorzieningen;
- vertraging bij de ontwikkeling van plannen bijvoorbeeld als gevolg van inspraak- en bezwarenprocedures.

De gemeente kan hier risico's lopen. Hierbij valt te denken aan de relatief lange(re) looptijd van de complexen Emmelhage, Wellerwaard, Stadshart Emmeloord (worden separaat toegelicht) en complexen van bedrijventerrein De Munt (32, 34 en 38), complexen van forse omvang. Aan het einde van 2011 bevatte de algemene reserve bouwgrondexploitatie (financiële buffer) € 1,1 miljoen.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in enkele gemeenschappelijke regelingen. Dit brengt financiële risico's met zich mee, omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door een individuele gemeente of diens vertegenwoordiger, een en ander uiteraard binnen de kaders van het goedkeuringsrecht op de begroting door de deelnemende gemeenten.

De gemeente participeert in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Flevoland (GGD)
- Veiligheidsregio Flevoland
- IJsselmeergroep (Concern voor Werk)
- Milieusamenwerking Flevoland

De gemeente kan zijn zienswijze kenbaar maken op de ontwerpbegroting van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen.

Deelnemingen

De gemeente heeft aandelen in een aantal vennootschappen en het risico dat daarbij wordt gelopen beperkt zich in principe tot het geld dat gemoeid was met de aanschaf van de aandelen. Met betrekking tot de Huisvuilcentrale Noord-Holland NV wordt dat risico verhoogd met een eventueel te lijden verlies.

Het resultaat van HVC in 2011 is 11,2 miljoen negatief. Volgens artikel 7 van de ballotageovereenkomst met HVC kan een negatief resultaat verhaald worden op de aandeelhouders. In het geval van Noordoostpolder betekent het dat het aandeel van 2,12% tot een claim op de gemeente Noordoostpolder van ongeveer €237.000 zou kunnen leiden. In de AvA is door de directie aangegeven dat geen gebruik zal worden gemaakt van dit artikel. Dit betekent voor de toekomst echter geen garantie. Mogelijk dat banken (BNG) HVC in de toekomst steviger kunnen aanspreken op deze claim. Dit risico dient ingecalculeerd te worden en in de programmabegroting te worden vermeld. Ook voor 2012 en 2013 verwacht HVC een negatief resultaat. Het is echter niet uitgesloten dat externe financiers, waaronder de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), HVC in de toekomst zullen aanspreken op dit artikel om verliezen te verhalen.

Claims (aansprakelijkheidsstellingen)

De gemeente wordt steeds vaker geconfronteerd met schadeclaims; ook landelijk gezien blijft het aantal claims stijgen. Uiteraard heeft onze gemeente een verzekering afgesloten tegen het aansprakelijkheidsrisico.

Voor vermogensschade geldt een verzekerde som van € 2.500.000 en een eigen risico van € 12.500 en voor personen- en zaakschade geldt een verzekerde som van € 5.000.000 en een eigen risico van € 5.000.

Daarnaast blijft de gemeente risico lopen in die gevallen waarbij de verzekering géén dekking geeft. Dit speelt zich met name af bij privaatrechtelijk handelen van de gemeente.

De gemeente loopt het risico om bij planologische procedures geconfronteerd te worden met claims tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (planschade). Dit heeft zeker financiële risico's tot gevolg, maar die zijn van tevoren moeilijk in te schatten. Beleid is dat hierover afspraken worden gemaakt met de initiatiefnemer.

Gemeentegaranties

Onze gemeente staat garant voor diverse geldleningen, waarvan de meest recente gegevens zijn opgenomen in de jaarrekening 2011 in een apart overzicht "gewaARBorgde geldleningen". Uit dat overzicht blijkt dat de gemeente per 1 januari 2012 garant staat voor in totaal € 106.293.148.

Voor het grootste deel (€ 105.901.143) geldt, dat de gemeente enkel een tertiaire achtervangerfunctie vervult. Voor het restant geldt dat de gemeente zelf uiteindelijk voor € 392.005 garant staat. Het gaat daarbij om leningen voor de financiering van de flat Toutenburgh en borgtochtovereenkomsten ZLF.

2. Risico-inventarisatie

Naast de reguliere risico's in de bedrijfsvoering is er een risico-inventarisatie opgesteld in verband met de gemeentelijke ambities voor de komende jaren in relatie tot de exploitatie en reservepositie. In deze paragraaf zijn voor de belangrijkste zaken met enige omvang, risicoinventarisaties en risicoanalyses gemaakt. Zaken die binnen aanvaardbare grenzen onderdeel vormen van het normale bedrijfsrisico van de gemeente zijn niet in deze paragraaf opgenomen.

De risico-inventarisatie en –analyse wordt gebruikt voor:

- Een betere beheersing van risico's
De risicoanalyse richt zich op het inzichtelijk maken van de belangrijkste risico's. Om deze risico's aan te pakken worden vervolgens maatregelen in kaart gebracht. Een éénmalige inventarisatie van de risico's is echter niet voldoende. Voor een betere beheersing van risico's zal de stap naar risicomangement gezet moeten worden, waarbij de uitgevoerde risicoanalyse als eerste stap geldt.
- Het stellen van prioriteiten
Door het uitvoeren van een risicoanalyse ontstaat inzicht in de belangrijkste, meest risicovolle onderwerpen. Hierdoor kunnen vragen worden beantwoord als: aan welke onderdelen moet meer aandacht besteedt worden?
- Het ondersteunen van een beslissing
Het uitvoeren van een risicoanalyse kan helpen om te komen tot de keuze voor bijvoorbeeld een alternatief, een bepaalde contractvorm of een strategie.
- Het kwantitatief onderbouwen van de marges in een raming, planning of project
In dit geval wordt een risicoanalyse gebruikt om de haalbaarheid van de planning, de raming of het project aan te tonen. Daarnaast kan op basis van de risicoanalyse worden vastgesteld hoe groot de post onvoorzien zou moeten zijn. Dit is echter alleen mogelijk door het uitvoeren van een kwantitatieve risicoanalyse.

	Beleidsveld	Hoogte risico					Risico
		-/-	-	-/+	+	+/+	
1.1	Project Stadshart Emmeloord			X			Raad van State vernietigt beroepsprocedure De Deel
1.2				X			Provast kan niet aan financiële verplichtingen voldoen/project on hold of stopgezet
1.3				X			Overige risico's uit risico-matrix
2.1	Project Poldertoren						De gedeeltelijke herontwikkeling kan niet plaatsvinden omdat niet is voldaan aan de randvoorwaarden uit het raadsvoorstel van juni 2012, te weten:
			X				· Er een ontwikkelende bouwer is gevonden die zich meerjarig committeert aan het groot onderhoud en het omschreven conditiebehoud voor die periode.
				X			· Onderzoek door een externe onafhankelijk deskundige (bijvoorbeeld TNO bouw) heeft aangetoond dat de gekozen bouwkundige oplossing een stabiele exploitatie op grond van de bouwkundige staat mogelijk maakt.
					X		· Er overeenstemming is met zittende huurders en er contracten zijn gesloten met nieuwe huurders waardoor 70% van de verhuuropbrengsten meerjarig (tenminste 5 jaar) zeker gesteld is. De absolute hoogte van dit percentage zal blijken bij het vaststellen van de vastgoedexploitatie.
			X				· De aanneemsom + groot onderhoudskosten samen de geraamde bedragen niet met meer dan 10% overschrijden.
				X			· De onderhoudskosten op een redelijke wijze verdeeld kunnen worden onder de huurders.
				X			· Er vensters toegevoegd kunnen worden.
2.2					X		Er treedt vertraging op ten opzichte van de in het raadsvoorstel genoemde doelstelling om de invulling van de verschillende randvoorwaarden in 2012 af te ronden.
3.1	Project Wellerwaard			X			Risico's vanuit de risico-matrix (benoemen).
3.2				X			Subsidie van I&M wordt pas ontvangen wanneer het project in 2015 in uitvoering wordt gebracht. Daarnaast dienen een aantal onderdelen voor bepaalde data opgeleverd te worden.
3.3				X			Na oplevering van de zwemplas is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer
4.1	Project Emmelhage			X			Er treedt vertraging op ten opzichte van de planning (sluiting grex per 1-1-2019)
4.2				X			Er treedt een direct negatief financieel effect op (bijvoorbeeld daling grondwaarde)
5.1	Project Zuyderzeerland			X			Onduidelijk of het project wel of niet door gaat op intergemeentelijk niveau.
6.1	Project Dienstverlening			X			Veranderingen van de wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de planning van het project.
6.2				X			Onduidelijkheid over de planning van de Dimpact producten en kan dus van invloed zijn op de planning van het project.
7.1	Project Masterplan Sport		X				Risico is een niet sluitende exploitatie
8.1	Project MSB			X			Uitloop PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) heeft gevolgen voor het behalen van de planning.
8.2				X			Herziening van het bestemmingsplan Landelijk Gebied kan planschadeposten met zich mee brengen.
8.3				X			Veel projecten hebben direct een doorwerking in het project en vice versa. Risico dat visies niet op elkaar aansluiten.
8.4				X			Vaststelling Bestemmingsplan Landelijk Gebied na gemeenteverkiezingen 2014 kan leiden tot het opnieuw ter discussie stellen van de eerder ingezette koers.

	Beleidsveld	Hoogte risico					Risico
		-/-	-	-/+	+	+/+	
9.1	WWB			X			Betreft een open-einde regeling
9.2				X			Beeindigingen Brugbanen
9.3	WSW	X					Invoering van de WWnV geschiedt niet op 1-1-2013, maar de eerder ingeboekte efficiencykorting is slechts voor de korte termijn gedekt door het rijk
10.1	Ziekenhuis Emmeloord				X		Negatief eigen vermogen van het ziekenhuis en daardoor heeft de eerste aflossing niet plaatsgevonden.
11.1	Onderwijshuisvesting			X			De doorrekening van leerlingprognoses leidt tot een structureel tekort in de exploitatie
12.1	Subsidiebeleid/verlening				X		De regelgeving van subsidiëring is complex. Foutieve toepassing kan leiden tot onbedoelde en onverwachte financiële verplichtingen of open-einderegelingen.
13.1	Bevolkingsgroei			X			De bevolkingsgroei stagneert, keuze voor inbreiding of uitbreiding maken. Hierdoor wellicht afwaardering van uitbreidingslocaties.
14.2				X			De decentralisatie van taken vanuit de AWBZ naar de WMO vindt niet plaats per 1 januari 2013, maar mogelijk wel op een later moment. Vanaf dat moment zullen meer mensen zich wenden tot de gemeente.
15.1	Zwembad Bosbad			X			In 2011 heeft de gemeente de lening van zwembad van de Rabobank overgenomen. Het zwembad heeft echter een negatief eigen vermogen.
16.1	Wegwerken achterstallig onderhoud in openbare ruimte			X			Het achterstallig onderhoud in de openbare ruimte is in 2012 weggewerkt met de inzet van extra incidentele middelen (€9,9M). De bezuinigingen op het onderhoud van de openbare ruimte in de komende jaren (m.i.v. 2015 en verder) gaan er toe leiden dat het onderhoudsniveau beneden het minimum komt te liggen. Hierdoor gaat opnieuw achterstallig onderhoud ontstaan. De kosten voor het opheffen van achterstallig onderhoud kunnen op termijn een hogere kostenpost vormen dan de ingeboekte bezuinigingen. Verder levert dit veel meer klachten op en een verminderde leefbaarheid. De schadeclaims kunnen toenemen.
17.1	Achtervangregeling woningcorporatie				X		Door landelijke ontwikkelingen, de omvang van de benodigde investeringen in relatie tot de verdien capaciteit van de woningcorporatie moet aanspraak gemaakt worden om de tertiaire borgstelling van de gemeente in het kader van de WSW-borging
18.1	Minimabeleid			X			Betreft (deels) een open-einde regeling
19.1	Volksgezondheid			X			Beperkte invloed op regionale afstemming begroting GGD
				X			Doeluitkering Centrum Jeugd en Gezin
20.1	Onderwijsachterstandenbeleid				X		Beeindigingen Brede Doeluitkering per 2015
21.1	Lokaal onderwijsbeleid				X		Invoering Passend Onderwijs
22.1	Jeugdbeleid			X			Preventieve maatregelen
				X			Decentralisatie Jeugdzorg
23.1	Inburgering					X	Beeindiging wettelijke taken

-/- = hoog risico
- = hoger dan gemiddeld risico
-/+ = gemiddeld risico
+ = lager dan gemiddeld
+/+ = laag

Toelichting risico's

1. Project Stadshart Emmeloord

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Voor het project Emmeloord-Centrum is een risicomatrix opgesteld. De risico's met de grootste gevolgen zijn (medio 2012):

Juridisch/wettelijk.

- Vernietiging van het bestemmingsplan door de Raad van State, wat leidt tot het stopzetting van het (huidige) plan

Financieel/economisch.

- Stopzetting van het huidige plan (bijvoorbeeld door het niet kunnen voldoen aan financiële verplichtingen) door Provast.

Overige risico's hebben voornamelijk te maken met een mogelijke vertraging ten opzichte van de planning, wat leidt tot renteverlies.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Voor wat betreft het risico bij Raad van State is excellente juridische inzet noodzakelijk. De gemeente heeft hiervoor advocatenkantoor Nauta Dutilh ingeschakeld.

Voor wat betreft stopzetting van het plan door Provast: de mogelijkheden om dit risico te beperken zijn beperkt. Een rechtszaak tegen Provast lijkt alsdan waarschijnlijk.

2. Project Poldertoren

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In de 2e helft van 2012 wordt intensief gewerkt aan het invullen van de in het raadsbesluit genoemde maatregelen. Door middel van het raadsbesluit is er budget, tijd en ruimte voor projectleiding, (bouwkundig herstel-) onderzoek en juridische ondersteuning gecreëerd cq zijn de juiste middelen beschikbaar gesteld om – onder grote tijdsdruk - zo optimaal mogelijk aan het invullen van de randvoorwaarden te werken.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Als blijkt dat de gestelde randvoorwaarden in het raadsbesluit niet gehaald worden moet er boven op de nu gedekte kosten van ca. 2.4 miljoen nog dekking gevonden worden voor ca. 1.6 miljoen. Immers dan wordt er teruggevallen op het scenario monument en moeten gemaakte kosten, afkoopsommen, etc. afgeboekt worden.

3. Project Wellerwaard

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Inmiddels is gestart met het houden van zogenoemde risicosessies. Hierbij is o.a. ook de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aangeschoven. Uit deze sessies vloeit een aantal beheersmaatregelen die moeten leiden tot het minimaliseren van de risico's.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Uit de risicomatrix per 1-1-2012 en de jaarrekening 2011 blijkt dat een groot aantal risico's is benoemd, maar dat de kans dat deze zich voordoen op dit moment niet hoger is dan 25%. Hieruit volgt dat een bedrag van € 885.000 in het weerstandsvermogen van Grondzaken is opgenomen en dat er een voorziening van € 1.000.000 voor dit project is getroffen.

4 Project Emmelhage

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De slechte woningmarkt laat zijn invloed gelden op de wijk Emmelhage. De woningmarkt zit landelijk op slot en er is nog geen teken van herstel. Het college heeft in 2012 de focus gelegd op het afronden van fase 1 van Emmelhage en de einddatum van de grex bepaald op 1-1-2019 (was 1-1-2017).

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Uit de risico-analyse blijkt dat zich 2 voornamelijk effecten kunnen voordoen.

Financieel/economisch

- Er vindt een vertraging plaats ten opzichte van de planning (sluiting grex per 1-1-2019). De vertragingkosten van 1 jaar bedragen ca € 250.000,-.
- Er vindt een direct negatief financieel effect plaats (bijvoorbeeld daling grondwaarde). Dit financiële effect gaat ten koste van het resultaat.

De grondexploitatie van Emmelhage kan het ingeschatte risico van € 767.500 eenvoudig zelf opvangen.

5 Project Zuyderzeerland

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Op basis van gedane onderzoeken en het huidige economische klimaat is bekend geconcludeerd dat het regionale project onder leiding van de provincie geen doorgang zal vinden. Een grootschalige ontwikkeling zoals een vaarverbinding is op dit moment niet realistisch. Kansen in het gebied moeten worden gezocht in kleinschalige gebiedsontwikkeling. De gemeenten gaan hier onderling over in gesprek of en zo ja, hoe dat opgepakt kan worden. Het "risico" wat er nu is, is dat het project ook op intergemeentelijk niveau geen doorgang vindt. Als het project wel doorgang vindt zullen op dat moment de risico's in beeld worden gebracht, het is nu nog niet aan te geven wat die zijn en waar Noordoostpolder dan invloed op kan uitoefenen.

6 Project dienstverlening

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Het inpassen van de in Dimpact-verband ontwikkelde producten in de informatiearchitectuur van de gemeente Noordoostpolder is een omvangrijk en tijdrovend traject. Niet goed valt te voorspellen wanneer alle Dimpactproducten gereed zijn, dit zal dus van invloed zijn op de planning van het project. Veranderingen in wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de planning van het project Dienstverlening.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Bij uitloop van de planning zullen er opnieuw financiële middelen ter beschikking moeten worden gesteld. Per jaar wordt er € 275.000 geïnvesteerd in het project. Hieruit worden op dit moment 2 deelprojectleiders en een projectmanager gefinancierd

7 Project Masterplan Sport

Voor het project Masterplan Sport zijn op de onderdelen binnensport en infrastructuur de volgende risico's te noemen:

- De exploitatieraming voor het totale sportcomplex is niet sluitend. In de exploitatieraming wordt gewerkt met een structureel tekort van € 26.000. In de raming zijn kansen aangegeven maar ook risico's in de exploitatie. Verdere concretisering van de verschillende kostenposten, zowel uitgave als inkomsten, moet leiden tot een sluitende raming. Doordat binnen het project ook de tekorten op groot onderhoud zwembad en bestaande Bosbadhal en het ontbreken van vervangingsbudgetten voor de te vervangen PWA-hal worden verwerkt is het niet zeker dat dit mogelijk is.
- De bouwwerkzaamheden sec zijn aanbesteed en passen binnen geraamd budget. Voor sportmaterialen, inrichting, horecadeel en parkeerplaats moeten nog afzonderlijke aanbestedingen plaats vinden. Hierin zit het risico dat deze niet passen binnen de ramingen.
- Voor het opleveren van de nieuwe hallen in juli 2013 is een aantal momenten kritiek. Het afsluiten (waterdicht) van de hal en het kunnen leveren van warmte aan de nieuwe hal. Wanneer de werkzaamheden door weersomstandigheden uitlopen kan dat invloed hebben op de oplevering en daarmee de ingebruikname. Wat weer consequenties zal hebben voor verenigingen en scholen.

8 Project MSB

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

8.1: Omtrent de uitloop van het PAS onder verantwoordelijkheid van het ministerie van EL&I (inmiddels al meer dan een half jaar) is uitvoerig contact geweest met zowel provincie Flevoland als Provincie Overijssel. Resultaat hiervan is, dat een gedoseerde doorstart op zijn plaats is. Het PAS zet naar verwachting geen rem op de ruimtelijke planvorming. Wel dienen de beide provincies op dit punt nadrukkelijk te worden meegenomen in het proces.

8.2: Het aspect planschade dient bij elke keuze die gemaakt wordt uitdrukkelijk te worden meegenomen. Daarbij kan ten behoeve van een goede afweging van te voren een inschatting van de kosten worden gemaakt. Bovendien kan in dat geval worden gezocht naar mogelijkheden om eventuele kosten af te wentelen op direct belanghebbenden.

8.3: Het is van wezenlijk belang de projecten/visies (glastuinbouw, woonvisie, sociale structuurvisie, LOP, etc.) goed op elkaar af te stemmen. Hiermee is reeds een begin gemaakt bij het opstellen van de nota van uitgangspunten.

8.4: Zoals bekend is het niet mogelijk om in deze raadsperiode het bestemmingsplan vast te stellen. Ook is het niet mogelijk gebleken het voorontwerp-bestemmingsplan in deze raadsperiode in procedure te brengen. De planning is er op gericht de structuurvisie wel in deze raadsperiode vast te stellen. Daarin worden de belangrijkste ruimtelijke aspecten voor de komende 20 jaar vastgelegd.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

8. Bovenstaande risico's zouden allen gevolgen in de zin van tijd en geld hebben. Specifiek voor de betreffende risico's geldt echter het navolgende:

8.1: Als het PAS met onverwachte resultaten naar buiten komt, bestaat het risico, dat de Structuurvisie en m.n. bestemmingsplan Landelijk Gebied er niet bij aansluiten. Ook is er een risico in de zin van tijd en geld, dat de commissie MER de resultaten, input of berekeningen aangepast wenst te zien in een aanvulling op de MER.

8.2: Planschade kan grote juridische en financiële gevolgen voor de gemeente met zich meebrengen

8.3: Als de gemeente geen samenhangende visie uitdraagt zou ze ongeloofwaardig worden en daarbij het risico lopen op vernietiging van besluiten bij eventuele beleidsbeslissingen/procedures.

8.4: Zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan Landelijk Gebied kunnen standpunten opleveren, die afwijken van hetgeen, wat daarvoor in de Structuurvisie is vastgelegd.

9 WWB en WSW

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

In het kader van de wet BUIG ontvangt de gemeente jaarlijks een budget voor het verstrekken van uitkeringen. Tot 2009 hield de gemeente altijd geld over op dit budget, maar sinds 2010 is er sprake van tekorten als gevolg van de economische ontwikkelingen en het effect daarvan op de omvang van het bijstandsbestand. Wanneer we onze beleidsdoelstelling verwezenlijken (bijstandsbestand ontwikkelt zich conform of beter dan de landelijke ontwikkeling) hebben we, op basis van de ons nu bekende cijfers van 2012 een tekort van 6,2% (€ 495.000) op ons uitkeringsbudget (ruim 8 miljoen euro). Wanneer we er vanuit gaan dat we onze beleidsambitie realiseren (en dat dat ook in de komende jaren betekent dat we dan met een overschrijding van 6,2% te maken hebben op ons uitkeringsbudget) en in 2013 eenzelfde uitkeringsbudget ontvangen als in 2012, lopen we in 2013 een risico op onze uitkeringsuitgaven van ongeveer € 462.000. Gelet op de afschaffing van de huishoudtoets en de gewijzigde ramingen van het CPB (voor 2012 en 2013) is het waarschijnlijk dat ons budget in 2013 hoger zal uitvallen (en ons tekort dus lager) maar dat is vooralsnog onbekend.

Om het aantal uitkeringen te beïnvloeden ontvangt de gemeente het participatiebudget. Onderdeel daarvan is het werkdeel. Dit budget is in 2011 en 2012 behoorlijk geslonken als gevolg van rijksbezuinigingen. Vanaf 2013 stabiliseert de omvang van dit bedrag¹. Met Investeren in bezuinigen 2011 en Investeren in bezuinigen 2012 zijn ombuigingen gerealiseerd om binnen het budget onze beleidsambities te realiseren. Eén belangrijke ombuiging, het beëindigen van de brugbanen in 2012, staat op dit moment op losse schroeven omdat de ontslagvergunning door het UWV is geweigerd. Wanneer de beëindiging van de brugbanen geen doorgang vindt ontstaat een structureel financieel risico van € 220.000 op het participatiebudget

In 2013 betalen wij Concern voor werk het WSW-budget dat wij ontvangen van het Rijk en een aanvullende structurele bijdrage van € 300.000. Omdat de rijksbijdrage omlaag gaat in 2013 lukt het Concern voor Werk niet om in 2013 een positief resultaat te draaien². Zij ramen het totale exploitatietekort dat jaar op € 400.000. Dit tekort kan worden opgevangen in het weerstandsvermogen van Concern voor Werk (na toevoeging van het resultaat 2011 bedraagt dat € 1.400.000). Wanneer de gemeenten in de GR echter besluiten om het tekort van 2013 direct bij te passen zal het aandeel van Noordoostpolder (34%) € 136.000 zijn.

Voor de jaren na 2013 verwacht Concern voor Werk dat het jaarlijkse tekort oploopt naar 2 miljoen in 2015. Daar zou Noordoostpolder dan € 680.000 (34%) van moeten betalen.³

10 Ziekenhuis Emmeloord

¹ De bedoeling was dit budget samen te voegen met de middelen voor de WSW en middelen voor de Wajong. Vooralsnog gebeurt dit niet.

² In het Begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat de bezuiniging op de WSW in 2013 niet doorgaat. Het effect hiervan op de begroting van Concern voor Werk is nog onbekend. Daarom wordt hier nog uitgegaan van de situatie van voor het Begrotingsakkoord 2013.

³ In het Begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat de bezuiniging op de WSW in 2013 niet doorgaat. Voor de jaren daarna is het financieel kader ongewijzigd gelaten. Onder voorbehoud van de keuzes van een nieuw kabinet, blijft dit financiële risico vooralsnog bestaan.

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?
In 2010 is er voor dit risico een aparte reserve ingesteld van € 2,4 miljoen.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Als het risico zich voordoet zal genoemde reserve moeten worden ingezet.
Dit risico is wel beperkter aan het worden omdat MC Groep verwacht in 2016 met aflossing van deze achtergestelde lening te kunnen beginnen.

11 Onderwijshuisvesting

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

- Opstellen meerjarenonderhoudsprogramma's (MOP) inclusief onderhoudsreserve en het uitvoeren van het onderhoud conform de MOP.
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2012-2015 opgesteld met doorkijk naar verdere jaren (2027).
- Accommodatiebeleid is in de maak.
- Gebouwen zijn alle verzekerd tegen brand en braak.
- Asbestinventarisaties met mogelijk preventief optreden.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Bij brand kunnen zich o.a. i.v.m. asbest hoge saneringskosten voordoen waarbij het verschil tussen verzekeringsuitkering en werkelijk kosten een extra last zouden kunnen vormen.

12 Subsidiebeleid/-verlening

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Actualisering van subsidieregelgeving (verordening en deelverordeningen waarderingsubsidies); instelling van subsidieplafonds; ontwikkelen van checklist en procesbeschrijving subsidieverlening.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Mogelijk hogere financiële claims met langere looptijd van gesubsidieerde instellingen. Meer bezwaar en beroepsprocedures in verband met al dan niet rechtmatige aanspraak op subsidie.

Een risico dat eveneens wordt voorzien vloeit voort uit de trend dat het beroep (door onder andere de gemeente) op maatschappelijke organisaties toeneemt, terwijl de subsidiering steeds verder afneemt. Daar komt nog eens bij dat in het Begrotingsakkoord 2013 een BTW verhoging is opgenomen. Niet al onze gesubsidieerde instellingen kunnen BTW verrekenen. Dat betekent dat deze partijen met eenzelfde subsidie minder kunnen uitvoeren. De druk op de organisaties neemt verder toe, wat niet alleen tot financiële maar ook tot maatschappelijke risico's leidt.

13 Bevolkingsgroei

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In 2012 heeft een bijstelling van het woningbouwprogramma plaatsgevonden in lijn met de verwachte bevolkingsgroei. Ook hebben ingrepen plaatsgevonden in de lopende grondexploitaties en strategische grondvoorraad.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Wanneer woningbouwprogramma niet in lijn is met de daadwerkelijk groei, ontstaan tekorten op de lopende grondexploitaties en zijn negatieve effecten te verwachten op de lokale woningmarkt (oplopende aantallen te koop staande woningen, leegstand, etc).

14 WMO

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

14.1 In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een compensatieverplichting opgenomen die gemeenten verplicht om mensen met beperkingen te compenseren zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving. Verder is er sprake van een open-einde regeling. Dit betekent dat als het budget niet toereikend is, mensen toch gecompenseerd moeten worden voor de beperkingen die zij hebben. Er is een managementrapportage ontwikkeld om de uitgaven en inkomsten te kunnen monitoren. Op basis hiervan kunnen beleidsinterventies plaatsvinden. Het doel is om binnen het beschikbare Wmo-budget te blijven.

Voor wat betreft de WMO zijn er twee ontwikkelingen die het financieel perspectief bepalen. In de eerste plaats nemen de rijks- en gemeentelijke middelen enigszins af. De rijksuitkering is in de periode 2007 – 2012 teruggelopen van bijna 4,1 miljoen euro naar ongeveer 3,6 miljoen euro. De gemeentelijke middelen zijn over die periode gedaald van ruim 1,9 miljoen euro naar krap 1,8 miljoen euro. Verdere bezuinigingen op zowel het rijksbudget als het gemeentelijk budget zijn voor de komende jaren niet uit te sluiten. In de tweede plaats nemen de uitgaven toe. Met name de bevolkingsontwikkeling (vergrijzing), extramuralisering (mensen blijven langer zelfstandig wonen) en verruiming van het voorzieningenpakket sinds 2007 zijn daar debet aan.

Wanneer we kijken naar de verwachte uitgaven en inkomsten in 2012, 2013 en 2014 (uitgaande van ongewijzigd beleid) zien we in 2014 een overschrijding van ongeveer € 200.000,- ontstaan. Belangrijk om te vermelden is dat in deze inschatting geen trend is voorspeld voor de onroerende woonvoorzieningen, omdat deze uitgaven sterk kunnen fluctueren. Aangezien de werkwijze wordt gekanteld (vraaggericht en resultaatgericht werken) en het voorzieningenpakket wordt aangepast aan de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, is het de verwachting dat de overschrijding ongedaan gemaakt kan worden.

14.3 Als de overheveling van de Extramurale Begeleiding van de AWBZ naar de Wmo in latere instantie toch doorgaat, zullen meer mensen een beroep op de Wmo doen. De begeleiding zal ook onder de compensatieverplichting komen te vallen. Het risico is dat het beschikbare budget hiervoor niet toereikend is. Het risico wordt beperkt door het gemeenschappelijk kader te operationaliseren waardoor klantprocessen en zorgstructuren integraal, dus in verbinding met WWB en Jeugdzorg, worden geregeld. Daarnaast moeten nieuwe samenwerkingsvormen gezocht worden om de mensen die dit nodig hebben te ondersteunen.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

14.1 Het gevolg van een overschrijding van het budget is dat dit ten laste wordt gebracht van de egalisatiereserve Wmo. Een structurele overschrijding van het budget moet voorkomen worden.

14.2 Het gevolg van een ontoereikend budget kan zijn dat er keuzes gemaakt moeten worden in de ondersteuning of dat er nieuwe samenwerkingsvormen ontwikkeld moeten worden om de ondersteuning op niveau te houden.

15 Zwembad Bosbad

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Het Bosbad streeft naar een doelmatige en efficiënte bedrijfsvoering. Dit heeft er toegeleid dat over 2010 en 2011 een positief exploitatieresultaat is behaald en hieroor het negatieve eigen vermogen is weggewerkt. Vanaf 2012 is er sprake van

een positief eigen vermogen. Daarnaast is het Bosbad in staat te reserveren voor onderhoud.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Door gewijzigde wet- en regelgeving kan het Bosbad worden geconfronteerd met aanpassingen van installaties. Hiervoor heeft het Bosbad niet kunnen reserveren. Het gevolg is dan dat het Bosbad een financiële bijdrage voor de noodzakelijke aanpassingen aan de gemeente zal vragen.

16 Wegwerken achterstallig onderhoud in openbare ruimte

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Het risico kan worden beperkt door de openbare ruimte consequent op het minimum kwaliteitsniveau C te onderhouden.

Verder wordt het risico beperkt door structureel planmatig onderhoud uit te voeren op basis van geïntegreerde beheersystemen en frequent de openbare ruimte te schouwen.

Ook kan door adequaat optreden na een melding openbare ruimte, het risico worden beperkt.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

De gevolgen kunnen liggen op het toenemende aantal klachten en meldingen over de gebreken in de openbare ruimte. Als gevolg daarvan zullen mogelijk de schadeclaims kunnen toenemen.

De leefbaarheid en kwaliteit van de openbare ruimte zal fors afnemen.

17 Achtervangregeling woningcorporatie

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Met de woningcorporatie is afgesproken dat de voortgang van het Strategisch voorraadbeleid jaarlijks zal worden gevolgd, mede in relatie tot de effecten daarvan op de lokale woningmarkt. Ook wordt een financiële analyse uitgevoerd om een duurzaam financieel toekomstbeeld voor de woningcorporatie te kunnen schetsen.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Als aanspraak wordt gemaakt op de achtervangregeling, kost dit de gemeente geld. Daarnaast heeft het consequenties voor de investeringsmogelijkheden van de corporatie.

18 Minimabeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Afgelopen jaar is het minimabeleid voor de periode 2012 – 2014 herijkt. Hierbij is uitgegaan van een bedrag van ruim 1,3 miljoen euro. Het minimabeleid wordt echter gekenmerkt door een open eind financiering die sterk beïnvloed wordt door economische ontwikkelingen en ontwikkelingen in het bijstandsbestand. Met name op het gebied van de schuldhulpverlening zien we dat de maatregelen op dit moment niet op wegen tegen het economisch tij. Ook voor de komende jaren wordt (bij ongewijzigd beleid) het grootste risico op dit terrein voorzien.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

In 2012 zal naar verwachting een overschrijding van ongeveer € 150.000 op de schuldhulpverlening ontstaan. Bij ongewijzigd beleid zal dit tekort zich structureel gaan voordoen. Met het beleidsplan dat in 2012 wordt ontwikkeld naar aanleiding van nieuwe wetgeving wordt getracht meer sturing en grip te krijgen op de uitgaven ten behoeve van schuldhulpverlening.

19 Volksgezondheid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Ten aanzien van de budgetten die betrekking hebben op het beleidsterrein volksgezondheid zijn twee risico's voor de komende jaren benoemd. Op de eerste plaats is dat de beperkte invloed op de regionale afstemming omtrent de begroting (en bezuinigingen) van de GGD. Dit jaar had al een bezuiniging van 10% gerealiseerd moeten zijn, maar de GGD is niet verder gekomen dan 6%. Dit leidt in 2012 voor de gemeente Noordoostpolder tot een structureel tekort van € 40.000. Verder speelt de komende jaren een mogelijke fusie met de GGD Gooi en Vechtstreek.

Op de tweede plaats vormt de ontwikkeling van de Doeluitkering Centrum Jeugd en Gezin de komende jaren een risico. De doeluitkering bedraagt nu ruim € 1 miljoen, maar is door gemeentelijke bezuiniging teruggebracht tot een bedrag van € 950.000.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Het is onduidelijk of er nog bezuinigingen van het Rijk te verwachten zijn waardoor eventuele financiële risico's nog niet te ramen zijn.

20 Onderwijsachterstandenbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Op dit moment ontvangt de gemeente jaarlijks door middel van een Brede Doeluitkering middelen van het rijk voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Het gaat om een bedrag van ruim €800.000. Per 1 januari 2015 eindigt deze uitkering. Op dit moment is nog niet duidelijk of en in welke vorm het Rijk hier een vervolg aan geeft en wat dat betekent voor de uitgaven die de gemeente nu doet vanuit het beschikbare budget.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Vanaf 2015 is hier een structureel risico van € 800.000,- indien het huidige beleid wordt voortgezet. In 2013 en 2014 wordt bezien hoe met het huidige beleid om te gaan gelet op deze situatie.

21 Lokaal onderwijsbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Met name de plannen van het Rijk ten aanzien van het Passend Onderwijs vormen een risico. De relatie met het leerlingenvervoer, de relatie met de voorgenomen expertise bundeling en de relatie met het CJG en de decentralisatie van de jeugdzorg zijn aandachtspunten. De bezuinigingen door het Rijk op het Passend Onderwijs lijken te worden teruggedraaid als gevolg van de val van het kabinet Rutte.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Vooralsnog zijn hier geen financiële risico's. De ontwikkelingen in Den Haag zullen de komende periode worden gevolgd om snel op een nieuwe situatie in te kunnen spelen.

22 Jeugdbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Er is op dit moment geen inzicht in de kosten van jeugdzorg voor onze gemeente na overheveling. Samenwerking regionaal kan betekenen dat we vanuit solidariteit moeten bijdragen aan problematiek in de regio.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

Voor de uitvoering van de jeugdzorg zijn voldoende preventieve maatregelen gewenst, eventuele interne bezuinigingen op het preventieve jeugdbeleid zijn derhalve niet gewenst en vormen een direct risico, zowel financieel als maatschappelijk.

23 Inburgering

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Het deel van het participatiebudget dat bedoeld is voor inburgering wordt in 2012 en 2013 afgebouwd. In 2014 is er niets meer van over. Vanaf 2013 heeft de gemeente geen wettelijke taken meer op het gebied van inburgering, buiten de taken die de gemeente heeft voor de inburgeraars die in het overgangsrecht vallen. Dit zijn inburgeraars die vóór 1 januari 2013 inburgeringsplichtig zijn en op 1 januari 2013 nog geen examen hebben gedaan. En dit zijn asielgerechtigden die in 2012 een verblijfsvergunning hebben gekregen, maar pas in 2013 in de gemeente zijn gehuisvest. Op dit moment wordt ene inschatting gemaakt van het aantal personen. De trajecten zijn reeds betaald, maar er kunnen nog bijkomende kosten zijn (bijvoorbeeld de verlenging van een traject of kosten voor medisch advies) en er zijn uitvoeringskosten voor het handhaven. Uiterlijk de eerste helft van 2016 doet de laatste uit deze groep zijn examen.

Kan er redelijkerwijs ingeschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van de risico is?

De bijkomende kosten worden normaal gesproken gedekt uit de bijzondere bijstand. Voor de uitvoeringskosten ontving de gemeente altijd rijksmiddelen, maar dat houdt na 2013 op. Dan zal de gemeente die uitvoeringskosten zelf moeten bekostigen. Om hoeveel geld dat gaat is nu (zonder het aantal personen te weten) niet te zeggen. Voor deze asielgerechtigden (ook de omvang van deze groep is nog onbekend) betaalt de gemeente een inburgeringstraject (circa 7.500 euro) uit het deel inburgering van het participatiebudget in 2013. Ook voor deze groep zijn er bijkomende kosten (ten laste van de bijzondere bijstand) en uitvoeringskosten voor de handhaving (de laatste deelnemer doet uiterlijke examen in 2019). Ook deze uitvoeringskosten (omvang is nog niet te zeggen zonder het aantal personen te worden) krijgt de gemeente niet meer gedekt. Ten aanzien van de asielgerechtigden heeft de gemeente ook nog een verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke begeleiding. Voor die activiteit kan de gemeente €1.000 per asielgerechtigde claimen bij COA. Naar verwachting is dat een kostendekkend bedrag.

3. Inventarisatieresultaten

De resultaten van risico-inventarisatie en –analyse worden opgeknipt in een drietal onderdelen, te weten:

1. Risico's die feitelijk geen risico's zijn, maar het gevolg van keuzes;
2. Risico's die onderdeel van besluitvorming uitmaken/uitmaakten en "geaccepteerd" zijn of worden;
3. Risico's die geheel buiten de gemeentelijke invloedssfeer liggen.

1. Risico's die geen feitelijke risico's zijn, maar het gevolg van keuzes

Ten aanzien van deze risico's is er sprake van keuzes. Op het moment dat een keuze wordt gemaakt is bekend wat het doel is, wat daar voor gedaan moet worden en wat dat gaat kosten. Tevens is veelal exact bekend wat de betreffende risico's zijn en deze worden inherent aan de besluitvorming aanvaardbaar geacht en geaccepteerd.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Achterstallig onderhoud in en aan de openbare ruimte
De uitkomsten voor de diverse onderdelen van de openbare ruimte zijn bekend.
- Onderwijshuisvesting
Er is een beeld van de situatie voor de komende jaren. Op basis van het vigerende plan is er over enige jaren een structureel tekort te verwachten.
- Project Zuyderzeerland
Het "risico" wat er nu is, is dat het project ook op intergemeentelijk niveau geen doorgang vindt. Als het project wel doorgang vindt zullen op dat moment de risico's in beeld worden gebracht.
- Subsidiebeleid/-verlening
Mogelijk hogere financiële claims met langere looptijd van gesubsidieerde instellingen. Meer bezwaar en beroepsprocedures in verband met al dan niet rechtmatige aanspraak op subsidie.

2. Risico's die onderdeel van besluitvorming uitmaken/uitmaakten en "geaccepteerd" zijn of worden

Anders bij het vorige punt is hier sprake van daadwerkelijke risico's, waarop de gemeente in mindere mate invloed kan uitoefenen. Aard en omvang van de risico's kunnen redelijkerwijs worden geschat en/of er bestaat een vrijheid of mogelijk is hier het beleid/beheer (gedeeltelijk) op aan te passen. Denk hierbij aan de WWB en de WMO.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Project Wellerwaard
- Achtervangregeling woningcorporatie
- Minimabeleid
- Volksgezondheid
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Lokaal onderwijsbeleid
- Jeugdbeleid
- Inburgering
- Wet Werk en Bijstand
Aanpassingen door het rijk van de hoogte van het budget van de WWB hoeven niet per definitie opgevangen te kunnen worden door aanpassing van het beleid. Dit wil niet zeggen dat er in het geheel geen mogelijkheden zijn.
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Hier geldt hetzelfde als bij de WWB. Er is vrijheid op onderdelen van beleid, maar bij het terugdringen van het budget zal dit niet eenvoudig uit te leggen zijn aan de afnemers die dit treft. Besluitvorming hierover zal derhalve lastig zijn.

3. Risico's die buiten de gemeentelijke invloedssfeer liggen

Bij deze zaken kan gesteld worden dat de gemeente in het gunstigste geval haar best kan doen om de risico's of de gevolgen daarvan te beperken, maar feitelijk geen invloed heeft. Een helder voorbeeld hiervan is het ziekenhuis. De gemeente kan haar best doen om er voor te zorgen dat het dr J.H. Jansencentrum in Emmeloord zo goed mogelijk wordt gefaciliteerd. Feit is ook dat de gemeente geen deel uitmaakt van het ziekenhuisbestuur en ook geen verplichte verwijsbrieven kan uitschrijven voor patiënten om te worden behandeld/opgenomen in het ziekenhuis te Emmeloord.

Het gaat om de volgende zaken:

- Project Emmelhage.
De wereldwijde economische crisis heeft geleid tot een verslechterde woningmarkt en stagnerende huizenverkopen. Hier heeft ook Emmelhage last van. Er worden minder kavels verkocht dan oorspronkelijk de bedoeling was. De gemeente kan goede randvoorwaarden scheppen en proberen de gemeente en Emmelhage zo goed mogelijk te promoten, echter haar invloed is op dit moment beperkt.
- Bevolkingsgroei.
Naast de bovenstaande economische crisis (die zijn invloed heeft op het aantal nieuwbouwwoningen) zorgen demografische ontwikkelingen voor een stagnerende bevolkingsgroei. Ook hier heeft gemeente weinig invloed op.
- Dr J.H. Jansencentrum Emmeloord.
Bij de inleiding van dit onderdeel (hierboven) is het ziekenhuis als voorbeeld gebruikt.

4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

De gemeente beheert een groot deel van de openbare ruimte. Deze ruimte is bedoeld om verschillende functies mogelijk te maken, zoals verkeer, wonen, werken en recreëren. Daarom bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen, zoals wegen, bruggen, steigers, watergangen, riolering, groenvoorzieningen, verlichting, sportaccommodaties en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden. Gezien het blijvende karakter van de kapitaalgoederen is dat een taak waar doorlopend budgettaire middelen voor nodig zijn. Enerzijds voor het reguliere beheer van de kapitaalgoederen (structureel een bedrag per jaar) en anderzijds voor periodieke vervanging en renovatie/groot onderhoud (eens per x aantal jaren één groot bedrag). Bij dit laatste gaat het meestal om hoge bedragen die eens per vele jaren nodig zijn.

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is verwoord dat de goederen die de gemeente heeft ook op een minimum niveau moeten worden onderhouden, waarbij achterstallig onderhoud moet worden voorkomen.

In 2012 is het laatste achterstallig onderhoud weggewerkt uit het meerjaren uitvoeringsprogramma. Het is vanzelfsprekend dat de structurele budgetten op orde moeten zijn om niet opnieuw achterstallig onderhoud op te lopen.

Het is noodzakelijk om dit ingezette beleid te continueren om te voorkomen dat er opnieuw onderuitputting optreedt.

Heel bepalend in dit kader is de uitwerking van de bezuinigingen fase II en III op het onderhoud van de openbare ruimte oplopend naar €430.000 in 2016 (- € 830.000 fase II + € 400.000 fase III) en mogelijk verdere ingrepen als gevolg van toekomstige Rijksbezuinigingen. Wanneer dit laatste zijn weerslag heeft op het onderhoud aan de openbare ruimte, gaat het onderhoudsniveau beneden het minimum niveau C en leidt dit tot achterstallig onderhoud en dus kapitaalvernietiging (onderuitputting). Op dat moment kan het wettelijk aansprakelijkheidsminimum niet worden gegarandeerd.

In de beleidsplannen die ter uitvoering van artikel 18 van de Financiële Verordening gemeente Noordoostpolder (hierna: financiële verordening) over de diverse kapitaalgoederen door de raad zijn en worden vastgesteld, legt de raad de gewenste onderhoudsniveaus voor de verschillende kapitaalgoederen vast. Deze plannen vormen daarmee de basis voor de budgettaire keuzes die nodig zijn om het gewenste onderhoud uit te kunnen voeren. Het gaat daarbij niet uitsluitend om de hoogte van de budgetten, maar ook om de systematiek (zoals structureel of incidenteel budget, keuze voor wel of niet activeren van investeringen, keuze voor het wel of niet instellen van een financiële voorziening of reserve, etc.). In de (onderhavige) paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' van de jaarlijkse begroting worden vervolgens de ontwikkelingen van de diverse kapitaalgoederen beschreven, ten opzichte van de beleidsplannen. Daarbij worden tevens de keuzes beschreven die voor dat begrotingsjaar gemaakt worden over de beschikbaarstelling van financiële middelen voor de uitvoering van de beleidsplannen.

Openbaar groen

In oktober 2010 stelde de gemeenteraad het Groenbeleidsplan 2010-2014 vast. In dit plan staat het beleid voor de groenvoorzieningen in de gemeente Noordoostpolder. Het plan bevat een visie op het groen en vormt daarmee de basis voor maatregelen op gebied van inrichting, beheer, behoud en gebruik van het groen. Het Groenbeleidsplan gaat over alle groene elementen; plantsoenen, gazons, bossen, begraaftplaatsen, speelplaatsen en sportvelden.

Bij de vaststelling van het Groenbeleidsplan is gekozen voor een lager onderhoudsniveau (niveau C) en het omvormen van onderhoudsintensieve groenvakken. Het Groenbeleidsplan is uitgewerkt in een aantal beheerplan(nen). Met deze beheerplannen

worden de (strategische) beleidskeuzes uit het groenbeleidsplan vertaald naar (tactische) concrete beheermaatregelen.

Voor de speelplaatsen dient nader beleid geformuleerd te worden om invulling te geven aan de bezuinigingsopgave. In de tussenliggende tijd worden de aanwezige voorzieningen beheerd conform de eisen uit het attractiebesluit.

Begraven

In september 2011 is de nota "Investeringsprogramma begraafplaatsen in relatie tot tariefontwikkeling" vastgesteld. In aansluiting hierop is een onderzoek uitgevoerd naar inbreidingsmogelijkheden, omvorming onderhoudsintensief groen en optimalisaties binnen de bestaande inrichting van de begraafplaatsen. De resultaten hiervan zijn, samen met het investeringsprogramma, vertaald naar een beleidsplan begraven.

In 2013 zal de uitbreiding van de begraafplaats Emmeloord ter hand worden genomen.

Wegen

Voor het beheer van de gemeentelijke verhardingen van wegen, straten en pleinen, heeft de gemeenteraad op 8 november 2007 het 'Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008-2011' vastgesteld. In dit plan is gekozen voor een kwaliteits(beheer)niveau per wegtype. Verhardingen in de centra zijn vastgesteld op kwaliteitsniveau 'basis' en de overige wegen zijn op kwaliteitsniveau 'laag' vastgesteld. In het plan zijn ook de financiële consequenties voor de uitvoering beschreven. Bij de vaststelling van het wegenbeleidsplan is tevens besloten om een voorziening in te stellen om de fluctuerende lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren in de begroting te kunnen spreiden.

In september 2008 is het "Uitvoeringsplan achterstallig wegenonderhoud 2009-2012" aan het college voorgelegd. Dit plan wordt, samen met het Wegenbeleidsplan, jaarlijks vertaald naar een uitvoeringsplan voor dat jaar. Voor 2013 zal ook een uitvoeringsplan worden opgesteld.

Vanaf 2014 worden er vergaande bezuinigingen verwacht op de openbare ruimte, onder andere het onderhoud aan de wegen. Dit zal een verlaging voor de kwaliteit betekenen. Wanneer de exacte toedeling van de bezuinigingen bekend is, wordt het wegenbeleidsplan hierop aangepast. Tot dan wordt het huidige beleidsplan verlengd. In 2014 zal het 'Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008-2011' worden geactualiseerd. De verwachting is dat het nieuwe Wegenbeleidsplan 2012-2015 in medio 2012 kan worden vastgesteld. In dit beleidsplan wordt het bestaande beleid en het verhelpen van het achterstallige onderhoud aan de wegen geëvalueerd.

Openbare verlichting

Op 24 januari 2008 heeft de gemeenteraad het beleidsplan 'Verlichtingsplan 2008-2012' vastgesteld. In het plan staan de gemaakte keuzes voor het beheer van de openbare verlichting. Gekozen is voor een preventieve onderhoudssystematiek (i.p.v. correctief). Daarnaast is in het plan geanticipeerd op de te verwachten grootschalige vervanging van de huidige lichtmasten. Verder is vastgesteld op welke soort straten/gebieden wel en geen openbare verlichting wordt gerealiseerd en in hoeverre daarbij aan de gangbare normen zal worden voldaan. Tot slot is gekozen om bij vervanging van bestaande verlichtingsapparatuur, terugverdienbare energiebesparende maatregelen toe te passen en om niet-verhaalbare schades te gaan declareren. De financiële middelen voor de uitvoering van deze keuzes voor de periode 2009 t/m 2012 zijn beschikbaar door het extra geld dat in de beleidsplanning 2008-2012 is gereserveerd voor het wegwerken van achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.

Uit de gegevens van het verlichtingsplan 2008-2012 blijkt dat in de periode vanaf 2013 een vervangingsgolf van lichtmasten op gang komt. Hiervoor zal het bestaande groot onderhoudsbudget voor openbare verlichting niet voldoende zijn, en structureel verhoogd moeten worden. Deze structurele verhoging is in de beleidsplanning opgenomen.

Om de fluctuerende lasten van groot onderhoud in de toekomst te spreiden en op te kunnen vangen, is het noodzakelijk om een voorziening voor openbare verlichting in te stellen.

Gemeente Noordoostpolder heeft onderzoek gedaan naar de toepasbaarheid van LED verlichting. In de rapportage van dit onderzoek komt naar voren dat bij het ontwerpen van nieuwe lichtinstallaties, LED verlichting technisch en economisch haalbaar is. Het plan is om vanaf 2011, LED verlichting waar mogelijk toe te gaan passen bij grootschalige vervangingen en in nieuwbouw- en inbreidingsplannen. Een voorbeeld hiervan is het toepassen van LED verlichting in woonwijk Emmelhage en Emmeloord Centrum.

Bebording en bewegwijzering

In 2009 heeft de gemeenteraad het beleidsplan "Verkeersbordenplan Noordoostpolder 2009-2013" vastgesteld. Hierin staat het beleid voor het plaatsen (en dus ook verwijderen) van verkeersborden. De bewegwijzering is in 2012 aangepast.

Bruggen, duikers en steigers

In 2011 is het beleidsplan Civiele kunstwerken door de raad vastgesteld. Daarbij is besloten om jaarlijks, bij het besteden van het jaarrekeningresultaat, te bepalen of er gereserveerd wordt voor toekomstige vervanging van bruggen. Ondanks de bezuinigingen op het onderhoud van de bruggen als gevolg van de bezuinigings-taakstelling fase II, zijn de financiële middelen tot 2014 voor onderhoud en vervanging van civiele kunstwerken op orde. Voor de toekomstige vervanging en groot onderhoud na 2014 is jaarlijks € 430.000 extra geraamd (Beleidsplanning 2013-2016, nr. 1308). De beweegbare brug in de Marknesserweg wordt in 2015 vervangen (€ 4,5 miljoen)

Stedelijk water

In 2009 is het 'Beeldkwaliteitplan stedelijk waterbeheer' opgesteld. De inhoud van dat plan is vertaald naar de bestekken en onderhoudsmethodieken.

Op 14 februari 2011 is "de nieuwe maatwerkovereenkomst tussen gemeente Noordoostpolder en Zuiderzeeland" ondertekend en in werking getreden.

Riolering

Op grond van de Wet milieubeheer (artikel 4.22 en 4.23) heeft de gemeente de wettelijke verplichting om te beschikken over een geldend gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het nieuwe Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is in juni 2012 door de raad vastgesteld. In het vGRP wordt onder andere getoetst in hoeverre de bestaande gemeentelijke rioleringsstelsels voldoen aan de hiervoor voorgeschreven doelen en functionele eisen. De kosten van het beheer van de riolering worden gedekt door de inkomsten uit de rioolheffing. Het nieuwe vGRP voorziet ook in beleid inzake de invulling van de zorgplichten voor hemelwater en grondwater.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan door het college vastgesteld.

Gemeentelijke (openbare) gebouwen

Op 20 april 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd met het "Gemeentelijk Gebouwen Plan 2010 t/m 2019". In dit plan zijn onder meer de onderhoudsniveaus en de daarbij behorende kosten voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen opgenomen. Voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke (openbare) gebouwen wordt gewerkt met een voorziening in de vorm van een jaarlijkse dotatie.

In het "Gemeentelijk Gebouwen Plan 2010 -2019" is abusievelijk de indexatie niet meegenomen. Ook zorgt het sterk verouderende gebouwenbestand voor de nodige fluctuaties in de onderhoudskosten. De bouwkundige staat van de (openbare) gebouwen wordt opgenomen en de gevolgen hiervan worden verwerkt in het gebouwenbeheersysteem (HomeRun) en Asset live. Tot 2015 levert dit vanwege de huidige economische omstandigheden nog geen problemen op, daarna is in de

beleidsplanning 2013-2016 een extra aanvulling geraamd van € 60.000 per jaar. De informatie is belangrijke input voor een nieuw gebouwenplan.

Alle onderhoudscontracten met betrekking op de gemeentelijke (openbare) gebouwen zijn opnieuw aanbesteed. Hierbij is rekening gehouden met geldende regelgeving, veranderingen in het gebouwenbestand en verantwoordelijkheden.

Het achterstallig onderhoud aan de gebouwen op Werelderfgoed Schokland is weggewerkt. Hiervoor is naast de reguliere onderhoudsmiddelen een eenmalig extra krediet beschikbaar gesteld. M.i.v. 2012 is het bouwkundig onderhoud gecentraliseerd. Hiervoor wordt jaarlijks een dotatie in een voorziening gedaan. Ook deze voorziening wordt onderbouwd door een actueel beheerplan. Dit zal worden meegenomen in de herziening van het gemeentelijk gebouwenplan.

Het gebouwenbestand is in 2012 uitgebreid met twee kleedaccommodaties voor de buitensport. Deze voormalige kleedaccommodaties van Flevoboys en Sportclub Emmeloord zijn gerenoveerd en in gebruik genomen. Deze gebouwen worden ook meegenomen in de herziening van het gemeentelijk gebouwenplan.

Er wordt veel aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van legionella. De tapwaterinstallaties van alle sporthallen zijn aangepast aan de geldende richtlijnen die volgen uit wet- en regelgeving. Het voorkomen en bestrijden van legionella zal ook de komende tijd de nodige menskracht en financiële middelen vragen. In 2012 is het legionellabeleid vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wij als gemeente onze wettelijke (zorg)plicht invullen.

Sportaccommodaties

De sportaccommodaties die onderhouden worden door de gemeente, zijn integraal onderdeel van het "Gemeentelijk Gebouwen Plan".

Er wordt veel aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van legionella. De tapwaterinstallaties van alle sporthallen zijn aangepast aan de geldende richtlijnen die volgen uit wet- en regelgeving. Het voorkomen en bestrijden van legionella zal ook de komende tijd de nodige menskracht en financiële middelen vragen. In 2012 is het legionellabeleid vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wij als gemeente onze wettelijke (zorg)plicht invullen.

Schoolgebouwen

De Meerjarenonderhoudsplanning (MOP) Onderwijsgebouwen is in 2012 geactualiseerd. Over het plan moet nog met de schoolbesturen overleg worden gevoerd.

Aansluitend kan het plan door het college worden vastgesteld. De reservering van de benodigde middelen aan de reserve vindt plaats via het Financieel kader huisvesting onderwijs. De reserve wordt gevoed ten laste van de vastgestelde inkomsten voor de onderwijshuisvesting. De toekenning aan de schoolbesturen vindt plaats via het jaarprogramma huisvesting onderwijs. De benodigde middelen voor de onderhoudsactiviteiten in de periode 2013-2032 bedragen jaarlijks gemiddeld € 1.250.000.

Op rijksniveau bestaat het voornemen om het buitenonderhoud door te decentraliseren naar de schoolbesturen. Dit met ingang van 2014. Naar alle waarschijnlijkheid betekent dit een uitname van gelden uit het gemeentefonds en rechtstreekse doorsluiting naar de schoolbesturen. Uiteraard vervalt als tegenhanger de onderhoudsverplichting voor de onderwijsaccommodaties van de kant van de gemeente.

Naast de actualisering is in de voorgaande jaren werk gemaakt van inventarisatie en aanbrengen van valbeveiliging op de daken van de onderwijsaccommodaties. Het laatste realisatietraject heeft dit jaar (2012) plaats.

Verder is in 2011 een budget (€ 300.000) te laste van de onderhoudsreserve beschikbaar gesteld voor asbestsanering van 4 schoolgebouwen. In deze gebouwen was sprake van beschadigd asbest en asbestpuin. Recentelijk zijn alle onderwijsaccommodaties die vóór 1994 zijn gebouwd en bij onderwijs in gebruik zijn, geïnventariseerd op asbest. Dit onder verantwoordelijkheid en op kosten van de schoolbesturen. Het huisvestingsprogramma 2013 stelt voor om het restantbudget (ca €45.000) beschikbaar te stellen om schoolbesturen een bijdrage te verstrekken van 20% van de kosten voor preventieve vervanging van asbesthoudende toepassingen met een urgentieklasse 3.

Het onderhoud voortgezet onderwijs komt door een stelselwijziging per 1 januari 2005 niet meer voor rekening van gemeenten. Per januari 2014 zouden de stelsels voor het Primair en het Voortgezet onderwijs identiek zijn en zou het onderhoud van zowel het Voortgezet onderwijs als van het Primair onderwijs niet meer voor rekening van de gemeente komen.

Omschrijving kapitaalgoederenbeheer	Beleids- en beheerplan	Vastgesteld in jaar	Te actualiseren per
Wegen	Ja	2007	2014
Stedelijk water	Ja	2009	n.v.t.
Bruggen en steigers	Ja	2011	n.v.t.
Riolering	Ja	2012	2016
Groenvoorzieningen	Ja	2010	2014
Speelplaatsen	Ja	2006	2013
Openbare verlichting	Ja	2008	2014
Openbare gebouwen	Ja	2010	2012
Schoollocaties	Ja	2009	2013/2014
Buitensportaccommodaties	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Begraafplaatsen	Ja	2012	2022

Omschrijving kapitaalgoederenbeheer in meerjarenramingen	In de begroting opgenomen	Storting in voorziening	Storting toereikend?
Wegen	Ja	Ja	Ja
Stedelijk water	Nee	Nee	n.v.t.
Bruggen en steigers	Ja	Nee	n.v.t.
Riolering	Ja	Ja	Ja
Groenvoorzieningen	Ja	Nee	n.v.t.
Speelplaatsen	Ja	Nee	n.v.t.
Openbare verlichting	Ja	Nee	N.v.t.
Openbare gebouwen	Ja	Ja	Ja
Schoollocaties	Ja	Ja	Ja
Buitensportaccommodaties	Ja	Nee	Ja

4.3 FINANCIERING

Algemene ontwikkelingen

De financieringsparagraaf geeft informatie over de algemene ontwikkelingen en de concrete beleidsplannen omtrent het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

Rentevisie

De rentepercentages in de begroting en meerjarenraming worden vastgesteld op grond van renteverwachtingen voor de geld- en kapitaalmarkt. In de nota reserves en voorzieningen is bepaald dat:

- De geldende marktrente op 1 januari van ieder jaar (t) voor een lening van 25 jaar bij de Bank Nederlandse Gemeenten als basis dient voor de berekening van de rente over de investeringen en reserves;
- De basis, genoemd onder het vorige punt, vermeerderd met een risico-opslag tussen de 0,5 tot 1,0% als rekenrente over de investeringen en reserves dient voor de programmabegroting die volgt op het jaar van de berekening (t+1). De hoogte van de risico-opslag is afhankelijk van de verwachte marktontwikkelingen.

Gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt is een percentage van 4% voor de vaste activa een reëel percentage als uitgangspunt voor de begroting 2013.

Het rentepercentage dat op dit moment geldt voor langlopende geldleningen is 3,5%.

In het kader van een consistent beleid wordt het rentepercentage in de tijd gezien zoveel mogelijk constant gehouden.

Bij de berekening van de rente over de eigen financieringsmiddelen wordt gerekend met een percentage van 4,5%. Dit gebeurt om te voorkomen dat er een "gat" in de begroting ontstaat op het moment dat de reservepositie terugloopt en er op de kapitaalmarkt geld moet worden aangetrokken voor de financiering van investeringen.

Risicobeheer

Het kernonderdeel van de financieringsparagraaf is het risicoprofiel. Onder risico's worden hier verstaan:

- renterisico (van vaste schuld en vlottende schuld)
- koersrisico
- kredietrisico
- intern liquiditeitsrisico
- valutarisico

De wet FIDO geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken.

In het treasurystatuut wordt aangegeven hoe Noordoostpolder deze wet in de praktijk toepast. Het doel van dit statuut is, naast het beperken van deze risico's, het verhogen van een slagvaardig beleid bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van gelden.

Een belangrijke eis uit de wet FIDO is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (voorzichtig) dient te zijn.

Noordoostpolder heeft geen beleggingen die niet in het verlengde van de publieke taak liggen.

Renterisico vaste schuld

De rentegevoeligheid (het renterisico) kan worden gedefinieerd als de mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijziging in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

In de wet FIDO wordt het begrip 'renterisiconorm' genoemd. Het doel van deze norm is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen.

De nieuwe renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Daarnaast wordt de renterisiconorm bepaald voor de komende vier jaren.

(bedragen x 1.000)

Renterisiconorm				
Variabelen Renterisico(norm)	2013	2014	2015	2016
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	0	0	0	0
Renterisico	0	0	0	0
Renterisiconorm	21.328	21.484	21.585	20.716
Ruimte onder renterisiconorm	21.328	21.484	21.585	20.716
Overschrijding renterisiconorm				
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal	106.641	107.418	107.923	103.580
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	21.328	21.484	21.585	20.716

Renterisico vlottende schuld

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie (dat is de mate waarin op korte termijn aan de opeisbare verplichtingen kan worden voldaan) is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Hieronder wordt verstaan het bedrag dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het Ministerie van Financiën vastgesteld percentage vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Voor 2013 is de omvang van de kasgeldlimiet bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal. De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag.

De kwartaalijks limietberekening blijft van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden dient de toezichthouder daarvan op de hoogte te worden gesteld.

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	Boekjaar 2013
Begrotingstotaal 2013	106.641
Vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet 2013	9.064

Koersrisico

Ter beperking van koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van de treasuryfunctie zijn uitsluitend de volgende beleggingsinstrumenten toegestaan: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito, onderhandse geldlening, commercial paper, certificaten of deposit, obligatie, medium note en garantieproduct.

De gemeente heeft in totaal voor een bedrag van € 5.806.529 aan leningen uitstaan. Deze leningen betreffen:

IJsselmeerziekenhuizen	€	2.400.000
Flevomeerbibliotheek	€	300.000
Geldlening MFC Tollebeek	€	740.000
Achtergestelde lening Vitens	€	1.136.692
Achtergestelde lening Essent	€	45.378
Achtergestelde lening glastuinbouw Nieuwland	€	40.000
Startersleningen	€	504.000
Lening Bosbad	€	176.064
Vordering RWE inzake Enexis	€	291.597
Verkoop Vennootschap B.V.	€	<u>172.798</u>
	€	5.806.529

Door de verkoop van de aandelen Essent aan RWE hebben de aandeelhouders de lening van Essent aan Enexis overgenomen. Voor de gemeente gaat het om een leningbedrag van € 388.796. Deze lening is opgebouwd uit 4 tranches met looptijden van 3 tot 10 jaar en met verschillende rentepercentages. Begin 2012 is de eerste tranche met een looptijd van 3 jaar, voor een bedrag van € 97.199 afgelost.

Het koersrisico dat de gemeente loopt is zeer beperkt aangezien deze uitzettingen geen tot weinig fluctuerende rentes opleveren, die boven de huidige rentestand liggen.

Tevens neemt de gemeente voor een bedrag van € 80.661 deel in het aandelenkapitaal van bedrijven. Deze deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde en worden afgewaardeerd indien nodig. De aandelen zijn niet genoteerd op de effectenbeurs waardoor er geen koersbewegingen zichtbaar zijn.

Kredietrisico

Ter beperking van kredietrisico's zijn in het treasurystatuut richtlijnen opgenomen voor de minimale kredietwaardigheid van de partijen waar de gemeente middelen kan uitzetten/beleggen. Uitzettingen vinden uitsluitend plaats bij instellingen waarvan voor het waardepapier een solvabiliteitsratio van 0% geldt en bij financiële instellingen met tenminste een A-rating.

Intern liquiditeitsrisico

Noordoostpolder beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte en een lange termijn liquiditeitenplanning. Om een goed inzicht te krijgen op de vragen of er een vaste geldlening afgesloten moet worden en hoeveel moet worden geleend en met welke looptijd, moet de informatievoorziening hieromtrent worden verbeterd.

Het vaststellen van de financieringsbehoefte ten aanzien van het bouwgrondexploitatie en de lopende projecten blijft moeilijk, omdat grote grondaankopen en –verkoop moeilijk in te schatten zijn. Door het bijhouden van een liquiditeitenplanning worden inzichten verkregen in ontvangsten en uitgaven.

Valutarisico

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in de geldeenheid die in Nederland van toepassing is.

Gemeentefinanciering

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. Dit houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden. De achterliggende gedachte daarbij is dat tijdelijke overschotten van de ene activiteit een andere activiteit kunnen financieren.

Deze wijze van financieren wordt ook wel aangeduid als 'totaal financiering'. Hierdoor worden de rente kosten beperkt. In de afgelopen jaren heeft de gemeente geen vaste geldleningen o/g in portefeuille gehad. Bij de toelichting vermogenspositie wordt in de investerings- en financieringsstaat het financieringssaldo berekend per ultimo 2013.

Kasbeheer

Het kasbeheer omvat in het kort het saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen ter zake van debiteuren en crediteuren.

Het elektronisch betalingsverkeer is efficiënt ingericht door alle betalingen via één bank (de Bank Nederlandse Gemeenten uit Den Haag) af te wikkelen. Om de tijdelijke overschotten en tekorten in de financieringsbehoefte op te vangen is met de BNG een financiële dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Doel van deze overeenkomst is de optimalisering van het liquiditeitenbeheer tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

De kashandelingen bij een plaatselijke bank worden beperkter door de inschakeling van een geldtransportbedrijf. Tevens worden, vanuit het verleden, nog bankrekeningen aangehouden bij de Postbank. Betalingsopdrachten worden door middel van elektronisch bankieren aangeleverd bij de huisbankier. De inning van belastingdebiteuren geschiedt zoveel mogelijk door middel van automatische incasso, waar meer dan 80% van de belastingdebiteuren gebruik van maakt.

Standaard uitgaande facturen zijn voorzien van een acceptgiro met een optisch leesbare regel waardoor de overgemaakte bedragen automatisch van de openstaande vordering kunnen worden afgeboekt. Bij de huisbankier worden meerdere bankrekeningen aangehouden die zijn opgenomen in een rente-compensatiecircuit.

Bij het uitzetten van deposito's worden meerdere financiële instellingen benaderd om een aanbieding te doen waardoor, met inachtneming van de bepalingen in het treasurystatuut, een weloverwogen keuze gemaakt kan worden.

Sepa

De Nederlandse banken zullen de komende tijd hun systemen, procedures en producten aanpassen om te voldoen aan wettelijke eisen zoals geformuleerd in de Europese Richtlijn Betalingsdiensten. Daarnaast zullen de banken het betalingsverkeer voor 1 februari 2014 baseren op Europese standaarden (invoer Sepa –Single European Payments Area) in plaats van de huidige nationale. Ook de banken in de andere Europese landen gaan dit doen.

De gedachte hierachter is dat het uiteindelijk handiger en efficiënter is het betalingsverkeer Europees te organiseren dan nationaal. Het is omslachtig en kostbaar om in de verschillende landen van Europa vast te houden aan uiteenlopende technieken en regels die uit de tijd stammen van vóór de invoering van de euro.

EMU-saldo

Door het besluit van 10 juli 2007 tot wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het voorgeschreven om de berekening van het aandeel van de gemeente in het EMU saldo over het vorig begrotingsjaar, het geraamde bedrag over het begrotingsjaar en het geraamde bedrag van het jaar volgend op het begrotingsjaar, op te nemen in de programmabegroting.

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	2012	2013	2014
	Volgens realisatie aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.461	-701	-1.705
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.877	3.342	3.791
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.719	4.292	4.335
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	7.584	7.883	1.044
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen			
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	nee	nee	nee
Berekend EMU-saldo (1+2+3-4)	-6.449	-950	5.377

4.4 BEDRIJFSVOERING

U wordt geïnformeerd over een aantal bedrijfsvoeringaspecten.

Personeel en Organisatie

Algemeen

Het Nieuwe Werken

In de afgelopen jaren heeft er vanuit de bestuursdienst een oriëntatie plaatsgevonden op de mogelijkheden om de werkruimten in ons Gemeentehuis efficiënter te gebruiken. Gaande dit proces is Het Nieuwe Werken (HNW) landelijk opgekomen: met name de overheidsorganisaties spelen daarmee in op de ontwikkeling naar plaats- en tijdonafhankelijk werken. In januari 2011 is een krediet beschikbaar gesteld om een flexibel huisvestingsconcept in te voeren in het kader van HNW. Hiervoor is een project opgestart dat als opdracht heeft om in 2013 de hiervoor benodigde faciliteiten op te leveren. Het jaar 2011 is gebruikt om ons te oriënteren op de mogelijkheden en de plannen inhoud te geven. In 2012 is gestart met het doorvoeren van de beoogde veranderingen.

Organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2009 is het Businessmodel 2012 vastgesteld als uitgangspunt voor de verdere organisatieontwikkeling. In het Businessmodel 2012 wordt de ontwikkelingsrichting voor de ambtelijke organisatie geschetst: *de stip aan de horizon*. Op basis van deze visie en de leidende thema's daarin - dienstverlening, flexibiliteit en talenten benutten - zijn in 2010 visies voor de verschillende eenheden vastgesteld. Hierin wordt telkens per eenheid een beeld geschetst van de wijze waarop de eenheden en clusters in 2012 ingericht en georganiseerd zullen zijn. Inmiddels is een aantal wijzigingen, zoals de integratie van backoffice-eenheden en het samenvoegen van een aantal clusters, gerealiseerd. Organisatieontwikkeling is een continu proces.

Kwaliteitszorg

Begin 2011 is de Nota Integrale Kwaliteitszorg 2011-2012 vastgesteld. Dit heeft tot belangrijke acties in de organisatie geleid. Onderdeel hiervan is de ondersteuning en advisering van de lijn bij haar taakstelling te streven naar betere dienstverlening waarbij 'de' klant centraal staat.

Om de lijn hierin effectief te kunnen ondersteunen is in 2011 een aanvang gemaakt met het ondersteunen van de lijn in het verbeteren van de procesbeheersing en het klant- en procesgericht werken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Lean-methodiek. In 2013 zal deze Procesverbeteringsaanpak verder worden uitgerold in de organisatie.

213a onderzoeken

In het kader van de bezuinigingen is het door de raad in 2006 toegekende structureel bedrag voor het uitvoeren van doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken komen te vervallen. Dit betekent dat gezien de wettelijke verplichting tot het doen van 213a-onderzoeken er intern capaciteit vrijgemaakt moet worden om een onderzoek uit te voeren en/of dat al geplande onderzoeken, audits of benchmarken aangemerkt moeten worden als 213a-onderzoek. In 2013 zal de benchmark publiekszaken uitgevoerd worden als 213a-onderzoek.

Personeel

Het samenwerkingsverband op het gebied van HRM in de polder loopt alweer enige jaren. Deze samenwerking heeft als doel voordelen te bieden op het gebied van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, positionering en efficiency.

Ook in 2013 gaan we actief van start dan wel verder met een aantal projecten van dit samenwerkingsverband:

SWiF (SamenWerken in Flevoland)

Inmiddels heeft SWiF gestalte gekregen door de oprichting van de site www.samenwerkeninflevoland.nl

Hier worden interne vacatures en klussen/projecten uitgewisseld tussen de verschillende deelnemende organisaties. Bovendien is het een platform voor medewerkers om kennis uit te wisselen. In september 2012 worden de effecten van de website geëvalueerd en wordt besloten of we willen investeren in een doorontwikkeling ervan in 2013.

Gemeente Marktplaats

Inhuur van derden/externen kan op diverse manier worden ingevuld. Doelstelling van onze gemeente is het zo efficiënt en effectief mogelijk inrichten van deze inhuur. Hiervoor is de afgelopen tijd de Gemeente Marktplaats ingezet. De Gemeente Marktplaats is een digitale ontmoetingsplaats waar vraag en aanbod van inhuur van personeel van aanbestedende diensten en dienstverlener(s) en leveranciers samenkomen. Voor 2013 is het doel dit concept te integreren in de site www.samenwerkeninflevoland.nl

Ontwikkeling gezamenlijk traineeship

Het inzetten van traineeships om potentieel aan te trekken voor de deelnemende partijen binnen Flevoland. Hierbij wordt ingezet op het kopen van een "maatwerk traineepakket" bij een externe organisatie.

Mediaton & Coaching

Het doel is om (nog) meer gebruik te maken van elkaars expertise op diverse vlakken. Uit de inventarisatie is gebleken dat de gezamenlijke expertise voor nu met name op het vlak van Mediaton & Coaching te realiseren is. 2013 wordt gebruikt om dit verder uit te werken.

Opleidingen

We zoeken naar diverse mogelijkheden om alle activiteiten op het gebied van training, vorming en opleiding uit te besteden aan één grote externe partij, of via een soort van "Flevo Academy". De bedoeling is dat deze partij al het werk op dit onderwerp uit handen neemt. Zij regelen het, stemmen het af en verzorgen het.

Juridische zaken

Gebruik van mediationvaardigheden bij bezwaren

Sinds 2010 worden mediationvaardigheden bij bezwaren ingezet. Dit in het kader van de pilot bij vier clusters: vergunningen, handhaving, Werk en inkomen en uitvoering Publieksdiensten (WMO). Er is indertijd voor deze clusters gekozen op basis van het aantal bezwaarschriften.

Uit het evaluatieonderzoek, dat zich heeft toegespitst op 2011, blijkt dat, van het totaal aantal ingediende bezwaarschriften, 37% is ingetrokken naar aanleiding van een ronde-tafel-gesprek.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 85% de bevroagden deze aanpak van bezwaarschriften als positief tot heel positief beoordelen. Het gemiddelde rapportcijfer is een 8,2.

Van de betrokken medewerkers vindt 81% dat deze aanpak gecontinueerd en uitgebreid moet worden.

Naar aanleiding van deze positieve uitkomsten zal er, zoals het zich laat aanzien, in 2013 een verder uitrol van deze werkwijze plaatsvinden.

Hoe die uitrol zal plaatsvinden staat nog niet vast.

Klachten

De gemeente Noordoostpolder streeft een zorgvuldige klachtafhandeling na.

Er wordt gewerkt aan een actualisatie van de klachtenregeling. Er is sprake van een stabilisering van het aantal klachten: in 2010 en 2011 zijn er 23 klachten ingediend.

Door te leren van de klachten en zo de klantgerichtheid te optimaliseren, streven wij verdere afname van het aantal klachten na.

Project Andere Overheid / Dienstverlening

Begin 2010 is het meerjarenplan Dienstverlening vastgesteld. Uitgangspunt is dat wij onze dienstverlening verbeteren langs verschillende pijlers die nadrukkelijk samenhangen. De geleidelijke omvorming van het Publiekscentrum tot Klantcontactcentrum (KCC) vormt een belangrijke randvoorwaarde voor dit project.

De gemeente Noordoostpolder heeft dienstverlening de afgelopen jaren vooral vanuit technisch (ICT)-perspectief benaderd. Dit hangt uiteraard samen met ons lidmaatschap van Dimpact. Het besef dat daarnaast een organisatorische ontwikkeling noodzakelijk is, wordt groter. De uitdaging zal de komende jaren liggen in het vinden van de balans tussen de juiste organisatie en inzet van medewerkers en de efficiënte ondersteuning door ICT.

Verder kunnen gewenste ontwikkelingen als digitalisering van post en archief, zaakgericht werken en kwaliteit en beheer van basisgegevens de projectdoelstellingen van dienstverlening versterken. Ook met Het Nieuwe Werken zijn raakvlakken. Samenwerking tussen deze projecten wordt daarom steeds belangrijker.

4.5 VERBONDEN PARTIJEN

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Het gaat hierbij om deelnemingen in vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen; “verbonden” belangen in stichtingen en verenigingen komen bij Noordoostpolder niet voor. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die verloren kunnen gaan in geval van faillissement of financiële problemen bij de verbonden partij of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Wanneer er alleen sprake is van een financieel of een bestuurlijk belang, is er geen sprake van een “verbonden partij”.

De informatie in de paragraaf geeft inzicht in doelstellingen, activiteiten en financiële positie van de verbonden partijen. Onder financieel resultaat wordt verstaan het resultaat van het lichaam als geheel en dus niet het aandeel daarin van Noordoostpolder.

De gemeente participeert in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Flevoland 2008
- GR Veiligheidsregio Flevoland 2008
- GR IJsselmeergroep (met uitvoeringsbedrijf Concern voor Werk)
- GR Milieusamenwerking Flevoland (tot 1 januari 2013)
- GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek (vanaf 1 januari 2013)
- GR Nieuw Land Erfgoedcentrum (vanaf 1 januari 2013, na raadsbesluit)

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal van:

- Bank Nederlandse Gemeenten NV
- Vitens NV
- Wadinko NV
- Huisvuilcentrale Noordholland NV
- Enexis Holding NV
- Attero Holding NV
- Voormalig Essent NV; als gevolg van de verkoop nu als aandeelhouder in:
 - Vordering op Enexis BV
 - Verkoop Vennootschap BV
 - Publiek Belang Electriciteitsproductie BV
 - CBL Vennootschap BV
 - Claim Staat Vennootschap BV
- Technofonds Flevoland BV
- Afvalverwerkingsbedrijf Het Friese Pad NV

GR Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Flevoland 2008

Het doel van deze verbonden partij is een sterke en efficiënte gezondheidsdienst die belast is met de organisatie en de coördinatie van de uitvoering van de openbare gezondheidszorg. Deelnemers zijn de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De wethouders van de deelnemende gemeenten die belast zijn met de portefeuille gezondheidszorg, zijn lid van het algemeen bestuur.

De deelnemers betalen elk een jaarlijkse bijdrage in de kosten van de GR. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

Eigen vermogen: € 4.130.046 (jaarrekening 2011, incl. resultaat 2011).
Financieel resultaat: € 601.160 (negatief, jaarrekening 2011).

Het negatieve resultaat werd voornamelijk veroorzaakt door frictiekosten logopedie (enkele gemeenten verstrekken hier geen bijdrage meer voor).
De GGD Flevoland en de GGD Gooi- en Vechtstreek hebben de intentie uitgesproken tot vergaande en intensieve samenwerking; mogelijk leidt dit tot een fusie, eventueel samen met meer GGD'en. De motivatie hiervoor is samen sterker te staan in een snel veranderende samenleving.

GR Veiligheidsregio Flevoland 2008

Het doel van deze verbonden partij is een efficiënte en sterke regionale voorbereiding op en samenwerking tijdens rampen en grootschalige calamiteiten tussen de direct verantwoordelijke organisaties, te weten de Regionale Brandweer, Politie en de deelnemende gemeenten. Namens de deelnemende gemeenten is de GR verantwoordelijk voor de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing en beheer van de gemeenschappelijke meldkamer. De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) valt onder de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio maar is organisatorisch ondergebracht bij de GGD Flevoland 2008.
Deelnemers zijn de gemeente Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. Het bestuur van de GR bestaat uit de burgemeesters van de zes gemeenten in Flevoland.

De deelnemers betalen elk een jaarlijkse bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

Eigen vermogen: € 4.888.251 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 1.425.031 (jaarrekening 2011).

De GR werkt nauw samen met de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek; de besturen van beide organisaties hebben besloten tot een samenvoeging per 1 januari 2014.

GR IJsselmeergroep

Deze verbonden partij voert van de Wet Sociale Werkvoorziening uit. De GR heeft een werkmaatschappij waar de feitelijke uitvoering van de WSW is ondergebracht: Concern voor Werk NV.

De gemeenten Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde nemen deel in deze GR. Twee wethouders van de gemeente hebben zitting in het bestuur.

Jaarlijks wordt een bijdrage in het exploitatietekort van de GR verleend. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

Eigen vermogen: € 1.409.000 (jaarrekening 2011, incl. resultaat van 2011).
Financieel resultaat: Het voordelig resultaat in 2011 bedroeg € 59.000.

Het Rijk was van plan per 1 januari 2013 de Wet Werken naar Vermogen (WWnV) in te voeren. Kern van die wet was de samenvoeging van de WWB, de Wajong (voor zover het gaat om mensen met mogelijkheden op de arbeidsmarkt) en de WSW. Iedereen die niet in staat is om (een deel van) het minimumloon te verdienen zou onder de WWnV voor

zijn inkomen afhankelijk worden van de gemeente. Alleen mensen die volledig arbeidsongeschikt zijn komen nog in de Wajong en mensen die uitsluitend kunnen werken in een beschutte omgeving komen in aanmerking voor de WSW. Na de val van het kabinet is in het Begrotingsakkoord 2013 afgesproken de WWnV niet in te voeren per 1 januari 2013. Ook de ingestelde faciliteit voor de herstructurering van de SW is komen te vervallen. De gemeenten in de GR beoordelen samen met Concern voor Werk wat er met het opgestelde plan voor de herstructurering gaat gebeuren, nu de rijksmiddelen zijn weggevallen.

De Wet werken naar vermogen zal niet per 1 januari 2013 ingaan. De roep om een eenduidige regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt blijft echter bestaan en de ingeboekte besparingen op de meerjarenbegroting van het Rijk zijn met het besluit om de WWnV niet in te voeren slechts ten dele opgevangen. Of de WWnV alsnog op een later moment wordt ingevoerd, al dan niet in een gewijzigde vorm is onduidelijk. Een nieuw kabinet zal hier naar verwachting een besluit in gaan nemen.

In die onzekerheid zal voor de GR IJsselmeergroep een hele toer worden om de komende jaren een sluitende begroting te realiseren. Met de invoering van de WWnV werd een tekort voorzien dat kon oplopen tot meer dan 3 miljoen per jaar. Nu de WWnV per 2013 niet doorgaat zullen de tekorten op de korte termijn niet die omvang aannemen, maar voor de middellange en lange termijn blijft dit een reëel risico. Op basis van verdeling per taakstelling komt hiervan ongeveer 1/3 deel ten laste van de gemeente Noordoostpolder.

GR Milieusamenwerking Flevoland

Het doel van deze GR is de kwaliteitsverbetering van de uitvoering van het gemeentelijk milieubeleid door middel van intergemeentelijke samenwerking. Door de samenwerking ontstaat schaalgrootte waardoor diversificatie en specialisatie mogelijk wordt tegen lagere kosten.

Deelnemers zijn de gemeenten Noordoostpolder, Urk, Zeewolde en Lelystad (centrumgemeente). De centrumgemeente verricht de coördinerende werkzaamheden. Het Gemeenschappelijk Orgaan van de GR bestaat uit vier leden, één uit elke deelnemende gemeente.

De werkzaamheden worden doorberekend volgens kostendekkende uurtarieven. Een eventueel exploitatiesaldo wordt met de deelnemende gemeenten of met een mogelijke reserve verrekend. Uittreden uit de regeling is aan voorwaarden gebonden.

Eigen vermogen: De kosten worden zoveel mogelijk op grond van vooraf gemaakte afspraken in het jaar van ontstaan doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Het saldo van de bedrijfsuitoefening is in 2011 toegevoegd aan de reserve MSF. Aan het eind van het jaar was deze reserve groot € 293.557.

Financieel resultaat: Het positieve resultaat in 2010 bedroeg € 120.108.

De GR Milieusamenwerking Flevoland wordt per 1 januari 2013 opgeheven; de GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek neemt de werkzaamheden over.

GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek

Deze GR is opgericht om vanaf 1 januari 2013 taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit het omgevingsrecht uit te voeren. Deelname is wettelijk verplicht op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO). Doel is om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De OFGV is op 11 juni 2012 opgericht door de gemeenten Almere, Blaricum, Bussum, Dronten, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Muiden, Naarden, Noordoostpolder, Urk, Weesp, Wijdmeren en Zeewolde, de Provincie Flevoland en de Provincie Noord-Holland.

De bijdragen van de deelnemers zijn voor 2013 gebaseerd op de budgetten die de deelnemers in 2011 in hun begrotingen hadden opgenomen voor de overgedragen taken, verhoogd met een vaste opslag voor overhead.

GR Nieuw Land Erfgoedcentrum

Deze GR beheert de collecties en bescheiden uit de archiefbewaarplaatsen van de deelnemers.

Deelnemers zijn het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de provincie Flevoland, de gemeenten Lelystad, Urk, Dronten en Zeewolde, het waterschap Zuiderzeeland, de stichting Nieuw Land en de Stichting voor het Bevolkingsonderzoek in de drooggelegde Zuiderzeepolders.

In de vergadering van 3 april 2012 heeft het college besloten om in principe deel te nemen in deze GR. De raad neemt in september 2012 een definitief besluit over de aansluiting die daarna per 1 januari 2013 moet plaatsvinden.

Reden van aansluiting bij deze GR zijn primair de eisen die in de Archiefwet 1995 worden gesteld aan het bewaren van archieven die ouder zijn dan 20 jaar. Wanneer de gemeente zelfstandig wil voldoen aan de eisen van de archiefwet, moet eerst fors geïnvesteerd worden in het verbeteren van de bestaande archiefbewaarplaats en het inrichten van een aparte bezoekersruimte. Ook moet er een eigen archivaris worden aangesteld.

De meerwaarde van het aansluiten bij deze GR is dat zij al het grootste deel van het archief over het ontstaan en de eerste jaren van de "Noordoostelijke Polder" tot het oprichten van de gemeente Noordoostpolder in beheer heeft en de collectie door de aansluiting completer wordt en beter raadpleegbaar.

De bijdrage aan deze GR wordt berekend op basis van het aantal inwoners.

Eigen vermogen:	€ 425.740 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat:	€ 5.318 (na toevoegingen aan reserves en fondsen, jaarrekening 2011).

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) NV

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG biedt financiële dienstverlening, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Overheden en andere instellingen in de publieke sector zijn aandeelhouder van deze bank. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Noordoostpolder bezit 19.656 van de 55.690.720 aandelen BNG (0,035%). Gemeenten, provincies en de staat zijn de eigenaars/aandeelhouders van de BNG; het werkterrein van de bank is beperkt tot overheden en overheidsgerelateerde instanties. De bank bezit de hoogst mogelijke status die door kredietbeoordelaars kan worden toegekend. De risico's voor de gemeente worden dan ook als zeer klein ingeschat en beperken zich tot de nominale waarde van het aandelenbezit en de eventueel aan de bank uitgeleende middelen. De waarde waarvoor het aandelenpakket op de balans is opgenomen plus de eventuele vaste geldleningen zijn vermeld in de bijlage Bruto verloop vaste activa van de jaarrekening.

Een hoge status betekent niet dat er voortdurend een stabiele winst en daaraan gerelateerde dividenduitkering gerealiseerd kan worden. De onzekerheden in de

financiële wereld zijn op dit moment groot en de marktomstandigheden moeilijk waardoor het resultaat van de bank onder druk staat. Daarnaast zal de bank moeten voldoen aan de nieuwe eisen die een maximum stellen aan de verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal. In 2011 heeft de bank een plan opgesteld om aan de minimumeis van het Baselse Comité voor Banktoezicht te voldoen en uiterlijk 2017 het vermogen te versterken. De noodzakelijke groei van het eigen vermogen zal voornamelijk opgebracht moeten worden door een groter deel van de winst in te houden. Het dividendpercentage is daarom verlaagd tot 25% van de winst.

Eigen Vermogen: € 1.897.000.000 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: De nettowinst na belastingen over 2011 bedraagt € 256 mln.

Vitens NV

Vitens voorziet in de behoefte aan drinkwater en industriewater binnen en buiten het distributiegebied en beheert de waterketen. Betrokken zijn gemeenten in het verzorgingsgebied en de provincies Flevoland, Friesland, Overijssel, Gelderland en Utrecht. De gemeente heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

In 2011 zijn nieuwe aandelen uitgegeven aan de provincie Friesland. Noordoostpolder bezit nu 32.430 van de 5.777.247 (0,5613%) gewone aandelen. Het risico van de gemeente is beperkt tot de nominale waarde van het aandelenbezit plus het bedrag dat als achtergestelde lening aan Vitens is verstrekt. Het bedrag waarvoor de aandelen in de balans zijn gewaardeerd en het nog niet afgeloste bedrag van de achtergestelde lening zijn vermeld in de bijlage Brutoverloop vaste activa van de jaarrekening. Aangezien Vitens een monopolie op waterlevering via een vast netwerk heeft in haar verzorgingsgebied en inwoners en bedrijven altijd water nodig blijven hebben, wordt het financiële risico als zeer klein ingeschat.

Eigen Vermogen: € 402.600.000 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 36.000.000 (jaarrekening 2011).

Wadinko NV

Wadinko NV neemt langdurig deel in nieuwe of bestaande kansrijke ondernemingen in de regio Overijssel, Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe. De deelname bestaat uit de inbreng van kapitaal, kennis en managementondersteuning.

Betrokken zijn de gemeenten die aandeelhouder waren van de voormalige Waterleiding Maatschappij Overijssel en de provincie Overijssel. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De gemeente bezit 70 (2,93%) van de 2.389 aandelen die niet op de balans zijn geactiveerd. Het risico dat de gemeente zou kunnen lopen, namelijk het verminderen van of zelfs het tenietgaan van de waarde van deze aandelen, is daarmee nihil. Gezien de doelstellingen van Wadinko worden er geen dividendopbrengsten geraamd.

Eigen vermogen: € 48.723.560 (geconsolideerde balans jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 793.431 (geconsolideerde verlies- en winstrekening jaarrekening 2011). Er is geen dividend uitgekeerd.

Eind 2010 hebben de aandeelhouders hun deelname in Wadinko geëvalueerd op basis van een rapportage van Berenschot. Besloten is om de activiteiten voort te zetten zoals dat de afgelopen jaren gebeurde en in 2016 een hernieuwde evaluatie plaats te doen vinden.

Huisvuilcentrale Noordholland NV (HVC)

HVC is een samenwerkingsverband van gemeenten en waterschappen dat actief is op het gebied van afvalinzameling, -scheiding en -recycling, compostering, afval- en slibverbranding en de opwekking en benutting van duurzame energie uit biomassastromen en andere bronnen.

52 gemeenten in Flevoland, Friesland, Noord- en Zuid-Holland (eventueel in de vorm van een daarmee gelijk te stellen gemeenschappelijke regeling) en 6 waterschappen uit Noord- en Zuid-Holland en Gelderland zijn betrokken bij deze NV. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

HVC voert op basis van een dienstverleningsovereenkomst taken uit waarvoor via jaarlijks vastgestelde tarieven wordt betaald. Een eventuele winst wordt aan de aandeelhouders uitgekeerd. Tevens ontvangen de aandeelhouders een zogenaamde garantstellingsprovisie. De gemeente bezit 62 (1,873%) van de 3.311 aandelen, die voor een klein bedrag op de balans zijn geactiveerd (zie de bijlage Brutoverloop vaste activa van de meest recente jaarrekening).

HVC heeft in totaal 3.311 aandelen uitgegeven, waarvan 2.914 aandelen A (voor aandeelhouders die garant staan voor de financieringsverplichtingen inzake afvalactiviteiten en 397 aandelen B voor aandeelhouders die garant staan voor slibverwerkingsactiviteiten, deze laatste zijn de aangesloten waterschappen).

In 2004 is met HVC afgesproken dat de aandeelhoudende gemeenten alleen garant stonden voor investeringen in nutsactiviteiten. Alle aandeelhoudende gemeenten staan garant voor de gehele leningenportefeuille van HVC. Gemeente Noordoostpolder staat ultimo 2011 garant voor een bedrag van € 12.574.716 (62 aandelen x € 202.818 per aandeel).

Eigen vermogen:	€ 87.700.000 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat:	€ -11.200.000 (verlies, jaarrekening 2011).

Het resultaat uit de normale bedrijfsvoering van HVC over 2011 laat – ondanks de forse economische recessie in Nederland - een licht positief resultaat zien (€ 1,3 miljoen). Door de keuze voor een andere afschrijvingsmethodiek (lineair in plaats van annuitair), sloot de winst-en-verliesrekening van 2011 echter af met een negatief resultaat van per saldo € 11 miljoen.

De inkomsten van HVC worden negatief beïnvloed door de economische recessie (o.a. tot uitdrukking komend in een afnemend aanbod aan afval) en door landelijke overcapaciteit in de afval- en slibverwerking. De inkomsten staan hierdoor onder druk. Het toenemende hergebruik en recycling, ontwikkelingen waar HVC zelf actief in is en ook toejuicht, vragen om continue aanpassing van het bedrijf. Deze situatie geldt in grote lijnen voor de gehele afvalbranche.

Juist om een optimaal pakket van taken voor de aandeelhoudende gemeenten en waterschappen toekomstgericht uit te voeren is een financieel gezonde basis een randvoorwaarde; ombuigingen van bestaand beleid zijn daardoor noodzakelijk. Deze bedrijfsbrede ombuigingen zijn gericht op het genereren van meer inkomsten en de verlaging van kosten.

Om kosten te verminderen is ook een reductie van arbeidsplaatsen onvermijdelijk. Het gaat om circa 10% (100 fte). De insteek van HVC is zoveel mogelijk op te vangen via natuurlijk verloop en begeleiding van medewerkers van werk naar werk. Maar gedwongen ontslagen kunnen helaas niet uitgesloten worden. Het verdwijnen van arbeidsplaatsen wordt verdeeld over de gehele organisatie.

Enexis Holding NV

Enexis Holding NV is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de transport- en distributienetten voor elektriciteit (kabels en leidingen) en gas (buizen en leidingen) en daaraan gelieerde activiteiten (met name meetdiensten, openbare verlichting, verhuur van middenspanningsinstallaties en de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten).

Provincies en gemeenten zijn de enige aandeelhouders in de NV en behartigen daarmee de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196, verdeeld over evenzoveel aandelen waarvan Noordoostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2.:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding beperkt tot de nominale waarde van dit aandelenpakket. De waarde waarvoor deze aandelen op de balans staan is vermeld in de bijlage Brutoverloop vaste activa van de jaarrekening. Het risico dat de gemeente met deze deelneming loopt, wordt als klein beoordeeld.

Eigen vermogen: € 3.130,9 miljoen (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 229,4 miljoen (na belastingen, jaarrekening 2011).

Enexis Holding opereert onder toezicht van de Energiekamer.
In 2011 is Intergas Energie overgenomen, de beheerder van een gasleidingennet in Noord-Brabant.

Attero Holding NV

Het aandeelhouderschap van Attero is een gevolg van de verkoop van Essent in 2009. Attero (Essent Milieu) maakte geen onderdeel uit van de verkoop van Essent en het bedrijf werd verzelfstandigd met dezelfde aandeelhouders als bij Essent.

Attero verzorgt de grootschalige verwerking van huishoudelijk, organisch en mineraal afval. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid besteedt zij alle aandacht aan mogelijkheden voor hergebruik, aan de opwekking van duurzame energie uit afvalstromen en aan milieubewust beheer van stortplaatsen.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196, verdeeld over evenzoveel aandelen waarvan Noordoostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit beperkt tot dit bedrag. De waarde van dit aandelenkapitaal is vermeld in de bijlage Brutoverloop vaste activa van de jaarrekening.

Eigen vermogen: € 274 miljoen (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 25,4 miljoen (na belastingen, jaarrekening 2011).

De overcapaciteit op de afvalverwerkingsmarkt heeft in 2011 relatief beperkte gevolgen gehad voor Attero. De marktomstandigheden zijn verslechterd als gevolg van de kredietcrisis, de recessie (verlaagd aanbod van afval) en de overcapaciteit in de afvalverbrandingsmarkt.

Essent NV

Essent NV was de houdstermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen in Nederland, Duitsland en België die zich bezighielden met het opwekken, transporteren en leveren van energie en het verrichten van milieudiensten (afvalverwerking).

Aandeelhouders van Essent waren gemeenten en provincies in Nederland. In september 2009 is Essent (op een voor de gemeente financieel gezien achteraf gunstig moment) verkocht aan de Duitse energieonderneming RWE. Hierbij zijn een aantal nieuwe vennootschappen opgericht die direct te maken hebben met de afwikkeling van de verkoop; het gaat daarbij om de volgende vennootschappen:

- Vordering op Enexis BV

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) heeft Essent indertijd, vóór de verkoop aan RWE, het netwerkbedrijf afgesplitst en de gas- en elektriciteitsnetten overgedragen (aan Enexis). Omdat Enexis over onvoldoende middelen beschikte om de koopprijs te kunnen betalen verschaftte Essent tegelijkertijd een lening aan Enexis. Aangezien het niet mogelijk was om de lening mee te verkopen aan RWE of extern te financieren is deze (als vordering) overgedragen aan de aandeelhouders.

Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing van deze vordering is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende looptijden (tot en met 10 jaar) en rentepercentages. Het gemiddelde rentepercentage dat op de lening wordt vergoed, bedraagt 4,65%.

Op basis van de aanwijzing van de minister van economische zaken kan een deelbedrag van € 350 miljoen onder bepaalde voorwaarden geconverteerd worden naar eigen vermogen van Enexis.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

De vordering op Enexis NV is vastgelegd in een leningsovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar), de eerste tranche vervalt in 2012. Dit houdt in dat de komende jaren een stabiele inkomstenstroom van rente zal ontstaan. Daarnaast zal Vordering op Enexis samen met Enexis Holding ernaar streven, mede afhankelijk van de condities op de kapitaalmarkt, na verloop van tijd, (een deel van) de Vordering op Enexis te herfinancieren op de kapitaalmarkt, al dan niet via de uitgifte van obligaties.

Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000) plus de waarde van de leningen aan Vordering op Enexis BV waarvan de waarde is af te lezen uit de bijlage Bruto verloop vaste activa in de jaarrekening.

Noordoostpolder bezit 432 van de in totaal 2.000.000 aandelen (0,0216 %).

Eigen vermogen: € 97.875 (jaarrekening 2011).

Financieel resultaat: € 5.730 (jaarrekening 2011).

Vordering op Enexis BV loopt beheerste risico's op Enexis Holding voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding.

- Verkoop Vennootschap BV

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het

moment van oprichting dus ook aansprakelijk is, mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn.

Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in *escrow* zal worden gestort). Buiten het bedrag dat in *escrow* zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties.

Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap dus tweërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de *escrow agent* voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in *escrow* wordt gestort.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000) plus het bedrag van de vordering op Verkoop Vennootschap BV. De waarde daarvan is af te lezen uit de bijlage Bruto verloop vaste activa van de jaarrekening.

Noordoostpolder bezit 432 van de 2.000.000 (0,0216 %) geplaatste en volgestorte aandelen.

Eigen vermogen:	€ 416,0 miljoen (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat:	€ - 5,1 miljoen (nadelig, jaarrekening 2011). Het verlies is ontstaan door een toevoeging aan de voorziening voor het afwikkelen van claims vennootschapsbelasting vanaf 2001.

De looptijd van Verkoop Vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims onder deze *escrow* kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld wordt een rentevergoeding ontvangen. Deze rente wordt in eerste instantie aangewend als werkkapitaal voor de afwikkeling van de verkoop van Essent. RWE kan tot een periode van 6 jaar na de verkoop claims indienen voor inbreuken op de vrijwaringen en garanties die zijn afgegeven door de verkopende aandeelhouders. Een eventueel overschot op het einde komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders (provincies en gemeenten).

- Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Tijdens van het verkoopproces van Essent aan RWE in 2009 bepaalde de rechter dat Essent haar economische belang van 50% in NV Elektrische Productiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ ("EPZ") niet mocht meeverkopen aan RWE. EPZ is eigenaar van een kernenergiecentrale (Borssele), een kolen- en biomassa-centrale en een windmolenpark. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van Essents belang in EPZ verkregen en daarmee de rechten om de publieke belangen te borgen (naast de borging die uitgaat vanuit de Rijksoverheid via o.a. de Kernenergiewet en de voorschriften in de aan EPZ verleende vergunning). Dit eigendom is ondergebracht in Publiek Belang Electriciteitsproductie BV.

In juli 2011 hebben de aandeelhouders PBE ingestemd met een overeenkomst tussen RWE en Delta (de andere aandeelhouder van EPZ) waarna het 50% belang verkocht kon worden aan RWE.

Na deze verkoop resteren nog een beperkt aantal rechten en plichten in PBE zoals die zijn vastgelegd bij de verkoop en in het convenant met het rijk over de borging publieke

belangen kerncentrale Borssele. Dit convenant is in werking getreden op het moment van de verkoop en geldt tot de sluitingsdatum van de kerncentrale (voorzien in 2034). PBE heeft gedurende 8 jaar een positie richting de nieuwe eigenaren van de kerncentrale.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196, verdeeld over evenzoveel aandelen waarvan Noordoostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit beperkt tot dit bedrag. De waarde van deze deelneming staat vermeld in de bijlage Brutoverloop vaste activa van de jaarrekening.

Eigen vermogen: € 27.656.000 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 722.394.000 (jaarrekening 2011).

Het hoge resultaat is een gevolg van de verkoop van het belang in EPZ; dit bedrag is in 2011 verdeeld onder de aandeelhouders.

- CBL Vennootschap BV

CBL's (Cross Border Lease) zijn lange termijn lease contracten, waaronder (indirecte) dochterbedrijven van Enexis B.V. gebruiks- en vergelijkbare rechten op bepaalde bedrijfsactiva met een lange economische levensduur, langdurig hebben overgedragen aan Amerikaanse investeerders (Lease), of aan specifiek daartoe door die investeerders opgerichte Amerikaanse trusts. Vervolgens worden die activa voor een kortere periode teruggehuurd (Sublease) van de Amerikaanse investeerders c.q. trusts. Aan het einde van de betreffende terughuurperioden hebben de betrokken vennootschappen het recht om, onder bepaalde voorwaarden, de rechten in de activa van de Amerikaanse investeerders en/of trusts tegen een bij het aangaan van de oorspronkelijke transactie vastgestelde prijs terug te kopen (terugkoopoptie). Als de terugkoopoptie wordt uitgeoefend is de verwachting, dat de bedragen die als gevolg daarvan betaald moeten worden, kunnen worden voldaan uit de opbrengst van de financiële instrumenten die met het oog daarop zijn gekocht bij het aangaan van de transacties, of uit later verworven vervangende financiële instrumenten.

Het kan zijn dat CBL's (na goed overleg) vervroegd beëindigd moeten worden, als zich bepaalde, in de contracten gedefinieerde gebeurtenissen, voordoen. Als zich een onvrijwillige vervroegde beëindiging zou voordoen, kunnen de betreffende Enexis CBL vennootschappen, en daarmee ook Enexis B.V. en Essent N.V. (Essent N.V. onder de werking van de kruisgarantiestructuur), aansprakelijk gesteld worden voor de betaling van beëindigingsvergoedingen en andere gerelateerde schadeloosstellingen en financieringskosten aan de Amerikaanse investeerders en/of andere betrokken CBL partijen. Enexis kan de door haar gemaakte kosten voor zowel vrijwillige als onvrijwillige vervroegde beëindigingen terugvorderen bij het CBL fonds.

Het CBL Fonds is een bankrekening (in jargon: Escrow) waarop een adequaat bedrag aan voorziening wordt aangehouden voor de nog af te wikkelen CBL's. De functie van de CBL Vennootschap is dat zij de verkopende aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder (naast RWE AG, Enexis Holding N.V. en Essent N.V.) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds.

Voor zover na beëindiging van alle CBL's (dit kan nog jaren in beslag nemen) en de betaling uit het CBL Fonds van voortijdige beëindigingsvergoedingen nog geld overblijft

in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en de verkopende aandeelhouders.

Deelname in de Vennootschap was een noodzakelijke randvoorwaarde voor de maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000). Noordoostpolder bezit 432 van de 2.000.000 (0,0216%) uitgegeven aandelen. De waarde daarvan is vermeld in de bijlage Brutoverloop vaste activa van de jaarrekening.

Eigen vermogen: \$ 126.867 (in dollars, jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: \$ 96.158.160 (in dollars, jaarrekening 2011).

In 2011 is het grootste deel van de cross-border leasecontracten beëindigd wat leidde tot het hoge financiële resultaat.

De verdere looptijd van de vennootschap is afhankelijk van de doorlooptijd van de nog resterende openstaande contracten en de claims die onder deze *escrow* kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld zal een rentevergoeding worden toegevoegd aan het fonds. Een eventueel overschot in het fonds komt op het einde voor 50% ten goede aan de verkopende aandeelhouders.

- Claim Staat Vennootschap BV

In februari 2008 zijn Essent NV en Essent Nederland BV, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingswetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade.

Inmiddels heeft de Rechtbank te 's-Gravenhage de vordering van Essent en Essent Nederland afgewezen. Essent en Essent Nederland zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de Verkopende Aandeelhouders, is in de SPA bepaald dat de procedure over de vraag of (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn door Essent en Essent Nederland zal worden gevoerd. Essent en Essent Nederland hebben echter wel de eventuele schadevergoedingsvordering op de Staat der Nederlanden die zou kunnen voortvloeien uit deze procedure, gecedeerd aan de Claim Staat Vennootschap (zodat deze vordering niet achterblijft binnen de Essent groep).

Deelname in de Claim Staat Vennootschap was een noodzakelijke randvoorwaarde voor de maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders. Het spreekt voor zich dat het voor de aandeelhouders (en ook voor RWE) eenvoudiger, beter en goedkoper is om gezamenlijk via de Claim Staat Vennootschap te procederen dan dit ieder voor zich te moeten doen (met alle kosten en moeilijkheden die met de onderlinge afstemming dan gepaard zouden gaan).

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), (0,0216%).

Eigen vermogen: € 81.378 (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € - 5.195 (verlies, jaarrekening 2011).

De looptijd van de vennootschap is afhankelijk van de uitspraak in de gerechtelijke procedure. Een eventuele schadevergoeding komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders.

Technofonds Flevoland BV

Het Technofonds Flevoland verstrekt risicodragend kapitaal in de vorm van leningen en aandelenkapitaal aan (door)startende ondernemingen binnen Flevoland ter bevordering van technologische en innovatieve ontwikkelingen.

De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Urk en Noordoostpolder en de Ontwikkeling Maatschappij Flevoland (=provincie Flevoland) zijn bij dit fonds betrokken. De directie van het fonds wordt gevoerd door Management MKB Fonds Flevoland BV. Iedere gemeente en de OMFL heeft zitting in de raad van commissarissen die uit 5 leden bestaat.

Een exploitatietekort wordt ten laste gebracht van de agioreserve van het Technofonds. Eventueel resterende tekorten komen volgens een bepaalde verdeelsleutel ten laste van de deelnemende gemeenten en de OMFL. De gemeente bezit 2,5 % van de aandelen. Verleende steun valt binnen de minimalis-grenzen die volgens de Europese regels zijn gesteld aan staatssteun. Verleende achtergestelde geldleningen zijn tevens marktconform.

Het Technofonds is in eerste instantie opgezet als "venture capital fund" voor het doorgeven van EPD (Europese) subsidie in de vorm van risicodragend kapitaal. De middelen worden ook verkregen uit leningen van o.a. het ministerie van Economische Zaken en deelnemingen van de aangesloten gemeenten en de OMFL.

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot de aan het Technofonds verstrekte middelen waarvoor geen waarde in de balans is opgenomen.

Eigen vermogen: € 9,863 miljoen (jaarrekening 2011).
Financieel resultaat: € 364.891 (participatie- en exploitatieresultaat tezamen, jaarrekening 2011).

De huidige economische crisis heeft invloed op de portefeuille en het uitzettingspotentieel. Het is moeilijker geworden om mede-investeerders te vinden.

Afvalverwerkingsbedrijf Het Friese Pad NV

Dit voormalige afvalverwerkingsbedrijf is klaar met zijn werkzaamheden en verkeert per 1 oktober 2011 in staat van liquidatie. Per 30 september 2011 is een balans opgesteld waarna de vereffenaar zijn werkzaamheden is begonnen.

Bij dit bedrijf zijn de gemeenten Noordoostpolder en Urk en de Provincie Flevoland betrokken.

Noordoostpolder benoemt een commissaris en is aandeelhouder (245 gewone aandelen, dat is 25 % van het totale aantal aandelen).

Het risico van de gemeente beperkt zich tot de nominale waarde van het gemeentelijke aandelenpakket.

Eigen vermogen: € 370.703 (jaarrekening 1 januari - 30 september 2011).
Financieel resultaat: € 1.842.081 (jaarrekening 1 januari - 30 september 2011).

Bij de provincie is een risicofonds gevormd van € 1.265.007 voor het goed functioneren van de stortplaatsafdekking en het lek-detectiesysteem. Als 10 jaar na oplevering van het systeem (op 9 augustus 2018) blijkt dat dit fonds niet hoeft te worden aangesproken, wordt dit fonds uitgekeerd aan de huidige aandeelhouders, vermeerderd met 5% rente.

Bij de provincie is tevens een nazorgfonds aanwezig ten behoeve van de eeuwigdurende nazorg. Per de sluitingsdatum op 5 juli 2011, was hierin het voorgenomen doelvermogen van € 6.800.553 aanwezig.

In het AFP was een eigen vermogen van € 370.703 aanwezig op het moment dat de vereffenaar aantrad. Een eventueel restant wordt aan het einde van de vereffening uitgekeerd aan de aandeelhouders.

4.6 GRONDBELEID

Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp gemaakt (aanleg van wegen, riolering enzovoort) en vervolgens wordt verkocht voor de bouw van woningen of bedrijven.

Grondbeleid is om twee redenen belangrijk voor de gemeenteraad. Door het voeren van een actief grondbeleid enerzijds kan een nadere invulling worden gegeven aan het uitvoeren van bepaalde programma's. Hierbij kan gedacht worden aan groen, water, wonen, werken en recreëren. De eventuele baten, maar vooral ook de financiële risico's van het grondbeleid zijn anderzijds van belang voor de financiële positie van de gemeente en voor de exploitatie zelf.

In de Financiële Verordening is vastgelegd dat eens in de vier jaar een nota Grondbeleid opgesteld of bijgesteld moet worden. In 2009 is de nota Grondbeleid 'Op de voorgrond' vastgesteld. In deze nota zijn (vrijwel) alle aspecten van het grondbeleid nader toegelicht en is waar nodig aangegeven hoe de gemeente met deze aspecten omgaat.

Begin 2010 is de nota Bovenwijkse voorzieningen vastgesteld. Hiermee wordt een andere wijze van fondsafdracht vastgesteld ten bate van bovenwijkse voorzieningen. Voor de vaststelling van de nota werd er per m² uitgeefbaar een afdracht bepaald. Met de vaststelling van de nota gebeurt afdracht op basis van drie toetsingscriteria: profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit.

Wetgeving

Per 1 juli 2008 trad de Grondexploitatiewet, als onderdeel van de nieuwe wet op de Ruimtelijke Ordening, in werking. Deze wet biedt de gemeenten een meer op de eisen van vandaag toegesneden publiekrechtelijk instrumentarium voor kostenverhaal, verevening en locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie. Kostenverhaal kan enerzijds publiekrechtelijk middels een exploitatieplan waarin eisen voor kostenverhaal, bouwrijp maken, inrichting voor de openbare ruimte en de nutsvoorzieningen kunnen worden opgenomen. Het kostenverhaal vindt plaats via de bouwvergunning. Anderzijds kan kostenverhaal plaatsvinden door het afsluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten. In de nota grondbeleid is deze laatstgenoemde vorm het uitgangspunt om kostenverhaal te verzekeren. Komen partijen er privaatrechtelijk niet uit, dan biedt het publiekrecht dus nu de mogelijkheid voor het vaststellen van een exploitatieplan, als stok achter de deur. Dit plan wordt tegelijkertijd met het ruimtelijk plan (bestemmingsplan, projectbesluit) vastgesteld om daarmee de economische uitvoerbaarheid te borgen.

Relatie grondbeleid met andere beleidsvelden

Met name de relaties met ruimtelijke ontwikkeling en economische ontwikkeling zijn van belang. Grondbeleid is er op gericht zoveel mogelijk van de gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Hierbij is sprake van een wederzijdse goede afstemming middels een interactief proces. De onderlinge samenhang tussen de verschillende beleidsvelden met betrekking tot ruimtelijke plannen is met de komst van de Grondexploitatiewet verder toegenomen.

Doelstelling rondom de exploitatie van bouwgrond

Veel van de doelstellingen rondom de grondexploitatie zijn mede ingegeven vanuit beleidsdoelstellingen die in een aantal strategische beleidsnota's zijn vastgelegd.

Hoofddoelstellingen van het grondbeleid van de gemeente Noordoostpolder zijn:

- de wens om locaties met een strategische betekenis actief te realiseren;
- de wens om publieke doelen beter en sneller te bereiken;
- de wens maximaal winst af te romen om daarmee tekorten op andere projecten te kunnen verevenen;
- de mogelijkheid om maximaal kostenverhaal toe te kunnen passen.

De hiervan afgeleide subdoelstellingen, randvoorwaarden, instrumenten en hiervoor in te zetten middelen worden beschreven in de nota Grondbeleid 'Op de voorgrond'.

Reserves voor grondzaken

Om niet onverwacht een beslag te hoeven leggen op de algemene middelen verdient het aanbeveling om ervoor te zorgen dat Grondzaken zelf een toereikende financiële buffer heeft. Tot 2011 was dat ook het geval. Echter, in 2011 zijn de reserves bij Grondzaken dusdanig gedaald, dat de Algemene Dienst dient financieel bij te springen. Oorzaak hiervan is dat bij de in exploitatie genomen gronden sprake is van vertraging in de uitgifte waardoor het langer duurt om de boekwaarde van het complex terug te verdienen. Bij diverse grondexploitatie is zelfs sprake van verlies op de in de toekomst liggende einddatum. Indien dit voorkomt dient onmiddellijk een zogenoemde voorziening getroffen te worden.

In september is de Strategische nota grondvoorraad geaccordeerd. Hierin is per grondexploitatie aangegeven wat het te verwachten eindresultaat is. De Woonvisie die begin 2013 aan de raad wordt aangeboden ligt hieraan ten grondslag. Daar waar tekorten ontstaan zijn financiële middelen bij de Algemene Dienst vrijgemaakt om voorzieningen te treffen.

Bij strategische aankopen worden de gronden aangekocht tegen een prijs, als ware er al sprake van een gewijzigde bestemming (onder meer woningbouw of bedrijventerrein) en een op de gronden rustend onherroepelijk bestemmingsplan.

Het risico bestaat dat de gronden in het geheel niet of later dan voorzien in exploitatie genomen worden. In het meest ongunstige geval zullen de gronden weer verkocht dienen te worden tegen de waarde bij ongewijzigde (in de regel agrarische) bestemming. Het verschil tussen de agrarische waarde en de waarde bij woon- of industriebestemming was tamelijk fors. Bijna alle strategische gronden zijn afgewaardeerd naar agrarische waarde. Ook hiervoor zijn financiële middelen van de Algemene Dienst ingezet.

Bij de jaarrekening 2011 en de daarin opgenomen Paragraaf Grondbeleid is, met uitzondering van de in complex 1 opgenomen "ruwe gronden" (hierin zijn de strategische grondaankopen ondergebracht), voor het bepalen van het weerstandsvermogen van Grondzaken gebruik gemaakt van de zogenaamde "Monte-Carlo-simulatie".

Per 1 januari 2012 is de stand van de reserve en de benodigde buffer (het weerstandsvermogen), als volgt:

(bedragen in €)	
Omschrijving	Bedrag
Berekend weerstandsvermogen in exploitatie genomen gronden (methodiek "Monte Carlo Simulatie")	0
Ruwe gronden complex 1 (50%-regel)	580.528
Nog niet in exploitatie genomen gronden (50%-regel)	0
Wellerwaard (n.a.v. risicoanalyse)	885.000
Stadshart Emmeloord (n.a.v. risicoanalyse)	1.517.567
Toenemende verkeersdruk Emmeloord-Centrum (raadsbesluit d.d. 26 mei 2011)	730.000
Benodigde bufferzone (voor eventuele tegenvallers)	220.000
Totaal benodigde risicobuffer (afgerond):	3.935.000
Daadwerkelijke buffer per 1-1-2012	1.112.437
Tekort	2.822.563

In 2011 had Grondzaken onvoldoende financiële middelen om dit tekort te kunnen dekken. Uiteindelijk is een bedrag ten laste van het jaarresultaat 2011 (€ 2.205.392) en het beleidsplan 2012 (€ 617.171) gebracht om dit tekort weg te werken.

In het voorjaar van 2013 zal het benodigde weerstandsvermogen opnieuw bepaald worden aan de hand van de stand van zaken per 1 januari 2012 (boekwaarden en toekomstperspectieven).

Verderop in deze paragraaf zal een overzicht gegeven worden van het verloop van de boekwaarden van 1 januari 2012 naar 1 januari 2013 met een doorkijk naar het verwachte eindresultaat.

In exploitatie genomen complexen of op korte termijn in exploitatie te nemen

Voor alle in exploitatie genomen complexen is in de jaarrekening 2011 een toekomstperspectief gegeven.

Per deelvoorraad, woningbouw Emmeloord, woningbouw dorpen, bedrijventerreinen Emmeloord en bedrijventerreinen dorpen ziet de verwachting er als volgt uit. Een negatief bedrag betekent kapitaalschuld/tekort.

Woningbouw Emmeloord

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eind- waarde (prognose)	Opm	Afsluiting complex (prognose)
11A – Emmelhage-Oost	1.526.133	1.730.000	12.682.000		1-1-2019
16 – Vml schoollocaties	83.177	34.000	38.000		1-1-2014
Woningbouw Emmeloord	1.609.310	1.764.000	12.720.000		

Toelichting bij Emmelhage (complex 11).

In 2009 is het complex gesplitst in 2 gedeelten --> complex 11A Boswonen en complex 11B Voorzieningsknoop. Indien de stedenbouwkundige opzet voor complex 11B bekend is wordt een grondexploitatie opgesteld.

Fase Boswonen is vanaf maart 2007 bouwrijp. Door het niet meer verwerven van grond in dit complex, de substantieel lagere inbrengwaarde van het voormalige vliegveld, de hogere verkopen dan vooraf verwacht en het niet aanleggen van een rondweg, is het huidige verwachte eindresultaat ten opzichte van het oorspronkelijk verwachte resultaat naar boven bijgesteld.

Toelichting bij de herontwikkeling voormalige schoollocaties Emmeloord (complex 16).

Dit plan is in de eindfase. De verkoop van de laatste kavels/woningen heeft plaatsgevonden. De laatste werkzaamheden van het woonrijpmaken worden in 2012 en uiterlijk in 2013 uitgevoerd.

In 2008 is een afdracht van € 907.560 ten laste van dit plan aan de onderwijsbegroting gedaan.

Woningbouw dorpen

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eindwaarde (prognose)	Afsluiting complex (prognose)
65 – Ens-Zuidoost	-2.322.537	-2.756.000	95.000	1-1-2024
67-1 - Bant-Zuidoost	-765.833	-585.000	5.000	1-1-2019
68 - Espel-West	-318.373	-234.000	889.000	1-1-2025
69 - Rutten-Valeriaan	127.096	166.000	175.000	1-1-2013
71 - Creil-Oost	-518.186	-324.000	15.000	1-1-2020
72 - Luttelgeest-Zuid	485.087	725.000	850.000	1-1-2018
Woningbouw dorpen	-3.312.746	-3.008.000	2.029.000	

Toelichting bij deelvoorraad "Woningbouw dorpen"

Complex 65 (Ens-Zuidoost) is toegevoegd. Dit betreft een uitbreidingslocatie voor woningbouw. Deze locatie is in 2 fasen 'geknipt'. Het bouwrijpmaken van de eerste fase zal pas worden gestart als de verkoop van kavels voldoende volume heeft. In 2012 is een voorziening van in totaal € 2.000.000 getroffen. Deze voorziening wordt ingezet om het tekort op deelfase 1 te dekken en om deelfase 2 af te waarderen naar agrarische waarde.

Voor de woningbouwuitbreiding Bant-Zuidoost (complex 67) geldt dat dit complex ook in 2 fasen is geknipt. Complex 67-1 is fase 1 en is inmiddels in exploitatie genomen. Ook al gaat de verkoop van kavels traag, de verwachting is nog steeds dat de grondexploitatie met een positief resultaat kan worden afgesloten.

De uitbreidingslocatie Espel-West (complex 68) bestaat uit 2 fasen, waarvan fase 1 reeds geruime tijd in de verkoop is. Binnen fase 1 is nog volop ruimte. Wel is een heroverweging van het programma nodig. Het programma bevat nu nog relatief veel rijwoningen, terwijl hier niet of nauwelijks vraag naar is. Ook dienen met de betrokken projectontwikkelaar nieuwe afspraken te worden gemaakt over het programma en de afzetkansen.

Voor wat betreft fase 2 wordt voorgesteld deze niet in ontwikkeling te brengen en de grondpositie te verkopen als landbouwgrond. Dit betekent tegelijk dat de ontsluiting van fase 1 gewijzigd moet worden (deze loopt nu deels over fase 2). Ook dient fase 1 stedenbouwkundig te worden 'afgerond' door een groene singel. Voor deze maatregelen is een voorziening van € 160.000 getroffen.

Voor Rutten-Valeriaan geldt dat er nog steeds één kavel beschikbaar is.

Creil-Oost (complex 71) is in 2010 in verkoop gebracht. Het zuidwestelijk deel van het plangebied is in zijn geheel in optie genomen door een ontwikkelaar voor de ontwikkeling van rijwoningen. Gelet op de huidige verkoopsituatie is het lastig de wijk versneld af te ronden. Er zullen nadere afspraken worden gemaakt over de haalbaarheid van het plan van de ontwikkelaar. Bij teruggave van de kavels zal onderzocht worden of deze locatie kan worden ingericht als 'dorpsweide' tussen het bestaande deel van Creil en het noordelijk plandeel. Voor het eventueel niet ontwikkelen van het zuidelijk plandeel en de inrichtingskosten van een dorpsweide is een voorziening van € 200.000 getroffen.

Bedrijventerrein Emmeloord

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eindwaarde (prognose)	Afsluiting complex (prognose)
34 – De Munt II fase 2	-6.895.705	-6.977.000	37.000	1-1-2023
38 – De Munt II fase 1	-5.959.462	-5.750.000	9.000	1-1-2021
39 – De Munt I	-2.374	68.000	68.000	1-1-2013
Bedrijventerrein Emmeloord	-12.857.541	-12.659.000	114.000	

Toelichting bij deelvoorraad bij "bedrijventerreinen Emmeloord"

Voor de complexen 34 en 38 (De Munt II fase 1 en 2) geldt dat de verkopen achterblijven bij de verwachtingen. Dit heeft geleid tot het treffen van voorzieningen, het faseren van de verkopen verder in de tijd en de verwachting dat bij afsluiting van het complex er geen (groot) positief resultaat wordt behaald.

Complex 39 (De Munt I) wordt naar verwachting per 1-1-2013 afgesloten. De laatste werkzaamheden (pilotproject 'Beveiliging bedrijventerreinen') vinden uiterlijk in 2012 plaats.

De gronden bestemd voor het station en het spoorwegtracé voor de Zuiderzeelijn kunnen bij afsluiting per 1-1-2013 worden overgebracht naar complex 1 (ruwe gronden).

Bedrijventerrein dorpen

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eindwaarde (prognose)	Afsluiting complex (prognose)
40 – Ens (vanaf 2009)	-290.123	-550.000	369.000	1-1-2022
41 – Dorpen	126.405	400.000	2.419.000	1-1-2020
42 – Ens-uitbreiding	-210.945	-110.000	725.000	1-1-2020
43 – Creil-Noord	-1.240.239	-1.160.000	683.000	1-1-2021
Bedrijventerrein dorpen	-1.614.902	-1.420.000	4.196.000	

Toelichting bij deelvoorraad bij "bedrijventerreinen dorpen"

Complex 40 (Ens – vanaf 2009) is een nieuwe grondexploitatie. In 2009 is er grond aangekocht en gedeeltelijk verkocht ten behoeve van één bedrijf (2009 en 2011). In de exploitatie is er rekening mee gehouden dat eerst de vrije kavels in complex 42 verkocht gaan worden, alvorens de kavels in complex 40 verkocht gaan worden.

Voor complex 43 Creil Noord is het bestemmingsplan aangepast/de bestemming verruimd om daarmee de vestigingsmogelijkheden te vergroten en hopelijk de verkoop te bespoedigen.

Bijzondere complexen

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eindwaarde (prognose)	Afsluiting complex (prognose)
80 – Stadshart Emmeloord	-6.965.095	-7.900.000	0	1-1-2015
82 - Wellerwaard	-9.377.162	-3.696.000	1.101.000	1-1-2026
Bijzondere complexen	-16.342.257	-11.596.000	1.101.000	

Voor beide projecten geldt dat het risicovolle projecten zijn. Voor Stadshart Emmeloord stonden de inkomsten voor 2012 geprognosticeerd, maar inmiddels is duidelijk geworden dat deze niet eerder dan 2013 behaald worden. Hierop is de grondexploitatie aangepast, maar heeft nog geleid tot het treffen van een hogere voorziening.

Voor Wellerwaard wordt eerst gerekend op inkomsten uit subsidies (Rijk en provincie). De Rijkssubsidie van € 5 miljoen is in 2010 ontvangen. De provinciale subsidie is in 2011 toegekend.

'Ruwe gronden' / nog niet in exploitatie genomen gronden

(bedragen in €)

Complex	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (progn.)	Eind- waarde (progn.)	Opm	Afsluiting complex (progn.)
1 - Luttelgeest 4,5 ha	-996.324	-997.000	ntb		ntb
1 – Marknesse won.bouw	-1.005.891	-1.005.000	ntb	1)	ntb
1 - Marknesse (won.bouw)	-97.072	-115.000	ntb	2)	ntb
1 – Wilgenlaan/Meldestraat	145.781	145.000			
1 - De Kaghe Espel	-69.724	-70.000	ntb		ntb
11B – Emmelhage fase 2	-1.500.423	-1.500.000	ntb		ntb
32 – Euro (De Munt III)	-14.189.003	-14.175.000	ntb		ntb
46 – Uitbr.bedr.terr. Marknesse	-3.459.352	-3.500.000	ntb		ntb
64 – Uitbr. Nagele NO	-2.088.440	0	ntb	3)	2013
66 – Uitbr. Kraggenburg	-3.322.884	-3.350.000	ntb		ntb
67-2– Bant-Zuidoost fase 2	-940.275	-945.000	ntb		ntb
“Ruwe gronden”	-27.523.607	-25.512.000	ntb		

ntb: nader te bepalen.

- 1) Kavel door de gemeente in 2010 aangekocht.
- 2) Betreft een project dat wordt uitgevoerd door een ontwikkelaar. Reeds gemaakte gemeentelijke kosten worden financieel gedekt door ontwikkelaar.
- 3) Kavel staat te koop. Verwachting is dat de verkoop in 2012 plaatsvindt.

In de Strategische nota grondvoorraad zijn voor de meeste van deze gronden voorzieningen getroffen, waarmee ze worden afgewaardeerd naar agrarische waarde.

Totaal bouwgrondexploitatie

(bedragen in €)

Deelvoorraad	Boekwaarde 1 jan. '12	Boekwaarde 1 jan. '13 (prognose)	Eindwaarde (prognose)
Woningbouw Emmeloord	1.609.310	1.764.000	12.720.000
Woningbouw dorpen	-3.312.746	-3.008.000	2.029.000
Bedrijventerrein Emmeloord	-12.857.541	-12.659.000	114.000
Bedrijventerrein dorpen	-1.614.902	-1.420.000	4.196.000
Bijzondere complexen	-16.342.257	-11.596.000	1.101.000
“Ruwe gronden” / nog in exploitatie te nemen gronden	-27.523.607	-25.512.000	ntb
Totaal	-60.041.743	-52.431.000	20.160.000

De boekwaarde per 1-1-2012 moet nog steeds als fors worden omschreven als moet in ogenschouw worden genomen dat tegenover de boekwaarde inmiddels voorzieningen voor verlieslatende complexen zijn getroffen van in totaal € 21,2 mln. In de komende jaren is de opgave om deze boekwaarde aanzienlijk lager te krijgen. Er dient vooral gekeken te worden naar de te maken kosten en het evenwicht van kosten en baten in de komende jaren. Bijvoorbeeld de kosten voor bouwrijpmaken dienen dan te worden gemaakt als ook duidelijk is dat er opbrengsten tegenover staan. Het totaal van de hierboven weergegeven prognoses op eindwaarde bedraagt circa

€ 20,1 miljoen positief. Hierbij moet een nuancering gemaakt worden doordat dit resultaat voor een groot deel veroorzaakt wordt door pas op de langere termijn af te sluiten complexen: Emmelhage-Oost (complex 11A / € 12,7 miljoen per 1 januari 2019) en bedrijventerreinen dorpen (complex 41 / € 2,4 miljoen per 1 januari 2020).

Grootschalige verwervingen zijn voor 2013 niet voorzien. Te vroege aankoop leidt tot extra rentelasten. Voor de woningbouw in Emmeloord biedt Emmelhage de komende jaren voldoende bouwcapaciteit. Vanwege de tegenvallende uitgifte, als gevolg van de sterk gewijzigde woningmarkt, is het jaarlijks aantal uit te geven woningen teruggeschroefd. Vooral de verkoop van de projectmatige woningbouw valt (nog) tegen. Voor de dorpen Bant, Espel, Ens, Nagele, Creil, Kraggenburg en Luttelgeest is voor de komende 7 à 10 jaren voldoende bouwgrond op voorraad.

Voor de woninguitbreiding in Marknesse heeft de gemeente te maken met een projectontwikkelaar die een grondpositie heeft op de eerstkomende uitbreidingslocatie. Middels "zelfrealisatie" zal de nieuwe woonwijk worden ontwikkeld. De gemeente heeft in Marknesse ook 'positie' door middel van het in eigendom hebben van een kavel, maar deze kan pas vanaf 2015 ontwikkeld worden.

Wat betreft de voorraad bedrijventerreinen in Emmeloord is er naar de huidige inzichten en verwachte afzet voldoende voorraad tot en met 2030.

Nieuwe aanleg van bedrijventerreinen in de dorpen beperkt zich volgens bestuurlijke besluitvorming tot Ens en Marknesse. Met betrekking tot de grondvoorraad in Marknesse wordt momenteel bezien hoe van de nood (te veel voorraad) een deugd gemaakt kan worden door het zoeken naar een passende en bredere invulling.

Al met al is er de komende jaren geen forse investering te verwachten in grond-aankopen. De investeringen liggen met name in het bouwrijp- en woonrijp maken van de nodige plangebieden.

4.7 LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De lokale heffingen die bij de algemene dekkingsmiddelen horen zijn de OZB, de hondenbelasting en de toeristenbelasting. Daarnaast zijn er nog heffingen die niet tot de algemene dekkingsmiddelen horen, maar wel in het beleidsmatige deel van het overzicht betrokken worden. De belangrijkste zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Individuele prijzen zoals toegangsprijs theater, zwembad etc. komen niet voor in het overzicht lokale heffingen.

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Zij raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Lokale belastingen en heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling. De raad beslist op diverse momenten over onderdelen van lokale heffingen. Een belangrijke reden hiervoor is dat gemeenten belastingverordeningen moeten maken.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidsvoornemens ten aanzien van de lokale heffingen. Tevens geeft het verslag van de opbrengsten per lokale heffing, de ontwikkeling van de HARO-heffingen, de kostendekkendheid en de opbouw van de kosten.

Omvang, samenstelling en kostendekkendheid van het pakket gemeentelijke belastingen en overige heffingen

Het pakket aan gemeentelijke belastingen en overige heffingen is voor 2013 begroot op € 21.095.715. De OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing vormen tezamen het gemeentelijke woonlastenplaatje. Deze drie heffingen zijn goed voor 79% van de totale opbrengst van gemeentelijke belastingen en heffingen.

Onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van de begroting en rekening 2011, en van de in de begroting 2012 en 2013 geraamde inkomsten van de lokale heffingen (belastingen en retributies). Deze bedragen zijn exclusief kwijtschelding. Met betrekking tot de geraamde opbrengsten voor de begroting 2013 is rekening gehouden met:

- Een trendmatige verhoging van de tarieven met 2% overeenkomstig de begrotingsrichtlijnen ter compensatie van algemene kostenstijgingen;
- het raadsbesluit van 28 juni 2012 waarbij de beleidsplanning 2013- 2016 is vastgesteld;
- meeropbrengst diverse belastingen e.d. als gevolg van groei van de gemeente (waar tegenover door de gehele begroting ook meer kosten staan).

Samenstelling inkomstenpakket gemeentelijke heffingen:

(bedragen in €)

Omschrijving heffing	Begroting 2011	Rekening 2011	Dek.% 2011	Begroting 2012	Dek.% 2012	Begroting 2013	Dek.% 2013
Hondenbelasting	203.000	204.148	alg.	207.000	alg.	211.201	alg.
Afvalstoffenheffing	4.770.818	4.776.776	100%	4.512.510	100%	4.551.855	100%
Rioolheffing	3.284.850	3.282.389	100%	3.299.000	100%	3.340.001	100%
OZB	6.631.000	6.625.793	alg.	8.858.000	alg.	8.937.000	alg.
Liggeld woonschepen	5.900	3.767	-	5.953	-	6.072	-
Leges burgerdiensten	798.052	753.990	48%	829.954	59%	838.625	52%
Leges bouwen en wonen	904.008	880.627	47%	1.532.455	76%	1.562.904	77%
Leges bestemmingsplan wijzigingen	130.000	90.811	?	247.600	45%	252.552	28%
Leges welstand	180.000	237.811	100%	142.800	98%	145.656	100%
Overige leges	16.802	37.272	?	32.137	-	17.479	-
Lesgelden Muzisch Centrum	326.435	324.610	12%	313.801	12%	313.801	12%
Begraafrechten	714.294	726.751	100%	651.260	100%	685.644	100%
Marktgeden	20.593	24.902	29%	21.005	33%	23.925	38%
Toeristenbelasting	189.450	255.729	alg.	170.000	alg.	209.000	alg.
Baatbelasting	8.100	8.100	-	-	-	-	-
Totaal	18.183.302	18.233.476		20.823.475		21.095.715	

De formele vaststelling van de tarieven voor 2013 vindt plaats door het vaststellen van de belasting- en retributieverordeningen. Bij alle heffingen waar een relatie is tussen het gebruiken van een bepaalde voorziening/dienst en het betalen voor deze voorziening/dienst zijn kostendekkende tarieven het uitgangspunt van beleid.

Op basis van historie en uit het oogpunt van efficiency is bij de gemeente Noordoostpolder een situatie ontstaan, waarbij voor de beoordeling van de mate van kostendekkendheid de tarieven uit de legesverordening in enkele grote groepen van producten en diensten worden beoordeeld. Dit vindt aansluiting bij de producten en productgroepen in de programmabegroting. Met betrekking tot de kostenopbouw is voor de belangrijkste producten een afzonderlijk overzicht in deze paragraaf opgenomen

Ontwikkelingen HARO-heffingen

Hondenbelasting

Het beleid van de hondenbelasting is erop gericht om alle belastbare feiten op basis van de ingestelde verordening in de heffing te betrekken met als doel het verkrijgen van een algemeen dekkingsmiddel. Het aantal belastingplichtigen voor de hondenbelasting wordt voor 2013 geschat op 3.400.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de tarieven over de afgelopen jaren weer.

(bedragen in €)

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	Stijging 2013 t.o.v. 2012
Eerste hond	46,20	46,92	47,76	48,72	2%
Tweede hond	92,40	93,84	95,52	97,44	2%
Iedere volgende hond	92,40	93,84	95,52	97,44	2%
Kennel	231,00	234,60	238,80	243,60	2%

Afvalstoffenheffing

Het beleid van de afvalstoffenheffing is gericht op het ophalen, verwerken en afvoeren van huishoudelijk afval, waarbij getracht wordt om door middel van gescheiden inzameling en gerichte voorlichting de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken. De inzameling hiervan is uitbesteed aan HVC-inzameling. Het tarief voor de

afvalstoffenheffing blijft, zoals opgenomen in het tarievenplan 2012-2015, voor komend jaar gelijk. De teruggave in de vorm van een éénmalige korting, bedraagt dit jaar € 27,- per huishouden.

Het tariefverschil tussen een één- en een meerpersoonshuishouden bedraagt sinds 2009 15% (raadsbesluit 8 november 2007). Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de tarieven over de afgelopen jaren weer. Het aantal éénpersoonshuishoudens waar bij de raming rekening mee is gehouden bedraagt 4.941 en het aantal meerpersoonshuishoudens 13.443.

(bedragen in €)

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2013 t.o.v. 2012
Eenpersoonshuishouden	244,56*	232,56**	219,30***	219,30	0%
Meerpersoonshuishouden	287,76*	273,60**	258,00***	258,00	0%
Extra container 240 liter	181,80	172,80	162,96	162,96	0%
Extra container 140 liter	105,96	100,80	95,04	95,04	0%

* tarief exclusief de éénmalige korting van € 20,-;

** tarief exclusief de éénmalige korting van € 25,-;

*** tarief exclusief de éénmalige korting van € 40,-.

Rioolheffing

Bij de rioolheffing is het beleid gericht op het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Uitsluitend die percelen worden in de heffing betrokken die zijn aangesloten op het gemeentelijk rioleringsstelsel. De doelstelling is een doelmatig beleid en beheer van een goed gebruik van de riolering om daarmee de volksgezondheid te beschermen, de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden en de bodem, het grond- en oppervlaktewater te beschermen. Het tarief voor de rioolheffing blijft voor 2013 gelijk, conform het tarievenplan 2012-2015.

Bij de raming is uitgegaan van 15.796 woningaansluitingen en 1.349 niet-woningaansluitingen.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de tarieven voor een huishouden over de afgelopen jaren weer.

(bedragen in €)

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2013 t.o.v. 2012
Eén- en meerpersoonshuishouden	194,76	193,44	193,44	193,44	0%

Onroerende zaakbelasting

Het beleid bij de onroerende-zaakbelastingen is erop gericht om alle belastbare feiten op basis van de ingestelde verordening in de heffingen te betrekken met als doel het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. De percentages voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden vastgesteld aan de hand van het totaal aan waarden van de objecten die in deze belasting worden betrokken.

Door dalende prijzen op de woningmarkt in 2011 zijn de WOZ-waarden voor woningen verder gedaald. Tussen de waardepeildata 1 januari 2011 en 1 januari 2012 zijn de woningen in Noordoostpolder gemiddeld met 3,8% gedaald en de niet-woningen met 4%.

Met deze neerwaartse waardeontwikkeling wordt bij de berekening van de percentages rekening gehouden. Om dezelfde opbrengst te kunnen realiseren zijn de percentages verhoogd. Bij de berekening van de percentages is echter geen tariefverhoging doorgevoerd. Er wordt dus geen meeropbrengst gerealiseerd.

In onderstaande tabel zijn de percentages OZB over de afgelopen jaren weergegeven. Vanwege een waardedaling bij zowel de woningen als de niet- woningen, zijn de percentages voor 2013 gestegen. De gemiddelde aanslag OZB zal echter niet stijgen.

Omschrijving	2010	2011	2012	2013
Woning eigenaar	0,091%	0,0950%	0,1384%	0,1439%
Niet-woning eigenaar	0,126%	0,1300%	0,1563%	0,1628%
Niet-woning gebruiker	0,100%	0,1030%	0,1238%	0,1289%
Totaal niet-woningen	0,226%	0,2330%	0,2801%	0,2917%

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingschulden maximaal 100% van de bijstandsnorm als kosten van bestaan in aanmerking nemen. Bij het verlenen van kwijtschelding is de gemeente gebonden aan de beleidsregels zoals die zijn vastgelegd in de "Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990". Op grond van de gemeentelijke "Kwijtscheldingsregeling 2013" is kwijtschelding alleen mogelijk voor de volgende heffingen:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing particulieren;
- Onroerende- zaakbelastingen.

Het economisch herstel laat nog op zich wachten. Het aantal kwijtscheldingsverzoeken blijft daardoor stijgen. De verwachting is dat hierdoor het aantal kwijtscheldingsverzoeken voor 2013 licht zal stijgen naar 1.200 verzoeken. Ondanks de gelijkblijvende tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, nemen de kwijtscheldingsbedragen hierdoor toe.

Het verloop van de kosten van het kwijtscheldingsbeleid over de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

(bedragen in €)

Soort heffing	Rekening 2010	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012 (verwacht)	Begroting 2013
Afvalstoffenheffing	257.000	254.216	242.000	238.000	245.000
Rioolheffing	182.000	188.826	195.000	189.000	195.000
OZB				1.900	2.500
Totaal	439.000	443.042	437.000	428.900	442.500

Lokale lastendruk

Voor huishoudens met een huurwoning is door de diverse verleende kortingen van de afgelopen jaren op de afvalstoffenheffing en de daling van tarieven, de belastingdruk al enkele jaren gedaald. De korting op de afvalstoffenheffing bedraagt voor 2013 € 27,- per huishouden. Voor 2012 bedroeg de korting € 40,- per huishouden. Doordat de korting lager wordt, zal de belastingdruk voor deze groep belastingplichtigen voor het eerst sinds drie jaren weer licht stijgen.

Voor huishoudens die een eigen woning bezitten zal de belastingdruk verder stijgen. De hoogte van de stijging is afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarde van de woning. Hoe sterker de daling van de WOZ-waarde van een woning, des te minder sterk zal de belastingdruk stijgen.

In onderstaande voorbeelden wordt een benadering gegeven van de ontwikkeling van de lokale lastendruk in Noordoostpolder over een aantal jaren.

Voorbeeld 1:

Hierbij wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden, die een eigen woning bezit met een WOZ-waarde voor 2010 van € 192.000, voor 2011 van € 188.000, voor 2012 van € 183.000 en voor 2013 van € 176.000.

(bedragen in €)

Belastingsoort	2010	2011	2012	2013
OZB	174,72	178,60	253,27	253,27
Afvalstoffenheffing	287,76	273,60	258,00	258,00
Rioolheffing	194,76	193,44	193,44	193,44
Eénmalige korting	-20,00	-25,00	-40,00	-27,00
Totaal	637,24	620,64	664,71	677,71
Stijgings% t.o.v. voorgaand jaar	-0,95	-2,6	7,1	1,95

Tabel: ontwikkeling lokale lastendruk voor standaard meerpersoonshuishouden

Voorbeeld 2:

Hierbij wordt uitgegaan van een éénpersoonshuishouden, die een huurwoning heeft. In verband met de afschaffing van het gebruikersdeel OZB voor woningen betaalt een huurder sinds 2006 geen OZB meer.

(bedragen in €)

Belastingsoort	2010	2011	2012	2013
Afvalstoffenheffing	244,56	232,56	219,30	219,30
Rioolheffing	194,76	193,44	193,44	193,44
Eénmalige korting	-20,00	-25,00	-40,00	-27,00
Totaal	419,32	401,00	372,74	385,74
Stijgings% t.o.v. voorgaand jaar	-3,6	-4,36	-7,04	3,49

Tabel: ontwikkeling lokale lastendruk voor standaard éénpersoonshuishouden

Transparantie kostenopbouw leges

In onderstaand overzicht de kostenopbouw 2013 van de begraafrechten, de afvalstoffenheffing, de bouwleges en de rioolrechten.

BOUWLEGES	Begroting 2013
Lasten	
Contributies en donaties	1.293
Bouwbeleidsplan	2.800
Onderhoud work flow systeem	10.000
Inhuur specialistische kennis	14.000
Advertentiekosten	5.100
Huur en onderhoud software	62.500
Interne uren (incl. overhead)	1.932.062
Totale lasten	2.027.755
Baten	
Opbrengst bouwleges	-1.562.904
Dwangsommen	-5.281
Totale baten	-1.568.185
Saldo voor bestemming	459.570

AFVALSTOFFENHEFFING	Begroting 2013
Lasten	
Ontwikkeling en onderzoek	15.000
Opruimen en verwerking gedumpte huishoudelijk afval	
Inzameling en verwerking glas	42.000
Inzameling kunststof	105.000
Inzameling herbruikbaar afval	
Inzameling textiel	35.000
Inzameling en verwerking klein gevaarlijk afval	80.000
Inzameling en verwerking papier	255.000
inzameling verzamelcontainers cocon	49.000
Inzameling WEB	117.300
Inzameling rest ondergronds	49.000
inzameling grof huishoudelijk	6.500
Verwerking groente- fruit- en tuinafval	340.000
Verwerking gescheiden componenten	375.000
Inzameling restafval en gft	850.000
Verbranding restafval	1.010.000
Personeel van derden	
Accommodatie	5.966
Belastingen en verzekeringen	4.824
Overige kosten	213.995
Energie	5.610
Rente en afschrijving investeringen	122.774
Kwijtschelding	245.000
Straatreiniging	17.967
Interne uren (incl. overhead)	600.822
Toerekenbare compensabele BTW	742.649
Totale lasten	5.288.407
Baten	
Inkomsten afvalstofheffing	-4.551.855
Korting afvalstoffenheffing	496.368
Overige inkomsten	-625.600
oninbaar	13.000
Totale baten	-4.668.087
Saldo voor bestemming	620.320
Mutatie reserve	-620.319
Saldo na bestemming	1

RIOOLRECHTEN	Begroting 2013
Lasten	
Aanleg rioolaansluitingen	1
Contributies en donaties	4.000
Belastingen en verzekeringen	3.745
Huur en onderhoud software	30.150
Dubbelbelang gemalen	45.000
Reinigen kolken	87.000
Rioolstrengen	125.000
Personeel van derden	10.547
Motorbrandstoffen	6.936
Telefoon en communicatie	12.801
Aardgas en elektra	29.131
Toerekenbare compensabele BTW	406.602
Rente en afschrijving investeringen	111.837
Kwijtschelding	195.000
Beheer en onderhoud	195.781
Onderzoeken	25.000
Interne uren (incl. overhead)	494.979
Gedeeltelijke doorbelasting straatreiniging (50%)	482.347
Toevoeging aan voorziening riolering	1.195.936
Totale lasten	3.461.793
Baten	
Rioolaansluitingen	-1
Rioolrechten niet-woningen	-284.423
Rioolrechten woningen	-3.055.578
Totale baten	-3.340.002
Saldo voor bestemming	121.791
Mutatie egalisatiereserve riolering	-121.790
Saldo na bestemming	1

BEGRAAFRECHTEN	Begroting 2013
Lasten	
Aardgas, water en electra	2.040
Beheer en onderhoud	195.121
Belastingen en verzekeringen	1.822
Overige uitgaven	12.134
Rente en afschrijving investeringen	43.790
Toevoeging onderhoudsvoorziening gebouwen	6.089
Interne uren (incl. overhead)	374.685
Totale lasten	635.681
Baten	
Begraafrechten algemeen	-470.940
Begraafrechten eigen graf	-164.184
Begraafrechten gedenktekens	-50.520
Overige inkomsten	
Totale baten	-685.644
Saldo voor bestemming	-49.963
Mutatie egalisatiereserve begraven	49.962
Saldo na bestemming	-1

4.8 HANDHAVING

Inleiding

Handhaving heeft betrekking op activiteiten die bedoeld zijn om naleving van rechtsregels te bevorderen. Rechtsregels waarbij de gemeente een wettelijke handhavingstaak heeft, kunnen voortkomen uit landelijke regelgeving zoals bouwtechnische eisen of uit gemeentelijke regelgeving, zoals bijvoorbeeld de algemene plaatselijk verordening of bestemmingsplannen.

Om naleving te bereiken heeft de gemeente verschillende middelen tot haar beschikking. Via gerichte communicatie kan voorkomen worden dat overtredingen ontstaan. Daarnaast proberen toezichthouders door herkenbare aanwezigheid, informatieoverdracht, het maken van afspraken en het geven van aanwijzingen te bereiken dat overtredingen worden voorkomen of ongedaan worden gemaakt. In het uiterste geval kan de gemeente een dwangsom opleggen, bestuursdwang toepassen of een bestuurlijke boete opleggen. Daarnaast kan de gemeente in bepaalde gevallen ook privaatrechtelijke handhaving toepassen.

Handhaving is een gemeentelijke basistaak die gezien moet worden als een afzonderlijke discipline, waar specifieke kennis en kunde voor nodig is. Doordat handhaving beschouwd moet worden als een vak ligt het in de rede om alle handhavingprocessen van de gemeente zoveel mogelijk te bundelen in een organisatieonderdeel. In Noordoostpolder is dat vanaf 2005 het geval.

Hoewel handhaving beschouwd wordt als een vakdiscipline, waarvan het logisch is om het organisatorisch te concentreren in een organisatieonderdeel, snijdt het in de begroting dwars door verschillende programma's heen. Handhaving is in begrotingstermen geen programma, geen productgroep, noch een product. Een afzonderlijk programma of programmadeel voor handhaving vergt een behoorlijke vergaande wijziging van de begrotingssystematiek. Om toch meer inzicht te krijgen op de manier waarop het verankerd is in deze programmabegroting, is er voor gekozen om een paragraaf te wijden aan dit onderwerp.

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst wordt de visie op handhaven in de gemeente Noordoostpolder beschreven. Daarna volgt een toelichting op de handhavingsorganisatie van de gemeente Noordoostpolder. Vervolgens wordt ingegaan op de handhavingsbeleidscyclus en de wijze waarop handhaving is terug te vinden in de programmabegroting.

Visie op handhaven

In de visie op handhaving van de gemeente Noordoostpolder, treden een aantal onderwerpen op de voorgrond, namelijk een eenduidige sturing- en verantwoordingskolom, preventie, integraal werken en burgergericht werken. Hieronder worden deze onderwerpen nader toegelicht.

Eenduidige sturings- en verantwoordingskolom

Voor handhaving wordt gestreefd naar een eenduidige sturings- en verantwoordingskolom. Deze kolom begint er mee dat handhavingstaken in de programmabegroting in onderlinge samenhang opgenomen worden, zodat de gemeenteraad een integrale afweging kan maken over de inzet van middelen. Vervolgens is het van belang dat er voor handhaving binnen het college een coördinerend wethouder aanwezig is, dat er een integraal handhavingbeleidsplan en een handhavingsuitvoeringsprogramma wordt gemaakt en dat er een organisatieonderdeel is waar alle handhavingstaken in gebundeld zijn.

Preventie

De nadruk ligt op het voorkomen van overtredingen en wanneer sprake is van een overtreding, voorkomen dat repressieve middelen nodig zijn om de overtreding ongedaan te maken. Naast communicatie en voorlichting hebben herkenbaarheid en aanwezigheid van de gemeente in de fysieke leefomgeving een preventieve werking.

Integraal werken

Handhavingsacties worden op elkaar afgestemd en bij controles in het veld wordt niet alleen naar het eigen terrein gekeken maar ook naar eventuele ongeregelheden op andere werkterreinen die vervolgens gerapporteerd worden aan de betreffende handhavers. Ook de organisatie is zodanig ingericht dat integraal werken daardoor beter mogelijk is. Door integraal werken wordt capaciteit efficiënter ingezet en krijgen ondernemers minder controlemomenten.

Burgergericht

Handhaving maakt het niet in alle gevallen mogelijk om een gevoel van klantentevredenheid over te brengen. Een gevoel van klanttevredenheid wordt zoveel mogelijk bevorderd door: handhavingbesluiten duidelijk en goed te motiveren, korte doorlooptermijnen, overleg te voeren voordat repressieve middelen worden toegepast, burgers te informeren over regels, regels en voorwaarden aan vergunningen eenduidig te maken en gelijke gevallen gelijk te behandelen.

Handhavingorganisatie Noordoostpolder

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag welke handhavingstaken zijn samengebracht in een organisatieonderdeel, welke taken zijn uitbesteed en welke ontwikkelingen hebben geleid tot de huidige vorm en omvang.

Een organisatieonderdeel voor handhavingstaken

Het merendeel van de gemeentelijke handhavingstaken is ondergebracht in één organisatieonderdeel, het cluster handhaving. Het cluster is belast met de handhaving van het omgevingsrecht, Wet kinderopvang, Wet OKE, de wet tijdelijk huisverbod en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Het cluster bestaat uit een 'frontoffice' en een 'backoffice'. De frontoffice bestaat uit drie bouwinspecteurs en vier allroundtoezichthouders en een BOA. De backoffice wordt bemand door een aantal juristen en een beleidsmedewerker die zich onder anderen bezig houdt met communicatieactiviteiten.

Zwaartepunt bij omgevingsrecht

Het omgevingsrecht is qua omvang, uitgedrukt in uren en budget, het grootste bestanddeel. Handhavingstaken die geschaard kunnen worden onder 'omgevingsrecht' zijn: bouwen en slopen zonder of in afwijking van een vergunning, gebruik in strijd met het bestemmingsplan en brandveiligheidsvoorschriften, naleving milieuvoorschriften en toepassen bouwmaterialen in strijd met het besluit Bodemkwaliteit.

Uitbesteed aan externe organisaties

Een aantal taken zijn uitbesteed aan externe organisaties. Het gaat om de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV), Concern voor werk en de GGD.

De provincies Flevoland en Noord-Holland, en de Flevolandse gemeenten plus de gemeenten uit de Gooi en Vechtstreek hebben op 11 juni 2012 de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) opgericht. Daarmee volgen de partijen de landelijke lijn om de kwaliteit van de uitvoering van milieuvergunning, milieutoezicht en handhaving te verhogen. Dat gebeurt door medewerkers van vergunningverlening en milieuhandhavers van de zeventien deelnemers onder één dak te huisvesten. Daardoor wordt de dienstverlening op het gebied van milieu aan zowel bedrijfsleven als burgers makkelijker. Ook krijgen zo alle bedrijven in het gebied een gelijke behandeling en gelijke kan-

sen op ontwikkeling. Voor hen blijft dat er maar één loket is voor vragen en vergunningen: het eigen gemeentehuis. Door kennis en expertise te bundelen binnen één organisatie kunnen de samenwerkende overheden ook beter reageren op een milieuwet- en -regelgeving die steeds complexer wordt. Op 1 januari 2013 gaat de OFGV van start.

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek vormt zich door het samengaan van de uitvoeringstaken op het gebied van het omgevingsrecht van de gemeenten en provincies. Alle partijen brengen minimaal het basistakenpakket onder bij de omgevingsdienst. Veel partijen brengen een aantal extra taken in. De provincie Flevoland brengt naast het basistakenpakket een omvangrijk pakket extra taken in.

De taken concentreren zich rondom de wettelijke taken van vergunningverlening en handhaving in de fysieke leefomgeving (WABO-taken). In beginsel betreffen het vooral milieutaken. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meerdere deelnemers besluiten om de inbreng en het takenpakket uit te breiden.

Voor de aanpak van kleine ergernissen (APV-gedragingen) worden toezichtouders ingehuurd via Concern voor werk. De aanpak via Concern voor Werk staat bekend als het "Preventieteam Emmeloord". Het Preventieteam is niet bevoegd om boetes op te leggen. Het preventieteam spreekt burgers aan en deelt voor bepaalde overtredingen gele kaarten uit. Daarnaast beschikt de gemeente over twee volwaardige BOA's die in staat zijn om boete's op te leggen.

De GGD voert het toezicht uit op de naleving van de kwaliteitseisen uit de Wet op de kinderopvang en de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie. Volgens een wettelijk vastgestelde controlefrequentie worden kinderopvangverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders, en peuterspeelzalen bezocht voor een controle. De wet verplicht de gemeente om de GGD in te zetten voor de toezichttaken. De bestuursrechtelijke handhaving wordt uitgevoerd door de backoffice van het cluster handhaving.

Handhavingstekort

De VROM-inspectie heeft in 2002 en 2005 een onderzoek verricht naar de uitvoering van VROM-taken. Beide keren trekt de VROM-inspectie de conclusie dat het uitvoeringsniveau van de aanpak van illegale bouw, het toezicht op sloopwerken en asbestregelgeving, het besluit bodemkwaliteit en toezicht op de kwaliteit van de bestaande woningruimtevoorraad onvoldoende is. Tot medio 2007 bestond de handhavingorganisatie op het vlak van omgevingsrecht uit twee bouwinspecteurs en de gemeenschappelijke regeling voor het milieutoezicht.

Investering in handhavingorganisatie

In het collegeprogramma 2006 – 2010 is vanaf 2008 € 100.000,- beschikbaar gesteld om het handhavingstekort te verminderen. Deze investering heeft het mogelijk gemaakt om de allroundtoezichthouder te introduceren en de backoffice te versterken. Medio 2008 is in het kader van de overdracht van brandweertaken naar de veiligheidsregio besloten om het toezicht op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften te integreren in het toezichtmodel met allroundtoezichthouders. Door slim prioriteren en integraal werken kan met dit nieuwe toezichtmodel, met weinig capaciteit, toch een acceptabel uitvoeringsniveau van de wettelijke toezichttaken bereikt worden en kan flexibel ingespeeld worden op wisselende prioriteiten.

Handhavingsbeleidscyclus

De uitvoering van handhavingstaken die vallen onder de noemer 'omgevingsrecht' worden uitgevoerd op basis van een beleidscyclus. Het werken op basis van een beleidscyclus is verplicht op basis van de kwaliteitscriteria van de WABO.

De beleidscyclus, ook wel 'de BIG-8' genoemd ziet er als volgt uit: Elke twee jaar wordt een risicoanalyse gemaakt. De resultaten van deze risicoanalyse worden vertaald naar een jaarlijks handavingsuitvoeringsprogramma, waarin staat welke handavingstaken de gemeente het komende jaar uitvoert en welke capaciteit daar mee is gemoeid. Na afloop van het jaar wordt een jaarverslag gemaakt waarin verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van het jaarprogramma.

Belangrijk onderdeel in de beleidscyclus is dat naleefgedrag gemonitord wordt. Kennis over het naleefgedrag is van belang bij het bepalen van prioriteiten. Wanneer het naleefgedrag goed is zijn de risico's lager en kan een lagere prioriteit toegekend worden.

Handhaving in de programmabegroting

Handhaving zit in verschillende programma's en binnen de programma's in verschillende pijlers van de programmabegroting verwerkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van hoe handhaving is opgenomen in de verschillende programma's en welke baten en lasten er mee gemoeid zijn.

(bedragen in €)

Handhaving 2013	Materieel budget	Urentoerekening	Totaal
Programma 1 Fysieke leefomgeving			
Productgroep:			
- B1401 Openbare orde en veiligheid	31.050	213.250	244.300
- B8223 Bouw- en woningtoezicht	10.013	577.416	587.429
- B8101 Ruimtelijke Ordening	-1.585	173.152	171.567
- B7231 Milieu	501.555	118.473	620.028
- B1201 Brandweer	0	120.750	120.750
- B7211 Reiniging	-5.100	82.019	76.919
- B8302 Projecten Stadshart Emmeloord en Emmelhage	0	9.113	9.113
- B5501 Natuurbescherming	0	34.175	34.175
Programma 2 Sociale leefbaarheid			
Productgroep:			
- B6501 Kinderopvang	168.170	66.527	234.697
- B6502 Peuterspeelzaalwerk	0	6.835	6.835
Programma 4 Dienstverlening en besturen			
Productgroep:			
- B0021 Bestuursondersteuning	0	2.279	2.279
- B0023 Rechtsbescherming	0	9.113	9.113
- B0031 Burgerdiensten	0	10.936	10.936
Programma 5 Financien			
Productgroep:			
- B9901 Saldi kostenplaatsen	0	13.670	13.670
Totaal	704.103	1.437.708	2.141.811

5.

Toelichting exploitatiebegroting

5. TOELICHTING EXPLOITATIEBEGROTING

Gezien het belang van inzicht in de financiële positie, mede met het oog op de continuïteit van de gemeente, dient in de programmabegroting voldoende aandacht te worden geschonken aan de financiële positie. In dit hoofdstuk krijgt een aantal onderdelen speciale aandacht: de (vervangings)investeringen, het nieuw beleid, het begrotingsresultaat, de meerjarenramingen en de reserves en voorzieningen. Samen met het overzicht van baten en lasten is de uiteenzetting van de financiële positie het deel van de begroting dat de basis vormt voor de controle van de rechtmatigheid door en het getrouwe beeld van de jaarrekening van de accountant.

Achtereenvolgens behandelen we:

- 5.1 Begrotingsrichtlijnen
- 5.2 Bijzondere ontwikkelingen
- 5.3 Algemene uitkering Gemeentefonds
- 5.4 Vervangingsinvesteringen
- 5.5 Nieuw beleid
- 5.6 Meerjarenramingen 2014 - 2016
- 5.7 Reservepositie

5.1 BEGROTINGSRICHTLIJNEN

In de vergadering van 28 juni 2012 zijn door de gemeenteraad de richtlijnen voor het opstellen van de begroting vastgesteld, waarvan de meest essentiële zijn:

1. het prijspeil in de materiële sector is hetzelfde als in de begroting 2012 + 2% inflatiecorrectie, maar wel reëel ramen en bij afwijkingen toelichten en motiveren;
2. in het algemeen geldt het prijspeil van de begroting 2012 voor subsidies, gemeenschappelijke regelingen en dergelijke, tenzij deze rechtstreeks zijn gekoppeld aan (bepaalde) personeelskosten of vallen onder budgetfinanciering, exclusief de zogenaamde waarderingssubsidies;
3. de salariskosten ramen op het niveau van de begroting 2012, op basis van de toegestane formatieomvang, + 2% voor loon- en premieprijsstijging;
4. een loonsomstijging van 0% voor de gesubsidieerde instellingen hanteren;
5. rekening houden met de door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplanning en dekkingsplannen;
6. rekening houden met de in de begroting 2012 – 2015 vastgestelde bezuinigingen;
7. vervangingsinvesteringen en nieuw beleid ramen in de primitieve programmabegroting;
8. de tarieven voor de gemeentelijke belastingen, retributies, rechten en gebruiksvergoedingen worden bij het aanbieden van de begroting behandeld;
9. de grondprijzen woningbouw en bedrijventerreinen worden separaat, uiterlijk in de decemberraad van 2012, behandeld;
10. een rentepercentage van 4,5% hanteren voor (nieuwe) investeringen en voor reserves/voorzieningen;
11. een rentepercentage van 4,9% hanteren voor de grondexploitaties;
12. de gevolgen van areaalvergroting reëel ramen en de overige ontwikkelingen uit de meerjarenramingen ramen;
13. de toerekening van apparaatskosten van de bestuursdienst aan investeringen, bouwgrondexploitaties en derden op basis van urentoerekening op het niveau van 2012 ramen;
14. per 1 januari 2013 een inwonertal van 46.440 hanteren voor uitgaaf- en inkomstenramingen (inclusief het AZC Luttelgeest voor circa 1.000 inwoners).

Impliciete besluitvorming bij de vaststelling van de programmabegroting 2013 – 2016 is noodzakelijk, omdat nuancering en/of afwijking van de hierboven vastgestelde begrotingsuitgangspunten en/of beleid ten aanzien van Reserves en Voorzieningen en Activeren, Waardering en Afschrijving van Vaste Activa wordt voorgesteld. De nuancering en afwijkingen betreffen:

- a. het rentepercentage dat wordt gebruikt voor de activa op de staat C is verlaagd van 4,5% naar 4%. Dit past binnen de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld in de nota Reserves & Voorzieningen, maar brengt een nuance aan in juni vastgestelde begrotingsuitgangspunten;
- b. voor de begroting 2013 wordt met een rentetoerekeningsdrempel totaal financiering gerekend van € 300.000. Dit betekent dat toegerekende

- rente in de begroting 2013 ter grootte van dit bedrag niet wordt toegerekend, hetgeen betekent dat dit bedrag aan rente niet wordt toegevoegd aan de reserve beleidplan, in afwijking van de nota Reserves & Voorzieningen;
- c. de rente van nieuwe investeringen wordt niet meer aan enig eerste jaar van investeren toegerekend. Dit wijkt af van het beleid dat de gemeenteraad hiertoe heeft vastgesteld in de nota Activering, Waardering en Afschrijving van Vaste Activa;
 - d. de in de reserve beleidsplan geormerkte reserve ID-kaarten 2012-2013 wordt ontoormerkt en heroormerkt als reserve begroting 2013 ter grootte van € 254.000.

5.2 BIJZONDERE ONTWIKKELINGEN

Ieder jaar blijkt weer dat zich ontwikkelingen voordoen die bij het opstellen van de begrotingsrichtlijnen niet waren voorzien of die er toe leiden dat die richtlijnen niet altijd (volledig) kunnen worden gevolgd. Daarnaast zijn er zaken die een nadere toelichting vergen dan wel waarvoor het goed is de aandacht er op te vestigen, bijvoorbeeld omdat er wordt afgeweken van de in de meerjarenramingen opgenomen ontwikkelingen. De essentiële "bijzondere ontwikkelingen" met betrekking tot de begroting 2013 worden hieronder (in willekeurige volgorde) behandeld.

Formatie bestuursdienst

Bij de bepaling van de formatie van de bestuursdienst is rekening gehouden met de besluitvorming tot en met de eerste helft van 2012. De formatieomvang van de bestuursdienst is ten opzichte van de in de primitieve begroting 2012 geformaliseerde formatieomvang van de bestuursdienst afgenomen met 14,5 formatie-eenheden (fte). De mutaties (kleine afrondingen e.d. buiten beschouwing gelaten) die tot een afname hebben geleid zijn:

1. Eenheid Publieksdiensten	- 5,00
2. Eenheid Concernstaf	+ 0,20
3. Eenheid Ontwikkeling, Realisatie en Beheer	- 7,20
4. Projecten	- 2,50
Totale afnamen in fte's bestuursdienst	- 14,50

Dit is een flinke daling in geraamde fte's. Dit vloeit voort uit de bezuinigingen bestuursdienst die in 2013 stijgen van € 600.000 naar € 1.120.000. In 2014 vindt nog een aanvulling op de bezuiniging bestuursdienst plaats van € 600.000, waardoor wederom sprake zal zijn van een flinke daling van het aantal fte's.

HARO-heffingen

Onder de HARO-heffingen vallen de hondenbelasting, de afvalstoffenheffing, de rioolheffingen en de onroerende-zaakbelastingen (OZB). Het tarief voor de hondenbelasting is overeenkomstig de begrotingsrichtlijn verhoogd met 2%. De tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de OZB zijn niet verhoogd. In het vorig jaar vastgesteld tarievenplan 2012-2015 is opgenomen dat deze heffingen tot en met 2015 niet zullen stijgen om zo de lastendruk voor de burgers enigszins te beperken. De éénmalige teruggave voor 2013 bedraagt € 27,- per huishouden.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Op 1 januari 2007 is de WMO in werking getreden. Met deze wet is de verantwoordelijkheid voor bepaalde voorzieningen van de AWBZ overgedragen aan de gemeenten. Dit vanuit het oogpunt dat de uitvoering beter bij de gemeenten past, vanwege de samenhang met de voorzieningen voor gehandicapten (WVG) en welzijnsvoorzieningen. Samen met de WMO wordt een viertal subsidieregelingen uit de AWBZ overgeheveld, evenals twee specifieke uitkeringen die horen bij de WVG. De integratie-uitkering WMO wordt vanaf 2008 bepaald via het zogenaamde objectieve model waarin rekening gehouden wordt met diverse factoren. De integratie-uitkering 2013 voor de WMO bedraagt € 3.712.119

Gesubsidieerde instellingen

In de begrotingsrichtlijnen 2013 is voor gesubsidieerde instellingen een loonkostenstijging gehanteerd van 0%, waarbij de looncomponent afhankelijk is gesteld van de loonsomstijging. Het gaat hierbij om Carrefour, Bibliotheek, Peuterspeelzaalwerk, Stichting thuiszorg en Stichting Welzijn Ouderen.

Subsidies

De kengetallen en subsidiebedragen die in de rubrieken en/of toelichtingen worden genoemd zijn **indicatief**, hetgeen betekent dat instellingen en organisaties hieraan geen rechten kunnen ontlenen. Daarvoor is bepalend de Algemene Subsidieverordening en de daarop gebaseerde subsidiebeschikking, al dan niet nader uitgewerkt in het desbetreffende subsidie(jaar)programma of uitvoeringsplan/-programma.

5.3 ALGEMENE UITKERING GEMEENTEFONDS

Algemene uitkering

Het Gemeentefonds is een rijksfonds, waaruit gemeenten worden gesubsidieerd. Het Rijk stopt jaarlijks een deel van haar belastingopbrengsten in het Gemeentefonds.

Gemeenten ontvangen geld van het Rijk om hun taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen. Gemeenten ontvangen naast de uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk ook nog specifieke uitkeringen. Ook hebben gemeenten nog eigen bronnen van inkomsten, zoals de gemeentelijke belastingen.

De uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn voor de gemeenten vrij besteedbaar, hoewel er een aantal wettelijke taken tegenover staan. Gemeenten zijn, met inachtneming van de wet- en regelgeving, autonoom in het voeren van hun beleid bekostigd uit het gemeentefonds.

Verdeling gemeentefonds

Hoeveel geld individuele gemeenten uit het gemeentefonds krijgen is afhankelijk van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeenten.

Het Rijk hanteert bij de verdeling van het gemeentefonds over individuele gemeenten onder meer de volgende gegevens:

- een vast bedrag;
- het aantal inwoners;
- het aantal jongeren;
- het aantal uitkeringsgerechtigden;
- het aantal huishoudens met een laag inkomen;
- het aantal woningen;
- de omgevingsadressendichtheid;
- de oppervlakte van de buitenruimte;
- de oppervlakte grondgebied buiten de kom;
- de bodemgesteldheid;
- de oppervlakte buitenwater.

Dit worden maatstaven genoemd. Er zijn ruim 60 maatstaven. Elke maatstaf heeft een bedrag 'per eenheid'. De gemeente krijgt naast een vast bedrag dus geld voor iedere inwoner, iedere jongere enzovoort.

Inkomsten

De gemeente heeft inkomsten uit de gemeentebelasting, bedrijfsmatige activiteiten, rechten en heffingen en eigen bezittingen, bijvoorbeeld gebouwen. De gemeente krijgt een groot deel van haar belastinginkomsten uit onroerende zaakbelasting (OZB).

Groei gemeentefonds (accres en normering)

De jaarlijkse groei van het gemeentefonds wordt bepaald door de normerings-systeem. Dat betekent dat de jaarlijkse groei of krimp van het gemeentefonds gekoppeld is aan de groei/krimp van de rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen,

mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De groei of krimp als gevolg van deze normeringsystematiek wordt accres genoemd.

Accres

Het huidige kabinet heeft bij zijn aantreden de normeringsystematiek met ingang van 2012 weer in werking gesteld. Dit betekent dat de omvang van het gemeentefonds met ingang van 2012 weer evenredig meebeweegt met de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU). De mutatie van het gemeentefonds als gevolg van een stijging of daling van de NGRU staat bekend als het accres.

Junicirculaire 2012

De junicirculaire 2012 is op 13 juni 2012 gepubliceerd door het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties. Met de herinvoering van de 'trap op, trap af-systematiek', de koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven, brengen de circulaire weer nieuws over het jaarlijkse accres.

Nominale en reële accessen 2013-2016

Het nominale accres geeft de jaarlijkse procentuele groei aan van het gemeentefonds. Om tot de reële groei van de accessen te komen moet er een correctie met de verwachte prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (pBBP) plaatsvinden. De reële accessen geven de groei gecorrigeerd met de prijsontwikkeling van het mandje met de rijksuitgaven weer.

Een indicatie van de reële accessen voor de komende jaren:

Tabel (in %)

Uitkeringsjaar	2013	2014	2015	2016
Nominaal accres	-0,41	3,50	0,98	3,08
Prijsontwikkeling BBP ¹	1,50	1,75	1,75	1,75
Reëel accres in %	-1,91	1,75	-0,77	1,33

Ontwikkelingen uitkeringsjaar 2013

Suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers

De suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers blijft voor 2013 ongewijzigd. Het verloop van de suppletie-uitkering afschaffing OZB woningen gebruikers is afhankelijk van de hoogte van het reële accres en wordt jaarlijks aangepast in de mei- of junicirculaire. Voor het uitkeringsjaar 2013 blijft de suppletie-uitkering gelijk aan die van het uitkeringsjaar 2012, omdat het accres geen ruimte biedt voor een verdere afbouw van de suppletie-uitkering.

Decentralisatie begeleiding en transitiekosten 2013

Het kabinet heeft in het gemeentefonds in 2012 € 47,6 miljoen en in 2013 € 32 miljoen ter beschikking gesteld voor de kosten die samenhangen met de decentralisatie van de functie begeleiding uit de AWBZ. In het Begrotingsakkoord is afgesproken dat de geplande overheveling per 2013 niet doorgaat. De komende kabinetsformatie zal helderheid geven over de voornemens ten aanzien van decentralisatie van taken. In afwachting daarvan zullen deze transitie-middelen binnen het gemeentefonds beschikbaar blijven voor de met decentralisatie samenhangende kosten voor gemeenten. Na de formatie zal duidelijkheid ontstaan of de decentralisatie doorgang vindt. Wanneer een

¹ Bron: CPB (2012-2015) en Ministerie van Financiën (2016)

nieuw kabinet afziet van de decentralisatie van begeleiding zullen de middelen voor 2013 worden teruggeboekt. Noordoostpolder ontvangt voor 2013 een bedrag van € 85.393.

Integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Indexatie

Conform de afspraken in de Bestuursafspraken Rijk-VNG is het Wmo-budget meerjarig vastgesteld en wordt het jaarlijks geïndexeerd. Het onderdeel huishoudelijke hulp wordt conform de meerjarige afspraak met 2,38% geïndexeerd. Ook in 2013 zal de beschikbare index voor loon- en prijsontwikkelingen worden toegepast.

Vermogensinkomensbijtelling Wmo

De integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning in het gemeentefonds wordt verlaagd met € 34 miljoen vanaf 2013 (structureel). Dit is het gevolg van de verhoging van de vermogensinkomensbijtelling bij de vaststelling van de eigen bijdragen, waardoor gemeenten een hogere eigen bijdrage van cliënten kunnen vragen. Op deze wijze blijft voor gemeenten een even groot budget beschikbaar voor de uitvoering van de Wmo. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het innen van de eigen bijdragen.

In het Regeerakkoord was afgesproken om de vermogensinkomensbijtelling - die wordt gehanteerd bij het vaststellen van de eigen bijdrage van cliënten in de AWBZ en de Wmo - te verhogen naar 8% met ingang van 1 januari 2013. In het Begrotingsakkoord 2013 is deze bijtelling verder verhoogd naar 12%. Deze bijtelling betekent dat 12% van het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen bij het bijdrageplichtige inkomen in de Wmo mag worden meegeteld. Het CBS heeft onderzoek gedaan naar de financiële effecten van de vermogensinkomensbijtelling. Voor de Wmo heeft het CBS berekend dat dit effect € 32 miljoen is in 2010 bij een verhoging naar 12%. Het CBS heeft hierbij geen rekening kunnen houden met eventuele gedragseffecten (minder zorgvraag) als gevolg van hogere eigen bijdragen. Rekening houdend met een volumegroei van 2% per jaar t/m 2013, wordt de extra verdien capaciteit van gemeenten middels eigen bijdragen geraamd op € 34 miljoen voor 2013.

Zorgzwaartepakket

Het extramuraliseren van Zorgzwaartepakket (ZZP) 1-3 (nieuwe instroom) leidt er toe dat personen die nog geen verblijfsindicatie hebben minder snel in aanmerking zullen komen voor intramurale zorg uit hoofde van de AWBZ. Dit leidt tot een zwaarder beroep op de voorzieningen die thans uit hoofde van de Wmo worden aangeboden. De staatssecretaris van VWS werkt deze maatregel verder uit en brengt hierbij –conform artikel 2 Fwv- de gevolgen voor gemeenten in beeld. Zodra hierover meer informatie beschikbaar is, worden de gemeenten via circulaire geïnformeerd.

Integratie-uitkering Wmo

Uitkeringsjaar	2012	2013
Integratie-uitkering WMO	€ 3.726.789	€ 3.712.119

Algemene uitkering Noordoostpolder 2013-2016

Op basis van de begrotingsrichtlijnen 2013 is er voor de berekening rekening gehouden met een inwonertal van 46.440 voor de jaren 2013-2016. Voor de overige maatstaven is gerekend met de situatie die bekend is bij het verschijnen van de junicirculaire van 2012. Uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2013 is een inwonertal van 46.440 gehanteerd.

De uitkomsten van de berekening van de algemene uitkering zijn als volgt:

Algemene uitkering 2013-2016: stand junicirculaire 2012

(in €)

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	2013	2014	2015	2016
Waarde niet-woningen eigenaren	-1.488.850	-1.488.850	-1.488.850	-1.488.850
Waarde niet-woningen gebruikers	-1.056.782	-1.056.782	-1.056.782	-1.056.782
Waarde woningen eigenaren	-2.700.753	-2.700.753	-2.700.753	-2.700.753
Subtotaal	-5.246.385	-5.246.385	-5.246.385	-5.246.385

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

OZB waarde niet-woningen	345.883	345.883	345.883	345.883
WWB schaalnadeel	70.966	70.909	70.871	70.871
WWB schaalvoordeel	966.199	965.290	964.683	964.683
Bijstandsontvangers	904.439	903.943	903.614	903.614
Eén-ouder-huishoudens	160.424	160.424	160.424	160.424
Inwoners	6.237.356	6.169.090	5.707.940	5.929.459
Inwoners: jongeren < 20 jaar	2.832.267	2.832.267	2.832.267	2.832.267
Inwoners: ouderen > 64 jaar	536.140	536.140	536.140	536.140
Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	56.448	56.448	56.448	56.448
Lage inkomens	516.698	516.520	516.401	516.401
Lage inkomens (drempel)	1.463.348	1.463.227	1.463.147	1.463.147
Minderheden	515.255	515.255	515.255	515.255
Uitkeringsontvangers	322.464	322.434	322.404	322.404
Klantenpotentieel lokaal	2.300.330	2.300.330	2.300.330	2.300.330
Klantenpotentieel regionaal	563.627	563.627	563.627	563.627
Leerlingen VO	1.200.408	1.220.631	1.240.649	1.260.051
Leerlingen (V)SO	556.576	556.576	556.576	556.576
Bedrijfsvestigingen	377.409	377.409	377.409	377.409
ISV (a) stadsvernieuwing	509	509	509	509
ISV (b) herstructurering	8.160	8.160	8.160	8.160
Meerkernigheid	143.881	143.881	143.881	143.881
Meerkernigheid * bf buitengebied	228.138	228.138	228.138	228.138
Kernen met 500 of meer adressen	140.904	140.904	140.904	140.904
Oeverlengte * bf gemeente	60.423	60.423	60.423	60.423
Oeverlengte * bf gemeente * dichtheidsfactor	30.599	30.599	30.599	30.599
Omgevingsadressendichtheid	878.410	878.410	878.410	878.410
Oppervlakte land	1.511.231	1.511.231	1.511.231	1.511.231
Oppervlakte land * bf gemeente	1.471.965	1.475.721	1.478.539	1.482.295
Oppervlakte binnenwater	118.826	119.053	119.223	119.450
Oppervlakte buitenwater	231.000	231.000	231.000	231.000
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bf buitengebied	500.412	500.412	500.412	500.412
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bf woonkernen	734.946	734.946	734.946	734.946
Oppervlakte bebouwing	247.271	247.271	247.271	247.271
Woonruimten	3.461.635	3.461.635	3.461.635	3.461.635
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	543.957	543.957	543.957	543.957
Vast bedrag	276.226	263.525	263.525	263.525
Subtotaal	30.514.730	30.456.177	30.016.830	30.261.734

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,475	1,481	1,46	1,472
Subtotaal (B x C (=uf))	45.009.226	45.105.598	43.824.572	44.545.273

Onderdeel D - Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

61 Suppletiereregeling OZB	106.106	97.841	97.841	97.841
Subtotaal	106.106	97.841	97.841	97.841

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen

62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	3.712.119	3.712.119	3.712.119	3.712.119
71 Impuls Brede scholen combinatiefuncties (DU)	157.600	157.600	--	--
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	155.268	155.268	155.268	155.268
119 Centra voor jeugd en gezin (DU)	1.057.779	1.057.779	1.057.779	1.057.779
Subtotaal	5.082.766	5.082.766	4.925.166	4.925.166

Totaal	44.951.713	45.039.820	43.601.194	44.321.895
---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

5.4 VERVANGINGSINVESTERINGEN

De vervangingsinvesteringen 2013-2016 zijn de verwachte vervangingen van de "bedrijfsmiddelen" van de gemeente voor de komende 4 jaar. Deze zijn gebaseerd op de lopende vervangingsinvesteringen 2012 – 2015. (voor zover deze betrekking heeft op de jaren 2011 en volgende). Deze vervangingsinvesteringen zijn voor de jaren 2013 – 2016 bijgesteld. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten in acht genomen:

- rekening houden met actualisering door college;
- investeringen van € 10.000 of minder worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht;
- investeringen van € 10.000 of meer worden over een reeks van jaren afgeschreven (conform de daarvoor geldende afschrijvingstermijn). Afschrijving vindt plaats vanaf het jaar volgende op het jaar van investering.

In onderstaand overzicht is aangegeven welke investeringen het betreft. Voorgesteld wordt de investeringen vast te stellen en daarmee tegelijkertijd deze kredieten voor 2013 te voteren.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Investering	Jaarlast 2013
- Klein materieel groenvoorzieningen	27,6	0
- Versnipperaar	92,5	0
- Kiper hoog	25,0	0
- Vervanging hardware automatisering	266,3	0
- Vervanging software automatisering	375,5	0
Totaal	786,9	0

5.5 NIEUW BELEID

Met betrekking tot het nieuw beleid is aangegeven welke beleidsvoornemens het gemeentebestuur voor de komende periode (in geval tot en met 2016) ter uitvoering van het lopende collegeprogramma heeft en wat daarvan de financiële gevolgen zijn.

Het in de primitieve programmabegroting 2013 opgenomen nieuw beleid is ontleend aan de beleidsplanning 2013 – 2016. Ook is het nieuw beleid voor de jaren 2013 tot en met 2016 meegenomen in de meerjarenraming 2014-2016.

Ondanks dat de financiële gevolgen reeds meegenomen zijn in de programmabegroting, zal op de hieronder genoemde prioriteiten, opgenomen in de beleidsplanning 2013 - 2016 bij afzonderlijke raadsvoorstellen worden teruggekomen.

Het gaat om de volgende prioriteiten:

- Vervangen beweegbare brug Marknesserweg/Lemstervaart (BP 2012-2015, nr. 1209)
- Herstructurering van de bestaande kernen en wijken (CP 2010-2014, nr. 5)
- Verzelfstandiging van CUZA/samengaan met theater (BP 2013-2016, nr. 1333)

5.6 MEERJARENRAMINGEN 2014 - 2016

De meerjarenramingen zijn samengesteld op basis van uitgangspunten en gegevens die op het moment van samenstelling bekend waren. Op deze basis wordt het verloop van gemeentelijke middelenstroom voorspeld. Dit betekent dat aan deze informatie geen absolute waarde mag worden toegedacht, hoogstens kan een beeld gevormd worden van trends die voortvloeien uit prognoses. Hierbij komt nog dat door voortgaande ontwikkelingen veelal uitgangspunten aan verandering onderhevig zullen zijn, zodat een detailvergelijking weinig zinvol is.

Onderstaande algemene uitgangspunten zijn voor de meerjarenramingen 2014-2016 gehanteerd:

- prijs- en loonpeil in overeenstemming met begroting 2013 met dien verstande dat de autonome loonstijgingen (periodieken en bevorderingen naar functierang) wel zijn gecalculeerd.
- voorzieningenniveau in overeenstemming met begroting 2013, alsmede areaal-uitbreidingen voor zover die de begrotingsuitkomst beïnvloeden;
- (vrijvallende) kapitaallasten in overeenstemming met begroting 2013, met inachtneming van investeringen op basis van de vervangingsinvesteringen 2013-2016, voor zover deze niet moeten worden toegevoegd aan het budget onderwijshuisvesting of wegvallen tegen corresponderende (en dus dalende) inkomsten;
- bespaarde rente en rente wegens kort geld in overeenstemming met begroting 2013;
- subsidies e.d. en bijdragen gemeenschappelijke regelingen op het niveau van de begroting 2013;
- belastingen e.d. op niveau begroting 2013, rekening houdende met meeropbrengst als gevolg van areaaluitbreidingen, voor zover die de begrotingsuitkomst beïnvloeden en de beleidsplanning 2013-2016;
- onderwijslasten binnen de ter zake te ontvangen rijksvergoedingen dan wel het vastgestelde budget onderwijshuisvesting;
- toerekening lasten aan grondexploitatie, investeringen en derden op het niveau van de begroting 2013.

Er wordt bij de programma's van de programmabegroting geen nadere toelichting gegeven bij de meerjarenramingen.

Als meer specifieke punten, welke in deze meerjarenramingen zijn verwerkt, kunnen worden genoemd:

- met betrekking tot de leerlingenprognoses in het financieel kader onderwijshuisvesting in relatie met de groei van de algemene uitkering een jaarlijks toenemende last van € 30.000;
- afbouw "voordeel" kapitaallasten onderwijshuisvesting in 25 jaar vanaf 1998, met een toeneming van de jaarlijkse last met € 17.698.

5.7 RESERVEPOSITIE

In de loop der jaren is met betrekking tot de gemeentelijke reserves en de daarmee gepaard gaande rentebewegingen een zodanig beleid ontwikkeld dat de gemeentelijke begrotingspositie niet bij de minste of geringste ontwikkeling binnen die reserves of rente in gevaar komt. De omvang, samenstelling en bestemming van de reserves zijn het laatst aan de orde geweest bij het opstellen bij de nota reserves en voorzieningen in 2009.

Totale reservepositie

In het kader van deze begroting wordt in de eerste plaats een overzicht van de **verwachte** (uitgaande van realisering van beleid conform de planningen) gemeentelijke reservepositie gegeven:

(bedragen x € 1.000.000)

	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Algemene reserve	10,0	10,0
Specifieke bestemmingsreserves	47,7	34,2
Reserve beleidsplan	27,9	19,2
Voorzieningen	7,4	7,4
Reserves bouwgrondexploitatie	<u>0</u>	<u>1,5</u>
Totaal	93,0	72,3

Begrotingsresultaat na bestemming

Onder 7.1 wordt een overzicht gegeven van het begrotingsresultaat voor en na bestemming. De mutaties in de reserves zijn daar opgenomen.

Verloop reserve beleidsplan

Een belangrijke rol binnen het gemeentelijk financieel beleid wordt gespeeld door de reserve beleidsplan. Deze reserve wordt ingezet voor realisering van nieuw beleid en is tevens een buffer voor het opvangen van "rampen" en "incidenten". Ieder jaar wordt bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage op uitvoerige wijze aangegeven hoe het verloop van deze reserve gedurende de planningsperiode eruit ziet.

Meerjarig verloop reserves en voorzieningen

In onderstaand overzicht is geen rekening gehouden met rentetoevoeging aan de reserves.

(bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Algemene reserve	10,0	10,0	10,0	10,0
Specifieke bestemmingsreserves	34,2	32,8	29,9	29,3
Reserve beleidsplan	19,2	18,7	18,7	14,8
Reserves bouwgrondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5
Voorzieningen	7,4	7,4	7,4	7,4
Totaal	72,3	70,4	67,5	63,0

6.

Toelichting vermogenspositie

6.1 INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT

(in €)

	Ultimo vorig begrotingsjaar	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Ultimo begrotingsjaar
Immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiële vaste activa				
- met economisch nut	62.206.551	7.883.072	3.341.914	66.747.709
- met maatschappelijk nut	-	-	-	-
Financiële vaste activa	6.040.394	-	234.663	5.805.731
Vlottende activa	52.431.000	-	-	52.431.000
Vaste financieringsmiddelen				
- eigen vermogen	64.840.511	4.881.865	6.423.383	63.298.993
- voorzieningen	7.412.029	4.292.000	-	11.704.029
- vaste schulden looptijd > 1 jr	2.367.054	-	-	2.367.054

7.

Overzicht van baten en lasten

7.1 OVERZICHT BATEN EN LASTEN

De onderstaande tabellen geven een totaaloverzicht van de ramingen van het begrotingsjaar en het meerjarenperspectief.

De verdere onderverdeling per productgroep staat op de volgende bladzijden.

Ramingen begrotingsjaar

(alle bedragen x 1.000, - is nadelig saldo)

PROGRAMMA	BEGROTING 2013		
	Lasten	Baten	Saldo
1 Fysieke leefomgeving	44.422	26.214	-18.207
2 Sociale leefomgeving	52.020	19.990	-32.029
3 Economische ontwikkeling	2.408	306	-2.103
4 Dienstverlening van de gemeente	5.996	851	-5.146
5 Financiën	1.719	58.578	56.859
Resultaat vóór bestemming	106.566	105.940	-626
Toevoegingen (last) en onttrekkingen (bate) aan reserves	4.642	5.267	-625
Resultaat na bestemming	111.207	111.207	0

Ramingen in het meerjarenperspectief

(alle bedragen x 1.000, - is nadelig saldo)

PROGRAMMA	MEERJARENRAMINGEN		
	Saldo 2014	Saldo 2015	Saldo 2016
1 Fysieke leefomgeving	-18.553	-22.192	-17.456
2 Sociale leefomgeving	-30.523	-30.241	-30.214
3 Economische ontwikkeling	-4.030	-1.908	-1.640
4 Dienstverlening van de gemeente	-5.308	-5.114	-5.104
5 Financiën	56.796	56.094	56.526
Resultaat vóór bestemming	-1.618	-3.361	2.114
Toevoegingen (last) en onttrekkingen (bate) aan reserves	1.605	3.259	-1.987
Resultaat na bestemming	-13	-102	127

LASTEN							
Programma, (sub)pijler of productgroep		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Omschrijving		2011	2012	2013	2014	2015	2016
PROGRAMMA 1: FYSIEKE LEEFOMGEVING							
PIJLER 1: EEN GROENE LEEFOMGEVING							
B5501	Natuurbescherming	29.316	37.442	69.152	69.152	69.152	69.152
B5602	Groenvoorzieningen	2.888.978	3.556.733	3.221.419	3.201.419	3.171.419	3.171.419
B5603	Grachten en waterpartijen	166.740	243.072	236.046	237.327	236.695	236.062
B7211	Reiniging en afval	4.417.067	4.978.146	4.779.159	4.535.663	4.301.478	4.285.579
B7221	Riolering	3.103.892	2.509.113	2.377.844	2.275.508	2.285.734	2.401.333
B7231	Milieu	1.923.373	1.678.163	1.491.321	1.487.702	1.457.222	1.450.342
B7241	Begraven	603.087	604.682	635.681	702.458	698.080	701.243
B7232	Windenergiepark	128.998	0	0	0	0	0
		13.261.451	13.607.351	12.810.622	12.509.229	12.219.780	12.315.130
PIJLER 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING							
SUBPIJLER 2A: INFRASTRUCTUUR							
B2101	Wegen, straten en pleinen	7.459.141	8.137.032	7.444.884	7.496.148	11.504.016	7.013.882
B2111	Verkeer en vervoer	567.741	394.771	389.554	479.554	604.554	604.554
B2211	Binnenhavens en waterwegen	0	3.188	1.154	1.154	1.154	1.154
B2401	Waterkeringen	301.861	511.073	482.906	482.906	482.906	482.906
		8.328.743	9.046.064	8.318.498	8.459.762	12.592.630	8.102.496
SUBPIJLER 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
B1201	Brandweer	318.671	310.437	336.881	336.562	336.243	335.925
B1202	Rampenbestrijding	1.901.058	1.859.004	1.894.901	1.938.195	1.938.195	1.938.195
B1401	Openbare orde en veiligheid	667.530	726.407	849.709	872.709	831.709	831.709
		2.887.259	2.895.848	3.081.491	3.147.466	3.106.147	3.105.829
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING							
SUBPIJLER 3A: BOUWEN							
B8101	Ruimtelijke ordening	1.925.354	2.458.155	2.099.383	2.099.383	2.034.382	2.023.412
B8223	Bouw- en woningtoezicht	2.040.928	2.164.958	2.169.692	2.169.692	2.169.692	2.169.692
B8301	Bouwgrondexploitatie	15.904.306	16.441.519	14.146.518	14.146.518	14.296.518	14.296.518
B8302	Projecten stadshart Emmeloord	0	992.443	669.178	669.178	669.178	669.178
		19.870.588	22.057.075	19.084.771	19.084.771	19.169.770	19.158.800
SUBPIJLER 3B: WONEN							
B5802	Overige leefbaarheid	73.344	651.849	784.491	784.491	646.991	646.991
B8201	Volkshuisvestingszaken	319.748	143.708	123.029	123.029	123.029	123.029
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	675.546	94.023	140.801	140.801	140.801	140.801
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	97.845	86.657	78.106	78.106	78.106	78.106
		1.166.483	976.237	1.126.427	1.126.427	988.927	988.927
	TOTAAL PROGRAMMA 1	45.514.524	48.582.576	44.421.809	44.327.655	48.077.254	43.671.182
PROGRAMMA 2: SOCIALE LEEFOMGEVING							
PIJLER 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
B4001	Onderwijshuisvesting	4.243.811	3.403.538	3.340.804	3.134.361	3.065.616	3.016.532
B4801	Onderwijstaken lokale overheid	2.527.624	2.392.745	2.555.220	2.505.220	2.505.220	2.505.220
B6501	Kinderopvang	260.180	379.930	311.018	316.018	316.018	316.018
B6502	Peuterspeelzaalwerk	525.483	275.932	267.311	267.311	267.311	267.311
		7.557.098	6.452.145	6.474.353	6.222.910	6.154.165	6.105.081
PIJLER 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER							
SUBPIJLER 5A: SPORT							
B5301	Zwembaden	733.628	724.714	749.466	749.055	748.643	748.232
B5302	Sportaccommodaties	4.517.141	4.233.496	4.767.070	3.984.010	3.958.131	3.932.251
B5303	Bevordering sportbeoefening	281.750	294.170	284.821	284.821	128.211	128.211
		5.532.519	5.252.380	5.801.357	5.017.886	4.834.985	4.808.694
SUBPIJLER 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK							
B5101	Openbare Bibliotheek	1.227.280	1.181.098	1.116.670	1.056.670	1.056.670	1.056.670
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	2.762.955	2.665.609	2.885.197	2.918.532	2.918.454	2.978.376
B5401	Kunst en cultuur	688.112	669.075	728.893	716.393	716.393	716.393
B5801	Media	27.305	25.782	31.504	31.504	31.504	31.504
		4.705.652	4.541.564	4.762.264	4.723.099	4.723.021	4.782.943
SUBPIJLER 5C: CULTUREEL ERFGOED							
B5411	Cultureel erfgoed	669.089	695.595	863.288	839.835	839.381	827.582
		669.089	695.595	863.288	839.835	839.381	827.582
PIJLER 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
SUBPIJLER 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE							
B4821	Reintegratiebeleid: Volwasseneneducatie	277.552	275.783	142.785	142.785	142.785	142.785
B6101	Bijstandverlening	11.736.537	11.934.300	12.340.261	12.126.207	12.126.207	12.126.207
B6112	Uitstroombetaling	3.575.283	3.178.453	2.286.349	2.286.076	2.346.055	2.346.055
B6121	Inkomensvoorziening	339.423	293.418	412.943	412.943	412.943	412.943
B6131	Armoedebelief en overige sociale zekerheid	1.728.857	1.705.475	1.389.233	1.389.233	1.389.233	1.389.233
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	2.543.073	2.336.267	2.396.315	2.396.315	2.396.315	2.396.315
B6202	Maatschappelijke zorg	1.099.266	1.135.433	1.183.608	1.123.215	1.123.215	1.123.215
B6203	Ouderenbeleid	483.738	502.286	503.480	503.480	503.480	503.480
B6204	Minderhedenbeleid	470.444	454.426	302.803	146.680	146.680	146.680
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	4.147.750	4.344.845	4.229.156	4.229.156	4.229.156	4.229.156
B6301	Sociaal cultureel werk	1.025.325	1.131.103	1.037.511	1.012.489	1.012.467	1.012.445
B6600	Subsidie vrijwilligers	294.557	251.180	241.671	241.671	241.671	241.671
B7101	Volksgesondheid	2.197.467	2.005.600	2.046.662	2.047.662	2.047.662	2.047.662
		29.919.272	29.548.569	28.512.777	28.057.912	28.117.869	28.117.847

BATEN							
Programma, (sub)pijler of productgroep		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Omschrijving		2011	2012	2013	2014	2015	2016
PROGRAMMA 1: FYSIEKE LEEFOMGEVING							
PIJLER 1: EEN GROENE LEEFOMGEVING							
B5501	Natuurbescherming	0	0	0	0	0	0
B5602	Groenvoorzieningen	14.939	1.126	9.149	9.149	9.149	9.149
B5603	Grachten en waterpartijen	0	0	0	0	0	0
B7211	Reiniging en afval	5.387.550	5.052.510	5.177.455	5.201.191	5.224.927	5.306.370
B7221	Riolering	3.307.435	3.300.083	3.340.002	3.351.609	3.363.215	3.512.163
B7231	Milieu	54.033	2.588	2.640	2.640	2.640	2.640
B7241	Begraven	730.152	651.260	685.644	685.644	685.644	685.644
B7232	Windenergiepark	5.750	0	0	0	0	0
		9.499.859	9.007.567	9.214.890	9.250.233	9.285.575	9.515.966
PIJLER 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING							
SUBPIJLER 2A: INFRASTRUCTUUR							
B2101	Wegen, straten en pleinen	171.322	85.607	256.439	81.439	81.439	81.439
B2111	Verkeer en vervoer	195.326	28.037	35.537	35.537	35.537	35.537
B2211	Binnenhavens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
B2401	Waterkeringen	0	0	0	0	0	0
		366.648	113.644	291.976	116.976	116.976	116.976
SUBPIJLER 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
B1201	Brandweer	9.394	0	0	0	0	0
B1202	Rampenbestrijding	0	0	0	0	0	0
B1401	Openbare orde en veiligheid	716	25.000	25.000	25.000	0	0
		10.110	25.000	25.000	25.000	0	0
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING							
SUBPIJLER 3A: BOUWEN							
B8101	Ruimtelijke ordening	222.757	477.791	369.413	369.413	369.413	369.413
B8223	Bouw- en woningtoezicht	1.124.584	1.680.432	1.713.841	1.413.841	1.513.841	1.613.841
B8301	Bouwgrondexploitatie	11.284.548	16.441.519	14.146.518	14.146.518	14.146.518	14.146.518
B8302	Projecten stadshart Emmeloord	0	732.500	403.506	403.506	403.506	403.506
		12.631.889	19.332.242	16.633.278	16.333.278	16.433.278	16.533.278
SUBPIJLER 3B: WONEN							
B5802	Overige leefbaarheid	0	0	0	0	0	0
B8201	Volkshuisvestingszaken	0	0	0	0	0	0
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	2.956	0	0	0	0	0
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	37.449	48.258	49.224	49.224	49.224	49.224
		40.405	48.258	49.224	49.224	49.224	49.224
TOTAAL PROGRAMMA 1		22.548.911	28.526.711	26.214.368	25.774.711	25.885.053	26.215.444
PROGRAMMA 2: SOCIALE LEEFOMGEVING							
PIJLER 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
B4001	Onderwijsinvesting	228.256	36.700	32.000	32.000	32.000	32.000
B4801	Onderwijsinstellingen lokale overheid	1.017.527	937.075	952.257	952.257	952.257	952.257
B6501	Kinderopvang	56.638	17.001	17.341	17.341	17.341	17.341
B6502	Peuterspeelzaalwerk	117.268	0	0	0	0	0
		1.419.689	990.776	1.001.598	1.001.598	1.001.598	1.001.598
PIJLER 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER							
SUBPIJLER 5A: SPORT							
B5301	Zwembaden	4.283	10.097	12.799	12.799	12.799	12.799
B5302	Sportaccommodaties	310.685	414.012	437.059	527.059	557.059	557.059
B5303	Bevordering sportbeoefening	26.106	0	0	0	0	0
		341.074	424.109	449.858	539.858	569.858	569.858
SUBPIJLER 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK							
B5101	Openbare Bibliotheek	0	0	0	0	0	0
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	524.291	481.309	481.173	481.173	481.173	481.173
B5401	Kunst en cultuur	76.364	37.313	66.349	66.349	66.349	66.349
B5801	Media	0	0	0	0	0	0
		600.655	518.622	547.522	547.522	547.522	547.522
SUBPIJLER 5C: CULTUREEL ERFGOED							
B5411	Cultureel erfgoed	202.697	182.000	212.304	212.304	212.304	212.304
		202.697	182.000	212.304	212.304	212.304	212.304
PIJLER 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER							
SUBPIJLER 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE							
B4821	Reintegratiebeleid: Volwasseneneducatie	0	0	0	0	0	0
B6101	Bijstandsverlening	8.344.150	8.824.410	10.222.474	10.212.556	10.212.556	10.212.556
B6112	Uitstroombbevordering	3.035.910	2.487.411	1.628.691	1.502.295	1.562.274	1.562.274
B6121	Inkomensvoorziening	3.178	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
B6131	Armoedebeleid en overige sociale zekerheid	79.049	0	0	0	0	0
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	64.838	1.336	1.555	1.555	1.555	1.555
B6202	Maatschappelijke zorg	23.500	17.609	17.600	17.600	17.600	17.600
B6203	Ouderenbeleid	0	0	0	0	0	0
B6204	Minderhedenbeleid	0	0	0	0	0	0
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	637.229	550.000	650.000	650.000	650.000	650.000
B6301	Sociaal cultureel werk	77.434	4.979	5.078	5.078	5.078	5.078
B6600	Subsidie vrijwilligers	0	0	0	0	0	0
B7101	Volksgezondheid	1.251.722	1.032.913	0	0	0	0
		13.517.010	12.919.658	12.526.398	12.390.084	12.450.063	12.450.063

LASTEN		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Programma, (sub)pijler of productgroep		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omschrijving		2011	2012	2013	2014	2015	2016
SUBPIJLER 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING							
B6111	Sociale werkvoorziening	5.883.717	5.911.846	5.605.539	5.605.539	5.605.539	5.605.539
		5.883.717	5.911.846	5.605.539	5.605.539	5.605.539	5.605.539
TOTAAL PROGRAMMA 2		54.267.347	52.402.099	52.019.578	50.467.181	50.274.960	50.247.686
PROGRAMMA 3: ECONOMISCHE ONTWIKKELING							
PIJLER 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID							
SUBPIJLER 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE							
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	1.139.098	1.064.181	1.796.317	3.723.912	1.606.180	1.127.893
		1.139.098	1.064.181	1.796.317	3.723.912	1.606.180	1.127.893
SUBPIJLER 7B: NUTSBEDRIJVEN							
B3301	Nutsbedrijven	21.208	21.208	20.094	20.094	15.774	15.774
		21.208	21.208	20.094	20.094	15.774	15.774
SUBPIJLER 7C: MARKTEN							
B3101	Markten	86.300	64.492	65.284	65.284	65.284	65.284
		86.300	64.492	65.284	65.284	65.284	65.284
SUBPIJLER 7D: RECREATIE							
B5604	Recreatie/toerisme/platteland vernieuwing	538.574	1.663.961	508.427	508.357	508.287	508.217
B5605	Projecten Zuyderzeerland en Randmeer	39.431	118.986	18.226	18.226	18.226	18.226
		578.005	1.782.947	526.653	526.583	526.513	526.443
TOTAAL PROGRAMMA 3		1.824.611	2.932.828	2.408.348	4.335.873	2.213.751	1.735.394
PROGRAMMA 4: DIENSTVERLENING VAN DE GEMEENTE							
PIJLER 8: DIENSTVERLENING							
B0031	Burgerdiensten	2.081.584	1.853.512	2.138.315	2.271.315	2.179.315	2.179.315
		2.081.584	1.853.512	2.138.315	2.271.315	2.179.315	2.179.315
PIJLER 9: BESTUUR EN ORGANISATIE							
B0011	Bestuursorganen	2.049.660	2.177.989	2.193.501	2.223.501	2.223.501	2.223.501
B0021	Bestuursondersteuning	899.582	876.501	1.114.566	1.114.328	1.064.089	1.063.851
B0022	Internationale contacten	88.630	89.779	100.083	100.083	100.083	100.083
B0023	Rechtsbescherming	204.514	242.010	256.027	256.027	256.027	256.027
B0025	Voorlichting	43.443	38.327	37.243	37.243	37.243	37.243
B0027	Public relations	113.806	376.463	156.760	156.034	104.669	94.669
		3.399.635	3.801.069	3.858.180	3.887.216	3.785.612	3.775.374
TOTAAL PROGRAMMA 4		5.481.219	5.654.581	5.996.495	6.158.531	5.964.927	5.954.689
PROGRAMMA 5: FINANCIEN							
PIJLER 10: FINANCIEN							
B9131	Beleggingen	239.610	219.719	217.919	210.133	192.746	175.360
B9201	Belastingen	533.022	551.391	564.750	557.750	557.750	557.750
B9211	Algemene uitkering	4.667	2.207	5.509	5.509	5.509	5.509
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	607.891	915.790	921.606	1.921.606	1.721.606	1.721.606
B9341	Baatbelasting	0	0	0	0	0	0
B9901	Saldi kostenplaatsen	170.484	-367.773	9.628	-653.497	-997.689	-701.250
		1.555.674	1.321.334	1.719.412	2.041.501	1.479.922	1.758.975
TOTAAL PROGRAMMA 5		1.555.674	1.321.334	1.719.412	2.041.501	1.479.922	1.758.975
TOTAAL ALLE PROGRAMMA'S		108.643.375	110.893.418	106.565.642	107.330.741	108.010.814	103.367.926

BATEN							
Programma, (sub)pijler of productgroep		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Omschrijving		2011	2012	2013	2014	2015	2016
SUBPIJLER 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING							
B6111	Sociale werkvoorziening	5.551.975	5.577.733	5.252.756	5.252.756	5.252.756	5.252.756
		5.551.975	5.577.733	5.252.756	5.252.756	5.252.756	5.252.756
TOTAAL PROGRAMMA 2		21.633.100	20.612.898	19.990.436	19.944.122	20.034.101	20.034.101
PROGRAMMA 3: ECONOMISCHE ONTWIKKELING							
PIJLER 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID							
SUBPIJLER 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE							
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	71.233	51.229	276.588	276.588	276.588	66.588
		71.233	51.229	276.588	276.588	276.588	66.588
SUBPIJLER 7B: NUTSBEDRIJVEN							
B3301	Nutsbedrijven	0	0	0	0	0	0
		0	0	0	0	0	0
SUBPIJLER 7C: MARKTEN							
B3101	Markten	29.763	23.870	26.848	26.848	26.848	26.848
		29.763	23.870	26.848	26.848	26.848	26.848
SUBPIJLER 7D: RECREATIE							
B5604	Recreatie/toerisme/platteland vernieuwing	2.643	2.288	2.334	2.334	2.334	2.334
B5605	Projecten Zuyderzeerland en Randmeer	0	0	0	0	0	0
		2.643	2.288	2.334	2.334	2.334	2.334
TOTAAL PROGRAMMA 3		103.639	77.387	305.770	305.770	305.770	95.770
PROGRAMMA 4: DIENSTVERLENING VAN DE GEMEENTE							
PIJLER 8: DIENSTVERLENING							
B0031	Burgerdiensten	767.719	569.589	838.625	838.625	838.625	838.625
		767.719	569.589	838.625	838.625	838.625	838.625
PIJLER 9: BESTUUR EN ORGANISATIE							
B0011	Bestuursorganen	14.330	0	0	0	0	0
B0021	Bestuursondersteuning	0	0	0	0	0	0
B0022	Internationale contacten	0	0	0	0	0	0
B0023	Rechtsbescherming	14.156	27.121	12.363	12.363	12.363	12.363
B0025	Voorlichting	0	0	0	0	0	0
B0027	Public relations	0	0	0	0	0	0
		28.486	27.121	12.363	12.363	12.363	12.363
TOTAAL PROGRAMMA 4		796.205	596.710	850.988	850.988	850.988	850.988
PROGRAMMA 5: FINANCIEN							
PIJLER 10: FINANCIEN							
B9131	Beleggingen	6.271.550	3.667.182	3.671.839	3.662.645	3.799.023	3.789.829
B9201	Belastingen	7.085.670	9.235.060	9.357.201	9.726.000	9.726.000	9.726.000
B9211	Algemene uitkering	46.014.002	44.762.999	45.039.741	45.127.848	43.689.226	44.409.925
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	1.106.420	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
B9341	Baatbelasting	8.100	0	0	0	0	0
B9901	Saldi kostenplaatsen	107.436	-78.099	209.484	21.124	59.645	59.645
		60.593.178	57.887.142	58.578.265	58.837.617	57.573.894	58.285.399
TOTAAL PROGRAMMA 5		60.593.178	57.887.142	58.578.265	58.837.617	57.573.894	58.285.399
TOTAAL ALLE PROGRAMMA'S		105.675.034	107.700.848	105.939.827	105.713.208	104.649.806	105.481.702

LASTEN								
Programma, (sub)pijler of productgroep			Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Omschrijving			2011	2012	2013	2014	2015	2016
RESULTAATBESTEMMING								
1	FYSIEKE LEEFOMGEVING							
1	1A	Omgevingsdienst OFGV			6.715	11.629	16.543	13.607
1	1A	Egalisatiesreserve begraafplaatsen			49.962	0	0	0
1	2A	Verkeer			250.000	125.000	0	0
1	2A	Bruggen			0	0	330.000	330.000
1	2A	Tollebeek			12.000	12.000	12.000	12.000
2	SOCIALE LEEFOMGEVING							
2	4A	Onderhoud & aanpassing gebouwen prim. en spec. Onderwijs			1.234.765	1.234.765	1.234.765	1.234.765
5	FINANCIEN							
5	10A	Nationaal uitvoeringsprogramma			84.500	84.500	0	0
5	10A	Extra opbrengst OZB			1.588.613	0	0	0
5	10A	Rentebijdraving			1.415.238	1.663.925	1.651.505	1.485.308
	P196	Diverse mutaties reserves	10.766.323	5.307.512				
		Totaal mutaties reserves	10.766.323	5.307.512	4.641.793	3.131.819	3.244.813	3.075.680
		Totaal begroting	119.409.698	116.200.930	111.207.435	110.462.560	111.255.627	106.443.606
5	B9921	Saldo rekening van baten en lasten (*)	2.455.392	1.084	-	-	-	126.617

BATEN						
Programma, (sub)pijler of productgroep	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Omschrijving	2011	2012	2013	2014	2015	2016
RESULTAATBESTEMMING						
1 FYSIEKE LEEFOMGEVING						
1 1A Millenniumproject Abreshia			25.000	25.000	0	0
1 1A Egalisatiereserve afvalstoffenheffing			123.951	111.971	99.709	0
1 1A Korting afvalstoffenheffing			496.368	243.368	0	0
1 1A Egalisatiereserve begraafplaatsen			0	16.815	12.436	15.599
1 1A Egalisatiereserve riolering			121.790	0	0	0
1 2A Extra parkeerplaatsen woonwijken			50.000	50.000	0	0
1 2A Marknesserbrug			0	0	4.500.000	0
1 2A Nazorg onderhoud Tollebeek			21.850	21.850	21.850	21.850
1 2A Parkeerbeleidsplan			20.000	0	0	0
1 2A Vertrekken modderborden			15.000	0	0	0
1 2B Inzet buitengewoon opsporingsambtenaren			75.000	75.000	0	0
1 2B Veiligheidszorg			0	20.000	0	0
1 3A Project MSB			75.000	75.000	0	0
1 3A Exploitatie poldertoren			141.138	0	0	0
1 3B Bedrijven, Dorpen en Wijken			116.021	38.979	0	0
2 SOCIALE LEEFOMGEVING						
2 4A Onderwijshuisvesting			758.811	758.811	758.811	758.811
2 4A opstellen visie/beleidsplan en uitbesteden gebouwen scan			50.000	0	0	0
2 5A Masterplan Sport Accommodaties			615.000	0	0	0
2 5A Golfbaan			24.000	24.000	24.000	24.000
2 5A Evenemententerrein Luttelgeest			13.500	0	0	0
2 5B Cultuurplein			57.800	0	0	0
2 5B Culturele visitekaartjes			22.000	22.000	22.000	22.000
2 5C Promotie Schokland			23.000	23.000	23.000	23.000
2 5C Rijksmonument Middelbuurt			25.000	0	0	0
2 6A Ondersteunen vrouwencentrum			25.000	25.000	25.000	25.000
2 6A Huisvesting aan de Nagelerweg			29.000	0	0	0
2 6A WMO			13.189	38.189	38.189	38.189
2 6A Volksgezondheid			35.000	35.000	35.000	35.000
2 6A Wet Werk en Bijstand			204.136	0	0	0
3 ECONOMISCHE ONTWIKKELING						
7 7A Acquisitie en accountmanagement/ promotie en acquisitieplan			325.000	325.000	0	0
7 7A Sociale economische beleid 2012-2016			15.000	15.000	15.000	0
7 7A Vastgoedbeheer			10.000	10.000	10.000	10.000
7 7A Zuiderzeegelden			462.500	2.462.500	462.500	0
4 BESTUUR EN ORGANISATIE						
4 8A Overheidsloket			50.000	25.000	0	0
4 8A Project dienstverlening			275.000	137.500	0	0
4 8A Burgerdiensten			16.623	0	0	0
4 9A Communicatie			10.000	10.000	10.000	0
4 9A Communicatie Stadshart Emmeloord			32.500	32.500	0	0
4 9A Griffieondersteuning			10.000	0	0	0
5 FINANCIEN						
5 10A Bovenformatieven			115.072	115.072	115.072	115.072
5 10A Kasschuif			300.000	0	0	0
5 10A Representatie personeel			15.000	0	0	0
5 10A Nationaal uitvoeringsprogramma			0	0	331.580	0
5 10A Reserve begroting 2013			254.000	0	0	0
5 10A Bestuursdienst (BP 1348a)			200.000	0	0	0
P196 Diverse mutaties reserves	16.190.059	8.501.167				
Totaal mutaties reserves	16.190.059	8.501.167	5.267.249	4.736.555	6.504.147	1.088.521
Totaal begroting	121.865.093	116.202.015	111.207.076	110.449.763	111.153.953	106.570.223
5 B9921 Saldo rekening van baten en lasten (*)	-	-	359	12.797	101.674	-

7.2 OVERZICHT AANMERKELIJKE VERSCHILLEN

Het verschil tussen de begroting 2012 en begroting 2013 wordt o.a. veroorzaakt door:

	Voordelig	Nadelig
PROGRAMMA 1 - FYSIEKE LEEFOMGEVING		
Onkruidvrije plantsoenen (BP 1006)	150.000	
Digitalisering milieu-archief (BP 1013)	25.000	
Millenniumproject Abresha (BP 907)	25.000	
Parkeerbeleidsplan (BP 1206a)		20.000
Verstrekken modderborden (BP 1304)		15.000
Naleving Flora- en Faunawet (BP 1214)	10.000	
Groen buitenwegen (BP 1303)	40.000	
Vastgoedbeheer (BP 1310)		10.000
Onderhoud openbare ruimte (BP 1311)	200.000	
Gladheidbestrijding (cul/civt16)	100.000	
Bijdrage veiligheidsregio		53.205
Gevonden voorwerpen (BP 1313)		7.500
C2000-netwerk (BP 1312)		3.500
Uitbesteding uitvoering wet BIBOB aan RIEC (BP 1314)		7.800
Bouwbeleidsplan (BP 1317)		2.800
Project MSB (BP 1212)		75.000
Lagere korting Afvalstoffenheffing t.o.v. 2012	232.872	
Egalisatiereserve riolering		101.790
Omgevingsdienst OFGV	120.000	120.000
Amendement evenementenvergunningen		25.000
Achterstallig onderhoud openbare ruimte (BP 802)	518.945	
Luchtfoto's incl. mutatiesignalering en cyclorama's (BP 1014)	100.000	
Brede ontwikkeling Corridor Emmeloord-Kuiderbos	1.200.000	
PROGRAMMA 2 - SOCIALE LEEFBAARHEID		
Culturele visitekaartjes		22.000
Materplan Sport		805.000
Sociale Structuurvisie (CP 12)	75.000	
Opstellen visie/beleidsplan en uitbesteden gebouwenscan (BP 1324)		50.000
Taakstelling theater (sml1)	37.500	
Taakstelling bibliotheek (sml7)	60.000	
Rijksmonument Middelbuurt (BP 1334)		25.000
Nota WMO/Volksgezondheid (BP 1217)		35.000
Naleving drank- en horecawet (BP 1335)		25.000
Taakstelling GGD (BP 1337)	15.000	
Carrefour (SM12)	25.000	
Kwartiermaker verzelfstandiging		57.800
Renovatie dak Evert van Benthumhal (BP 1215)	119.000	
PROGRAMMA 3 - ECONOMISCHE ONTWIKKELING		
Programma transitiegelden Zuiderzeelijn		462.500
Lustrumviering dorpen en wijken (BP 1338)		7.500
Gebiedsontwikkeling Zuyderzeerland (CP 4)	75.000	
Terugdraaien subsidie kinderboerderij (BP 1339)		13.500

	Voordelig	Nadelig
PROGRAMMA 4 - DIENSTVERLENING EN BESTUREN		
2012: het jaar van Noordoostpolder	210.000	
Kwaliteit dienstverlening (BP 1340)		29.000
Overbrengen archief naar NLE (BP 1341)		100.000
Realiseren extra griffieondersteuning (BP 1343)		15.500
Aanpassen budget wachtgelden	10.000	
Traject Sezen (BP 2013-2016, nr 1346)		50.000
Budget verkiezingen		10.000
Hogere Leges ID kaarten	143.377	
PROGRAMMA 5 - FINANCIEN		
Kantineopbrengsten		33.456
Dividendbate nutsbedrijven	40.000	
Dividend BNG (wordt 25% van de netto winst)		11.400
Algemene uitkering	485.001	
Garantstellingprovisie HVC	19.250	
OZB opbrengsten	79.000	
Toeristenbelasting	35.600	
Verkoop illegaal grondgebruik	210.000	

7.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

INCIDENTEEL

	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
		2013	2014	2015	2016
	PROGRAMMA 1 (EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING)				
	Lasten				
V262	Reconstructie busstation Marknesse	180.000	-	-	-
V984	Werkplan verkeersveiligheid	28.037	28.037	28.037	28.037
V907	Millenniumproject Abresha	25.000	25.000	-	-
V303	Parkeerbeleidsplan	20.000	-	-	-
V002	Veiligheidszorg	-	20.000	-	-
V209	Vervangen Marknesserbrug	-	-	4.500.000	-
V908	Parkeerproblematiek	50.000	50.000	-	-
V259	Verstrekken modderborden	15.000	-	-	-
P057	Inzet buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)	100.000	100.000	-	-
T032	MSB - project	75.000	75.000	-	-
P407	Haro korting afvalstoffenheffing	496.368	243.368	-	-
P251/P567	Team bedrijven, dorpen en wijken	116.021	38.979	-	-
P196	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve beleidsplan (projectkosten OFGV)	6.715	11.629	16.543	13.607
	E001 - Reserve beleidsplan (verkeer)	250.000	125.000	-	-
	E247 - Egalisatiereserve begraafplaatsen	49.962	-	-	-
	Totaal	1.412.103	717.013	4.544.580	41.644
	Baten				
V262	Bijdrage reconstructie busstation Marknesse	180.000-	-	-	-
V984	Bijdrage werkplan verkeersveiligheid	28.037-	28.037-	28.037-	28.037-
P295	Projectkosten OFGV	6.715-	11.629-	16.543-	13.607-
P057	Opbrengst inzet buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's)	25.000-	25.000-	-	-
P250	Inkomstenvermindering leges	-	300.000	200.000	100.000
P196	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve beleidsplan (millenniumproject Abreshia)	25.000-	25.000-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (parkeerbeleidsplan)	20.000-	-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (parkeerproblematiek)	50.000-	50.000-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (modderborden)	15.000-	-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (inzet BOA)	75.000-	75.000-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (project MSB)	75.000-	75.000-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (BDW)	116.021-	38.979-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (veiligheidszorg)	-	20.000-	-	-
	E001 - Reserve beleidsplan (marknesserbrug)	-	-	4.500.000-	-
	E239 - Egalisatiereserve afvalstoffenheffing (Haro-korting)	496.368-	243.368-	-	-
	E239 - Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	123.951-	111.971-	99.709-	-
	E242 - Egalisatiereserve riolering	121.790-	-	-	-
	E247 - Egalisatiereserve begraafplaatsen	-	16.815-	12.436-	15.599-
	E290 - Exploitatie Poldertoren	141.138-	-	-	-
	Totaal	-1.499.020	-420.799	-4.456.725	42.757
	PROGRAMMA 2 (SOCIALE LEEFBAARHEID)				
	Lasten				
P569	opstellen visie/beleidsplan en uitbesteden gebouwenscan	50.000	-	-	-
V022	Inhuur kwartiermaker verzelfstandiging	57.800	-	-	-
T025	Projectleider Masterplan Sport	75.000	-	-	-
V240	Investerings Masterplan Sport	540.000	-	-	-
P594	Combinatiefuncties	156.610	156.610	-	-
P654	Publieksparticipatie Plan Schokland	23.000	23.000	23.000	23.000
P571	Ondersteunen vrouwencentrum	25.000	25.000	25.000	25.000
P654	Rijksmonument Middelbuurt	25.000	-	-	-
K04G	Huisvesting Nagelerweg	29.000	-	-	-
P508	Bijstandsuitgaven	204.136	-	-	-
V114	Evenemententerrein Luttelgeest	13.500	-	-	-
P556	Nota WMO/Volksgezondheid	35.000	35.000	35.000	35.000
	Totaal	1.234.046	239.610	83.000	83.000

P159	Baten				
P196	Algemene uitkering	156.610-	156.610-	-	-
	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve Beleidsplan (gebouwenplan)	50.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (cultuurplein)	57.800-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (masterplan Sport)	615.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (rijksmonument Middelbuurt)	25.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (huisvestering Nagelerweg)	29.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (evenemententerrein L'geest)	13.500-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (promotie Schokland)	23.000-	23.000-	23.000-	23.000-
	E237 - Egalisatiereserve WMO	13.189-	38.189-	38.189-	38.189-
	E237 - Egalisatiereserve WMO (Nota WMO/volksgezondheid)	35.000-	35.000-	35.000-	35.000-
	E306 - Reserve inburgering (vrouwencentrum)	25.000-	25.000-	25.000-	25.000-
	E238 - Egalisatiereserve WWB	204.136-	-	-	-
	Totaal	-1.247.235	-277.799	-121.189	-121.189
	PROGRAMMA 3 (ECONOMISCHE ONTWIKKELING)				
	Lasten				
P251	Sociaal economisch beleid	15.000	15.000	15.000	-
P290	Vastgoedbeheer	10.000	10.000	10.000	10.000
P251	Promotie en acquisitie	325.000	325.000	-	-
V248	Programma Transitiegelden Zuiderzeelijn	462.500	2.462.500	462.500	-
	Totaal	812.500	2.812.500	487.500	10.000
	Baten				
P290	Verkoop illegaal grondgebruik	210.000-	210.000-	210.000-	-
P196	Mutaties reserves:				
	E041 - Reserve ontw. Fonds stimulering werkgelegenheid	15.000-	15.000-	15.000-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (promotie/acquisitie)	325.000-	325.000-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (vastgoedbeheer)	10.000-	10.000-	10.000-	10.000-
	E245 - Reserve Transitiegelden Zuiderzeelijn	462.500-	2.462.500-	462.500-	-
	Totaal	-1.022.500	-3.022.500	-697.500	10.000-
	PROGRAMMA 4 (DIENSTVERLENING EN BESTUREN)				
	Lasten				
P060	Griffie ondersteuning	10.000	-	-	-
P059	Communicatie	10.000	10.000	10.000	-
P059	Communicatie stadshart Emmeloord	32.500	32.500	-	-
T018	Overheidsloket	50.000	25.000	-	-
T018	Project dienstverlening	275.000	137.500	-	-
P002	Traject Sezen	50.000	50.000	-	-
P101	Verkiezingen	10.000	92.000	-	-
	Totaal	437.500	347.000	10.000	-
	Baten				
P196	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve Beleidsplan (overheidsloket)	50.000-	25.000-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (project dienstverlening)	275.000-	137.500-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (burgerdiensten)	16.623-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (communicatie)	10.000-	10.000-	10.000-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (comm. Stadshart Emmeloord)	32.500-	32.500-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (griffieondersteuning)	10.000-	-	-	-
	Totaal	-394.123	-205.000	-10.000	-
	PROGRAMMA 5 (FINANCIEN)				
	Lasten				
K04P	Representatie personeel	15.000	-	-	-
P196	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve Beleidsplan (NUP)	84.500	84.500	331.580-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (extra opbrengst OZB)	1.588.613	-	-	-
	Totaal	1.688.113	84.500	-331.580	-
	Baten				
P159	Algemene uitkernig (NUP)	84.500-	84.500-	331.580	-
P196	Mutaties reserves:				
	E001 - Reserve Beleidsplan (kasschuif)	300.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (representatie personeel)	15.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (reserve begroting 2013)	254.000-	-	-	-
	E001 - Reserve Beleidsplan (BP 2013-2013, nr. 1348a)	200.000-	-	-	-
	Totaal	-853.500	-84.500	331.580	-

STRUCTUREEL

	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
		2013	2014	2015	2016
	PROGRAMMA 1 (EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING)				
P196	Lasten Mutaties reserves: E026 - Reserve vervanging bruggen E072 - Reserve onderhoud/aanpassing mfc Tollebeek/Nagele	- 12.000	- 12.000	330.000 12.000	330.000 12.000
		12.000	12.000	342.000	342.000
P196	Baten Mutaties reserves: E024 - Nazorg Tollebeek	21.850-	21.850-	21.850-	21.850-
		21.850-	21.850-	21.850-	21.850-
	PROGRAMMA 2 (SOCIALE LEEFBAARHEID)				
P196	Lasten Mutaties reserves: E071 - Onderhoud onderwijsgebouwen	1.234.765	1.234.765	1.234.765	1.234.765
		1.234.765	1.234.765	1.234.765	1.234.765
P196	Baten Mutaties reserves: E308 - Reserve BKC (visitekaartjes) E070 - Huisvesting onderwijs E001 - Reserve Beleidsplan (golfbaan)	22.000- 758.811- 24.000-	22.000- 758.811- 24.000-	22.000- 758.811- 24.000-	22.000- 758.811- 24.000-
		804.811-	804.811-	804.811-	804.811-
	PROGRAMMA 5 (FINANCIEN)				
P196	Lasten Mutaties reserves: E001 - Reserve Beleidsplan (rentebijbeschrijving)	1.415.238	1.663.925	1.651.505	1.485.308
		1.415.238	1.663.925	1.651.505	1.485.308
P196	Baten Bespaarde rente Mutaties reserves: E001 - Reserve Beleidsplan (bovenformatieven)	3.251.363- 115.072-	3.251.363- 115.072-	3.401.363- 115.072-	3.401.363- 115.072-
		3.366.435-	3.366.435-	3.516.435-	3.516.435-

7.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

De algemene dekkingsmiddelen zijn opgenomen onder programma 5 en dienen ter dekking van de saldi van de overige programma's. Onder de algemene dekkingsmiddelen worden die baten begrepen die niet specifiek aan een programma kunnen worden toegerekend. Daarnaast dient als sluitstuk van de weerstandscapaciteit van de gemeente een bedrag voor onvoorzien te worden opgenomen.

Bedragen x €1.000	Rek. 2011	Begr. 2012	Begr. 2013	Meerjarenraming		
				2014	2015	2016
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>						
Lokale heffingen	7.086	9.235	9.356	9.656	9.656	9.656
Algemene uitkering	45.858	44.675	44.952	45.040	43.601	44.322
Dividend	1.286	84	113	113	113	113
Saldo financieringsfunctie	249	-3.289	-3.251	-3.251	-3.401	-3.401
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	1.589	1.836	1.508	1.389	1.353
Totaal algemene dekkingsmiddelen	54.479	52.294	53.006	53.066	51.358	52.043
<i>Onvoorzien</i>						
Gewoon onvoorzien	66	250	250	250	250	250
Totaal onvoorzien / stelposten	66	250	250	250	250	250

Lokale heffingen

Het gaat hier om die heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Voor de gemeente Noordoostpolder betreffen dit onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en baatbelasting. De baten van de overige heffingen, zoals de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges zijn onder de desbetreffende programma's opgenomen. In paragraaf 4.7 (Lokale heffingen) wordt nader ingegaan op de onroerendezaakbelasting en de hondenbelasting.

Bedragen x €1.000	Rek. 2011	Begr. 2012	Begr. 2013	Meerjarenraming		
				2014	2015	2016
Onroerende zaakbelasting	6.626	8.858	8.937	9.237	9.237	9.237
Hondenbelasting	204	207	210	210	210	210
Toeristenbelasting	256	170	209	209	209	209
Baatbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal lokale heffingen	7.086	9.235	9.356	9.656	9.656	9.656

Algemene uitkering

De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2013 is gebaseerd op de meicirculaire 2012. Voor de jaren 2014 tot en met 2016 wordt enkel rekening gehouden met de groei van de gemeente (inwoners en woonruimten). De daaruit voortvloeiende hogere uitkering komt echter alleen binnen bereik indien ook de rijksbegroting, los van trendmatige stijgingen, dezelfde groei kent en onze groei gelijk is aan de gemiddelde groei van de gemeenten in Nederland.

Dividend

De volgende dividendopbrengsten zijn in de begroting opgenomen:

Bedragen x €1.000	Rek. 2011	Begr. 2012	Begr. 2013	Meerjarenraming		
				2014	2015	2016
Bank Nederlandse Gemeenten	45	34	23	23	23	23
Enexis	0	35	25	25	25	25
Vitens	87	15	65	65	65	65
Publiek Belang						
Electriciteitsproductie	190					
Vordering op Enexis	13					
CBL Vennootschap	15					
Attero Holding	1					
Verkoop Vennootschap B.V.	77					
Afvalbedrijf Het Friese Pad	858					
Totaal Dividend	1.286	84	113	113	113	113

Saldo financieringsfunctie

De kapitaallasten (afschrijvingen en rentes over financieringsmiddelen) worden over de diverse programma's verdeeld. Aangezien de verdeling gebeurt naar de toestand op 1 januari en voor wat de rente betreft naar vaste rentepercentages, resulteert dit in een positief of negatief verschil, dat hier wordt opgenomen. In de programmabegroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 resteert hier vooralsnog geen saldo.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente rekent rentelasten aan de diverse programma's toe, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Daarbij wordt ook de rente gecalculeerd over het werkzame eigen vermogen van de gemeente. Aangezien de gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug in de gemeentelijke baten. De rente over de vrije componenten van het eigen vermogen wordt daarbij als algemeen dekkingsmiddel verantwoord.

Onvoorzien/stelposten

Als sluitstuk van de begroting is een raming voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Deze post dient voor het opvangen van uitgaven die onvoorzienbaar, onafwendbaar en niet uit te stellen zijn. Hiervoor wordt jaarlijks € 4,54 per inwoner in de begroting opgenomen. Als stelpost is in de begroting 2013 € 250.000 opgenomen, waarvan € 35.000 voor structurele en € 215.000 voor incidentele, onvoorziene uitgaven.

7.5 ARBEIDSGERELATEERDE KOSTEN

Conform het BBV mogen er geen voorzieningen worden getroffen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume. Het betreft hier met name vakantiegelden. Provincies en gemeenten hebben op de balansdatum een verplichting van zeven maanden vakantiegeld voor het personeel opgebouwd. In de begroting wordt het vakantiegeld voor het gehele jaar, 12 maanden, opgenomen. Feitelijk bestaat het bedrag op de begroting uit zeven maanden vakantiegeld over het vorige begrotingsjaar en vijf maanden vakantiegeld van het begrotingsjaar. Belangrijk is dat er 12 maanden in de begroting worden opgenomen. Het feit dat deze 12 maanden op verschillende jaren betrekking hebben is uitsluitend relevant in het jaar waarin een gemeente opgeheven zou worden en niet op een andere wijze wordt voortgezet. Aangezien dit voor gemeenten niet ter zake is, is het voldoende om in de begroting het vakantiegeld voor 12 maanden op te nemen.

Hieronder volgt een overzicht, dat inzicht verschaft in de omvang en opbouw van de loonsom en de loonsomgerelateerde kosten van de gemeente Noordoostpolder.

(bedragen in €)

	Omschrijving	Loonsom 2013	Loonsom gerelateerde kosten	Totaal 2013
K000	Kostenplaats Directie	584.969	9.924	594.893
K010	Kostenplaats Ontwikkeling, R&B binnen	7.177.188	44.886	7.222.074
K011	Kostenplaats Ontwikkeling, R&B buiten	1.909.422	132.548	2.041.970
K030	Kostenplaats Publiekdiensten	3.141.023	15.706	3.156.729
K040	Kostenplaats Concernstaf	5.858.609	75.294	5.933.903
K04P	Hulpkostenplaats Personeelskosten centraal	250.000	0	250.000
K070	Kostenplaats Culturele Zaken	1.694.593	25.472	1.720.065
K090	Kostenplaats Griffie	176.628	884	177.512
K950	Kostenplaats Projecten	444.732	2.224	446.956
K960	Kostenplaats team BWD	455.564	4.278	459.842
	Subtotaal bestuursdienst en griffie	21.692.728	311.216	22.003.944
P060	Gemeenteraadsleden	525.000	0	525.000
P052	Burgemeester en wethouders	547.583	0	547.583
P052	Voormalig bestuur	311.419	0	311.419
	Subtotaal bestuursorganen	1.384.002	0	1.384.002

8.

Vaststelling

8. VASTSTELLING

**Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Noordoostpolder in
zijn openbare vergadering van 13 november 2012,**

de griffier,

de voorzitter,

